

Stockholms
universitet

Universitetsstyrelsen

Protokoll fört vid sammanträde
2021-02-19 (nr 1 2021)
kl 09.00-12.00

- Närvarande: Förre justitierådet Mats Melin, (ordförande), rektor Astrid Söderbergh Widding (pp. 1-12, 14-15), prorektor Clas Hättstrand (p. 13), verkställande direktör Tuula Teeri, styrelseordförande Hans Börsvik, direktör Anders Lindberg, senior analytiker Katarina Nordqvist, styresman Sanne Houby-Nielsen, professor Yvonne Svanström, professor Elisabeth Wåghäll Nivre, professor Henrik Cederquist, kårordförande Sofia Holmdahl, vice kårordförande Elis Wibacke, samt doktorand Pascal Meier.
- Huvudföredragande: Universitetsdirektör Eino Örnfeldt
- Föredragande: Internrevisionschef Maria Pilbark Brenner (pp. 4 och 9), **controller** Lisa Bäckmark (p. 5), universitetsdirektör Eino Örnfeldt (pp. 6, 7, 9, 10), biträdande universitetsdirektör Åsa Borin (pp. 6 och 8), ekonomichef Pia Grankvist (p. 6), vicerektor Henrik Cederquist (p. 7), vicerektor Yvonne Svanström (p. 7), innovationsrådgivare Tor Regberg (p. 11), utredare Anna Riddarström (pp. 12-13), vicerektor Elisabeth Wåghäll Nivre (p. 15).
- Övriga närvarande: Professor Jessika van der Sluijs (suppleant), professor Lena Mäler (suppleant), doktorand Julia Dahlqvist (suppleant), student Helena Eriksson (suppleant), prorektor Clas Hättstrand (pp. 1-12, 14-15), universitetsdirektör Eino Örnfeldt, biträdande universitetsdirektör Åsa Borin, sekretariatschef Maria Wilenius, chefsjurist Markos Stavroulakis, internrevisionschef Maria Pilbark Brenner, tf **kommunikationschef** Liselott Törngren, **controller** Lisa Bäckmark (p. 5), ekonomichef Pia Grankvist (p. 6), **controller** Marie Eriksson (pp. 6-8), **controller** Katharina Soffronow (pp. 6-8), utredare Ulf Nyman (p. 9), IT-chef Linn Myhrman (p. 9), innovationsrådgivare Tor Regberg (p. 11), avdelningschef Maryam Hansson Edalat (p.11), utredare Ulrika Bjare (p. 11), Elisabeth Weingartner (SACO), Alejandra Pizarro Carrasco (ST), Camilla Gamrell (ST), samt utredare Anna Riddarström.
- Protokollförelse: Utredare Anna Riddarström

1. Utseende av justeringsperson Elis Wibacke utses till justeringsperson.
2. Fastställande av dagordning Dagordningen fastställs.
3. Information från rektor Rektor informerar översiktligt om innehållet samt om några särskilda bevakningsområden för Stockholms universitet i den nya forskningspropositionen Forskning, frihet, framtid – kunskap och innovation för Sverige.

4.	Avrapportering av internrevisionens årsrapport 2020 (dnr SU FV-0295-20)	Rapporten läggs till handlingarna (bilaga 1).
5.	Avrapportering av årsrapport om intern styrning och kontroll 2020 (dnr SU FV-0336-21).	Rapporten läggs till handlingarna (bilaga 2).
6.	Beslut om årsredovisning 2020 (dnr SU FV-0256-21).	Universitetsstyrelsen beslutar att fastställa årsredovisning för 2020 i enlighet med bilaga 3.

Punkten förklaras omedelbart justerad. |
| 7. | Information om ekonomi i balans | Information |
| 8. | Beslut om budgetunderlag 2022-2024 (dnr SU FV-4385-20). | Universitetsstyrelsen beslutar att fastställa budgetunderlaget i enlighet med bilaga 4.

Punkten förklaras omedelbart justerad. |
9.	Beslut med anledning av revisionsrapport från Internrevisionen avseende informationssäkerhet (dnr SU FV-0295-20)	Universitetsstyrelsen beslutar att uppdra åt rektor att vidta erforderliga åtgärder enligt bilaga 5.
10.	Beslut om utseende av ägarombud vid bolagsstämma i Stockholms universitets holding AB (SU Holding AB) (dnr SU FV-0405-21)	Universitetsstyrelsen beslutar att utse avdelningschef Maryam Hansson Edalat, Avdelningen för forsknings- och samverkansstöd, till Stockholms universitets ombud vid SU Holdings årsstämma samt vid eventuella extra bolagsstämmor för perioden fr.o.m. 2021-04-01 t.o.m. 2021-12-31.
11.	Diskussion om revidering av ägardirektiv för Stockholms universitet Holding AB (dnr SU FV-4143-20)	Diskussion
12.	Diskussion om Regler för process att föreslå rektor och utse prorektor (dnr SU FV-0559-21)	Diskussion
13.	Diskussion om förslag till rektor för mandatperioden fr.o.m. 2022-02-01 (dnr SU FV-0560-21)	Diskussion
14.	Övriga frågor	Universitetsdirektören informerar om att chefen vid Ekonomiavdelningen respektive Kommunikationsavdelningen ska sluta.
15.	Presentation av språkutbildningar vid Stockholms universitet	Presentation

Maria Pilbark Brenner
Internrevisionschef
Internrevisionen

Internrevisionens årsrapport 2020

Sammanfattning

Denna årsrapport är en kortfattad sammanställning över Internrevisionens aktiviteter under 2020, dvs granskningar, rådgivningsuppdrag och uppföljning av tidigare beslutade åtgärdsplaner. Sammanställningen syftar till att utgöra ett underlag för styrelsens bedömning av Stockholms universitets interna styrning och kontroll.

Internrevisionen har under revisionsåret 2020 arbetat i enlighet med Stockholms universitets internrevisionsplan 2020¹. Iakttagelser och föreslagna rekommendationer från genomförda revisioner har under året löpande rapporterats till revisionsutskottet och universitetsstyrelsen. Internrevisionen har även haft återkommande avstämningar med rektor och universitetsdirektör.

Internrevisionens bedömning av Stockholms universitets interna styrning och kontroll

Genomförda granskningar, och uppföljning av tidigare beslutade åtgärder, visar att det pågår ett kontinuerligt förbättringsarbete med avseende på intern styrning och kontroll inom Stockholms universitet.

Internrevisionens bedömning är att genomförda revisioner under året inte uppmärksammat brister som bör ge styrelsen anledning att i årsredovisningen ifrågasätta den interna styrningen och kontrollen.

Maria Pilbark Brenner
Internrevisionschef

¹ Dnr: SU FV-1.1.6-0562-19

Innehåll

Inledning	4
Riskanalys och internrevisionsplan	4
Revisionsinsatser under 2020	5
Granskningsuppdrag	5
Rådgivningsuppdrag	5
Uppföljning av tidigare beslutade åtgärdsplaner	6
Kvalitetsarbete	8
Övrigt arbete och under 2020	9
Internrevisionens resurser	10

Bilaga 1 – Översikt – Internrevisionsrapporter avrapporterade 2020

Bilaga 2 - Uppföljning av tidigare internrevisionsgranskningar

Inledning

Internrevision vid Stockholms universitet bedrivs enligt internrevisionsförordningen (2006:1228), internationella standards för internrevision (IPPF) samt Riktlinjer för Internrevisionen (dnr SU FV-1.1.6-0562-19). Internrevisionen inom Stockholms universitet är en fristående enhet, direkt underställd universitetets styrelse, och rapporterar sitt granskningsarbete till styrelsen löpande under året. Denna årsrapport innehåller en kortfattad sammanfattning av Internrevisionens arbete under det gångna året, tillsammans med en uppföljning av granskningar från tidigare år.

Risakanalys och internrevisionsplan

Internrevisionens genomför en årlig riskanalys som ligger till grund för förslag på revisionsplan, i enlighet med internrevisionsförordningen. Internrevisionens årliga riskanalys grundar sig på information från flera olika källor, exempelvis:

- SU:s egen riskanalys
- Dialog med styrelsens revisionsutskott, rektor, universitetsdirektör och andra nyckelfunktioner inom organisationen samt uppdragsledare inom Riksrevisionen.
- Iakttagelser i tidigare internrevisionsgranskningar och uppföljning av genomförda åtgärder.
- Rapporter från andra revisionsorgan/tillsynsmyndigheter
- Dokumentstudier av exempelvis strategidokument, årsredovisning, verksamhetsplan, tertiärrapporteringar etc.

Internrevisionsplan 2020 beslutades av styrelsen 2019-12-02 och grundar sig i Internrevisionens riskanalys som genomfördes under hösten 2019.

Under hösten 2020 genomförde Internrevisionen sin årliga riskanalys och utarbetade ett förslag till internrevisionsplan för 2021. Internrevisionsplan för 2021 beslutades av styrelsen den 2020-12-04. I internrevisionsplanen för 2021 finns även förslag till preliminära granskningsområden för 2022-2023.

Revisionsinsatser under 2020

I detta avsnitt beskrivs Internrevisionens operativa revisionsarbete under revisionsåret 2020.

Granskningsuppdrag

Under året har Internrevisionen avrapporterat följande granskningar till styrelsen:

- Arbetsmiljö (från revisionsplan 2019)
- Universitetets upphandlingar
- Fusk vid examination

Rekommendationer och beslutade åtgärder med anledning av ovanstående granskningar sammanfattas översiktligt i **Bilaga 1**.

Vid styrelsemötet den 19 februari 2021, kommer även följande granskningar avrapporteras:

- Informationssäkerhet
- Uppföljning av tidigare granskningar (del av denna årsrapport för 2020).

Granskningen ”Institutionernas och förvaltningsavdelningarnas interna styrning och kontroll” pågår under ingången av 2021 och kommer att avrapporteras vid styrelsemötet den 4 juni 2021. Granskning och avrapportering har senarelagts pga personalförändringar under 2020/2021.

Rådgivningsuppdrag

Internrevisionen har under året haft en kontinuerlig dialog med revisionsutskott, rektor, förvaltningsavdelningar och institutioner med anledning av genomförda granskningar.

Några formella rådgivningsuppdrag, utöver beslutade granskningar i internrevisionsplanen för 2020, har dock inte erhållits under året.

IR har även genomfört en revision av SUHF:s ekonomiska verksamhet på uppdrag av rektor, i enlighet med tidigare år. Avrapportering från denna granskning sker till SUHF:s kansli och rektor.

Uppföljning av tidigare beslutade åtgärdsplaner

Internrevisionen har i enlighet med internrevisionsplanen för 2020 följt upp rekommendationer och beslutade åtgärdsplaner från tidigare år för att bedöma status på åtgärdsarbetet inom universitetet. Uppföljningen omfattar granskningar från perioden 2016 - 2019.

Internrevisionens uppföljning har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer med ansvariga för beslutade åtgärder. Vidare har vissa stickprov genomförts för verifiering av utfört arbete och testning av effektiviteten av implementerade kontroller.

Sammanfattande tabell – Internrevisionens statusbedömning av SU:s åtgärdsarbete med anledning av tidigare granskningar

	Antal
Antal åtgärdsplaner som följts upp	11
Totalt antal uppföljda åtgärder	53
Ingen åtgärd beslutad (rekommendationen stängs)	7
Åtgärd genomförd (rekommendationen stängs)	38
Åtgärd pågår enligt tidplan (rekommendationen kvarstår)	1
Åtgärd pågår men är försenad (rekommendationen kvarstår)	7
Åtgärd ej påbörjad (rekommendationen kvarstår)	-

En mer detaljerad beskrivning av Internrevisionens uppföljning återfinns i **Bilaga 2**.

Genomförd uppföljning visar på att flertalet iakttagelser är åtgärdade. Internrevisionens bedömning är att organisationen arbetar i enlighet med de åtgärdsplaner som styrelsen har beslutat och att det pågår ett kontinuerligt förbättringsarbete med avseende på intern styrning och kontroll inom Stockholms universitet.

Med anledning av genomförd uppföljning vill Internrevisionen dock särskilt notera att följande åtgärder kvarstår:

- Utveckla en praktisk vägledning och en genomförandeplan för institutioner och förvaltningsavdelningar i syfte att efterleva universitetets policy och riktlinjer för informationssäkerhet.

- Utredda hur informationssäkerhetsarbetet och förbättringsåtgärder effektivt kan följas upp. I det sammanhanget bör även informationssäkerhetsfunktionens resurser samt ansvarsfördelning mellan institutioner, IT-avdelningen och den övriga centrala förvaltningen utredas.
- Övergripande Personuppgiftspolicy och Personuppgiftsregler har ännu inte formellt beslutats. Dokumenten finns i utkastformat och enligt uppgift kommer formellt beslut att fattas under början av 2021. Internrevisionen noterar även att praktiska anvisningar inom specifika områden, med anledning av Dataskyddsförordningen, finns framtagna och publicerade på medarbetarwebben.

Internrevisionen bedömer att ovanstående åtgärder är viktiga att få till stånd då de ger viktiga förutsättningar för att säkra ett systematiskt informationssäkerhetsarbete och gott dataskydd inom hela SU. Genomförda intervjuer visar att även verksamheten själv har noterat förseningar i arbetet och att korrigerande åtgärder planeras till 2021.

I Dataskyddsombudets roll ingår att övervaka efterlevnaden till Dataskyddsförordningen. IR föreslår att styrelsen överväger en begäran om en årlig rapportering från Dataskyddsombudet avseende detta arbete, vilket förslagsvis kan ske inom ramen för SU:s årsrapport om intern styrning och kontroll.

Avslutningsvis noterar Internrevisionen att Planeringssekretariatet har inlett ett utvecklingsarbete i syfte att stärka rutiner för framtagande av yttrande/åtgärder samt uppföljning av beslutade åtgärder. Enligt uppgift har man även för avsikt att integrera dessa rutiner med den ordinarie ledningsprocessen.

Historiskt har yttranden i flera fall saknat uppgift om tidplan och ansvar för beslutade åtgärder. Internrevisionens uppföljning visar dock på en förbättring avseende detta, liksom att verksamheten själva aktivt har följt upp ett antal åtgärder under 2020. Internrevisionen ser mycket positivt på denna utveckling då det bedöms bidra till en stärkt intern styrning och kontroll av åtgärdsarbetet.

Kvalitetsarbete

I detta avsnitt återges en kortfattad beskrivning av Internrevisionens kvalitetsarbete under året.

Kvalitetssäkring av Internrevisionens arbetsmetodik

Följande aktiviteter har genomförts under året i syfte att kvalitetssäkra Internrevisionens arbetsmetodik:

- självutvärdering genom besvarande av Ekonomistyrningsverkets frågor kring internrevision och intern styrning och kontroll
- självutvärdering utifrån IPPF, (internationell standard för internrevision).

Sammantaget visar utvärderingarna att Internrevisionen i allt väsentligt har utfört revisionen enligt standarder för professionellt utövande av internrevision (IIA:s riktlinjer)² och i överensstämmelse med IIA:s Yrkesetiska Kod samt med Internrevisionsförordningen och Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd.

Internrevisionens oberoende till universitets operativa ledning har säkrats genom att funktionen är direkt underställd universitetsstyrelsen samt att internrevisionschefen har lönesamtal och budgetdiskussion direkt med styrelseordförande/revisionsutskott.

Under 2018 genomfördes även en extern kvalitetsgranskning av Internrevisionens arbete. Den samlade bedömningen var att Internrevisionens arbetssätt överensstämmer med IIA:s Standarder för professionellt utövande av internrevision, samt att Internrevisionens samtliga medarbetare har utfört sitt arbete i överensstämmelse med IIA:s Yrkesetiska Granskningen identifierade dock ett antal potentiella förbättringsområden och utifrån dessa har Internrevisionen bedrivit ett löpande kvalitetsutvecklingsarbete, vilket kommer att fortsätta även under 2021.

Nästa externa kvalitetsutvärdering planeras till 2023 i enlighet med gällande internrevisionsstandards.

Kvalitetssäkring av enskilda granskningar/rådgivningsuppdrag

Genomförda granskningar under 2020 har kvalitetssäkrats på följande sätt:

- Revision utförs i enlighet med metodik som utgår från internationella standards för internrevision (IPPF)
- Intern faktakontroll av revisionsrapporter av berörda parter inom organisationen

² The Institute of Internal Auditors (IIA)

- Kvalitetsgranskning av utfört arbete/revisionsrapport genomförs av annan medarbetare inom Internrevisionen.
- Utkast till revisionsrapport skickas till revisionsutskottet för kommentarer inför styrelserapportering.

Kvalitetsarbete 2021

Under 2021 planerar Internrevisionen att ytterligare vidareutveckla arbetssätt och mallar för att på så sätt säkra hög kvalitet i utfört arbete. De väsentligaste åtgärderna Internrevisionen planerar är följande:

- Framtagande av checklista för kvalitetssäkring av enskilda granskningar/rådgivningsuppdrag.
- Införande av årlig utvärdering av revisionsutskottet avseende Internrevisionens arbete.
- Stärkt **kommunikation** inom SU avseende Internrevisionens uppdrag och planerade/genomförda revisioner
- Vidareutveckling av rutiner och rapportmallar för avrapportering av genomförda granskningar. Syftet är att i ännu större utsträckning förtydliga och förankra Internrevisionens iakttagelser och rekommendationer, underlätta framtida uppföljningar samt att underlätta en integrering med verksamhetens ordinarie rutiner för planering, uppföljning och rapportering. Utvecklingsarbetet kommer att ske i samverkan med berörda avdelningar inom **förvaltningen**.
- Dokumentation av Internrevisionens metodik och arbetsrutiner i en revisionshandbok.

Övrigt arbete och under 2020

Löpande avstämningar och informationsinhämtning

Internrevisionen har regelbundna avstämningsmöten med revisionsutskottet och löpande avstämningar med rektor och universitetsdirektör.

Internrevisionen deltar för information vid följande möten:

- Styrelsemöten
- Chefsmöten (**Förvaltningen**)
- Områdesövergripande rådet
- SU:s årliga riskanalys

Kompetensutveckling

Kompetensutveckling av Internrevisionens medarbetare har skett genom seminarier, kurser och konferenser anordnade av bland annat Internrevisorernas förening (IIA).

Internrevisionen har även deltagit i nätverksträffar för kompetensutveckling. Nätverk där SUs internrevision ingår är följande:

- Nordiska internrevisorer på universitet och högskolor (NIRUH)
- Nätverk för statliga internrevisorer inom IIA
- Mälardalens nätverket (internrevisorer vid SU, KI, KTH, UU, SLU och ORU)

Internrevisionens resurser

Under 2020 har Internrevisionen bestått av en internrevisionschef samt en internrevisor, båda tjänsterna har uppgått till 100%.

Den 2020-06-30 gick internrevisionschef Mikael Lundén i pension. Den nya internrevisionschefen, Maria Pilbark Brenner, tillträdde tjänsten den 24 augusti 2020.

Den 2 november 2020 rekryterades ytterligare en internrevisor i enlighet med styrelsebeslut den 2019-06-14 om att utöka Internrevisionen till tre medarbetare. Den nye internrevisorn, Christoffer Skyberg, tillträdde sin tjänst den 11 januari 2021. Samtliga tre internrevisorer är medlemmar i Internrevisorernas förening (IIA).

Internrevisionen har anlitat externa konsulter för två granskningar under 2020:

- Upphandlingsprocessen (260 timmar)
- Informationssäkerhet (140 timmar)

Båda uppdragen har omfattat genomförande av granskning samt avrapportering av granskningsresultat.

PM
2021-02-19

Dnr SU FV 1.1.2-0336-21

Lisa Bäckmark
controller
Rektors kansli

Årsrapport om intern styrning och kontroll 2020

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Gällande regelverk	3
3 Processen för intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet.....	4
3.1 Integrerad i styrningen	4
3.2 Verksamhetens mål i fokus.....	5
4 Rapportering av arbetet med intern styrning och kontroll	5
4.1 Intern miljö	5
4.1.1 Ledning av akademisk verksamhet	6
4.1.2 Organisations- och beslutsstruktur	7
4.1.3 Kommunikation och informationsspridning	8
4.1.4 Verksamhetsstyrning.....	8
4.1.5 Arbetsmiljö och kompetensutveckling.....	9
4.2 Öggentligheter	9
4.3 Riskanalys.....	10
4.3.1 Högrisker inför universitetets riskbild 2019–2020.....	11
4.4 Åtgärder	13
4.5 Uppföljning och bedömning	13
4.5.1 Uppföljning av risker och åtgärder	14
4.5.2 Uppföljning och bedömning av universitetets sammantagna process.....	19
4.5.3 Intern revision	20
4.6 Extern revision	23
4.6.1 UKÄ:s utvärderingar.....	23
4.6.2 Riksrevisionens granskningar 2020	24
4.6.3 Riksrevisionens tidigare granskningar	25
4.7 Dokumentation	25
5 Sammanfattning inför uttalande	26
 Bilaga 1: Utdrag ur regelverk som behandlar bedömning samt intygande i årsredovisningen	 28
Bilaga 2: Stockholms universitets riskanalys för 2019–2020	30

1 Inledning

Årsrapporten om intern styrning och kontroll syftar till att ge universitetsstyrelsen en övergripande bild av universitetets arbete med intern styrning och kontroll inför bedömning och intygande av om den interna styrningen och kontrollen vid universitetet varit betryggande, vilket ska ske enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Rapporten följer i stora delar strukturen i tidigare årsrapporter. I avsnitt 2 redogörs för gällande regelverk för arbetet med intern styrning och kontroll. I avsnitt 3 beskrivs processen för intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet. Avsnitt 4 är det mest omfattande kapitlet där arbetet som genomförts under 2020 rapporteras. Avsnittet inleds med en beskrivning av universitetets interna miljö och av universitetets arbete mot oegentligheter. Därefter redogörs för universitetets högrisker, uppföljning av åtgärder för hantering av risker samt en bedömning av påverkan på risker. Slutligen redogörs för granskningar och utvärderingar som genomförts under året. I avsnitt 5 finns en sammanfattning av underlag inför uttalande om intern styrning och kontroll.

I Bilaga 1 finns utdrag ur de regelverk som behandlar bedömning samt intygande i årsredovisningen. I Bilaga 2 finns Stockholms universitets riskanalys för 2019–2020 som reviderades i april 2020.

2 Gällande regelverk

Förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll trädde i kraft 2008 och anger att myndigheter som har en skyldighet att följa internrevisionsförordningen (2006:1228) ska ha en systematisk process för intern styrning och kontroll.

Myndighetsledningen ansvarar för att det finns en process för intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt. Denna process ska säkerställa att myndigheten med rimlig säkerhet fullgör sina uppgifter, uppnår verksamhetens mål och uppfyller kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515). Rimlig säkerhet innebär att en ändamålsenligt utformad och väl införd process för intern styrning och kontroll inte kan garantera fullständig säkerhet.

Universitetsstyrelsen ansvarar inför regeringen för verksamheten och ska se till att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, enligt gällande rätt och de förpliktelser som följer av Sveriges medlemskap i EU, redovisas på ett tillförlitligt och rättvisande sätt samt bedrivs så att myndigheten hushållar väl med statens medel.

Vidare framgår det av 2 kap. 2 § högskoleförordningen (1993:100) att styrelsen ska säkerställa att det vid universitetet finns en intern styrning och kontroll som fungerar på ett betryggande sätt.

För att säkerställa detta ska arbetet bedrivas systematiskt och följa en viss process. Denna process består enligt förordningen om intern styrning och kontroll av tre obligatoriska moment:

- En riskanalys ska göras i syfte att identifiera omständigheter som utgör en väsentlig risk för att universitetet inte kan fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla kraven i 3 § myndighetsförordningen.
- Med ledning av riskanalysen ska de åtgärder vidtas som är nödvändiga för att universitetet med rimlig säkerhet ska kunna fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla kraven i 3 § myndighetsförordningen.
- Därefter ska uppföljning och bedömning ske av att åtgärderna har avsedd effekt och att processen för intern styrning och kontroll fungerar väl.

I förordningstexten framgår även att processen för intern styrning och kontroll ska förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter samt att myndighetsledningen ska säkerställa att det inom myndigheten finns en god intern miljö.

Riskanalysen och de åtgärder som vidtas med anledning av analysen ska dokumenteras i den utsträckning som är nödvändig för universitetets uppföljning och bedömning av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

3 Processen för intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet

3.1 Integrerad i styrningen

Intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet utgår från att processen ska utgöra en del av det dagliga arbete som sker inom olika delar av universitetets verksamhet och på alla organisatoriska nivåer. System för kvalitetssäkring finns sedan länge integrerade i verksamheten. Detta är centralt för styrningen av universitetet då det är viktigt att verksamheten har förståelse för vikten av kvalitet, effektivitet, regelefterlevnad, kostnadseffektivitet och att verksamheten ska redovisas på ett tillförlitligt sätt. Genom att processen är en del av ordinarie verksamhetsplanering och uppföljning skapas bättre samordning.

När det gäller universitetets stödfunktioner finns olika typer av rutiner och kontroller som syftar till att upprätthålla en betryggande kontrollnivå inom verksamheten. Här kan exempelvis besluts- och delegationsordningar, policyer, handlägningsordningar, attest- och utanordningsregler och andra styrdokument nämnas. I det ordinarie arbetet utförs löpande olika kontroller och/eller inventeringar av bokslut, utbetalningar, anläggningstillgångar och behörigheter i olika system (såsom automatiska kontroller i IT-system).

En väl fungerande intern styrning och kontroll ligger i respektive chefs ansvar, och är en del av ledningen av verksamheten. Inom universitetet finns således system med befintliga kontroller och åtgärder på plats, som en del av ordinarie rutiner och processer.

3.2 Verksamhetens mål i fokus

Utgångspunkten för ledningen av universitetet, och för universitetets kontrollsystem, är att nå målen med verksamheten. Under 2020 har universitetet arbetat med fokus på de strategier för perioden 2019–2022 som universitetsstyrelsen beslutade om hösten 2018. I dessa anges den övergripande visionen och inriktningen för universitetets verksamhet och prioriteringar. På så vis ramar de på ett övergripande plan även in väsentliga mål för universitetets kvalitetsarbete. Strategierna utgjorde utgångspunkten för universitetets riskanalys för perioden 2019–2020, som beslutades av universitetsstyrelsen i december 2018 och reviderades i april 2020.

Utifrån åtgärder kopplade till strategierna, och för att reducera riskerna som identifierats i universitetets riskanalys, beslutade rektor i början av 2019 om en åtgärdsplan för 2019–2020. Med de centrala styrdokumenterna som grund arbetar områdena och fakulteterna med åtgärder för det kvalitetsarbete som bedrivs inom verksamheten.

Universitetets process för intern styrning och kontroll har som utgångspunkt att vara fokuserat, samordnat och integrerat i andra delar av planeringen och uppföljningen av verksamheten. Att processen ska vara fokuserad innebär bl.a. ett minskat antalet risker i riskanalysen, i jämförelse med tidigare års riskanalys. Identifieringen av riskerna har primärt utgått från målen med verksamheten, risker som hindrar universitetets möjlighet att nå en hög kvalitet i utbildningen och forskningen och effektivt resursutnyttjande. Innebörden av att processen ska vara samordnad och integrerad är att de tre delarna som enligt förordningen för intern styrning och kontroll ska ingå i processen så långt som möjligt inordnats i ordinarie arbete med planering och uppföljning av verksamheten.

Nedan följer en sammanfattning av det arbete som genomförts inom processen för intern styrning och kontroll under 2020.

4 Rapportering av arbetet med intern styrning och kontroll

4.1 Intern miljö

Regelverket om intern styrning och kontroll anger, som ovan beskrivits, att universitetets ledning ska säkerställa att det inom universitetet finns en god intern miljö. En särskild bestämmelse om detta infördes i förordningen om intern styrning och kontroll 2019.

Universitetets årsrapportering av arbetet med intern styrning och kontroll har under en längre tid tillbaka inkluderat frågor om den interna miljön.

Men god intern miljö menas en miljö som skapar förutsättningar för en väl fungerande process för intern styrning och kontroll. Enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV) allmänna råd till förordningen om intern styrning och kontroll innefattar en myndighets interna miljö de interna förutsättningar som påverkar förmågan att fullgöra verksamhetens uppgifter och nå dess mål. Som exempel på sådana förutsättningar nämns organiseringen av verksamheten samt fördelningen av ansvar och befogenheter. Andra exempel är sådant som ledarstil, erfarenhet och kompetens hos medarbetarna, integritet och etik samt annat som ger uttryck för en organisations värdegrund. Den interna miljön utgör således utgångspunkten för en betryggande intern styrning och kontroll och kan sägas bestå av både den formella organisations- och beslutsstrukturen och verksamhetsstyrningen, samt den kultur som formas av medarbetare och chefer inom organisationen.

Krav som ger uttryck för en god intern miljö framgår även i andra författningar. Enligt exempelvis myndighetsförordningen ska myndigheten se till att medarbetarna är väl förtrogna med målen för verksamheten, skapa goda arbetsförhållanden och ta tillvara och utveckla medarbetarnas kompetens (8 § myndighetsförordningen). Den interna miljön ger på så vis uttryck för aspekter som bidrar till att ledningen fullgör verksamhetsansvaret och hjälper medarbetarna att arbeta mot målen. Andra uttryck för god intern miljö kan vara en ändamålsenlig organisation och arbetsfördelning, en tydlig besluts- och delegationsordning, tydligt formulerade och kommunicerade mål och strategier, fungerande processer för planering och uppföljning, vägledande ramverk och styrdokument m.m.

4.1.1 Ledning av akademisk verksamhet

Som organisation skiljer sig ett universitet delvis från andra myndigheter. Universitetets verksamhet är präglad av det fria kunskapssökandet och nära koppling mellan undervisning och forskning är en förutsättning för att bedriva verksamhet på vetenskaplig grund. I detta ligger att en grundläggande uppgift för ett lärosäte är att utgöra en självständig och kritiskt reflekterande kraft i samhällsutvecklingen och utifrån denna insikt har Riksdagen valt att skydda forskningens frihet i högskolelagen.¹

Lärosätenas särskilda roll innebär att akademisk verksamhet i vissa delar leds och organiseras på andra sätt än andra myndigheters verksamhet. Inom Stockholms universitet finns en långvarig tradition av kollegiala berednings- och beslutsprocesser som utgår från att kollegialt inflytande är centralt för att upprätthålla akademisk integritet och kvalitet. Detta innebär att beslut om uppläggning, genomförande av och kvalitet i utbildningen eller organisation av och kvalitet i forskningen fattas av akademiska ledare (vicerektor, dekan, prefekt/motsvarande) eller ett kollegialt organ (områdesnämnd, fakultetsnämnd och institutionsstyrelse). Dessa funktioner utses i regel i en process där både överordnad funktion och kollegiet varit involverade. Denna princip skapar förutsättningar för en ledning som har tydlig

¹ Att ett lärosäte ska utgöra en självständig kritisk reflekterande kraft i samhället framgår av förarbeten, se exempelvis *En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor* (prop. 2009/10:149, s. 1). Forskningens frihet är reglerad i 1 kap. 6 § högskolelagen (1992:1434), en hänvisning till denna bestämmelse finns även i grundlagen.

verksamhetsanknytning och en hög grad av legitimitet i relation till överordnade organ och till kollegiet. Som kunskapsorganisation är denna ledningsprincip en naturlig del av en kvalitetsdrivande intern kultur och den är central vid förståelsen av hur universitetet som organisation fungerar.

4.1.2 Organisations- och beslutsstruktur

4.1.2.1 Arbetsordning och besluts- och delegationsordning

Universitetets övergripande **organisationsstruktur** beslutas av universitetsstyrelsen i den arbetsordning som fastställs i enlighet med bestämmelserna i högskolelagen (2 kap. 2 § punkt 8). I arbetsordningen fastställs vilka övergripande uppdrag de beslutande organen inom universitetet har. Universitetsstyrelsens beslut om detta ligger således till grund för rektors delegationer.

Stockholms universitet beslutsstruktur bygger på principen att beslut ska fattas på en adekvat nivå i organisationen. Delegering av beslutanderätt sker därför i många frågor till områdes-, fakultets- och institutionsnivån samt till cheferna inom universitets**förvaltningen**. Trots den stora organisationen med omfattande delegationer är förankrings- och beslutsvägarna relativt korta; genom att vicerektorerna, som även är dekaner, ingår i universitetets ledning kan frågor som lyfts på lägre nivåer inom verksamheten snabbt tas upp på ledningens agenda.

En översyn och aktualitetsgranskning av universitetets besluts- och delegationsordning genomförs årligen för att den ska utgöra ett aktuellt och relevant styrdokument. I universitetets besluts- och delegationsordningar regleras vilken funktion som får fatta vilka beslut. Strukturen för beslutsfattande och delegering är en väsentlig del av universitetets interna **styrning**. Det ankommer således på respektive funktion som delegerats beslutanderätt att tillse att delegerad fråga hanteras på ett korrekt sätt.

Med utgångspunkt i universitetets uttalade strategi att utveckla och effektivisera verksamhetsstödet genomförs löpande utredningar kopplat till förändringar av organisationen. Under 2020 har en organisationsförändring av verksamhetsstödet genomförts då stödet för samverkan, **kommunikation** och evenemang med mera sedan den 1 juli 2020 organiseras på ett nytt sätt. Samverkansavdelningen har upphört och stödet för samverkan och innovation har förts till Avdelningen för forsknings- och samverkansstöd. Bakgrunden till förändringen är att ge stödet för samverkan och innovation en mer forskningsnära inriktning. Alumn-verksamheten ingår i Studentavdelningen som en integrerad del i arbetet med studenternas samlade studietid. Konferensservice, evenemangsstöd och konstantendenturen är placerat vid Fastighetsavdelningen. Akademiska högtider sorterar under Ledningssekretariatet vid Rektors kansli.

För att knyta **kommunikations**verksamheten närmare ledningen blev **Kommunikations-**avdelningen samtidigt en egen **förvaltningsavdelning** med uppdrag att fokusera på forsknings**kommunikation**, student**kommunikation** och intern**kommunikation**. I samband med

detta initierades en utredning för att undersöka hur **kommunikations** verksamheten kan utvecklas. Utredningen presenterade sin rapport i december 2020 (dnr SU FV 1.2.1-2998-20). Som ett fördjupande komplement till denna utredning beslutades om ytterligare en utredning vad gäller strategisk intern **kommunikation** runt det universitetsgemensamma verksamhetsstödet. Även denna utredning presenterade sitt slutresultat i december 2020 (dnr SU FV-1.1.2-2994-20). Förslagen från dessa två utredningar hanteras nu internt.

Under 2020 har en utredning genomförts för att se över hur verksamhetsstödet för internationalisering kan utvecklas. Utredningen resulterade i en rapport som bland annat lyfte behovet av att samordna internationaliseringsfrågorna vid universitetet. Till följd av detta kommer internationella frågor som berör universitetet i stort att samordnas vid en funktion för internationalisering vid Studentavdelningen från och med den 1 februari 2021. Genom en samordnad funktion inom **förvaltningen** för stöd till internationalisering skapas en tydlig ingång för internationaliseringsfrågor vid universitetet.

4.1.3 **Kommunikation** och informationsspridning

Kommunikation och informationsspridning utgör också en viktig del av den interna miljön. **Kommunikationen** kring **förvaltning** och framtagning av styrdokument är särskilt viktigt i en stor organisation med omfattande delegationer. Under Styrdokument – Regelboken samlas olika typer av beslut och styrdokument, såsom arbetsordning, besluts- och delegationsordningar, policyer, föreskrifter och handläggningsordningar m.m., som är väsentliga för **styrningen** och som beslutats av de centrala beslutsorganen vid universitetet. Styrdokument – Regelboken aktualitetsgranskas årligen och omfattar exempelvis arbetsmiljö och hälsa, organisation och beslutsstruktur, utbildning och forskning, personal, ekonomi m.m.

Områdesnämndernas och fakulteternas regelverk återfinns på respektive områdes/fakultets webbplats. Spridning av kunskap om innehållet i styrdokumentet sker framförallt från **ansvarig förvaltningsavdelning** till de chefer inom organisationen som fått frågorna delegerade till sig. Arbetet med efterlevnaden av styrdokumentet är frågor som kontinuerligt behöver utvecklas och löpande tas upp inom ramen för olika chefsmöten såsom vid prefektmöten och avdelningschefsmöten inom **förvaltningen**.

Under 2020 har särskilt fokus lagts vid att säkerställa uppdaterad information till studenter och medarbetare avseende coronapandemin, universitetets ställningstaganden utifrån aktuella råd och rekommendationer, stöd och råd kring studier och arbete hemifrån samt nyheter om forskning kring viruset.

4.1.4 **Verksamhetsstyrning**

En viktig del av universitetets verksamhets **styrning** är processen för verksamhetsplanering, vilket innefattar planering, genomförande och uppföljning. Stockholms universitets strategier för 2019–2022 anger den övergripande visionen och inriktningen för universitetets verksamhet och prioriteringar. Såväl universitetets riskanalys som åtgärdsplan för 2019–2020 utgår, som ovan nämnts, från strategierna.

De övergripande strategierna med tillhörande åtgärdsplan syftar till att visa vägen framåt för kommande år inom områdena forskning och utbildning, samverkan och samhällsutveckling samt verksamhetsstöd. Utöver dessa centralt beslutade dokument finns områdesnämndernas strategidokument och åtgärdsplaner, vilka utgör basen för verksamhetsstyrningen. Därtill utgör givetvis andra dokument och processer såsom universitetets kvalitetssystem för utbildning, universitetets budgetunderlag till regeringen, utveckling av ekonomimodeller etc. olika former av planeringsdokument. Till uppföljnings- och rapporteringsdelen av processen hör exempelvis årsredovisningen.

Under 2020 har arbetet med åtgärdsplan 2019–2020 utvärderats och vissa förändringar har genomförts inför arbetet med åtgärdsplaner 2021–2022. Bland annat har målstrukturen, målsättningar för perioden och mallar setts över och reviderats.

4.1.5 Arbetsmiljö och kompetensutveckling

Arbetet med att skapa en god arbetsmiljö ingår som en central del i den interna miljön. Detta är en gemensam angelägenhet för universitetets alla medarbetare och studenter. Vid universitetet finns ett centralt råd för arbetsmiljö och lika villkor (RALV), som tillika är Stockholms universitets skyddskommitté. RALV leds av universitetsdirektören och är ett rådgivande organ till rektor och universitetsledningen. Inom ramen för RALV samverkar arbetsgivar-, medarbetar- samt studentrepresentanter i universitetsövergripande frågor som rör arbetsmiljön på universitetet samt i lika villkorsfrågor. På varje institution/motsvarande finns även lokala råd/grupper för samverkan i frågor som rör respektive institution/motsvarande.

Under 2020 har samtliga institutioner/motsvarande kontinuerligt genomfört specifika riskbedömningar kopplat till arbetsmiljö och hur den påverkas utifrån situationen med coronapandemin och övergången till undervisning online och arbete hemifrån.

Andra viktiga komponenter i universitetets interna miljö är kompetensutveckling av medarbetare och chefer. Utöver de kompetensutvecklingsinsatser som riktar sig till medarbetare finns även ett omfattande chefsutvecklingsprogram. Områdena/fakulteterna genomför också utbildningsinsatser, bl.a. för prefekter och studierektorer vid institutionerna.

Under 2020 har kompetensutvecklingsinsatser genomförts digitalt i den mån det har varit möjligt.

4.2 Oegentligheter

Sedan 2019 anger förordningen om intern styrning och kontroll att processen för intern styrning och kontroll ska förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Universitetets arbete med att minska risken för olika former av oegentligheter innebär bl.a. att lyfta fram frågor avseende god förvaltningskultur. Ett sådant arbete påbörjades under 2019 och har fortsatt även under 2020.

Utifrån kraven i förordningen om intern **styrning** och kontroll har rektor under 2020 fastställt ett nytt styrdokument, som innehåller regler och handlägningsordning för hantering av samtliga ovan nämnda företeelser kopplade till oegentligheter. I styrdokument presenteras nationella regler för en myndighets hantering av oegentligheter. Med utgångspunkt i dessa regler definieras begreppet oegentligheter utifrån förutsättningarna vid Stockholms universitet. Vidare fastställs i dokumentet **ansvaret** för chefer vid Stockholms universitet dels att informera om styrdokumentet, dels att hantera ett anmält ärende på ett korrekt sätt. I handlägningsordningen tydliggörs **ansvars**fördelningen och ordningen för anmälan av misstänkta oegentligheter och brott samt hanteringen av anmälda misstankar.

4.3 Riskanalys

Enligt förordningen om intern **styrning** och kontroll ska en riskanalys genomföras:

3 § En riskanalys ska göras i syfte att identifiera omständigheter som utgör en väsentlig risk för att myndigheten inte ska kunna fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515).

Riskanalysen ska uppdateras vid behov för att säkerställa att den omfattar aktuella omständigheter som utgör en väsentlig risk. Stockholms universitets riskanalys 2019–2020 beslutades av universitetsstyrelsen i december 2018 och reviderades i april 2020 (se Bilaga 2). Riskanalysen genomförs med utgångspunkt i universitetets mål och uppdrag, som de är beskrivna i externa styrdokument, bl.a. regleringsbrev, högskolelagen, högskoleförordningen och myndighetsförordningen, samt i interna styrdokument.

Riskinventeringen är gjord av företrädare för områdesnämnderna, **förvaltningen** och Stockholms universitets studentkår (SUS). Processen skapar förutsättningar för att väsentliga risker på olika nivåer inom universitetet fångas upp i samband med att den universitetsgemensamma riskanalysen sammanställs. Då riskanalysen är universitetsövergripande sker identifiering och värdering av risker utifrån perspektivet universitetet som helhet.

Riskvärderingen går till så att den funktion som lämnat förslag på en risk också lämnar förslag på hur risken bör värderas. Värderingen görs utifrån en mall där respektive funktion anger vilka väsentliga risker som universitetet exponeras för, och som därför bör finnas i riskanalysen. I underlaget definieras även på vilket sätt som risken påverkar universitetet, dvs. om den kan äventyra måluppfyllelsen, leda till ineffektivitet, att lag och rätt inte efterlevs eller brister i redovisningen. Riskvärderingen görs i första steget av respektive funktion utifrån en bedömning om sannolikheten för att risken ska inträffa respektive dess konsekvens i en skala från 1-4. En beskrivning och motivering av risken görs i underlaget. De funktioner som identifierar risker ombes även att göra en bedömning av om risken primärt beror på en extern eller intern faktor, dvs. är orsaken till risken huvudsakligen något som universitetet påverkar (intern) eller inte (extern).

I nästa steg diskuteras de föreslagna riskerna med samtliga avdelningschefer inom förvaltningen och i Områdesövergripande rådet. Därefter tas ett samlat förslag till riskanalys fram som utgör underlag för universitetsstyrelsens diskussion om risker. Styrelsens synpunkter omhändertas inför nästa steg, då styrelsen fattar beslut om riskanalysen.

I Riskanalys 2019–2020 finns sammanlagt tretton risker. I den version som beslutades i december 2018 bedömdes fyra av riskerna som högrisker, åtta som medelrisker och en som lågrisk. I samband med revideringen i april 2020 värderades tre medelrisker upp till högrisker. Nedan beskrivs de risker som har värderats som högrisker.

4.3.1 Högrisker inför universitetets riskbild 2019–2020

4.3.1.1 Höga lokalkostnader och brist på ändamålsenliga lokaler

Universitetet riskerar att få brist på ändamålsenliga lokaler (såväl forsknings- och lärmiljöer som administrativa lokaler), samt att lokalkostnaderna ökar markant då Akademiska hus fortsatt tillämpar principen om marknadsanpassade hyror. Detta kan medföra begränsningar när det gäller tillväxt och utveckling av universitetets utbildning, forskning och övriga verksamhet. Vidare innebär det en risk för försämrad campusmiljö med färre adekvata studiemiljöer och nära undervisningslokaler.

4.3.1.2 Svårigheter att få studentbostad och bostad till internationella forskare

Det finns en risk för att såväl nationella som internationella studenter samt gästforskare väljer bort Stockholms universitet som utbildningsanordnare respektive arbetsgivare på grund av den svåra bostadsmarknaden i Stockholmsområdet. Rekryteringar är de enskilt viktigaste beslut som fattas inom universitetet, och möjligheten att kunna rekrytera framstående internationella forskare är därför central för utvecklingen och kvaliteten i verksamheten. Det är därför avgörande att internationella forskare har möjlighet att finna en bostad i Stockholm. Bostadsfrågan är även särskilt komplicerad för studenter i Stockholm där hyreskostnaderna är höga och det är svårt att ha en trygg och hållbar bostadssituation under hela studietiden. Bostadsbristen i Stockholm utgör ett hinder för studenter från andra delar av landet att söka sig till staden, vilket bidrar till att en övervägande majoritet av studenterna också kommer från Stockholm.

4.3.1.3 Bristande hantering och lagring av forskningsdata

Forskningsdata som skapas i forskningsprojekt ska hanteras på ett säkert sätt under hela forskningsprocessen för att slutligen kunna tillgängliggöras och arkiveras. Forskningsdata utgör en viktig del av universitetets arkiv och ska enligt arkivlagen (1990:782) arkiveras vid universitetet. Detta innebär ett mycket omfattande arbete och det finns risk för att resurserna, både tekniskt och personellt, inte är tillräckliga för att omhänderta, kurera, autentisera och förvara data/dokumentation över tid. Vidare finns risk för brister i att kravställa system samt att utbilda och bistå kärnverksamheten i dessa frågor. Detta kan innebära bristande datalagring och informationsförluster med svårigheter att verifiera kvalitet och risker för förvanskning av informationen.

4.3.1.4 Bristande informationssäkerhet

I en stor organisation som Stockholms universitet, finns risk för bristfällig säkerhet då området är komplext och kräver tekniska hjälpmedel och specialistkompetens. Risken kan innebära brister i informationssäkerheten till exempel vad avser sekretess, tillgänglighet, spårbarhet och skydd mot obehörig åtkomst, och kan exempelvis leda till förlust av skyddsvärd forskningsinformation, studieresultat och utbildningsdokumentation. Ett säkerhetshot riktat mot den svagaste länken kan på så vis leda till omfattande skada för olika organisatoriska enheter och enskilda individer, men även för universitetet i stort i form av sanktionsavgifter och försämrat renommé.

4.3.1.5 Brister i den organisatoriska och sociala arbets- och studiemiljön

Under våren 2020 vidtog Stockholms universitet ett flertal åtgärder för att bidra till att minimera smittspridningen av coronaviruset. Övergången till online-undervisning och arbete hemifrån påverkar lärarnas arbetsbelastning och arbets- och studiemiljön hos medarbetare och studenter. I april 2020 höjdes därför riskvärdet vilket innebar att risken blev en högrisk. Oro över hälsa och ekonomi, en ökad social isolering och avsaknad av sammanhang är faktorer som påverkar måendet och motivationen. Även den fysiska arbets- och studiemiljön påverkas t.ex. möjligheterna till studie- och arbetsro och god ergonomi. Förändringarna kräver nya sätt att leda, kommunicera, samarbeta och fatta beslut. Situationen försvårar möjligheten att bedriva det systematiska arbetet med organisatoriska och sociala arbets- och studiemiljön. Brister medför risk för ohälsa, försämrade arbets- och studieprestationer, kränkande särbehandling och trakasserier vilket i förlängningen påverkar arbets- och studieeffektivitet och kvalitet i verksamheten negativt.

4.3.1.6 Låg genomströmning

Risken handlar om att studenter inom vissa utbildningar inte genomför och slutför en påbörjad utbildning i tillräckligt hög utsträckning. Låg genomströmning påverkar universitetets resursutnyttjande, effektivitet och kvalitet och många avhopp från en utbildning kan innebära låg effektivitet då stora resurser läggs på studenter som inte tar examen. Avhopp från studier och låg genomströmning kan leda till sämre examensfrekvens och i förlängningen till minskade intäkter och negativ påverkan på utbildningskvaliteten mm. I samband med omställningen under våren 2020 till online-undervisning bedömdes risken för låg genomströmning öka. Förändringen ställer nya krav på både lärare och studenter, framför allt under en omställningsperiod. Vissa obligatoriska moment och examinationer är svåra att genomföra på distans. Särskilt viktigt är det att studenter med särskilda behov får det stöd de behöver.

4.3.1.7 Fusk vid examination

Misstänkt fusk vid examination kan leda till att kursens eller utbildningens kvalitet och rykte försämras och i längden påverka universitetets anseende. Mot bakgrund av att universitetet sett en ökning av antalet disciplinären den är risken för fusk vid examination fortsatt aktuell. Om ökningen av disciplinären den fortsätter kan det att leda till alltför långa handläggningstider för disciplinären den, vilket innebär dels att studenterna behöver vänta

länge på att få ett avgörande i Disciplinnämnden. Övergången till online-undervisning under våren 2020 innebär utmaningar att till exempel övervaka examination när salstentamen har ersätts av hemtentamen. Till följd av detta så beslutade universitetsstyrelsen i april att höja risken till en högrisk.

4.4 Åtgärder

Efter genomförd riskanalys ska åtgärder för att hantera och kontrollera identifierade risker vidtas:

4 § Med ledning av riskanalysen ska de åtgärder vidtas som är nödvändiga för att myndigheten med rimlig säkerhet ska kunna fullgöra sina uppgifter, uppnå verksamhetens mål och uppfylla kraven i 3 § myndighetsförordningen (2007:515).

Beslut om de åtgärder som universitetet vidtar för att hantera riskerna fattas när bedömning görs att riskerna bör begränsas. I januari 2019 fattade rektor beslut om universitetets åtgärdsplan för 2019–2020. Därefter beslutade universitetsdirektören och områdesnämnderna om aktiviteter kopplade till respektive åtgärd. Universitetsdirektören har beslutat om vilka avdelningar som är ansvariga för de olika åtgärderna och formerna för uppföljning.

Vad gäller risker som primärt är av extern karaktär, såsom höga lokalkostnader och brist på bostäder, bör det understrykas att universitetet endast i begränsad utsträckning kan påverka riskexponeringen genom egeninitierade åtgärder.

En viktig del i universitetets arbete med att integrera processen för intern styrning och kontroll med annan verksamhetsplanering, har varit att tydliggöra hur de olika riskerna kopplar till åtgärderna i åtgärdsplanen. I åtgärdsplanen anges därför vilken eller vilka risker som respektive åtgärd syftar till att hantera.

4.5 Uppföljning och bedömning

Enligt förordningen om intern styrning och kontroll ska uppföljning och bedömning ske:

5 § Den interna styrningen och kontrollen skall systematiskt och regelbundet följas upp och bedömas. Vid bedömningen skall iakttagelser som lämnats vid extern revision och internrevision beaktas.

Uppföljning och bedömning av universitetets interna styrning och kontroll sker i stor utsträckning integrerat som en del av universitetets ordinarie processer (t.ex. genom kvalitetsuppföljningar, kursutvärderingar, uppföljning av åtgärdsplaner och andra planer, uppföljning av budget och ekonomisk utveckling och prestationsutveckling). Ansvaret för uppföljning följer därmed universitetets besluts- och delegationsordningar. Inom ramen för

det arbetssätt som byggts upp sker olika former av uppföljning och bedömning, exempelvis:

- Uppföljning och bedömning av om ett urval av åtgärder fungerar/har avsedd effekt.
- Uppföljning och bedömning av universitetets sammantagna process för intern styrning och kontroll.
- Granskning och bedömning som genomförs av universitetets internrevision och externa aktörer, bl.a. Riksrevisionen och Universitetskanslersämbetets (UKÄ).

4.5.1 Uppföljning av risker och åtgärder

Med anledning av coronapandemin och de åtgärder som universitetet vidtagit för att begränsa smittspridningen, främst övergången till undervisning online och arbete hemifrån, har en översyn av universitetets risker genomförts. Översynen resulterade i en revidering av riskanalysen som beslutades av styrelsen i april 2020. I anvisningar till tertialrapport 1 ombads avdelningschefer inom förvaltningsavdelningen att se över åtgärdsplanen för att säkerställa att åtgärderna var tillräckliga för att hantera de reviderade riskerna.

Under hösten 2020 genomfördes en översyn av universitetets risker inför riskanalys 2021–2022. Områdesnämnderna, avdelningscheferna inom förvaltningen, Stockholms universitets studentkår samt universitets miljøråd ombads att gå igenom riskanalys 2019–2020 och bedöma om någon av riskerna behövde revideras, samt att rapportera om det uppkommit någon ny risk. Inkomna underlag sammanställdes och diskuterades vid möte med avdelningscheferna och i Områdesövergripande rådet. Ett förslag till riskanalys 2021–2022 lyftes för diskussion vid universitetsstyrelsens möte i november. Styrelsen beslutade, i enlighet med förslag, Stockholms universitets riskanalys 2021–2022 i december 2020.

Under hösten 2020 har åtgärdsplanen för 2019–2020 följts upp. Den avdelning som tilldelats huvudansvaret för respektive åtgärd svarade för återrapporteringen, även i de fall flera avdelningar samverkar kring en åtgärd. De frågor som ingick i underlaget rörde:

- Om aktiviteterna som är kopplade till åtgärden har genomförts.
- Hur de genomförda aktiviteterna bidragit till att nå målet med åtgärden och om målet är nått (inte alls, delvis eller helt).
- Om riskvärderingen förändrats (i de fall åtgärden är kopplad till en risk) och om denna förändring har koppling till genomförda aktiviteter, dvs. om aktiviteterna haft effekt.

Avdelningarna ombads även kommentera hur arbetet med åtgärdsplanen har fungerat i stort. Det inkomna underlaget har sammanställts och presenterats för Områdesövergripande rådet. Underlaget visar att åtgärder med tillhörande aktiviteter i stort har genomförts. I ett par fall har ansvarig avdelning rapporterat att en viss aktivitet har försenats.

Nedan redovisas uppföljningen av åtgärder för att hantera de sex högriskerna som presenterades tidigare, samt bedömning av hur riskvärderingen har förändrats.

4.5.1.1 Höga lokalkostnader och brist på ändamålsenliga lokaler

I åtgärdsplanen är risken kopplad till den strategiska prioriteringen *Stockholms universitet ska erbjuda attraktiva arbets- och studiemiljöer*.

Åtgärd för att hantera risken fokuserar på att ytterligare utveckla lärandemiljöerna med utgångspunkt i lokalförsörjningsplanen. Inom ramen för åtgärden har aktiviteter genomförts under 2019–2020. Accelerator har etablerats som en universitetsgemensam miljö för mötet mellan konst och vetenskap och universitetet har bevakat och aktivt deltagit i arbetet med framtida lärandemiljöer. Ett pilotprojekt om nya lärandemiljöer har genomförts vilket innebär bl.a. att både informella och formella lärandemiljöer testas på campus i Frescati inför uppförande i Albano. Utvärdering av pilotprojektet och en plan för vidare utveckling kommer slutföras efter att pilotprojektet är färdigställt samt när tid har gått för att testa och utvärdera miljöerna.

Frågan om höga lokalkostnader och konsekvenserna av att Akademiska hus tillämpar marknadsmässig hyressättning för lärosäten som verkar i storstadsregioner lyfts även löpande i universitetets dialoger med, och i underlag till, regeringen.

Den uppföljning som universitetet genomfört visar att genomförda åtgärder haft effekt framförallt på risken för brist på ändamålsenliga lokaler. Risken har därför delats i två separata risker inför 2021–2022: risk för höga lokalkostnader och risk för brist på ändamålsenliga lokaler. Risken för höga lokalkostnader bedöms kvarstå som högrisk medan risken för brist på ändamålsenliga lokaler värderas ner till en medelrisk med grund i de åtgärder som har vidtagits, framförallt nybyggnationen av Albano tillsammans med framtagande av en lokalförsörjningsplan.

4.5.1.2 Svårigheter att få studentbostad och bostad till internationella forskare

Även denna risk är kopplad till prioriteringen *Stockholms universitet ska erbjuda attraktiva arbets- och studiemiljöer*.

En av åtgärderna som knyter an till risken är att med utgångspunkt i bostadsförsörjningsplanen arbeta för att förbättra bostadssituationen för gästforskare. Aktiviteter inom ramen för denna åtgärd är enkäter till universitetets andrahandsbostadshyresgäster för att säkerställa tjänsterna motsvarar behov. Dessa aktiviteter är genomförda.

Ytterligare åtgärd som kopplar till risken är att verka för fler studentbostäder i Stockholmsregionen. En aktivitet som kopplar till åtgärden handlar om att göra en inventering av om framtida vakanta lokaler väster om Roslagsvägen kan byggas om till bostäder. Aktiviteten har genomförts och lokaler som kan omvandlas till bostäder har identifierats och nära dialog med fastighetsägare har förts. Vid beslut om uppsägning av lokaler har dessutom hänsyn tagits till möjligheter för omvandling till bostäder.

Arbetet för att möjliggöra fler bostäder till studenter och forskare är tidskrävande. Genom genomförda åtgärder har processen och planeringen initierats men trots det bedöms risken kvarstå som en högrisk.

4.5.1.3 Bristande hantering och lagring av forskningsdata

I åtgärdsplanen kopplar risken till den strategiska prioriteringen *Stockholms universitet ska vara ett framstående forskningsuniversitet*.

Till risken finns följande åtgärder kopplade²:

- Aktivt verka för att ett rationellt system för forskningsinfrastruktur skapas i Sverige.
- Driva frågan om avgifter för externa användare av forskningsinfrastruktur utifrån avgiftsförordningens (1992:191) möjligheter.
- Söka samarbeten med andra lärosäten, såväl regionalt som nationellt, för att värna och utveckla forskningsinfrastrukturer.
- Via pilotprojekt finna kostnadseffektiva lösningar för att centralt hantera forskningsdata genom hela forskningsprocessen till slutgiltig tillgängliggörande och lagring.

Kopplat till åtgärden att aktivt verka för att ett rationellt system för forskningsinfrastruktur skapas i Sverige har Stockholms universitet bland annat varit delaktig i utvecklande av en modell för hur behov av ny infrastruktur ska identifieras inför ansökningar till Vetenskapsrådet.

Inom åtgärden att driva frågan om avgifter för externa användare av infrastruktur utifrån avgiftsförordningens möjligheter har planerade aktiviteter, jämförelse med andra lärosäten samt anvisningar för hur påslag för institutionsgemensamma kostnader ska beräknas, inte genomförts. Regeringen gav ESV i uppdrag att utreda frågan om avgiftsuttag för forskningsinfrastruktur. ESV publicerade sin rapport i slutet av februari. Stockholms universitet har i sitt remissyttrande (2020-11-12) ställt sig positivt till de förslag ESV presenterat. Universitetet gjorde även under våren 2019 en genomgång av avgiftsförordningen för att utreda möjligheten för universitetet att ta ut avgifter för utnyttjande av universitetets resurser med särskilt fokus på forskningsinfrastruktur. Genomgången resulterade i ett konstaterande att det finns relativt stort utrymme för universitetet att utnyttja det generella bemyndigandet i 4 § avgiftsförordningen för ökade avgiftsuttag för infrastrukturer.

Samarbeten med andra lärosäten, såväl regionalt som nationellt, för att värna och utveckla forskningsinfrastrukturer var ytterligare en åtgärd som planerades för att hantera risken. Universitetet har medverkat i det nationella administrativa samarbetet för forskningsinfrastruktur och regionala initiativ har delvis utvecklats.

² Dessa kopplar även till risken om ökade kostnader för forskningsinfrastruktur som är en medelrisk i riskanalysen.

Pilotprojekt för att finna kostnadseffektiva lösningar för central hantering av forskningsdata genom hela forskningsprocessen har genomförts och är numera löpande verksamhet som ger stöd till att hantera forskningsdata i hela processen. De delar som ännu inte har hunnits implementeras kommer att göras under det kommande året.

Infrastrukturfrågor kräver långsiktigt arbete och nationell samordning. Trots genomförda aktiviteter bedöms risken fortsatt värderas som en högrisk.

4.5.1.4 Bristande informationssäkerhet

I åtgärdsplanen kopplar risken till den strategiska prioriteringen *Stockholms universitet ska ha ett professionellt verksamhetsstöd som förenklar det administrativa arbetet på alla nivåer.*

Till risken kopplar åtgärden att utreda och föreslå en sammanhållen organisering av säkerhetsarbetet (inklusive informationssäkerhet) vid universitetet. Aktiviteter som genomförs utifrån åtgärden är:

- Genomföra en översyn av krisledningsfunktionen inkl. uppdatering av kris- och beredskapsplanen.
- Utveckla ett dokumenthanterings- och ledningssystem för säkerhetsfrågor inkl. informationssäkerhet.
- Utarbeta en handlingsplan för bättre IT- och informationssäkerhet.

Översynen av krisledningsfunktionen inklusive uppdatering av kris- och beredskapsplanen samt utvecklingen av ett dokumenthanterings- och ledningssystem för säkerhetsfrågor inkl. informationssäkerhet är genomfört.

Handlingsplan för bättre IT- och informationssäkerhet har delvis genomförts. Under perioden har **styrningen** av IT- och informationssäkerhet utvecklats bl.a. genom inrättande av en IT-strategisk grupp och investeringar i IT-lösningar. Syftet är att minska antalet enskilda systemlösningar och öka integreringsgraden mellan olika system för att åstadkomma en mer enhetlig användarupplevelse för studenter och medarbetare.

Riskenivån bedöms vara oförändrad.

4.5.1.5 Brister i den organisatoriska och sociala arbets- och studiemiljön

I åtgärdsplanen kopplar risken till den strategiska prioriteringen *Stockholms universitet ska erbjuda attraktivt arbets- och studiemiljöer.*

Till risken kopplar två åtgärder:

- Vidareutveckla arbetet med medarbetsundersökningar, fakultetsvis och inom **förvaltningen** samt vidta nödvändiga åtgärder
- Initiera ett arbete för att genomföra en studentundersökning (studentbarometer).

Åtgärderna har inte genomförts. Arbetet med att vidareutveckla medarbetarundersökningar inleddes efter årsskiftet då hela universitetet har genomfört medarbetarundersökningar. När det gäller studentundersökning så har in- och omvärldsbevakning påbörjats.

I samband med övergången till online-undervisning under våren 2020 bedömdes risken för brister i den organisatoriska och sociala arbets- och studiemiljön öka. Åtgärder för att hantera risken har främst genomförts genom de etablerade rutiner om finns för arbetsmiljö och studentinflytande. Bland annat inom ramen för Rådet för arbetsmiljö och lika villkor (RALV) och lokala råd.

Bedömningen är att risken kvarstår som en högrisk.

4.5.1.6 Låg genomströmning

I åtgärdsplanen kopplar risken till den strategiska prioriteringen *Utbildningarna ska hålla högsta kvalitet och tillgodose samhällets behov*.

Till risken kopplar följande åtgärder:

- Implementera och vidareutveckla det nya kvalitetssäkringssystemet för utbildning.
- Utveckla studentinflytandet genom att vidta åtgärder utifrån direktivet för ett stärkt studentinflytande.
- Verka för att stärka prioriterade miljöer med få studenter eller svag rekrytering.

Stockholms universitet har nu ett kvalitetssystem för utbildning på plats. I kvalitetssystemet ingår centrala kvalitetssäkrande aktiviteter, bl.a. utbildningsgranskningar och kvalitetsdialoger, inklusive kvalitetsrapporter. Dessa aktiviteter är pilottestade och har övergått i skarpt läge. Därmed kvalitetssäkras utbildningar vid universitetet på ett mer enhetligt och systematiskt sätt än tidigare.

För att utveckla studentinflytandet pågår bland annat löpande dialog med studenterna, regler för studentinflytande har implementerats och en sammanställning har gjorts av grupperingar där beredning sker och beslut fattas som har betydelse för utbildningen och studenternas situation. Aktiviteterna som genomförts bidrar till att ge studenterna förutsättningar att ta en aktiv del i kvalitetsarbetet på olika nivåer och delar inom universitetet

För att stärka prioriterade miljöer med få studenter eller svag rekrytering har aktiviteter som innefattat både att ändra utbildningsupplägg, t.ex. att viss ämneslärarutbildning endast ges som kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), att erbjuda kurser för att skapa fler vägar in i lärarutbildningen och att stärka forskningsresurserna till utbildningstunga miljöer genomförts.

I samband med övergången till online-undervisning under våren 2020 bedömdes risken för låg genomströmning öka. Uppföljningen under hösten 2020 visade inga indikationer på en

minskad genomströmning och risken värderas därför åter som en medelrisk. Genomförda aktiviteter bedöms ha påverkan på risken men direkt effekt är svår att härleda till respektive del.

4.5.1.7 Fusk vid examination

I åtgärdsplanen kopplar risken till den strategiska prioriteringen *Utbildningarna ska hålla högsta kvalitet och tillgodose samhällets behov*.

Till risken kopplar åtgärden att vidta åtgärder som syftar till att effektivisera handläggningen av disciplinärenden och förebygga fusk samt att genomföra fokusutvärdering av examination som en del i arbetet med att motverka fusk.

Nästan samtliga aktiviteter som planerats för att effektivisera handläggningen har genomförts, bland annat har disciplinnämndernas sammanträden digitaliserats och arbetet omorganiserats. Arbeta som återstår handlar bland annat om att slutföra arbetet med ett webbaserat anmälningsskema. Effektiviseringsåtgärderna innebär att trots en ökning av antalet disciplinärenden under året med 64 procent har universitetet kunnat bibehålla en genomsnittlig handläggningstid på tre till fyra månader.

Fokusutvärderingen av examination har inte genomförts på grund av coronapandemin. En pilot behöver genomföras före ett ev. system för fokusutvärderingar kan utvecklas.

I samband med övergången till online-undervisning under våren 2020 bedömdes risken för fusk vid examination öka. Uppföljningen under hösten 2020 visade svaga samband mellan ökningen av disciplinärenden och övergången till examination online. Omfattningen av fusk vid examination bedöms inte heller vara så omfattande att universitetets anseende skulle försämrast. Risken värderas därför åter som en medelrisk.

4.5.2 Uppföljning och bedömning av universitetets sammantagna process

Sammanfattningsvis visar uppföljningen att arbetet med åtgärder och tillhörande aktiviteter att i allt väsentligt har genomförts enligt plan. Universitetet har följt upp och reviderat riskanalysen under 2020. Sammantaget har det inte uppkommit något som visar på brister i universitetets sammantagna process för den interna styrningen och kontrollen.

I övrigt kan nämnas att processen för intern styrning och kontroll är väl känd bland universitetets ledningsfunktioner och under 2020 har arbetet med att integrera riskidentifieringen med övrig verksamhetsplanering framförallt skett genom den samordnade uppföljningen. Vid beredningen av risker 2021–2022 har processen för intern styrning och kontroll presenterats för samtliga avdelningschefer i syfte att förklara processen och ansvaret samt att ge tillfälle för frågor och synpunkter på processen överlag.

4.5.3 Intern revision

Universitetets internrevision arbetar på uppdrag av universitetsstyrelsen. För att säkra kraven på objektivitet, oberoende och integritet är internrevisionen fristående från den operativa verksamheten. Internrevisionen granskar, bedömer och ger förslag till förbättringar avseende universitetets interna styrning och kontroll. Syftet är att undersöka om universitetets verksamhet bedrivs på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synvinkel tillfredsställande sätt. Internrevisionens granskning omfattar all verksamhet som universitetet bedriver och sker enligt en av universitetsstyrelsen fastställd årlig revisionsplan. Planen upprättas dels med utgångspunkt i den av universitetsstyrelsen beslutade riskanalysen, dels utifrån internrevisionens egen riskbedömning. Internrevisionen rapporterar sina granskningar löpande under året till universitetsstyrelsen och revisionsutskottet, och avlämnar även en sammanfattande årsrapport. Revisionsutskottet, som inrättades under 2014, är ett beredande organ inom styrelsen och syftar bl.a. till att underlätta kommunikationen mellan styrelse, internrevisionen, extern revision och universitetsförvaltningen. Internrevisionen har löpande dialog med representanter för universitetets ledning samt med enskilda förvaltningsavdelningar och institutioner.

En sammantagen redovisning av internrevisionens iakttagelser under året presenteras i *Årsrapport från internrevisionen 2020* (SU FV-1.1.6-0295-20). Nedan följer en sammanfattning av internrevisionens genomförda granskningar och vilka åtgärder som universitetet vidtagit alternativt planerar att genomföra med anledning av granskningarna. Under 2020 presenterades internrevisionens granskningar från 2019 av arbetsmiljöarbetet inom Stockholms universitet. Även denna granskning tas upp nedan. Utöver de granskningar som redovisas i detta avsnitt har internrevisionen följt upp tidigare genomförda granskningar, vilka redovisas i internrevisionens årsrapport.

4.5.3.1 Arbetsmiljöarbetet inom Stockholms universitet

Internrevisionen genomförde under hösten 2019 en granskning av universitets arbetsmiljöarbete. Syftet med granskningen var att bedöma ändamålsenligheten i arbetsmiljöarbetet samt hur det överensstämmer med regelverket inom arbetsmiljöområdet. Resultatet från granskningen presenterades i april 2020.

Sammantaget anser Internrevisionen att universitetet i allt väsentligt bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete i överensstämmelse med arbetsmiljölagstiftningen och universitetets arbetsmiljöpolicy. Internrevisionen föreslår följande rekommendationer:

1. Se över om det finns möjlighet att utöka stödet i psykosociala arbetsmiljöfrågor till institutioner och andra motsvarande enheter.
2. Öka utbildningsinsatserna på arbetsmiljöområdet generellt men framförallt till prefekter och övriga chefer.
3. Tillsä se att den planerade handlingsplanen för arbetsmiljö och lika villkorsfrågor utarbetas.

Rektorn yttrade sig över rapporten i april 2020. Av yttrandet framgår att universitetet anser att internrevisionens iakttagelser och slutsatser i allt väsentligt är befogade och åtgärder kommer att vidtas i enlighet med Internrevisionens rekommendationer. När det gäller rekommendation 2 bedöms utbildningsinsatserna vara tillräckliga, istället kommer utbildningens utformning att ses över för att öka andel prefekter och chefer som tar del av den, t.ex. genom att arbetsmiljöutbildning integreras i chefsutbildningen eller ges i form av kortare moduler.

4.5.3.2 Upphandlingsverksamheten vid Stockholms universitet

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (PwC) har på uppdrag av internrevisionen vid Stockholms universitet genomfört en granskning av upphandlingsverksamheten vid Stockholms universitet. Syftet med granskningen har varit att klarlägga i vilken omfattning otillåtna direktupphandlingar förekommer. Granskningen har tagit avstamp i den granskning som genomfördes inom området 2017 och avser en fördjupad uppföljning. Resultatet från granskningens presenterades i juni 2020.

PwC konstaterar att det finns utvecklingspotential inom upphandlingsområdet i allmänhet och gällande direktupphandling i synnerhet. Det handlar till exempel om att riktlinjerna för verksamheten inte bedöms vara fullt förankrade i verksamheten. Det handlar även om att man istället för att använda upphandlade leverantörer gör otillåtna direktupphandlingar utan konkurrensutsättning.

För att komma till rätta med dessa brister föreslås följande rekommendationer:

1. Utbildning och fortbildning bör genomföras i alla delar av universitetets verksamhet för att öka förståelsen för universitetets riktlinjer och policys och efterlevnaden av reglerna kring inköp.
2. Universitetet bör utöka den löpande uppföljningen av inköp med avseende på avtalstrohet för att identifiera brister. En del av detta kan till exempel vara att införa preventiva kontroller som genomförs ute i verksamheten.
3. Institutioner/motsvarande måste kontinuerligt informeras om vikten av att använda sig av upphandlad leverantör.
4. I reglerna för upphandling bör ansvarsfördelningen vid upphandling förtydligas och verktyg för att underlätta direktupphandlingar utvecklas, till exempel bör handledning kopplas till mallarna för upphandling.
5. I de fall avtal för visst område saknas, rekommenderas universitetet att skyndsamt vidta åtgärder och vid behov genomföra en korrekt upphandling.

Rektor yttrade sig över rapporten i juni 2020. Av yttrandet framgår att universitetet anser att korrekt genomförda upphandling är av största vikt och att rektor ser allvarligt på att det, trots vidtagna åtgärder, fortsatt finns brister i universitetets upphandlings- och inköpsverksamhet. Flertalet av dessa brister är kända och ett antal åtgärder är sedan tidigare inplanerade eller pågår vilket bedöms omhänderta de rekommendationer som lämnats.

4.5.3.3 *Tenta fusk – försök att vilseleda vid prov*

Internrevisionen har genomfört en granskning av Stockholms universitets åtgärder för att motverka, upptäcka och hantera misstänkta försök att vilseleda vid prov. Resultatet från granskningen presenterades i november 2020.

Internrevisionen konstaterar att antalet anmälda disciplinärenden på Stockholms universitet ökar från år till år. Stress, okunnighet om reglerna och teknisk utveckling beskrivs som troliga orsaker till ökningen. Information till studenter beskrivs som den viktigaste förebyggande åtgärden mot fusk medan textmatchningsverktyget Urkund är viktigt i arbetet med att upptäcka fusk då plagiat utgör en mycket stor del av disciplinärendena.

Internrevisionen lämnar följande rekommendationer:

1. Förtydliga och konkretisera informationen till studenten om vad plagiat och otillåtet samarbete är, om vad som utgör otillåtna hjälpmedel samt om konsekvenserna av försök till fusk vid examination. Informationens kvalitet ska inte variera beroende på vem som ger informationen.
2. Kombinera informationen till studenter med praktiska arbetspass om plagiat.
3. Hitta sätt att kontrollera om informationen har förståtts rätt, exempelvis genom quizfrågor som studenten behöver besvara före examination.
4. Påminn institutionerna om vikten av att använda Urkund.
5. Påminn institutionerna om att varje grundad misstanke om fusk ska anmälas till rektor.
6. Genomför en sammantagen och systematisk analys av ärenden med långa handläggningstider för att identifiera effektiviseringsmöjligheter av processen. Uppmuntra också till utbyte av erfarenheter mellan institutioner i syfte att kunna identifiera framgångsfaktorer för kortare handläggningstider.

Rector yttrade sig över rapporten i november 2020. Av yttrandet framgår att rektor ser allvarligt på fusk vid examination och att Stockholms universitet ska kunna garantera att de studenter som examineras har nått målen för utbildning och inte tagit genvägar via fusk.

Stockholms universitet bedriver ett systematiskt arbete mot fusk och ledningen för återkommande diskussioner med representanter för verksamheten. Ett antal åtgärder har vidtagits de senaste två åren, bland annat för att effektivisera handläggningen av ärenden. Förslag på hur man kan arbeta för att förebygga uppkomsten av fusk har också tagits fram. Arbetet för att motverka, upptäcka och hantera fusk kommer dock stärkas ytterligare.

4.5.3.4 *Stockholms universitet – Granskning av informationssäkerhet*

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (PwC) har på uppdrag av internrevisionen vid Stockholms universitet genomfört en granskning av informationssäkerhet. Syftet med granskningen har varit att utvärdera universitetets interna styrning och kontroll av åtgärdsarbetet utifrån 2017 års granskning. Resultatet från granskningen presenteras i februari 2021.

För att genomföra beslutade informationssäkerhetsåtgärder utifrån granskningen 2017 tog universitetet fram en handlingsplan, granskningen visar på ett antal observationer främst kopplat till utformning och arbete med denna handlingsplan. Bland annat omfattar den inte fullt ut de långsiktiga strategiska informationssäkerhetsåtgärder som styrelsen beslutade om 2017. Vidare bedöms att åtgärder, **ansvar** och tidplaner i flera fall uttrycks på ett så pass övergripande sätt att de inte ger tillräckliga förutsättningar för en effektiv **styrning**, uppföljning och återrapportering av åtgärdsarbetet. Även rutiner/arbetssätt som säkerställer att hinder och utmaningar i åtgärdsarbetet fångas upp och omhändertas på ett proaktivt sätt saknas.

Universitetet ser allvarligt på de observationer som framkommit i granskningen och arbetet med åtgärder för att hantera dessa pågår.

4.5.3.5 Internrevisionens revisionsplan för 2021

Enligt revisionsplanen för 2021 avser internrevisionen att genomföra granskningar inom följande områden: ekonomi i balans, lokalförsörjning, interna projekt, informationssäkerhet – incident och kontinuitet, institutions- och avdelningsgranskningar samt Sveriges universitets- och högskoleförbunds (SUHF) ekonomiska redovisning. Därtill kommer internrevisionen följa upp tidigare års granskningar.

4.6 Extern revision

Utvärdering och bedömning av universitetets verksamhet sker även av externa aktörer, exempelvis via UKÄ:s kvalitetsutvärderingar och Riksrevisionens granskningar. Riksrevisionen genomför regelbundet revisioner av olika processer och delar av universitetets verksamhet, däribland granskas årsredovisningen.

4.6.1 UKÄ:s utvärderingar

Under perioden 2017–2022 genomför UKÄ granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete för utbildningar, inklusive utbildning på forskarnivå. Under 2020 har UKÄ genomfört eller påbörjat tre nationella utbildningsutvärderingar. Dessa är de sista utbildningsutvärderingar som UKÄ genomför under perioden 2017–2022.

Utvärderingen av ämneslärarutbildningen beslutades i februari 2020. Ämneslärarutbildningarna med inriktning mot matematik fick då omdömet ifrågasatt kvalitet och en åtgärdsredovisning kommer att skickas till UKÄ i februari 2021.

Yrkeslärarutbildningen har utvärderats under 2020 och beslut om utvärderingen kommer att fattas i februari 2021.

Utvärdering av tre forskarutbildningar i kemi (analytisk-, fysikalisk- och organisk kemi) har påbörjats och intervjuer med utbildningarna kommer att genomföras under våren 2021. Beslut väntas hösten 2021.

Granskningen av Stockholms universitets kvalitetssäkringsarbete inom utbildning, det vill säga universitetets kvalitetssystem för utbildning, påbörjades under hösten 2020 och resultatet från granskningen ska enligt UKÄ:s tidsplan vara klart i oktober 2021. Vidare har UKÄ genomfört en juridisk tillsyn under våren 2020 och resultaten från denna hanteras nu internt.

Här kan även nämnas att vid UKÄ:s utvärdering 2019 ifrågasattes kvaliteten av grundläraiprogrammets inriktningar mot årskurs F-3 och årskurs 4-6. Universitetet har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna och under 2020 har de ifrågasatta utbildningarna åter fått omdömet hög kvalitet.

Kvalitetssäkringssystemet för forskning vid Stockholms universitet är för närvarande under utveckling. Fokus 2020 var att komplettera redan befintliga kvalitetssäkrande komponenter med en indikatorrapport för verksamhetsuppföljning. Indikatorrapporten ska bidra till kvalitetssäkringen genom att fungera som underlag för kollegiala diskussioner runt forskningen mellan universitets beslutsnivåer; institutioner, fakulteter och universitetsledning. Under 2019 genomfördes en pilotstudie med tre institutioner och innehållet för indikatorrapporten arbetades fram. Under 2020 utvidgades pilotstudien till att omfatta samtliga institutioner och under året togs uppföljningsrapporter fram till samtliga prefekter. Desamma diskuterades under året inom institutionerna och samtliga universitetets prefekter har medverkat i en dialog med universitetsledning och rektor om rapporternas innehåll och hur de kan användas i praktiken för att kvalitetssäkra och utveckla forskningsverksamheten.

4.6.2 Riksrevisionens granskningar 2020

Riksrevisionen har under året granskat **styrning** och verksamhet i holdingbolag som är knutna till universitet och högskolor. Resultatet av granskningen redovisas i granskningsrapporten *Holdingbolag vid lärosätena – brister i styrning och förvaltning* (RiR 2020:4). Granskningen visar att det finns brister i **styrning** och **förvaltning** av holdingbolagen och ett antal rekommendationer riktas både till regeringen och de granskade lärosätena. Regeringen har beslutat om ny bolagsordning för holdingbolagen samt om nya riktlinjer för lärosätenas **förvaltning** av holdingbolagen, i vilka man tog fasta på flera av Riksrevisionens rekommendationer. Som en följd av regeringens beslut bereder universitetet för närvarande förslag till reviderade ägaranvisningar för Stockholms universitets holdingbolag (SU Holding).

- I augusti 2020 presenterade Riksrevisionen en granskning av lärosätenas **styrning** av ämneslärautbildningarna, med tre lärosäten som fallstudier, där Stockholms universitet var ett. Resultatet av granskningen redovisas i granskningsrapporten *Att styra utbildning till ämneslärare – en granskning av Högskolan i Gävle, Linnéuniversitetet och Stockholms universitet* (RiR2020:15). Riksrevisionen pekar på ett antal konkreta åtgärder som Stockholms universitet kan göra för att öka effektiviteten i **styrningen** av ämneslärautbildningarna, nämligen:
- klargöra vilken funktion som **ansvarar** för att driva programövergripande utvecklingsarbete,
- minska antalet programråd med **ansvar** för ämnesläraprogrammen och KPU,

- ge programråden en mer framträdande roll,
- förenkla beredningsprocesserna samt
- utveckla fungerande former för studentinflytande.

Universitetet instämmer i Riksrevisionens slutsatser och hade redan under våren 2020 tillsatt en utredning för att se över universitetets organisation och styrmodell för hela lärarutbildningen som i oktober utmynnade i förslag i linje med Riksrevisionens rekommendationer. Bland annat föreslås att **ansvaret** för lärarutbildningen koncentreras till ett av de båda vetenskapsområdena, vilket leder till ett tydligare utpekat **ansvar**, samt att ett minskat antal programråd blir mer direkt inblandade i berednings- och beslutsprocesserna kring utbildningarna. Remissvaren från universitetet har nu inkommit och eventuella beslut om förändringar beräknas fattas under 2021.

När det gäller universitetets process för intern **styrning** och kontroll har Riksrevisionen under 2020 bland annat framfört att dokumentationen av hur riskidentifiering och riskvärdering inom **förvaltnings**avdelningarna görs bör utökas. Mot bakgrund av Riksrevisionens bedömning har det i anvisningarna inför riskidentifieringsprocessen tydligare uppdragits till avdelningscheferna inom **förvaltningen** att mer utförligt motivera vilka ställningstaganden som gjorts när förslag om risker lämnas över till överordnad nivå.

4.6.3 Riksrevisionens tidigare granskningar

Efter granskning av universitetets årsredovisning 2014 påtalade Riksrevisionen, svagheter i, och riktade kritik mot, vissa delar av universitetets bokslutsprocess. Universitetet har arbetat med att kvalitetssäkra processen och genomfört ett antal förändringar de senaste åren. Under 2018 startade universitetet ett universitetsövergripande projekt med syfte att se över nuvarande ekonomimodell. Syftet med översynen är att ytterligare stärka processen, både vad gäller den ekonomiska redovisningen och den administrativa **ansvaret** för de ingående delprocesserna. Projektet beräknas vara klart 2022.

4.7 Dokumentation

Enligt förordningen om intern **styrning** och kontroll ska processen dokumenteras:

*6 § Riskanalysen och de åtgärder som vidtas med anledning av analysen ska dokumenteras i den utsträckning som är nödvändig för myndighetens uppföljning och bedömning av om den interna **styrningen** och kontrollen är betryggande.*

Processen dokumenteras i den utsträckning som universitetet bedömer nödvändigt för att kunna följa upp och lämna en bedömning av den interna **styrningen** och kontrollen. Beroende av vilken risk, åtgärd och/eller uppföljning av åtgärd som avses sker dokumentation enligt ordinarie rutiner. Huvudregeln när det gäller sådant operativt arbete som sker inom olika delar av organisationen är att dokumentation av enskilda åtgärder sker av, och förvaras vid, berörd enhet. Som nämndes tidigare har universitetet utökat dokumentationsunderlagen på avdelningsnivån vid framtagande av risker under 2020. Universitetet samlar in och

sammanställer genomförda åtgärder och aktiviteter centralt. En uppföljning av åtgärdsplanen för 2019–2020 har sammanställts.

Dokumentationen av processen som helhet upprättas så att det går att följa stegen i processen från riskanalys till beslut om åtgärder och aktiviteter till uppföljning och bedömning. Dokumentationen utgör en del av underlaget inför universitetsstyrelsens bedömning av den interna styrningen och kontrollen som ska göras i samband med underskriften i årsredovisningen enligt 2 kap. 8 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

5 Sammanfattning av underlag inför uttalande om intern styrning och kontroll

Ledningen vid de förvaltningsmyndigheter under regeringen som omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll ska i anslutning till underskriften i årsredovisningen redovisa en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande. Styrelsens bedömning i detta sammanhang utgår från den dokumentation som upprättats enligt 6 § förordning om intern styrning och kontroll.

Det finns dock ingen allmängiltig norm för att bedöma nivån på den interna styrningen och kontrollen, utan ytterst är det utifrån styrelsens samlade kunskap om universitetets interna miljö och utifrån styrelsens egen uppfattning om vad som är en betryggande intern styrning och kontroll som bedömningen måste göras. Denna promemoria utgör rapportering och dokumentation av det arbete med intern styrning och kontroll som genomförts under året och är sammanställt som en del av underlaget inför den bedömning som styrelsen ska lämna i årsredovisningen för 2020.

Med utgångspunkt i fastställd riskanalys och det arbete som genomförts och pågår inom universitetets process för intern styrning och kontroll, görs bedömningen att de delar som regleras i förordningen om intern styrning och kontroll i allt väsentligt finns på plats. Bedömningen för år 2020 baseras på:

- Att arbete och uppföljning som genomförts inom processen för intern styrning och kontroll år 2020 inte visar på att några sakförhållanden föreligger som innebär att den interna styrningen och kontrollen inte är betryggande som helhet.
- Att revisioner som utförts av universitetets internrevision under år 2020 inte har uppmärksammat sakförhållanden som innebär att den interna styrningen och kontrollen inte är betryggande som helhet.
- Riksrevisionens granskning av årsredovisningen 2020 som sker from 15 februari 2021.

Bedömningen om att den interna styrningen och kontrollen är betryggande tar utgångspunkt i universitetet som helhet. Det innebär att det i ovanstående genomgångar kan ha framkommit

sakförhållanden som behöver ses över och åtgärdas, men inga så väsentliga att de påverkar bedömningen av den interna styrningen och kontrollen som helhet för universitetet. Oavsett hur väl utformad den interna styrningen och kontrollen är kan den inte ge styrelsen en absolut försäkran om att verksamhetens mål nås. Den kan heller inte garantera att fel eller oegentligheter inte uppkommer. En god intern styrning och kontroll kan endast ge en betryggande säkerhet.

På basis av underlaget ovan är följande formulering införd i förslaget till årsredovisning för 2020:

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Bilaga 1: Utdrag ur regelverk som behandlar bedömning samt intygande i årsredovisningen

I samband med universitetsstyrelsens undertecknande av årsredovisningen ska universitetsstyrelsen göra en bedömning av huruvida den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande under året. I det följande återges utdrag ur regelverk där bedömning och intygande behandlas.

Av 2 kap. 8 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag framgår:

Ledningen vid de förvaltningsmyndigheter under regeringen som omfattas av förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll ska i anslutning till underskriften i årsredovisningen redovisa en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. Om ledningen bedömer att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen, ska väsentliga brister kortfattat redovisas.

Av Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 2 kap. 8 § framgår:

En underskriftsmening med följande lydelse ska antecknas omedelbart före underskrifterna:

"Jag/Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning"

Bedömningen av intern styrning och kontroll ska lämnas direkt före intygandet av rättvisande redovisning med en av följande meningar:

"Jag/vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser".

"Jag/Vi bedömer att det har funnits brister i den interna styrningen och kontrollen under den period som årsredovisningen avser enligt följande".

I det fall ledningen bedömer att det har funnits brister inom den interna styrningen och kontrollen ska en kortfattad redovisning av bristerna och när de har förelegat lämnas i punktform i anslutning till bedömningen.

Av Ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 2 kap. 8 § framgår avseende ledningens bedömning samt redovisning av myndighetens interna styrnings- och kontrollarbete:

Redovisning av myndighetens interna styrning och kontroll

Myndigheten bör lämna en sammanfattande redovisning av vad som har legat till grund för ledningens bedömning av den interna styrningen och kontrollen. Om myndigheten har redovisat brister i sin interna styrning och kontroll bör myndigheten lämna information om genomförda eller planerade åtgärder för varje redovisad brist.

I redovisningen kan myndigheten även lämna information om risker av väsentlig betydelse för ledningens ansvar för verksamheten och om vilka åtgärder myndigheten vidtar för att hantera dessa risker.

I sammanhanget kan generellt sägas att styrande för innehållet i årsredovisningen är det s.k. väsentlighetskriteriet. Enligt 2 kap. 4 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag ska myndigheten i årsredovisningen lämna information om förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten.

PM
2021-02-19 Dnr SU FV 1.1.2-0336-21

Bilaga 2: Stockholms universitets riskanalys för 2019–2020

Version 1.0 beslutades av Universitetsstyrelsen den 3 december 2018 (Dnr SU FV-1.1.2-3626.18).

Version 2.0 beslutades av Universitetsstyrelsen den 24 april 2020 (Dnr SU FV-1.1.2-3626.18).

Löp nr.	Risk	Beskrivning av risken	Koppling till krav i författning	S	K	Vägd risk
1	Höga lokalkostnader och brist på ändamålsenliga lokaler	Risken innebär att universitetet inte får tillgång till tillräckligt med ändamålsenliga lokaler (såväl forsknings- och lärmiljöer som administrativa lokaler) samt att lokalkostnaderna framgent ökar markant om Akademiska hus fortsatt tillämpar principen om marknadsanpassade hyror. Höga lokalkostnader och brist på ändamålsenliga lokaler kan medföra begränsningar när det gäller tillväxt och utveckling av universitetets utbildning, forskning och övriga verksamhet. Vidare innebär det en risk för försämrad campusmiljö med färre adekvata studiemiljöer och nära undervisningslokaler.	Kvalitet Effektivitet	3	4	Hög
2	Svårigheter att få studentbostad och bostad till internationella forskare	Risk för att såväl nationella som internationella studenter samt gästforskare väljer bort Stockholms universitet som utbildningsanordnare resp. arbetsgivare på grund av svårigheterna med att ordna bostad i Stockholmsområdet. Bostadsfrågan är särskilt komplicerad för studenter i Stockholm där hyreskostnaderna är höga och det är svårt att ha en trygg och hållbar bostadssituation under hela studietiden.	Kvalitet	4	3	Hög

Rektors kansli

Stockholms universitet

Besöksadress

Telefon:
E-post: @

3	Bristande hantering och lagring av forskningsdata	Forskningsdata som skapas i forskningsprojekt ska hanteras på ett säkert sätt under hela forskningsprocessen för att slutligen kunna tillgängliggöras och arkiveras. Risk för bristande resurser, både tekniskt och personellt, - att omhänderta, kurera, autentisera och förvara data/dokumentation över tid - att kravställa system - att utbilda och bistå kärnverksamheten i dessa frågor, kan innebära bristande datalagring och informationsförluster.	Effektivitet Regelefterlevnad Kvalitet	3	4	Hög
4	Bristande informationssäkerhet	Den komplexa organisationen med omfattande delegationer medför bland annat risk för bristfällig säkerhet då området säkerhet är komplext och kräver tekniska hjälpmedel och specialistkompetens. Bristar i informationssäkerheten vad avser sekretess, tillgänglighet, spårbarhet, skydd mot obehörig åtkomst eller förändring, behörighetsadministration, backuprutiner mm. kan exempelvis leda till förlust av skyddsvärd forskningsinformation/-resultat, studieresultat och utbildningsdokumentation. Ett säkerhetshot riktat mot den svagaste länken kan på så vis leda till omfattande skada för olika organisatoriska enheter och enskilda individer, men även för universitetet i stort i form av sanktionsavgifter och försämrat renommé.	Regelefterlevna Hushållning med statens medel Effektivitet Tillförlitlig rapportering	3	4	Hög
5	Ökade kostnader för forskningsinfrastruktur	Finansiering av forskningsinfrastruktur kommer att vara en av universitetets största kostnader framgent. Det finns för närvarande få möjligheter att söka medel för infrastruktur då Vetenskapsrådets budget för forskningsinfrastruktur till stor del är uppläst av kostnaderna för de stora nationella infrastrukturerna. Vad gäller regional och lokal infrastruktur saknas finansieringsmöjligheter i stort, vilket innebär att lärosätena behöver finansiera den infrastrukturen parallellt	Effektivitet Kvalitet	3	3	Medel

		med att bidra till den nationella. Ökade kostnader för forskningsinfrastruktur kan medföra allvarliga negativa konsekvenser för universitetet på lång sikt om inte nya medel tillskjuts.				
6	Bristande kvalitet inom små forskningsmiljöer	Risk för att alltför små forskningsmiljöer med en liten kritisk massa inte kan upprätthålla kvaliteten i forskningen och forskarutbildningen. En underkritisk miljö kan exempelvis leda till bristande kapacitet i handledning, vilket på sikt kan försämra kvaliteten och genomströmningen i utbildningen.	Kvalitet	2	4	Medel
7	Brister i den organisatoriska och sociala arbets- och studiemiljön	Brister i det systematiska arbetet med den organisatoriska och sociala arbets- och studiemiljön medför risk för ohälsa, kränkande särbehandling, trakasserier, stigande sjuktal och försämrade arbets- och studieprestationer, vilket i förlängningen påverkar arbets- och studieeffektivitet och kvalitet i verksamheten negativt. En aspekt av risken är att frågor om rehabilitering inte hanteras på ett likvärdigt sätt inom hela universitetet och att personal därmed inte har samma förutsättningar till rehabiliteringsstöd. Det finns särskild risk för ökat antal sjukskrivningar och avhopp bland doktorander. Risken är större bland doktorander som är kvinnor då de har högre sjuktal än doktorander som är män. Det finns även risk för att studenter mår sämre psykiskt än genomsnittspopulationen. Övergången till distansundervisning och distansarbete påverkar arbets- och studiemiljön hos medarbetare och studenter. Oro över hälsa och ekonomi, en	Regelefterlevnad Effektivitet Hushållning med statens medel Kvalitet	4	3	Hög Risken reviderades i april 2020, från medel till högrisk.

		ökad social isolering och ovisshet över hur långvarig situationen blir är faktorer som påverkar måendet. Även den fysiska arbets- och studiemiljön påverkas t.ex. möjligheterna till studie- och arbetsro och god ergonomi. Förändringarna kräver nya sätt att leda, kommunicera, samarbeta och fatta beslut.				
8	Svårigheter att rekrytera och behålla de bästa lärarna, dvs. bitr. lektorer, lektorer och professorer.	Svårigheter att rekrytera de mest framstående lärarna (bitr. lektorer, lektorer och professorer) på grund av begränsningar i de anställningsvillkor och forskningsmiljöer universitetet kan erbjuda. Detta kan medföra risker för forskningens och utbildningens kvalitet och utveckling på sikt.	Kvalitet Effektivitet	2	4	Medel
9	Svårigheter att kompetensförsörja verksamhetsstödet	Risken avser bland annat svårigheter att rekrytera kvalificerade administrativa chefer, ekonomer, hr-specialister, upphandlare, forskningssekreterare etc. Till risken kopplas också konsekvensen ökade lönekostnader för att kunna behålla och rekrytera administrativ kompetens. Svårigheter att kompetensförsörja verksamhetsstödet innebär sammantaget dels negativa konsekvenser för ett proaktivt och utvecklande verksamhetsstöd, dels brister i rättssäkerhet, transparens och effektivitet.	Kvalitet Regelefterlevnad Hushållning med statens medel Effektivitet Tillförlitlig rapportering	3	3	Medel

10	Låg genomströmning	<p>Risk för att studenter inom vissa utbildningar inte genomför och slutför en påbörjad utbildning i tillräckligt hög utsträckning. För studentens del är det en fråga om satsad tid och pengar på en utbildning som inte genomförs och avslutas. För universitetets del kan låg genomströmning påverka resursutnyttjande, effektivitet och kvalitet. Låg genomströmning och många avhopp från en utbildning kan innebära låg effektivitet då stora resurser läggs på studenter som inte tar examen. Avhopp från studier och låg genomströmning kan leda till sämre examensfrekvens och i förlängningen till minskade intäkter och negativ påverkan på utbildningskvaliteten mm. Övergången till distansundervisning bedöms påverka genomströmningen negativt. Vissa obligatoriska moment och examinationer är svåra att genomföra på distans. Distansundervisning ställer andra krav på både lärare och studenter, framför allt under en omställningsperiod, vilket kan leda till att avhoppet ökar. Särskilt viktigt är det att studenter med särskilda behov får det stöd de behöver.</p>	<p>Kvalitet Effektivitet Hushållning med statens medel</p>	4	3	<p>Hög</p> <p>Risken reviderades i april 2020, från medel till högrisk.</p>
11	Fusk vid examination	<p>Mot bakgrund av att universitetet sett en ökning av antalet disciplinären den görs bedömningen att risken för fusk vid examination är fortsatt aktuell. Om ökningen fortsätter kan det att leda till alltför långa handläggningstider för disciplinären den, vilket innebär dels att studenterna behöver vänta länge på att få ett avgörande i Disciplinnämnden, dels ett ökat behov av resurser för att kunna korta handläggningstiderna. Övergången till distansundervisning kommer att kräva alternativa examinationsformer och utmaningar att till exempel övervaka examinationen.</p>	<p>Kvalitet Regelefterlevnad</p>	4	3	<p>Hög</p> <p>Risken reviderades i april 2020, från medel till högrisk.</p>

12	Korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter	Med risken menas att en offentlig ställning utnyttjas för att uppnå otillbörlig vinning för sig själv eller andra. Det kan röra sig om missbruk eller förskingring av universitetets resurser eller information, mutor/bestickning såsom mottagande av gåvor/förmåner från extern eller intern part om det sker i avsikt att påverka den anställdes tjänsteutövning, inköp av varor och tjänster utan koppling till verksamheten och utbetalning till ändamål som inte hör ihop med verksamheten. I risken inkluderas jäv och förtroendeskadliga bisysslor. Handlingen eller beteendet kan ha skett uppsåtligt eller av oaktsamhet och medför risk för att universitetets egendom eller namn lider skada.	Regelefterlevnad Hushållning med statens medel	2	4	Medel
13	Oredlighet i forskningen	Oredlighet i forskning är ett alltmer uppmärksammat problem och aktuella fall har belyst de risker allvarliga sådana fall kan medföra. Exempel på oredlighet i forskning är förfalskning och fabrikation av data, plagiering, obehörigt användande av information given i förtroende, oerättigat hävdande av författarskap och underlåtelse att följa etiska regler/motsv. Oredlighet i forskning slår mot forskningens fundament och kan, förutom att innebära faktiska direkta risker för både individer och samhälle, innebära betydande risker för förtroendet för vetenskapen i allmänhet och för det enskilda universitetet i synnerhet.	Kvalitet Regelefterlevnad	2	3	Låg

ÅRSREDOVISNING 2020

Väsentliga uppgifter

	2020	2019	2018	2017	2016
Utbildning och forskning					
Totalt antal helårsstudenter (hst) ¹	29 351	27 057	26 274	26 985	27 656
Kostnad per helårsstudent (kr)	68 943	72 133	73 097	65 675	63 766
Totalt antal helårsprestationer ¹	22 684	20 719	20 641	21 053	21 274
Kostnad per helårsprestation (kr)	89 205	94 198	93 045	84 180	82 889
Totalt antal studieavgiftsskyldiga studenter (hst)	337	293	220	207	202
Totalt antal nyantagna doktorander	219	247	231	261	272
– andel kvinnor (%)	53	50	55	51	49
– andel män (%)	47	50	45	49	51
Totalt antal doktorander totalt med någon aktivitet	1 409	1 406	1 535	1 642	1 717
– andel kvinnor (%)	51	51	51	50	50
– andel män (%)	49	49	49	50	50
Totalt antal doktorander med doktorandanställning (årsarb.)	955	939	937	930	960
Totalt antal doktorander med utbildningsbidrag ²	0	0	0	0	0,2 ⁶
Genomsnittlig studietid (år) för licentiatexamen ³	3,0	3,0	3,0	3,2	3,4
Genomsnittlig studietid (år) för doktorsexamen ³	4,7	4,6	4,6	4,6	4,4
Totalt antal doktorsexamina	220	202	278	208	232
– andel kvinnor (%)	50	45	53	46	45
– andel män (%)	50	55	47	54	55
Totalt antal licentiatexamina	33	29	39	43	72
– andel kvinnor (%)	45	45	33	47	49
– andel män (%)	55	55	67	53	51
Totalt antal refereegranskade vetenskapliga publikationer ⁴	3 208	3 505	3 393	3 167	2 995
Kostnad per refereegranskad vetenskaplig publikation (tkr) ⁴	1 045	964	945	979	993
Personal					
Totalt antal årsarbetskrafter	4 929	4 908	4 814	4 738	4 696
Medelantal anställda	5 716	5 666	5 590	5 529	5 456
Totalt antal lärare (årsarb.)	1 504	1 475	1 462	1 429	1 399
– andel kvinnor (%)	47	47	46	46	46
– andel män (%)	53	53	54	54	54
Antal disputerade lärare (årsarb.)	1 316	1 270	1 248	1 162	1 184
– andel kvinnor (%)	44	44	42	42	42
– andel män (%)	56	56	58	58	58
Antal professorer (årsarb.)	506	481	466	468	464
– andel kvinnor (%)	34	34	32	31	31
– andel män (%)	66	66	68	69	69
Ekonomi					
Intäkter totalt (mnkr), varav	5 471	5 330	5 142	5 073	4 930
Utb. på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2 220	2 062	2 007	2 046	1 929
– andel anslag (%)	85	84	84	83	86
– andel externa intäkter (%)	15	16	16	17	14
Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	3 252	3 269	3 134	3 028	3 001
– andel anslag (%)	52	50	51	52	52
– andel externa intäkter (%)	48	50	48	48	48
Kostnader totalt (mnkr)	5 557	5 552	5 338	5 120	4 924
– andel personalkostnader (%)	71	69	68	69	68
– andel lokalkostnader (%)	14	14	14	14	14
Lokalkostnader ⁵ per kvm (kr)	2 606	2 581	2 560	2 419	2 330
– andel av justerade totala kostnader (%)	14	13	14	14	14
Balansomslutning (mnkr),	3 483	3 478	3 471	3 481	3 405
– varav oförbrukade bidrag	1 476	1 306	1 275	1 152	1 152
– varav årets kapitalförändring	-86	-223	-196	-46	5
– varav myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	794	882	1 005	1 201	1 247
o myndighetskapital inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå	608	594	707	833	702
o myndighetskapital forskning och utbildning på forskarnivå	85	184	295	365	541

¹ Inkluderar anslags- och studieavgiftsfinansierad utbildning samt regeringens satsningar på högskoleintroducerande utbildning, bristyrkesutbildningar, livslångt lärande och sommarkurser.

² Antal individer, ej årsarbetare.

³ Nettostudietid.

⁴ Uppgifter har uppdaterats sedan årsredovisningen för 2019.

⁵ Enligt resultaträkning. Uppgiften för 2018 har uppdaterats jämfört med årsredovisningen 2018.

⁶ En person hade kvar utbildningsbidrag under januari–mars, och fick sedan doktorandanställning fr.o.m. april.

Rektor har ordet

År 2020 började med fokus på universitetets ekonomi, i och med negativt resultat och ökat prognostiserat underskott för året. Orsakerna var en samvariation mellan kraftigt ökande hyreskostnader, ökade pensionskostnader i staten och underproduktion inom utbildningen. Projektet Ekonomi i balans sjuösattes i syfte att nå ekonomisk balans 2023 på områdesnivå och inom universitetsförvaltningen, med ett myndighetskapt som inte bör understiga fem procent i relation till omsättningen. Detta kommer att präglade verksamheten under de närmaste åren.

Under arbetet inför detta beslut, fattat i april, försköts fokus drastiskt. Pandemin innebar den största omställningen i universitetets historia, med stängning av universiteten över en natt och övergång till onlineundervisning och hemarbete. Under året har regeringens och Folkhälso-myndighetens restriktioner ömsom lättat, ömsom skärpts och när detta skrivs är distansarbete fortfarande en påtaglig verklighet för studenter och medarbetare. Omställningen kunde genomföras tack vare utomordentliga insatser av engagerad personal som kände och tog sitt ansvar. Det skedde med stöd i universitetets krisorganisation som nu sattes på prov, men inga strategier eller åtgärdsplaner hade kunnat förutse vad som komma skulle – tillitsbaserad styrning i praktiken. Det finns viktiga lärdomar att dra av detta om hur man styr en kunskapsbaserad organisation som ett universitet. Personligen hoppas jag att denna kris också långsiktigt ska bidra positivt till vår kapacitet att utnyttja digital teknik för att utveckla våra utbildningar.

Pandemin har medfört stora arbetsmiljömässiga och pedagogiska påfrestningar under 2020. Den har även inneburit utmaningar för såväl doktorander som postdoktorer, men även gällande till exempel internationella samarbeten. Ändå har mycket kunnat genomföras. Universitetets kemister bidrog mycket konkret genom att tillverka handsprit till vården i stor skala under våren. Från april till och med september hade jag uppdraget som ordförande för Europauniversitetet Civis, där Stockholms universitet är en part, och universitetet stod värd för den första Civis Day, givetvis digital. Vår universitetsallians med Karolinska Institutet och Kungliga Tekniska högskolan – Stockholm trio – kunde trots pandemin öppna ett gemensamt kontor i Bryssel i november. Vi har även tillsammans med Naturhistoriska riksmuseet invigt vårt nya gemensamma Centrum för paleogenetik, för tvär- och mångvetenskaplig forskning om nedbrutet DNA, med stor potential för att flytta fram forskningsfronten. Regeringen ökade också i pandemins spår antalet utbildningsplatser, söktrycket har ökat betydligt och vi har bland annat återinfört det naturvetenskapliga basåret.

Samhälls- och hälsokrisen på grund av pandemin har präglat 2020 – men också klimatkrisen och hållbarhetsfrågorna, de senare ett profilerat område för universitetet. Ett rektorsråd för hållbarhetsfrågor har tillsatts och i december beslutades universitetets Klimatfärdplan 2020–2040, utifrån målsättningen att universitetet ska vara koldioxidneutralt 2040.

Inom det av Stockholms universitet starkt prioriterade området forskningsinfrastruktur kan nämnas dels att regeringen i sin budgetproposition i september aviserade en betydande satsning på Vetenskapsrådet och då inte minst på forskningsinfrastruktur, dels att Knut och Alice Wallenbergs stiftelse gör en stor satsning, 3,1 miljarder kronor fram till 2032, på datadriven livsvetenskap. Satsningen är nationell, men placeras vid SciLifeLab, med geografisk bas i Stockholm och Uppsala. SciLifeLab har dessutom under året fyllt tio år.

Veckan före jul kom även forskningspropositionen med bland annat fem fokusområden som ligger väl i linje med Stockholms universitets profilområden: klimat och miljö, hälsa och välfärd, digitalisering (inklusive AI), ett demokratiskt och starkt samhälle samt kompetensförsörjning och arbetsliv.

Under hösten har val hållits till fakultets- och områdesnämnder, med tillträde vid årsskiftet 2021 för delvis nya ledningar. Inom förvaltningen har bland annat en ny organisation för samverkan och kommunikation sjuösatts.

Det kan konstateras att:

- Universitetets underskott för 2020 blev -86 mnkr, det vill säga betydligt mindre än beräknade -200 mnkr
- Universitetet inte bara fyllt sitt takbelopp utan överproducerat, och även lyckats tillvarata större delen av de extra satsningar som gjorts av regeringen med anledning av pandemin
- Forskningen vid universitetet i allt väsentligt har kunnat fortsätta, och att utfallet hos forskningsfinansiärerna i huvudsak varit positivt. Några exempel: Universitetet har erhållit ett par av Vetenskapsrådets miljöstöd, två av tre stora programstöd från Riksbankens Jubileumsfond och närmare en fjärdedel av de totalt beviljade medlen från Forte. Det har i synnerhet varit ett framgångsår för det humanvetenskapliga området, vars tre fakulteter har det i särklass största utbildningsuppdraget – det är glädjande att forskningen här nu kan utvecklas och stärkas. Årets rapport av forskningsindikatorer visar att Stockholms universitet har en god position både nationellt och internationellt. Samtidigt pågår ett arbete med att utveckla kvalitetssystemet för forskning, med institutionsspecifika underlag och kvalitetsdialoger.

Sammanfattningsvis har Stockholms universitet under det exceptionella året 2020 inte bara lyckats hålla arbetet igång utan också utvecklat sin verksamhet.

Rektor Astrid Söderbergh Widding

Studenterna har ordet

Stockholms universitets studentkårs (SUS) vision är att de studerandes inflytande, medverkan och gemenskap skapar en studietid i världsklass. Vårt uppdrag är att främja förutsättningarna för detta vid Stockholms universitet. Vi är en stor medlemsorganisation där studentens engagemang är vårt främsta fokus. SUS tillvaratar, främjar och bevakar studenternas intressen, främst vad gäller utbildnings- och studiesociala frågor. SUS tillhandahåller service för sina medlemmar och verkar för en god gemenskap mellan dessa.

I en tillbakablick över det gångna året kan vi konstatera att studenters engagemang och inflytande har stärkts. Vi är nöjda med den modell som implementerats gällande att SUS får ett samlat ekonomiskt anslag. Vi bestämmer hur vi uppfyller vårt lagstadgade uppdrag på absolut bästa sätt. Under 2020 har SUS verksamhet påverkats mycket av coronapandemin men tidigt under året tog vi ett beslut om att inte ställa in utan att ställa om.

Vårterminen präglades just av att ställa om vilket visade sig, inte minst i, kårvalet. Kårvalet 2020 blev helt digitalt. Istället för att synas på campus blev målet att nå studenter digitalt och inte minst i form av ett callcenter där vi ringde upp våra medlemmar för att informera om kårvalet. Det resulterade i det högsta valdeltagandet på över 30 år med 22,66 procents valdeltagande. Valet tydliggjorde att studenternas engagemang inte hindras av att behöva vara digitalt utan endast ter sig på ett annat sätt. SUS tar mycket lärdom av den digitala omställningen inför kårvalet.

Under vårterminen pågick även ett stort utvecklingsarbete hos SUS som inleddes med att involvera kårfullmäktige i arbetet med att ta fram en ny treårig verksamhetsplan. Arbetet tog sig formen av en processkongress och syftet var att stärka de demokratiska processerna hos kårfullmäktige och göra SUS verksamhet ännu mer studentförankrad. Utöver att SUS i maj beslutade om en ny verksamhetsplan togs det även beslut om en ny organisationsplan. Den nya organisationsplanen innebär en förflyttning med ett större fokus på studenterna. Under höstterminen har arbetet med att sätta den nya organisationen och den nya kansliorganisationen varit i full gång. SUS i ny tappning innebär bland annat ett kansli bestående av tjänstepersoner och mer resurser att ge ut till campus. Det innebär både möjligheter att söka projektmedel för studenter och studentföreningar men även att studenter kan bli arvoderade för sitt engagemang inom exempelvis studentrådsstrukturen.

Under höstterminen tog kårfullmäktige beslut om att avveckla Campusbutikens verksamhet efter att frågan beretts under lång tid i kårstyrelsen. Coronapandemins effekter hade stor inverkan på beslutet. Samtidigt har SUS hittat nya former för att påverka i frågor som rör studenters ekonomiska situation, men även studenters psykiska hälsa, universitetets hållbarhetsarbete, och mycket annat.

SUS fokus under året har varit att förbereda och verkställa studenters vilja samt att flytta fram positionerna för SUS som påverkansorganisation och som medlemsorganisation, allt för att säkra en studietid i världsklass.

Sofia Holmdahl
ordförande

Elis Wibacke
vice ordförande

Innehållsförteckning

Väsentliga uppgifter	2
REKTOR HAR ORDET	3
STUDENTERNA HAR ORDET	5
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	6
OM STOCKHOLMS UNIVERSITET	7
Året i siffror	8
Definitioner och redovisning av prestationer	8
RESULTATREDOVISNING	9
UTBILDNING PÅ GRUNDNIVÅ OCH AVANCERAD NIVÅ	9
Utbildningsutbud och studentrekrytering	9
Utbildningsuppdraget	11
Forskningsanknytning i utbildningen	16
Läro- och förskolläro-utbildning	16
Studieavgiftsbelagd verksamhet	21
Utbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning	22
Särskilda uppdrag	26
Särskilda åtaganden	32
FORSKNING OCH UTBILDNING PÅ FORSKARNIVÅ	35
Utbildning på forskarnivå	35
Forskning	36
SAMVERKAN MED DET OMGIVANDE SAMHÄLLET	41
Strategi för samverkan och samverkansorganisation	41
Universitetsövergripande satsningar	41
Expertrollen kopplat till coronapandemin	43
Samverkan – innovation	44
GEMENSAMT FÖR VERKSAMHETSGRENARNA	45
Hållbar utveckling och miljöarbete	45
Internationalisering	46
Arbetsmiljö, lika villkor, jämställdhet och jämställdhetsintegrering	48
Kvalitetsarbete	52
Personal och kompetensförsörjning	53
Studentinflytande	56
INTERN STYRNING OCH KONTROLL	57
Intern miljö	57
Ögenschigheter	58
Riskanalys och åtgärder	58
Sammanfattande bedömning	61
EKONOMISKT RESULTAT OCH ANALYS	62
Stockholms universitet – övergripande	62
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	67
Forskning och utbildning på forskarnivå	69
FINANSIELL REDOVISNING	73
Resultaträkning, tkr	73
Balansräkning, tkr	74
Anslagsredovisning	77
Finansiella villkor	78
Redovisnings- och värderingsprinciper	80
Noter till resultat- och balansräkning	84
Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2020	95
STYRELSEN	97
Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter	97
TABELLBILAGA	100
STYRELSEBESLUT	106

Om Stockholms universitet

Med ett brett utbildningsutbud och med en stark grundforskningsprofil verkar Stockholms universitet för internationellt konkurrenskraftig forskning och utbildning.

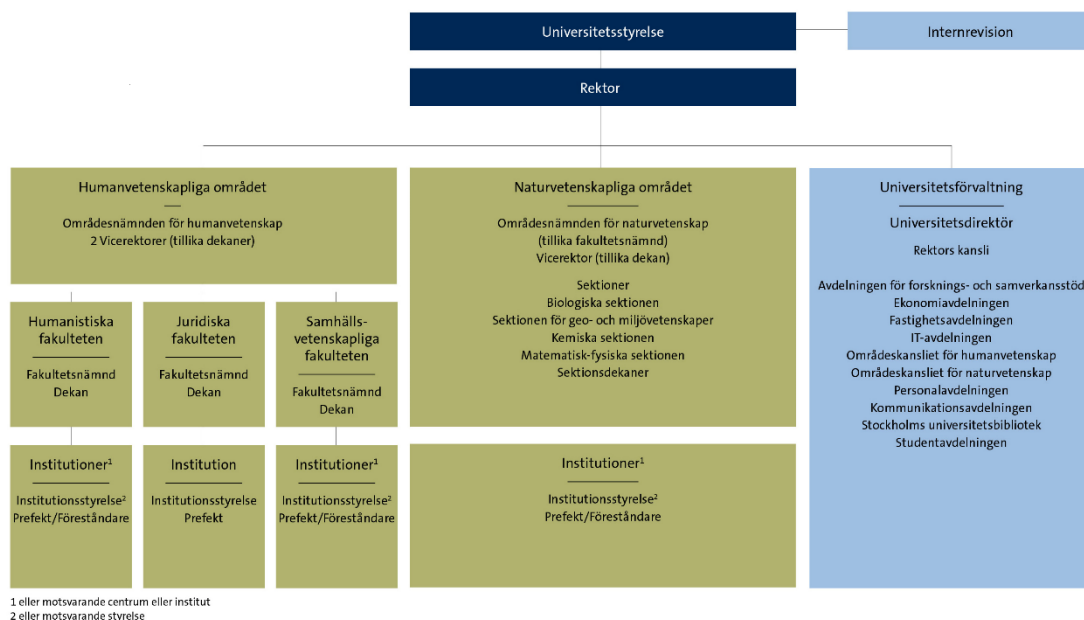
År 2020 hade Stockholms universitet drygt 29 000 helårsstudenter (hst), 1 400 doktorander och 5 700 medarbetare. Inom vetenskapsområdena naturvetenskap och humanvetenskap erbjuds cirka 300 utbildningsprogram och mer än 1 600 kurser. Universitetet har en total omsättning på knappt 5,5 mdkr.

Organisatoriskt är universitetet indelat i två områden – det humanvetenskapliga och det naturvetenskapliga inom vilka det finns totalt fyra fakulteter.

Det humanvetenskapliga området bedriver utbildning, forskning och samverkan om människan och hennes situation: språk, samhälle, kultur, organisation, historia, normer och samspelet mellan dem. Områdets tre fakulteter – humanistiska, samhällsvetenskapliga och juridiska fakulteten – är de största i sitt slag i landet, både när det gäller utbildning och forskning.

Det naturvetenskapliga området består till skillnad från det humanvetenskapliga av en fakultet med ett femtontal institutioner och fyra centrumbildningar som sorterar direkt under fakulteten. Fakulteten bedriver bred forskning och utbildning med program och kurser inom matematik, fysik, kemi, biologi, geologi, miljövetenskap och angränsande områden. Forskningen är till en betydande del fri grundforskning – det vill säga inriktad på att med hjälp av vetenskapliga metoder utveckla ny kunskap om hur olika delar av universum och vår natur är uppbyggda och hur de fungerar som separata system eller i en större helhet.

Verksamhetsstödet inom universitetet arbetar för att säkerställa långsiktigt goda förutsättningar, såväl för forskning, utbildning och samverkan som för **ledarskap** på olika nivåer. I detta prioriteras ett effektivt resursutnyttjande och utvecklingen av gemensamma processer.

Året i siffror

Universitetet totalt

Helårsstudenter: 29 351¹

Doktorsexamina: 220

Intäkter: 5 471 mnkr, (40 % utbildning, 60 % forskning)

Humanvetenskapliga området

Helårsstudenter: 25 281¹

Doktorsexamina: 106

Intäkter:² 3 139 mnkr, (56 % utbildning, 44 % forskning)

Humanistiska fakulteten

Helårsstudenter: 8 405

Doktorsexamina: 33

Intäkter: 1 050 mnkr

(51 % utbildning,
49 % forskning)

Juridiska fakulteten

Helårsstudenter: 2 532

Doktorsexamina: 2

Intäkter: 232 mnkr

(63 % utbildning,
37 % forskning)

Samhällsvetenskapliga fakulteten

Helårsstudenter: 14 344

Doktorsexamina: 71

Intäkter: 1 845 mnkr

(59 % utbildning,
41 % forskning)

Naturvetenskapliga området

Naturvetenskapliga fakulteten

Helårsstudenter: 4 070¹

Doktorsexamina: 114

Intäkter:² 2 261 mnkr (16 % utbildning, 84 % forskning)

Definitioner och redovisning av prestationer

Stockholms universitet redovisar verksamhetens prestationer och kostnad per prestation enligt kraven på väsentliga uppgifter i regleringsbrevet för universitet och högskolor, detta i enlighet med instruktioner från utbildningsdepartementet. Dessa och andra kvantitativa uppgifter inom ramen för resultatredovisningen utgör väsentlig information, och kan ses som indikatorer för att beskriva vad universitetet presterat i förhållande till verksamhetens uppgifter och mål.

Parametrar för ett antal kvantitativa uppgifter har definierats, till exempel uttagsdatum och vilka uppgifter som ska inkluderas. I de fall definitioner ändras söks uppgifter för samtliga redovisade år ut på nytt, för att säkerställa att uppgifter är jämförbara. I flertalet fall redovisas uppgifter för de tre senaste åren men i trenddiagram redovisas uppgifter för fem år.

¹ Helårsstudenter inom anslaget, särskilda utbildningssatsningar samt studieavgiftsbelagd verksamhet

² Beräkningen av intäkter av anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå per område och fakultet utgår från interna takbelopp enligt anslagsfördelningen med justering för avräkning vid årets slut.

RESULTATREDOVISNING

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Stockholms universitet har ett brett utbildningsutbud inom naturvetenskap, humaniora, juridik, och samhällsvetenskap. Universitetet erbjuder såväl programutbildningar som leder till relevant yrkeskunskap som vidareutbildning för redan yrkesverksamma och ett stort utbud av fristående kurser.

Utbildningsutbud och studentrekrytering

Utbildningsutbud

Programutbildningar på kandidat- och masternivå som ger relevant yrkeskunskap utgör en väsentlig beståndsdel i Stockholms universitets utbildningsutbud, men universitetet har även ett stort utbud fristående kurser som ger möjlighet till såväl vidareutbildning som livslångt lärande. Vid dimensionering av utbildning utgår universitetet från studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov, men även samhällsbehov genom att erbjuda utbildningar som inte ges vid andra lärosäten i Sverige.

Att bedöma arbetsmarknadens behov innebär utmaningar eftersom arbetsmarknadsprognoser ofta är osäkra och i begränsad utsträckning tar hänsyn till regionala variationer. Ytterligare en utmaning vid dimensionering är att det finns utbildningar som är angelägna ur ett samhällsperspektiv men som har lågt söktryck eller lägre prestationsgrad och därför är mer resurskrävande att ge.

Eftersom behovet av utbildade lärare fortsatt är stort på arbetsmarknaden, är lärarutbildning högt prioriterad inom utbudet. Universitetet arbetar även för att synliggöra universitetets utbildningar inom miljöområdet. Vidare kan universitetet genom alumnenkäter notera en ökad efterfrågan från arbetsmarknaden på bland annat matematiker och matematiska statistiker. Detta ökade behov möts framförallt genom åtgärder för att öka söktryck till och genomströmning på befintliga utbildningar inom området.

Som framgår av tabellen nedan ligger 18 procent av universitetets utbildning på avancerad nivå som andel av antalet helårsstudenter. Andelen utbildning på avancerad nivå har minskat något jämfört med tidigare år, vilket bland annat beror på att den utbyggnad som skett 2020 – inte minst när det gäller sommarkurser och bristyrkesutbildningar – framförallt varit inom utbildning på grundnivå. Fördelningen anses fortsatt vara rimlig om man ser till arbetsmarknadens behov och volymen på utbildningen på forskarnivå.

Kursers fördelning mellan grundnivå och avancerad nivå inom ramen för takbeloppet, särskilda satsningar och studieavgiftsbelagd verksamhet 2018–2020*

	2018		2019		2020	
	Antal hst	Andel	Antal hst	Andel	Antal hst	Andel
Grundnivå	20 875	79	21 594	80	23 689	81
Avancerad nivå	5 063	19	5 103	19	5 401	18
Ej klassificerat	335	1	360	1	191	1
Totalt	26 273	100	27 057	100	29 281	100

Källa: Ladok.

* Avser de särskilda utbildningssatsningar som riksdagen beslutat om med anledning av coronapandemin, exklusive naturvetenskapligt basår. Ej klassificerat avser utresande utbytesstudenter.

Campusförlagd utbildning dominerade utbudet även under läsåret 2019/2020, även om i princip all undervisning under perioden mars–december på grund av coronapandemin skedde online. Antalet helårsstudenter inom reguljär distansutbildning ökade emellertid kraftigt mellan 2018/19 och 2019/20³. Ökningen beror huvudsakligen på ett större utbud av och ökat antal studenter på fristående kurser på distans, inte minst inom naturvetenskap. Mot bakgrund av den snabba utveckling i att undervisa digitalt som skett under coronapandemin, kan utbudet av distansutbildning komma att öka ytterligare framöver.

Att universitetets rekryteringsbas i hög grad utgörs av personer boende i Stockholmsregionen är en av anledningarna till att andelen distansundervisning hittills varit relativt begränsad, även om genomströmningsfaktorer också spelar in. I antal helårsstudenter räknat är dock lärosätet bland de fem största utbildningsanordnarna av distansutbildningar i Sverige. För att möta efterfrågan på mer flexibla studieformer från såväl studenter som det omgivande samhället, erbjuder Stockholms universitet kurser på såväl del- som heltid och på såväl dag- som kvällstid.

Söktryck

Antalet sökande till Stockholms universitets utbildningar ökade kraftigt 2020 jämfört med 2019. Särskilt kraftig var ökningen till höstterminen, vilket sannolikt till stor del beror på coronapandemin. Även söktrycket (antal behöriga förstahandssökande per antagen student) var högre 2020 jämfört med året innan. Undantaget var kurser på avancerad nivå som hade ett oförändrat söktryck. Som framgår av tabellen nedan hade programmen generellt sett ett högre söktryck än kurserna och program på grundnivå det högsta söktrycket.

Att ha ett stort antal behöriga förstahandssökande underlättar planering och ger bättre ekonomiska förutsättningar eftersom det är troligare att förstahandssökande påbörjar sökt utbildning. Stockholms universitet arbetar därför systematiskt med rekrytering.

Bland nybörjarprogrammen hade kandidatprogrammet i kriminologi och psykologprogrammet det klart högsta söktrycket, 22,5 respektive 20,3 förstahandssökande per antagen. Även juristprogrammet (5,5) och grundläraarprogrammet med inriktning mot arbete i fritidshem, ingång idrott och hälsa (4,7) hade mycket högt söktryck.

För utbildningar som kräver tidigare studier utmärkte sig kompletterande utbildning för jurister med avslutad utländsk utbildning med ett söktryck på 7,1.

Bland masterprogrammen hade det i kriminologi (6,1) och det i global politisk ekonomi (5,4) högst söktryck.

Utbudet av fristående kurser är stort och söktrycket varierar därför, allt från inga sökande till mer än tio behöriga förstahandssökande per antagen. Det bör dock noteras att det till vissa kurser är mycket få sökande och antagna.

Behöriga förstahandssökande per antagen till kurser och program 2018–2020

	2018	2019	2020
Program, grundnivå	2,4	2,3	2,5
Program, avancerad nivå	2,1	1,6	1,8
Kurser, grundnivå	0,8	0,7	0,8
Kurser, avancerad nivå	0,6	0,6	0,6

Källa: NyA.

Sökande och antagna bedöms inte vara individbaserad statistik eftersom en person kan ha sökt till flera utbildningar. Könsupplagd statistik redovisas därför inte.

³ Enligt Universitetskanslersämbetets statistikdatabas.

Breddad rekrytering

Stockholms universitet arbetar med såväl breddad rekrytering som breddat deltagande.

En del i arbetet med breddad rekrytering handlar om prövning av reell kompetens för behörighet till kurser och program. Prövning av reell kompetens är ett sätt för individer som inte avslutat sina gymnasiestudier att visa att de på annat sätt uppnått behörighet till högskolestudier. Under 2020 bedömdes cirka 400 ärenden och ett 20-tal personer antogs.

Sedan höstterminen 2020 tillämpas så kallat alternativt urval vid antagning till ett par program. Det innebär att sökande som har minst fyra års arbetslivserfarenhet kan konkurrera i särskilda urvalsgrupper, förutsatt att de har ett meritvärde baserat på högskoleprov eller betyg. Syftet är att personer som inte har tillräckliga meritpoäng men som har andra värdefulla erfarenheter ska ges ökad möjlighet att konkurrera om utbildningsplatser.

Under 2020 har Stockholms universitet fortsatt att medverka i det nationella nätverket Include, som fokuserar på fortbildning inom området breddad rekrytering och breddat deltagande. Vidare har samarbetet med intresseorganisationen Mitt Livs Val fortsatt. Mitt Livs Val bedriver ett studiemotiverande program där studenter från högskolor är mentorer för att motivera ensamkommande eller nyanlända ungdomar till fortsatta studier.

En del i Stockholms universitets arbete med breddat deltagande är studie- och språkverkstaden, vars mål är att bidra till att så många studenter som möjligt, oavsett bakgrund, klarar av sina studier och når goda studieresultat. Studie- och språkverkstaden erbjuder studenter såväl individuell handledning som till exempel seminarier och webbaserat material om akademiskt skrivande, studieteknik, och muntlig presentation på svenska och engelska. Under 2020 har cirka 1 000 studenter erbjudits individuell handledning. Vidare erbjöd universitetet studenter med studiesvårigheter utökad handledning av specialpedagog.

Utbildningsuppdraget

Helårsstudenter och helårsprestationer

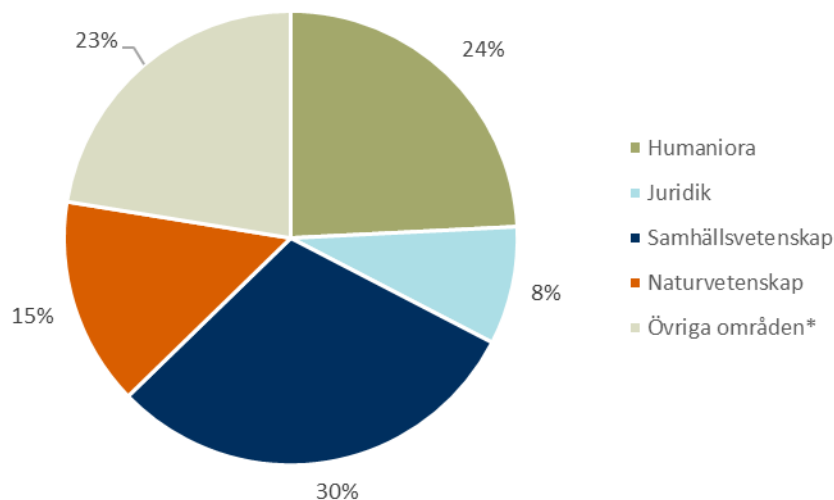
År 2020 uppgick antalet helårsstudenter inom ramen för takbeloppet, studieavgiftsbelagd utbildning och särskilda satsningar⁴ till 29 351 (se tabellen nedan för specificering), vilket är en ökning med drygt åtta procent. Redan 2019 kunde en uppåtgående trend noteras och denna fortsatte under första halvåret 2020. Den stora ökningen har dock skett under andra halvåret och bedöms till stor del bero på att coronapandemin medförde att fler sökte sig till högre utbildning.

I diagrammet nedan redovisas andel helårsstudenter per utbildningsområde. Fördelningen brukar vara relativt konstant mellan åren, men jämfört med 2019 har andelen naturvetenskap ökat med cirka två procentenheter medan juridik och samhällsvetenskap minskat med cirka en procentenhet vardera. Ökningen inom naturvetenskap beror till stor del på att ett antal orienteringskurser, kurser som ger en introduktion till ett område och vänder sig till personer utan formella kunskaper i naturvetenskap, med ett stort antal deltagare erbjudits under året.

Antalet helårsprestationer under året uppgick till 22 684. I mars 2020 övergick universitetet till onlineundervisning och det fanns då farhågor att avsaknaden av campusundervisning skulle leda till lägre prestationsgrad. Så har dock inte blivit fallet. Prestationsgraden har istället ökat från 76,5 procent till 77,3 procent, trots att andelen fristående kurser – som generellt har lägre prestationsgrad än programmen – ökat något. Periodiseringar kan till viss del göra att prestationsgraden varierar mellan åren men det förklarar sannolikt inte hela skillnaden. Utifrån utfallet ett enskilt år är det dock svårt att dra slutsatser om vad ökningen beror på.

⁴ Avser de särskilda utbildningssatsningar på högskoleintroducerande utbildning (naturvetenskapligt basår), bristyrkesutbildningar, livslångt lärande och sommarkurser som riksdagen beslutat om med anledning av coronapandemin.

Andel helårsstudenter per utbildningsområde inom ramen för takbeloppet, särskilda satsningar och studieavgiftsbelagd utbildning 2020 (totalt 29 351 hst)

Källa: Ladok.

Statistik som rör helårsstudenter och helårsprestationer bedöms inte vara individbaserad och är därför inte könsuppladad.

* Övriga områden inkluderar Teknik (7 %), Vård (2 %), Medicin (2 %), Undervisning (4 %), Verksamhetsförlagd utbildning (2 %) och Övrigt (5 %).

Ökningen av helårsstudenter och helårsprestationer har inneburit att Stockholms universitet har gått från en underproduktion på drygt 70 mnkr 2019 till en överproduktion på drygt 34 mnkr 2020 (inklusive decemberprestationer). Utöver takbeloppet tilldelades Stockholms universitet knappt 45 mnkr för särskilda satsningar. Värdet av genomförda utbildningar motsvarar närmare 90 procent av tilldelade medel.

Nedan redovisas antalet helårsstudenter inom ramen för anslaget, studieavgiftsbelagd utbildning och de särskilda satsningarna. En redogörelse för inriktning för och utfall och erfarenheter av de särskilda satsningarna görs i nästföljande avsnitt.

Antal helårsstudenter och helårsprestationer inom ramen för takbeloppet, särskilda satsningar och studieavgiftsbelagd verksamhet 2020

	Hst	Hpr
Anslagsfinansierad utbildning	28 520	22 143
Studieavgiftsbelagd utbildning	337	284
Bristyrkesutbildningar	159	104
Livslångt lärande	118	52
Naturvetenskapligt basår	70	25
Sommarkurser*	147	76
Totalt	29 351	22 684

Källa: Ladok.

* Avser sommarkurser inom ramen för särskilda utbildningssatsningar som riksdagen beslutat om med anledning av coronapandemin.

Utbildningssatsningar med anledning av coronapandemin

Med anledning av coronapandemin har riksdagen beslutat om ett antal utbildningssatsningar som Stockholms universitet fått del av. Satsningarna på reguljär utbildning redovisas i detta avsnitt, medan satsningen på korta kurser och distansutbildning redovisas under Särskilda uppdrag.

Bristyrkesutbildningar

Tack vare ett generellt ökat söktryck har Stockholms universitet kunnat utöka antalet platser inom bristyrkesutbildningar så att utökningen i princip motsvarar den ersättning som universitetet erhållit. Både fristående kurser och programutbildningar har byggts ut.

Inom naturvetenskap har utökningar gjorts inom utbildning i analytisk kemi, datalogi och geografi.

Inom samhällsvetenskap har satsningar framförallt gjorts på utbildningar som leder till yrken inom vård och omsorg, exempelvis folkhälsovetenskap, psykologi och socialt arbete, men även utbildning inom IT och data har byggts ut.

Universitetets bedömning är att flertalet utökningar är inom områden där det råder brist på arbetskraft. Även utbildningar med högt söktryck har byggts ut, bland annat utbildning i kriminologi.

Högskoleintroducerande utbildning – naturvetenskapligt basår

Naturvetenskapligt basår startade höstterminen 2020 med en grupp på nästan 160 studenter. Erfarenheter från tidigare år då Stockholms universitet erbjöd denna utbildning, är att studenterna i många fall inte är vana vid den intensiva studietakt som utbildningen innebär. Tät kontakt mellan lärare och studenter och att undervisningen är förlagd till campus är därför viktigt för en god genomströmning. Det kan konstateras att prestationsgraden under den första terminen var 36 procent, vilket mot bakgrund av tidigare erfarenheter till stor del bedöms bero på att undervisningen skett online. Utfallet av helårsstudenter och helårsprestationer motsvarar cirka 60 procent av tilldelade medel.

Utbildning för livslångt lärande

Inom ramen för satsningen på livslångt lärande, som gör det möjligt för fler personer med tidigare arbetslivserfarenhet att kunna läsa kortare kurser eller vidareutbildningar som möjliggör omställning, har Stockholms universitet erbjudit kurser i en rad ämnen inom naturvetenskap och samhällsvetenskap. Inom naturvetenskap handlar det till exempel om kurser i biologi, geologi, datalogi, matematik och matematisk statistik. Inom samhällsvetenskap har satsningar gjorts på kurser i bland annat folkhälsovetenskap, socialt arbete, statistik och internationella relationer. Utfallet motsvarar nästan 95 procent av tilldelade medel.

Sommarkurser

Anmälan var stängd när beslut om satsningen på sommarkurser fattades och ansökningsperioden fick därför förlängas. Trots detta kunde Stockholms universitet utöka antalet antagna till dessa kurser påtagligt. Kurser har givits inom såväl humaniora som naturvetenskap och samhällsvetenskap, till exempel i historia, kemi, matematisk statistik, geovetenskap, IT och statistik. Utfallet motsvarar drygt 90 procent av den ersättning som erhållits.

Sammanfattningsvis kan sägas att utfallet av de särskilda utbildningssatsningarna varit över förväntan. Stockholms universitet har kunnat genomföra merparten av de särskilda satsningar som universitetet erhållit medel för. De största utmaningarna har hängt samman med att beslutet om satsningar fattades relativt sent på året. Det innebär att anmälan till utbildningar behövde hållas öppen längre, att redan annonserade och planerade kurser fick utökas samt att, när det gäller

naturvetenskapligt basår, en delvis ny utbildning utvecklades på kort tid. Vad gäller antal helårsstudenter och helårsprestationer inom respektive satsning, se tabellen ovan.

Utbyggnad av vissa utbildningar – samhällsbyggnadsutbildningar och sommarkurser

Stockholms universitet har enligt budgetpropositionen 2018 och vårändringsbudgeten 2020 i uppdrag att bygga ut samhällsbyggnadsutbildningar med tio helårsstudenter. Sommarkurser, som är relevanta för att studenter snabbare ska nå en lärarexamen eller för att möjliggöra kompetensutveckling och vidareutbildning för obehöriga lärare, ska byggas ut med 90 helårsstudenter.

Samhällsplanerarutbildningarna hade under 2020 fortsatt ett gott söktryck och har kunnat utökas i enlighet med vad som anges i regleringsbrevet. I jämförelse med 2017 har antalet helårsstudenter ökat med 27. Även på fristående kurser inom samhällsbyggnad har antalet helårsstudenter ökat.

Satsningen på sommarkurser kopplade till lärarutbildningarna är relativt ny, men erfarenheterna hittills är att den tycks främja såväl kvarvaro som genomströmning i lärarutbildningen, bland annat genom att kurserna ger studenterna möjlighet att stärka sitt akademiska läsande och skrivande. Sommarkurserna är också viktiga för att skapa fler vägar till lärarexamen. Inom satsningen har Stockholms universitet prioriterat kurser som:

- bedöms ha relevans för att studenter snabbare ska nå en lärarexamen
- bedöms ge kompetensutveckling och vidareutbildning för obehöriga lärare
- motsvarar kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan
- har inriktning mot svenska som andraspråk.

Antalet helårsstudenter inom berörda sommarkurser har ökat med 76 jämfört med 2017.

Härutöver har universitetet erbjudit sommarkurser som inte specifikt är riktade till dessa målgrupper, men som ger möjlighet till fortbildning för lärare. Sammantaget bedömer därmed Stockholms universitet att målet nåtts.

Examina

Antalet examina har ökat med mer än tio procent jämfört med 2019. Generella examina står för den största procentuella ökningen. Det är svårt att bedöma vad ökningen beror på. Under ett antal år fram till 2019 minskade antalet helårsstudenter, och en ökad utbildningsvolym är därför inte skälet till det ökade antalet examina. En möjlig förklaring är dock att det vid en ekonomisk nedgång blir viktigare att ha en examen för att få arbete eller vara behörig till högre studier och att fler, som antingen redan uppfyllde kraven för examen eller endast saknade ett fåtal poäng, därför slutfört sin utbildning och ansökt om examen. Att ökningen i första hand skett när det gäller generella examina, kan bero på att genomströmningen på program som leder till yrkesexamen generellt är högre och att utbildningarna i många fall leder till legitimationsyrken som kräver en examen. Inom denna kategori finns det därför inte lika många som är klara med sina studier utan att ha tagit ut sin examen.

Av de som tagit ut examen utgör kvinnor 69 procent, vilket är en ökning med två procentenheter jämfört med 2019. Skillnaderna är stora mellan olika typer av examina. Till exempel var 93 procent av de som tog ut en förskollärarexamen kvinnor medan motsvarande andel av de som tog ut en masterexamen var 60 procent. Studentpopulationen bestod 2020 till 64 procent av kvinnor (som andel av antalet helårsstudenter).

Antal avlagda examina under perioden 2018–2020 fördelat på examenstyp och andel kvinnor och män (%)

Typ av examen	2018			2019			2020		
	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män
Masterexamen	1 078	57	43	920	57	43	925	60	40
Magisterexamen	285	53	47	202	56	44	240	58	43
Yrkesexamen*	2 577	76	24	2 281	76	24	2 497	77	23
Kandidatexamen	2 817	62	38	2 542	62	38	2 983	65	35
Högskoleexamen	2	100	0	8	100	0	16	75	25
Totalt	6 759	66	34	5 953	67	33	6 661	69	31

Källa: Ladok.

* Med yrkesexamen avses juris kandidatexamen/juristexamen, sjukhusfysikerexamen, socionomexamen, lärarexamen, civilekonomexamen, psykoterapeutexamen och psykologexamen.

Uppdragsutbildning

Uppdragsutbildning utgör en viktig del av universitetets samverkansarbete, då universitetet på så sätt har möjlighet att direkt bidra till och samverka med det omgivande samhället.

Uppdragsutbildningen består av både poänggivande och icke poänggivande utbildning. De största uppdragsgivarna under 2020 var Skolverket, Arbetsförmedlingen och Svenska institutet. Skolverkets satsning Lärarlyftet, en utbildning som ger lärare möjlighet att komplettera sin legitimation med fler behörigheter, har tidigare varit en av de enskilt största uppdragsutbildningarna. Inom denna utbildning har dock antalet helårsstudenter minskat med nästan 75 procent jämfört med 2019. Även om det sedan tidigare fanns en trend mot färre studenter inom satsningen, är sannolikt den dramatiska minskningen 2020 i stor utsträckning en konsekvens av coronapandemin. Den största uppdragsutbildningen 2020 var Rektorsprogrammet som också genomförs på uppdrag av Skolverket. Den har inte påverkats av coronapandemin, vilket troligen hänger samman med att den löper över tre år och fortgick under 2020. Uppdragen från Svenska institutet handlar huvudsakligen om **ledarskapsutbildning**.

Såväl intäkter som antal helårsstudenter inom uppdragsutbildningen har minskat med runt 40 procent jämfört med 2019. Minskningen bedöms till stor del bero på coronapandemin. Som framgår av tabellen nedan var prestationsgraden mer än 100 procent, vilket beror på att en enskild kurs hade ett betydligt högre utfall av helårsprestationer än helårsstudenter. Orsaken till detta är sannolikt att kursen gått på höstterminen men att examinationen genomförts i januari året efter.

Antal helårsstudenter och helårsprestationer 2018–2020 inom poänggivande uppdragsutbildning

	2018	2019	2020
Helårsstudenter	395	323	189
Helårsprestationer	312	298	192

Källa: Ladok.

Statistik som rör helårsstudenter och helårsprestationer bedöms inte vara individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Den ekonomiska omfattningen av universitetets uppdragsutbildning redovisas i kapitlet Ekonomiskt resultat och analys.

Kvalitetsförstärkning – höjda ersättningsbelopp för vissa utbildningsområden

Inom Stockholms universitet har den särskilda höjningen av ersättningsbeloppen för utbildningsområdena humaniora, juridik, samhällsvetenskap, undervisning och verksamhetsförlagd utbildning använts på liknande sätt som tidigare år. Universitetet har satsat på rekrytering av lärare och utökad kompetensutveckling av undervisande personal. Förstärkningen har också använts för att öka undervisningens omfattning, alternativt minska studentgruppernas storlek vid seminarier, samt för förstärkning av handledning i akademiskt skrivande. Satsningar har även gjorts för att stärka kvarvaron. Detta har bland annat gjorts genom utveckling av distanskurser och digitaliseringsmoment inom andra kurser, översynsprojekt med fokus på progression och pedagogisk vidareutveckling inom kollegierna samt riktade insatser till studenter med behov av särskilt stöd.

Det höjda ersättningsbeloppet för verksamhetsförlagd utbildning har fortsatt använts för att stärka samordningen och utvecklingen av den verksamhetsförlagda utbildningen inom lärarutbildningen. Höjningen har bland annat använts för att samverka med skolhuvudmän i den fortsatta uppbyggnaden av en ny modell för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) vid Stockholms universitet.

Den särskilda höjningen är välkommen men som Stockholms universitet påpekat tidigare är det viktigt att betänka att flertalet av de utbildningsområden som berörs fortfarande har en låg ersättningsnivå. Detta betyder att höjningen i vissa fall endast räcker till att bibehålla kvaliteten i utbildningen snarare än att höja den.

Forskningsanknytning i utbildningen

Stockholms universitet strävar efter högsta kvalitet på sina utbildningar, bland annat genom att stimulera professorer, lektorer och biträdande lektorer att vara aktivt verksamma inom såväl forskning som utbildning. Dessa lärarkategorier har mellan 30 och 70 procent tid avsatt för forskning, utvecklingsarbete och egen kompetensutveckling enligt universitetets arbetstidsavtal. Men det är även väsentligt att forskningsanknytningen får genomslag i utbildningarnas innehåll, till exempel när det gäller vetenskapligt förhållningssätt, kurser med forskningspraktik och att använda fall från pågående forskning i undervisningen. Detta är något som universitetet arbetat med under året.

Ett av de mått som vanligtvis används för att visa forskningsanknytningen i utbildning på grundnivå och avancerad nivå är andel disputerade lärare. Stockholms universitet har generellt en hög andel disputerade lärare – nästan 86 procent 2020 – men den varierar mellan olika utbildningar och ämnesområden. Inom naturvetenskap är andel disputerade lärare särskilt hög, medan den är lägre på yrkesutbildningar och utbildningar med många praktiska moment, till exempel lärarutbildningarna. Universitetet arbetar aktivt för att öka andelen disputerade lärare inom de utbildningar där det bedöms som angeläget att göra det. När det gäller könsfördelning bland lärare, se kapitlet Gemensamt för verksamhetsgrenarna.

Läro- och förskolläro-utbildning

Utbyggnad av läro-utbildning

Universitetet har de senaste åren fått utökade anslag för fortsatt utbyggnad av läro-utbildningarna (bilaga 7 till regleringsbrev för universitet och högskolor 2016 och 2017). I tabellen nedan redovisas omfattningen av utbyggnaden enligt regleringsbreven samt planeringstalen för 2014 och 2020.

Uppdrag om utbyggnad samt planeringstal för vissa lärarutbildningar 2014 och 2020

Utbildning	Utbyggnad enligt regleringsbrev	Planeringstal 2014	Planeringstal 2020
Förskollärarytbildning	95	426	370
Grundlärarytbildning (ej specificerat)	65		
Grundlärarytbildning F–3	50	180	295
Grundlärarytbildning 4–6		180	200
Kompletterande pedagogisk utbildning	60	120	197
Speciallärar-/specialpedagogutbildning	40	195	260

Källa: Bilaga 7 till regleringsbrev för 2016 och 2017 samt NyA.

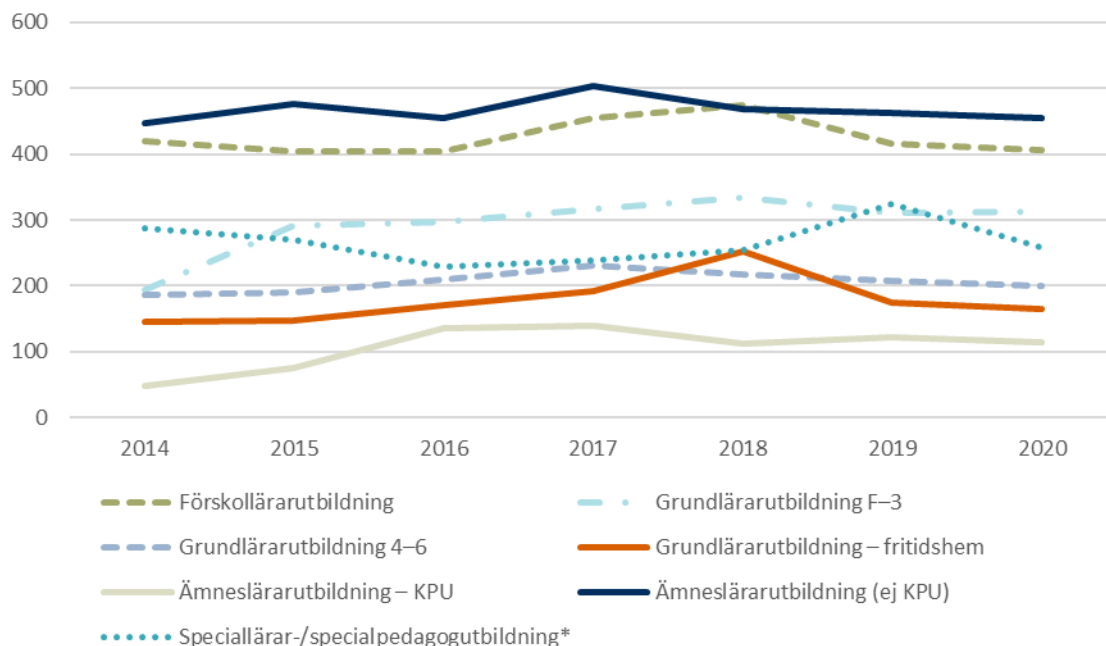
För samtliga utbildningar, utom förskollärarytbildningen, har planeringstalen utökats i enlighet med uppdragen i regleringsbrev. Vad beträffar förskollärarytprogrammet hade Stockholms universitet påbörjat en utbyggnad redan 2013 utan att extra medel tillförts, men utbyggnaden visade sig svår att upprätthålla. Inför 2015 återgick universitetet därför till 2012 års planeringstal på 300 studenter per år, vilket förklarar varför planeringstalet gått ner jämfört med 2014. Den ej specificerade utbyggnaden inom grundlärarytbildningen har disponerats för platser inom inriktningen mot förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 (F–3). Utöver detta har även planeringstalet för inriktningen mot grundskolans årskurs 4–6 höjts.

Antagningen till grundlärarytprogrammet F–3, grundlärarytprogrammet 4–6 och speciallärar-/specialpedagogutbildning 2020 motsvarade planeringstalen för året. Till förskollärarytprogrammet antogs drygt hundra fler än det planeringstal på 300 som gällde 2015. När det gäller kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) har antalet antagna mer än fördubblats jämfört med 2014 men motsvarade inte planeringstalet. Ett skäl till att antalet antagna inte motsvarade planeringstalen är lågt söktryck till vissa inriktningar där studenters efterfrågan och arbetsmarknadens behov inte stämmer överens. Inom ämneslärarytutbildning i de naturvetenskapliga ämnena är till exempel arbetsmarknadens behov betydligt större än studenternas efterfrågan, medan motsatt förhållande gäller för bland annat undervisningsämnena historia och religionskunskap. En annan begränsande faktor för utbyggnad är brist på lärarutbildare. Medel som inte disponerats för utbyggnad av KPU har mot bakgrund av ovanstående inte kunnat användas för utbyggnad av andra inriktningar.

Att söktrycket till lärarutbildningarna generellt sett nu ökar, kan i förlängningen bidra till fler antagna studenter och därmed ett ökat antal examinerade. Andra sätt att öka antalet examinerade är att öka kvarvaron och genomströmningen. Stockholms universitet har genomfört en utredning av genomströmningen på lärarutbildningarna och kommer utifrån denna att vidta ett antal åtgärder. En åtgärd som redan vidtagits är att huvudsakligen erbjuda ämneslärarytutbildning inom matematik och naturvetenskapliga ämnen som KPU eftersom KPU har högre genomströmning.

Som framgår av tabellen nedan ökade antalet examina jämfört med 2019 trots att antalet helårsstudenter sjönk något. Prestationsgraden var något högre 2020 jämfört med 2019, vilket delvis kan förklara det högre antalet examina. Utöver vad som redovisas i tabellen, utfärdade Stockholms universitet 2020 ytterligare drygt 400 lärarexamina. Det handlar om äldre examina och yrkeslärarexamen. Det bör noteras att antalet examina omfattar både anslags-, bidrags- och avgiftsfinansierad utbildning medan antalet helårsstudenter endast omfattar anslagsfinansierad utbildning.

Antal antagna inom vissa lärarutbildningar 2016–2020*

Källa: Ladok.

* Avser de lärarutbildningar som enligt regleringsbrevet ska återrapporteras.

För information om utveckling över tid samt könsfördelning, se tabell 7 i tabellbilagan.

Antal helårsstudenter och examina inom vissa lärarutbildningar 2018–2020*

	2018		2019		2020	
	Antal hst	Examina	Antal hst	Examina	Antal hst	Examina
Förskollärarexamen	1 021	276	1 064	245	1 069	293
Grundlärarexamen fritidshem	313	85	339	90	351	103
Grundlärarexamen F-3	734	114	754	152	764	141
Grundlärarexamen 4-6	480	95	513	78	520	101
Ämneslärarexamen – KPU	128	79	122	102	130	79
Ämneslärarexamen (ej KPU)	1 014	198	1 065	201	1 085	243
Specialpedagog- och speciallärarexamen	258	202	291	247	152	248
Totalt	3 948	1 049	4 149	1 115	4 071	1 208

Källa: Ladok.

* Avser de lärarutbildningar som enligt regleringsbrevet ska återrapporteras.

För information om antal helårsprestationer och prestationsgrad respektive könsfördelning vad gäller examina, se tabell 8–9 i tabellbilagan.

Verksamhetsförlagd utbildning och VFU-skolor

Stockholms universitet har erhållit medel för verksamhet med särskilt utvalda skolor för verksamhetsförlagd utbildning, så kallade VFU-skolor, i syfte att höja kvaliteten i lärar- och förskollärarutbildningarnas verksamhetsförlagda delar. Universitetet fortsatte under 2020 att implementera den nya modellen för VFU som beskrivits i tidigare årsredovisningar, och som på sikt ska inkludera universitetets alla lärarstudenter. Den nya VFU-modellen innebär att VFU-skolor organiseras i kommunernas regi i samverkansenheter, som var och en består av ett antal skolor och/eller förskolor. Dessa enheter tar emot en hög koncentration av studenter vilket

möjliggör en nära samverkan mellan skolorna och universitetet, som bland annat inkluderar lokala handledarutbildningar och professionsutvecklande aktiviteter. Under 2020 startades tio nya samverkansenheter och antalet samverkansenheter inom den nya VFU-modellen uppgår nu till 14 stycken. Höstterminen 2020 genomförde 1 475 studenter VFU, varav 1 135 av dem (77 procent) gjorde den inom ramen för den nya modellen. Övergången från en försöksverksamhet med VFU-skolor till en ny reguljär modell går enligt plan. Den närmare samverkan som modellen innebär har även bidragit till att underlätta säkerställandet av en tillräckligt god kvalitet på VFU under de svåra och annorlunda omständigheter som råder i skolor och förskolor på grund av coronapandemin.

Specialpedagogisk utbildning

Stockholms universitet har i uppdrag att tillgodose behovet av pedagoger med inriktning mot undervisning av elever med syn- respektive hörselskada.

Universitetet erbjuder specialläraryrket som är en påbyggnadsutbildning på avancerad nivå för yrkesverksamma lärare i alla pedagogiska verksamheter. Vidare erbjuder universitetet de enda specialläraryrket i Sverige med specialisering mot dövhet eller hörselskada respektive synskada. Utbildningarna erbjuds även inom ramen för Lärarlyftet. År 2018 startades ett grundläraryrket med inriktning mot arbete i årskurs 4–6 med profil teckenspråkig, tvåspråkig undervisning. På grund av få behöriga sökande har ingen ytterligare antagning gjorts till programmet.

Även i utbildningsutbudet för kompletterande pedagogisk utbildning ingår ämnet svenskt teckenspråk. Planering pågår för att 2021 starta ett grundläraryrket med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1–3 med profil teckenspråkig tvåspråkig undervisning. En kontinuerlig dialog förs med Specialpedagogiska skolmyndigheten kring behov av kompetens i specialskolan.

Härutöver erbjuder universitetet under 2020 fristående kurser med inriktning mot undervisning av elever med syn- eller hörselskada.

Läraryrket i minoritetsspråk

Stockholms universitet har i uppdrag att erbjuda ämnesläraryrket i finska. Utbildningen erbjuds numera som fristående kurser följda av kompletterande pedagogisk utbildning. De fristående kurserna fungerar även som behörighetsgivande kurser för yrkesverksamma lärare. Från och med höstterminen 2020 ger universitetet också ämnesläraryrket på distans för att svara mot det nationella behovet av lärare i finska, en satsning som har attraherat ett ökat antal studenter.

Universitetet har omfattande samverkan kring ämnesläraryrket i finska som bland annat innefattar föreläsningar, uppdragsutbildning samt olika sakkunnig- och expertuppdrag. Lärosätet deltar även i nationella och internationella forskningssamarbeten med inriktning mot didaktik och flerspråkiga minoritets elever. Företrädare för ämnesläraryrket i finska deltar också i ett nationellt nätverk för ämnes- och läraryrket i nationella minoritetsspråk. Det planerade samrådet med företrädare för nationella minoriteter har skjutits upp till vårterminen 2021 på grund av coronapandemin.

Flexibla utbildningsvägar – kurser

Inom ramen för satsningen Flexibla utbildningsvägar in i läraryrket har Stockholms universitet gett totalt fyra kurser: två inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), om 7,5 högskolepoäng vardera, och två ämneskompletterande kurser, en i fritidshemsdidaktik om 15 högskolepoäng och en didaktikkurs riktad till yrkeslärare om 7,5 högskolepoäng. Samtliga kurser gavs som distanskurser på halvfart.

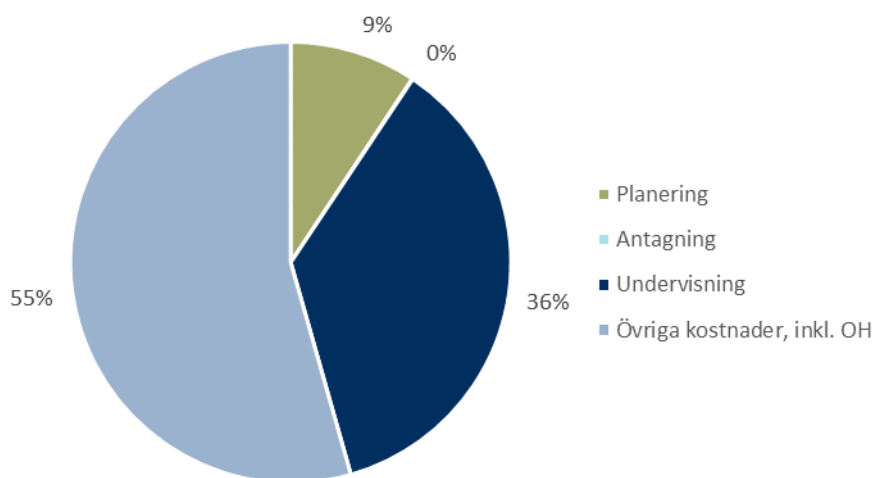
En poänggivande kompetensutvecklingskurs inom UVK har avslutats under 2020 och på denna blev 72 av 97 registrerade studenter godkända.

Antalet helårsstudenter uppgick totalt till knappt 28 – drygt åtta helårsstudenter (47 studenter) inom ämneskompletterande kurser och drygt 19 helårsstudenter (167 studenter) inom poänggivande kompetensutvecklingskurser inom UVK.

Inga studenter har påbörjat en kompletterande pedagogisk utbildning då de ämneskompletterande kurserna inte riktar sig till presumtiva ämneslärare utan till grundlärare med inriktning mot fritidshem samt yrkeslärare.

En erfarenhet från satsningen är vikten av samma behörighetskrav för kurser inom satsningen och de reguljära programmen. Olika behörighetskrav kan leda till att studenter som genomgått en kurs inom satsningen ändå inte är behöriga att antas till vidare studier som leder till examen. Detta gäller framförallt de som planerar att söka till yrkeslärarprogrammet.

Fördelning av kostnader för flexibla utbildningsvägar 2020

Källa: institutionernas uppskattningar.

Medel för validering inom kompletterande pedagogisk utbildning

Information om möjlighet att få sin behörighet prövad genom validering av reell kompetens finns på Stockholms universitets hemsida. I samband med ansökan till utbildningen kan den sökande även lämna in en ansökan om validering av reell kompetens. En bedömningsgrupp bestående av valideringssamordnare, antagningshandläggare och studievägledare granskar de inkomna ansökningarna och fattar beslut om behörighet. Vid behov remitteras ansökningar till ämnessakkunnig vid institution. Under 2020 inkom 16 ansökningar om att styrka behörighet genom reell kompetens till KPU. Två personer antogs.

Vägledning av studenter

Stockholms universitet informerar blivande studenter om vägar till läraryrket bland annat i samband med Öppet hus, utbildningsmässor och studiebesök. I de sammanhangen medverkar studie- och karriärvägledare med kunskap om lärarutbildningarna och studentambassadörer från berörda utbildningar.

Universitetet vägleder i viss mån även ämneslärarstudenter vid Gymnastik- och idrottshögskolan, Konstfack, Kungliga Musikhögskolan och Stockholms konstnärliga högskola i och med att dessa studenter erbjuds möjlighet att läsa sitt andra undervisningsämne vid Stockholms universitet.

Universitetet erbjuder även generell vägledning om lärarutbildningarna – inklusive vägledning om arbetsmarknadens behov av olika typer av lärare – och kring lärarlegitimationsfrågor. Behovet av vägledning i relation till lärarutbildningarna har succesivt ökat i takt med förändringar i såväl utbildningsvägar som på arbetsmarknaden.

Studieavgiftsbelagd verksamhet

Under den senaste femårsperioden har antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom den studieavgiftsbelagda verksamheten stadigt ökat. Konsekvensen av den pågående coronapandemin märktes dock på färre antagna och registrerade år 2020. Att antalet helårsstudenter ökade trots färre registrerade, beror på att flertalet studenter går tvååriga program och att ökning av antal registrerade 2019 påverkade antalet helårsstudenter 2020.

De avgiftsskyldiga studenterna har meriter från ett stort antal länder i världen. De länder som flest studenter hade meriter från var Kina, Pakistan, Bangladesh, USA och Iran.

Ungefär 58 procent av nybörjarna var kvinnor och 42 procent män, vilket innebär att andelen kvinnor ökade jämfört med tidigare år. Dock är könsfördelningen fortfarande jämnare i denna population jämfört med hela studentpopulationen.

Spridningen av covid-19 över världen har haft en stor påverkan på möjligheterna för internationella studentutbyten under året. Studentutbyten mellan Stockholms universitet och lärosäten i länder utanför EU har påverkats särskilt, framför allt på grund av reserestriktioner och svårigheter för inresande tredjelandsstudenter att erhålla uppehållstillstånd, då utbildningar till stor del genomförts online (se nedan). Antalet inresande utbytesstudenter från tredjeland har minskat till 239, från knappt 330 år 2019.

Den studieavgiftsbelagda verksamheten bidrar till mer varierade studentgrupper och innebär att svenska studenter får ökade möjligheter till internationalisering på hemmaplan. Verksamheten leder vidare till ökat söktryck vilket bedöms bidra till ökad kvalitet i utbildningen.

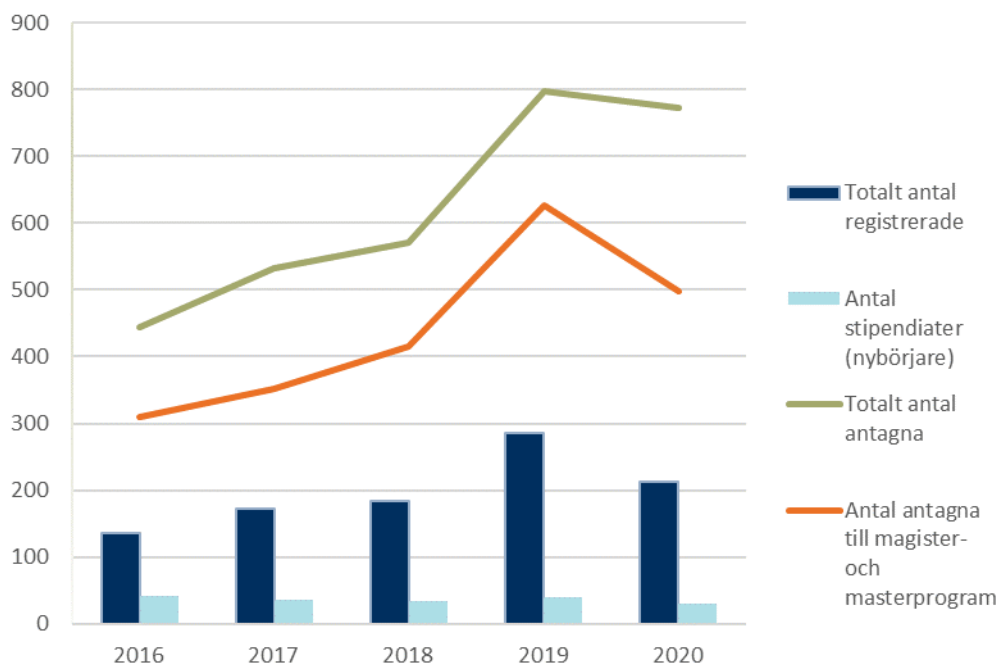
Stockholms universitet tillämpade inte separat antagning för tredjelandsstudenter 2020.

Återbetalningarna var färre under 2020 jämfört med året innan. Ett stort antal av dem är relaterade till den rådande pandemin. En trolig förklaring till varför antal återbetalningar minskade var att fler av de antagna under rådande omständigheter valde att inte betala avgiften.

Antalet antagna avgiftsskyldiga som ansökte om anstånd med studiestarten under 2020 var fler jämfört med året innan. Flertalet av dessa hänvisade till problematik relaterad till den pågående pandemin. Dessa skäl räckte dock inte som motivering för att ansökan om anstånd skulle beviljas.

Samarbetet med Migrationsverket har i stort sett fungerat bra. Under året har en tätare kontakt med myndigheten varit nödvändig på grund av coronapandemin. Eftersom ett av kraven för att beviljas uppehållstillstånd är att studierna kräver studentens närvaro i Sverige, har uppdaterad och korrekt information kring planeringen av undervisningen varit av stor vikt för Migrationsverkets bedömning av internationella studenters ansökningar om uppehållstillstånd. Information om undervisningsform har förmedlats samlat till myndigheten från de svenska lärosätena och uppdaterats löpande.

Antal antagna och registrerade studenter samt stipendiater inom studieavgiftsbelagd verksamhet 2016–2020*

Källa: NyA, Ladok och för stipendiater egen databas. Statistiken ur NyA baseras på samtliga antagningsomgångar.

* Uppgifterna avser nybörjare, vilket innebär att antagna till kurser inom program exkluderats liksom registrerade och stipendiater från och med termin 2 på program samt fortsättningsregistrerade på kurs. Statistiken avser hela 2020 men det absoluta flertalet studieavgiftsstudenter antas till höstterminen.

Stockholms universitet hade 2020 ytterligare några stipendiater utöver dem som redovisas i diagrammet. Dessa studenter är antagna till program som är gemensamma med andra lärosäten.

Antal helårsstudenter och helårsprestationer i studieavgiftsbelagd verksamhet 2018–2020

Antal	2018	2019	2020
Helårsstudenter	220	293	337
Helårsprestationer	193	238	284

Källa: Ladok.

Statistik som rör helårsstudenter och helårsprestationer bedöms inte vara individbaserad och är därför inte könsuppdelad.

Utbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning

Kompletterande juristutbildning

Stockholms universitet har möjlighet att anordna kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk juristutbildning.

Utbildningen omfattar 120 högskolepoäng och leder till en svensk juristexamen. Utbildningen består av kurser som anses utgöra de mest väsentliga delarna av den svenska rätten som de utländska juristerna saknar kunskap i. Innehållet omfattar introduktion till den svenska juridiken, statsrätt, europarätt, straff- och processrätt, civilrätt samt förvaltningsrätt. I utbildningen ingår även ett examensarbete på 30 högskolepoäng. Antagning sker en gång per år.

Efter att utbildningen varit vilande under ett par år återupptog Stockholms universitet 2017 antagningen. Antalet sökande har, som framgår av diagrammet nedan, stadigt ökat sedan dess.

Antalet helårsstudenter har ökat kraftigt jämfört med tidigare år, se diagrammet nedan, vilket till stor del beror på att antalet avhopp minskat.

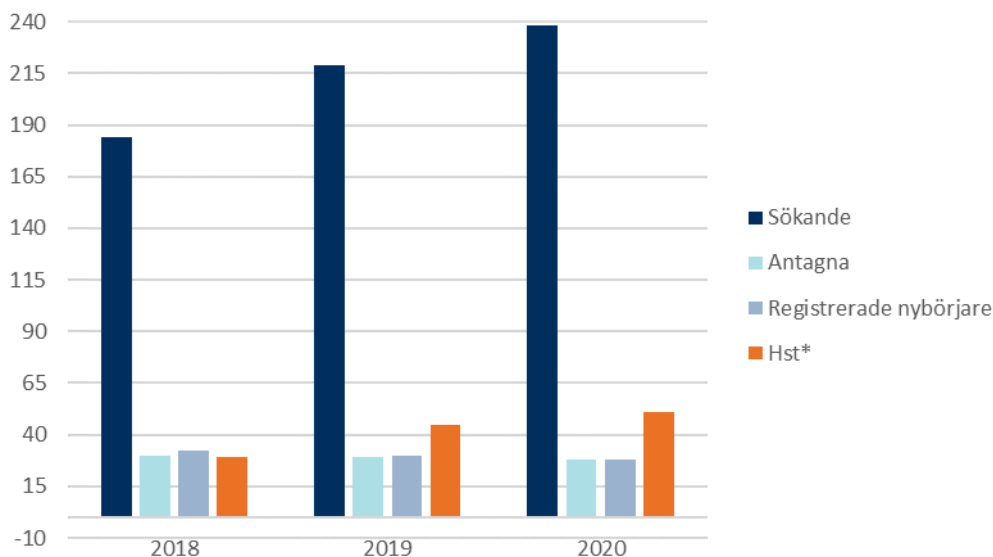
Under 2020 tog åtta studenter (fem kvinnor och tre män) ut en juristexamen inom programmet. Då ingen antagning till programmet skedde mellan 2014 och 2017 är underlaget för en statistisk analys av genomströmningen på utbildningen alltför knapphändig.

Utbildningen följs upp på sedvanligt sätt genom kursvärderingar.

I snitt två studenter per antagningsomgång avbryter sina studier strax efter studiestarten. Det finns olika skäl till avbrotten, exempelvis långa pendlingsavstånd eller att studierna blir alltför betungande på grund av att studenten samtidigt arbetar.

Stockholms universitet kan konstatera att ett flertal studenter är personer med svensk gymnasieutbildning som gått en juristutbildning utomlands, vilket inte uppfyller integrations-syftet med satsningen.

Antal sökande, antagna, registrerade och helårsstudenter inom kompletterande utbildning för jurister, 2018–2020

Källa: NyA och Ladok.

* Avser samtliga antagningsomgångar enligt rapportering till regeringen.

För information om könsfördelning vad gäller antagna och registrerade, se tabell 3 i tabellbilagan.

Kompletterande lärar- och förskollärarytbildning

Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Linköpings universitet, Malmö universitet, Umeå universitet och Örebro universitet har möjlighet att anordna kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk lärar- och förskollärarytbildning eller annan utbildning som kan anses relevant för svensk skola. Stockholms universitet har samordningsansvaret.

Kompletterande utbildning för lärare och förskollärare nationellt

Antalet sökande till den kompletterande utbildningen för lärare och förskollärare har nationellt ökat från 1 200 till 1 600 personer mellan 2019 och 2020. Antalet studenter har också ökat, särskilt på de lärosäten som tidigare haft färre antal sökande och antagna. Totalt uppgick antalet helårsstudenter till drygt 690 (enligt rapportering till regeringen) 2020.

Studier mot den äldre examensordningen fasas nu ut på samtliga lärosäten, vilket från och med 2020 påverkar möjligheten att anta studenter till studier mot förskola och grundskolans tidigare år. Framgent kommer dessa grupper av studenter att minska markant.

Kompletterande utbildning för lärare och förskollärare vid Stockholms universitet

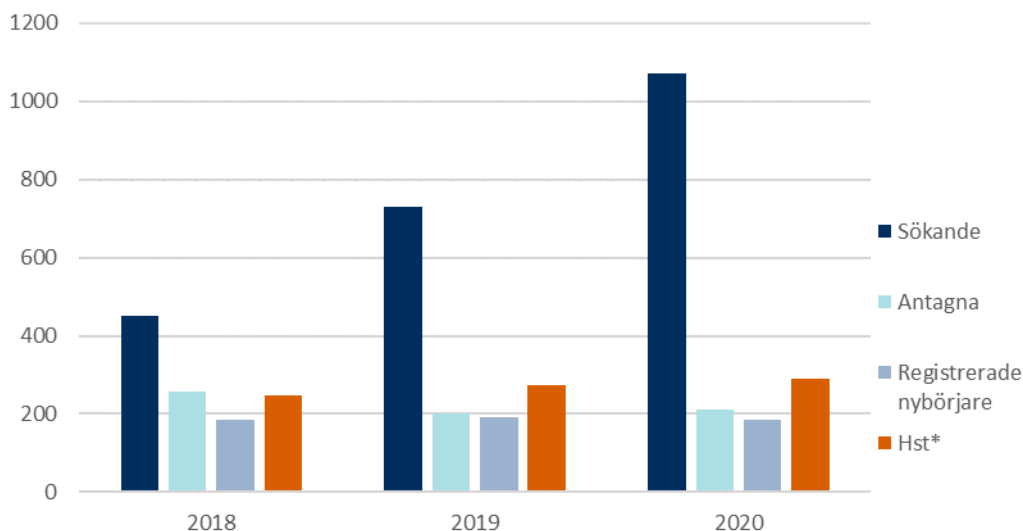
Den kompletterande utbildningen för lärare och förskollärare vid Stockholms universitet omfattar maximalt 120 högskolepoäng. Utbildningen kan leda till en lärarexamen eller till legitimation (enligt beslut från Skolverket), men syftet kan även vara att studenten ska få kunskap om svensk skola och förskola.

Då de sökande har olika utbildningsbakgrund upprättas en individuell studieplan för varje student. Utbildningen innehåller såväl teori som verksamhetsförlagd utbildning.

Universitetet följer upp studenternas aktivitet inför eller i inledningen av studietiden genom studievägledande samtal. Utöver detta har en utredning av genomströmningen på lärosätets lärarutbildningar genomförts. Som positiva faktorer för genomströmning på den kompletterande utbildningen lyfter utredningen särskilt resurser för kontinuerlig studievägledning under studietiden samt verksamhetsstöd för hantering av individuella studieplaner. I utredningen framkommer vidare att befintligt verksamhetsstöd för att mäta genomströmning inte kan användas för kompletterande utbildningar som baseras på individuella studieplaner, och att fortsatt utredning av genomströmning inom utbildningen därför behövs. I övrigt följs utbildningen upp på sedvanligt sätt med kursvärderingar efter varje kurs.

Under 2020 gjorde 23 studenter avbrott. Skälen till avbrott är flera: svårigheter att kombinera studier med arbete, att man erhållit legitimation under studietiden och bristande kunskaper i svenska. Ytterligare anledningar till avbrott är att studenten har lång resväg till utbildningsorten.

Antal sökande antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för lärare och förskollärare, 2018–2020

Källa: Nationell databas för ULV och för ht 2019–ht 2020 NyA och Ladok.

* Avser samtliga antagningsomgångar enligt rapportering till regeringen.

För information om könsfördelning vad gäller antagna och registrerade, se tabell 4 i tabellbilagan.

Av diagrammet ovan och tabellen nedan framgår antal sökande, antagna och registrerade samt antal examina. Utöver de som tagit examen, har åtta personer avslutat utbildningen enligt Skolverkets beslut om komplettering för att erhålla legitimation och sex personer kompletterat för utökad behörighet utifrån lärarlegitimation baserad på utländsk lärarexamen.

Antal examina inom kompletterande utbildning för lärare och förskollärare 2018–2020

	2018			2019			2020		
	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män
Förskollärarexamen	8	100	0	78	96	4	34	100	0
Grundläraresexamen F–6	51	94	6	1	100	0	52	90	10
Ämnesläraresexamen 7–9	9	100	0	6	83	17	11	73	27
Ämnesläraresexamen – gymnasiet	1	100	0	2	100	0	2	0	100
Totalt	69	96	4	87	95	5	99	90	10

Källa: Ladok.

Kompletterande socionomutbildning/utbildning i socialt arbete

Stockholms universitet, Göteborgs universitet, Umeå universitet och Malmö universitet har möjlighet att anordna kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk socionomutbildning/utbildning i socialt arbete. Stockholms universitet samordnar utbildningsinsatserna.

Vid Stockholms universitet består den kompletterande utbildningen av ett kurspaket om sammanlagt 120 högskolepoäng. Utbildningen går på heltid. Innehållet omfattar bland annat socialpolitik och samhällsprocesser i dagens Sverige och deras relation till sociala problem, allmän rättslära och rättsvetenskapens roll i socialt arbete, sociala utredningar och centrala kunskapsområden ifråga om målgrupper för socialt arbete. Utbildningen innehåller även verksamhetsförlagd utbildning.

Antagning sker vanligtvis en gång om året till höstterminen. Eftersom det rör sig om en liten studentgrupp, samläser studenterna på den kompletterande utbildningen med dem på socionomprogrammet.

Höstterminen 2020 sökte 28 personer utbildningen (25 kvinnor och tre män). Av dessa bedömdes endast fyra uppfylla såväl grundläggande som särskild behörighet. Samtliga fyra påbörjade utbildningen.

Sedan första antagningen höstterminen 2017 har två studenter (båda kvinnor) avslutat utbildningen med godkänt resultat, varav en under 2020.

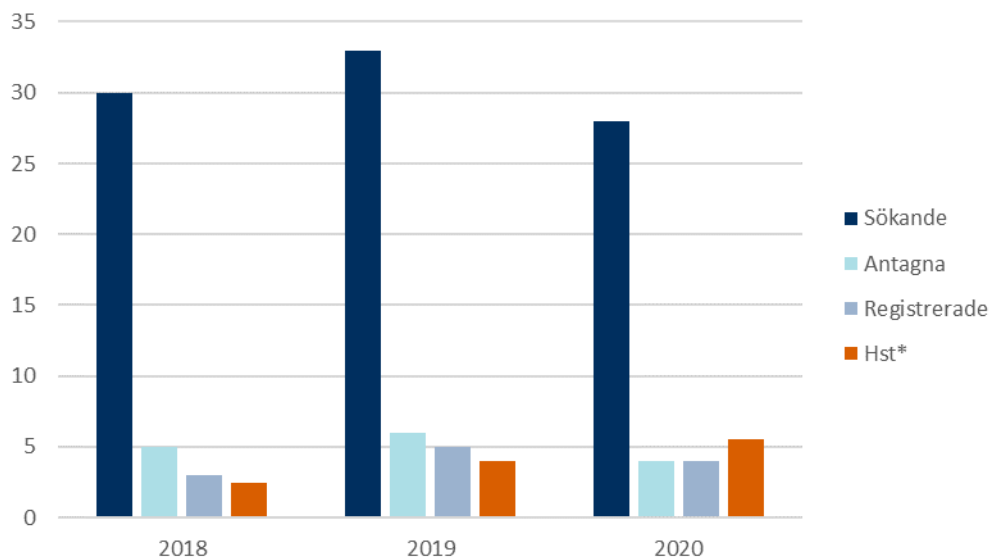
Av de totalt femton studenter som påbörjat utbildningen sedan 2017, har två gjort tidigt avbrott och ytterligare sex studenter saknar godkänt resultat på första terminens kurser. Under 2020 har ingen formellt gjort avbrott, men en student har inte fullföljt den första kursen på utbildningen.

Bristande språkkunskaper bedöms vara en bidragande orsak till såväl de tidiga avbrotten som svårigheten att klara av studierna. De studenter som inte har godkänt resultat erbjuds individuella studieplaner för att komma vidare till nästa kurs på utbildningen.

Lärosätena följer upp kompletteringsutbildningen genom kursvärderingar som genomförs efter varje kurs. Studenterna vid Stockholms universitet har också en mentor som de träffar ett flertal gånger varje termin och följer upp och diskuterar sina studier med. I slutet av utbildningen genomförs intervjuer med de studerande för att tillvarata deras erfarenheter. Avsikten är att kompletteringsutbildningen ska vara utformad så att den ger studenten relevanta kunskaper för arbetsfältet socialt arbete i Sverige.

I diagrammet nedan framgår antalet sökande, antagna, registrerade och helårsstudenter.

Antal sökande, antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för socionomer, 2018–2020

Källa: NyA och Ladok.

* Avser samtliga antagningsomgångar enligt rapporteringen till regeringen.

För uppgift om könsfördelning vad gäller antagna och registrerade, se tabell 5 i tabellbilagan.

Särskilda uppdrag

Satsningar med anledning av coronapandemin inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

På grund av coronapandemin förväntas fler söka sig till universitet och högskolor för att påbörja studier. Riksdagen har därför beslutat om ett antal utbildningssatsningar. Nedan redovisas de utbildningar inom satsningarna som inte ingår i det reguljära utbudet.

Distansundervisning och öppen nätbaserad utbildning

De medel Stockholms universitet tilldelades för att stärka kapaciteten att bedriva distansutbildning har använts för olika typer av insatser.

Sedan mars, när universitetet gick över till onlineundervisning, har universitetslärarna erbjudits stöd i omställningen på flera olika sätt. Till en början gällde det stöd i att använda Zoom – Stockholms universitets plattform för digitala möten – i undervisningen. Så kallade ”Zoom-caféer” öppnades och korta introduktionskurser gavs flera gånger i veckan. Dessutom skapades resursidor på den interna webben om undervisning online.

Senare under vårterminen genomfördes en temadag om onlineundervisning. Även en temadag med fokus på examination och skapande av goda lärmiljöer på distans genomfördes.

Under höstterminen 2020 var fokus för de högskolepedagogiska kurser och workshoppar som Stockholms universitet erbjöd i hög grad de specifika förhållanden som råder vid onlineundervisning och hur förutsättningarna påverkar de beslut och överväganden lärare behöver göra.

I en enkätundersökning som universitetet genomförde under våren framkom att studenternas motivation och engagemang i studierna minskade på grund av avsaknaden av sociala kontakter med såväl andra studenter som lärare. Olika åtgärder har därför vidtagits för att underlätta studenternas kontakter med varandra inom och utanför ramen för kurserna.

De medel som universitetet erhållit för att bedriva öppen nätbaserad utbildning har efter intern utlysning fördelats för utveckling av sex kurser, bland annat Epidemier och folkhälsa, A solutions-oriented massive online open course (MOOC) on climate change och Öppna onlinebaserade utbildningar inom det specialpedagogiska kunskapsområdet. Kurserna har ännu inte startat.

Lärosätet gav endast två öppna nätbaserade utbildningar under året och ingen av dessa gavs för första gången 2020. Båda har fokus på hållbar utveckling. Det totala antalet deltagare var cirka 3 500.

Korta kurser

För att ge personer som blivit tillåtna möjlighet att vidareutbilda sig under permitterings-tiden görs en satsning på korta kurser. De medel som Stockholms universitet tilldelats har inte kunnat disponeras under 2020 eftersom uppdraget kom sent under året. Medlen för såväl 2020 som 2021 kommer därför att användas för kursutveckling och kringkostnader 2021. Kurserna kommer att ges i form av uppdragsutbildning.

Kulturskoleklivet

Stockholms universitet har erhållit medel för att utveckla och ge utbildning med relevans för kulturskolan. Målgruppen för universitetets satsning på Kulturskoleklivet är personer med gedigna konstnärliga färdigheter och erfarenheter. Målgruppen utfaller vidare i två kategorier:

- de som har examen från det konstnärliga området och vill arbeta i kulturskola men saknar pedagogisk utbildning och behöver didaktisk kompetens inom sitt ämnesområde samt
- de som redan arbetar i kulturskola och har behov av någon typ av fortbildning.

Satsningen på Kulturskoleklivet sker i nära samverkan med Stockholms konstnärliga högskola och Stockholms Musikpedagogiska Institut. Lärosätena samverkar kring kurspaket och anordnar gemensamma seminarier. Inom ramen för satsningen kan man utbilda sig till kulturskolepedagog genom att läsa ett kurspaket om totalt 90 högskolepoäng. Det går även att läsa enskilda kurser inom utbudet. Kurserna ges på kvarts- eller halvfart för att vara tillgängliga för yrkesverksamma, men kan kombineras för den som vill studera på heltid. Det går att ansöka om validering av reell kompetens samtidigt som man söker till kurs.

Vissa kurser ges helt på distans. Coronapandemin har inneburit att kurserna i kulturskoledidaktik genomförts som onlineundervisning. Erfarenheterna från detta kommer att överföras till kommande kurser så att distansmöjligheterna utökas, vilket är något som efterfrågas.

Kurspaketet rymmer kurser inom kulturskoledidaktik samt relevanta ämnesfördjupande och ämnesdidaktiska kurser. Därutöver erbjuds valbara specialiseringskurser, som är ämnesövergripande eller ämnesspecialiserade. Tillsammans med tidigare konstnärlig utbildning eller konstpedagogisk erfarenhet, ger de god kompetens för att undervisa i kulturskolan. I samarbete med Stockholms konstnärliga högskola erbjuds inriktningar inom drama/teater och scenkonst, bild och media, cirkus, dans och opera.

Under 2020 gav Stockholms universitet fem kurser på mellan 7,5 och 15 högskolepoäng inom ramen för satsningen. Fyra av dem utvecklades inför 2020. Ytterligare en kurs utvecklades men den fick ställas in på grund av coronapandemin.

Kurserna har fokus på att studenterna ska lära sig att utveckla en egen pedagogisk verksamhet. Praktiskt pedagogiskt och konstnärligt arbete varvas med reflektion samt vetenskapligt skrivande och läsande. Kurserna är praktisknära och ges i samarbete med kulturskolor i regionen, främst Stockholms stad. Innehållet i Kulturskoleklivet bygger dels på en analys av kulturskolornas behov utifrån kompetensdialoger, dels på vidareutveckling och **anpassning** av redan inrättade kurser inom det befintliga kandidatprogrammet i de estetiska ämnenas didaktik. Utöver kurserna

har ett antal öppna föreläsningar samt workshoppar anordnats för personal verksam vid kulturskolor i Stockholmsregionen.

Antalet helårsstudenter var betydligt högre 2020 än 2019, vilket huvudsakligen beror på att de första kurserna gavs först höstterminen 2019. Omfattningen av utbudet kommer att vara ungefär densamma kommande år, men antalet helårsstudenter beräknas öka något eftersom en kurs som skulle ha genomförts 2020 sköts upp på grund av coronapandemin.

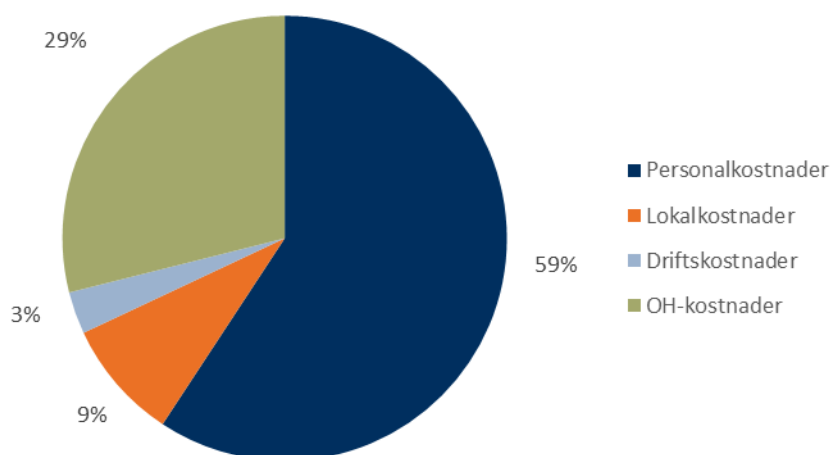
Antal helårsstudenter inom Kulturskoleklivet 2018–2020

	2018	2019	2020
Helårsstudenter	-	4	13

Källa: Ladok.

I diagrammet nedan redovisas fördelningen av kostnaderna för Kulturskoleklivet. Förutom antagning – inklusive validering av reell kompetens – och undervisning har anvisade medel använts för koordinering och utveckling av satsningen, samverkan och marknadsföring.

Fördelning av kostnader för kulturskoleklivet 2020 (1,7 mnkr)

Källa: Raindance.

Tillgodoräknande av tidigare utbildning och yrkeserfarenhet

Stockholms universitet har under 2020 arbetat för en ökad samordning inom universitetet av administrationen som rör tillgodoräknanden och för en mer digitaliserad och rättssäker handläggning av ärenden. Arbetet har omfattat utveckling av en gemensam ansöknings- och handläggningsprocess för universitetets samtliga tillgodoräknandeärenden genom digital ansökan via studiedokumentationssystemet Ladok. Samordningsarbetet har också omfattat stöd till medarbetare gällande kvalitetssäkring och regelefterlevnad.

Stockholms universitet har också tagit fram en process för validering av yrkesverksamhet och annan utbildning för tillgodoräknande som under året prövats i samarbete med utvalda institutioner. Via en gemensam ingång för frågor och ansökningar gällande validering av reell kompetens, får sökande och studenter information och stöd kring ansökan om validering av till exempel

yrkesverksamhet för tillgodoräknande. Merparten av frågor och ärenden har rört lärarutbildningarnas verksamhetsförlagda utbildning. Arbetet kommer att utvärderas med målsättningen att ta fram ett stöd till hela lärosätet vid validering av reell kompetens för tillgodoräknande.

Tolk- och översättarutbildning

Enligt regleringsbrevet ska Stockholms universitet erbjuda tolk- och översättningsutbildning, och vid behov konferenstolkutbildning. Dessutom ska universitetet erbjuda högskoleutbildning i teckenspråk och tolkning.

Som framgår av diagrammet nedan har antalet registrerade och helårsstudenter på tolk- och översättarutbildningarna, med undantag för utbildning i konferenstolkning, ökat kraftigt jämfört med 2018 och 2019. Allra störst är ökningen på övriga tolkutbildningar. Ökningen bedöms delvis bero på det allmänt ökade söktrycket till universitetets utbildningar, men när det gäller Tolkning i offentlig sektor även på att utbildningen under 2020 inte gavs av lika många andra utbildningsanordnare som 2019.

Stockholms universitet fick i regleringsbrevet för 2018 i uppdrag att bygga ut tolk- och tolklärarytbildningen. Den volymmässigt största tolkutbildningen vid Stockholms universitet 2020 var Tolkning i offentlig sektor. Utbildningen gavs under 2020 i språken arabiska, persiska, tigriska, dari, mongoliska och somaliska. Som ett led i utbyggnaden, ger Stockholms universitet sedan 2019 utbildningen även med studieort Lund. Ursprungligen gavs den där i arabiska och somaliska, men sedan höstterminen 2020 ges den även i persiska och dari.

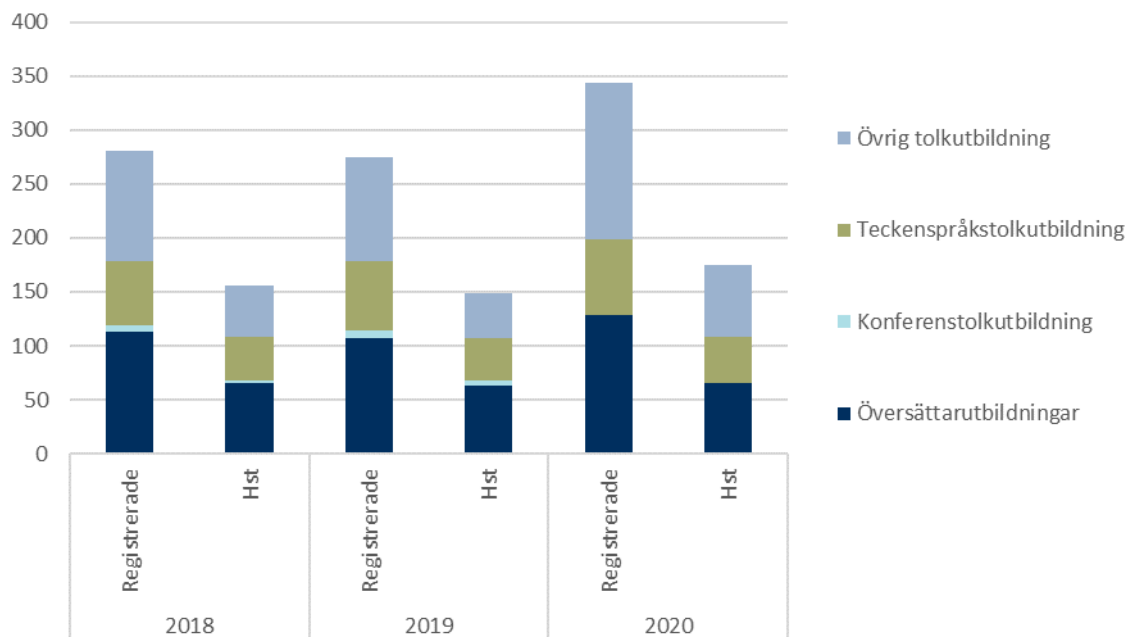
Universitetet ger sedan 2013 ett kandidatprogram i teckenspråk och tolkning. Utbildningen fyller ett viktigt behov av akademiskt utbildade teckenspråkstolkare. Under året har en del av kurserna på programmet börjat ges som fristående kurser, för att öka den akademiska kompetensen hos redan aktiva teckenspråkstolkare i landet. Förutom dessa kurser gavs flera andra fristående kurser i tolkning, inklusive en kurs i pedagogik och didaktik för tolklärare.

Den ettåriga konferenstolkutbildningen hade tyvärr för få behöriga sökande för att kunna starta som planerat under höstterminen. Ett skäl till det låga söktrycket kan vara den pågående coronapandemin, som resulterat i massinställningar av konferenser. En utredning har dock tillsatts, med mål att hitta åtgärder för att öka söktrycket och göra utbildningen mer flexibel och attraktiv.

Stockholms universitet erbjöd 2020 både ett kandidat- och ett masterprogram samt flera fristående kurser i översättning. Kandidatprogrammet i språk och översättning hade fortsatt ett gott söktryck och antalet platser på programmet har utökats något. Ny för 2020 var den fristående kursen Översättning i offentlig sektor, som riktar till de som läst kurserna Tolkning i offentlig sektor. Syftet med kursen är att säkerställa kvaliteten på den samhällsinformation som publiceras inom offentlig sektor på andra språk än svenska.

Könsfördelning bland registrerade på tolk- och översättarutbildningarna är totalt sett ojämn, med drygt två tredjedelar kvinnor och en tredjedel män, men inom övrig tolkutbildning – framförallt inom utbildningen Tolkning i offentlig sektor – är könsfördelningen relativt jämn. För jämförelse över åren, se tabell 6 i tabellbilagan.

Antal registrerade och helårsstudenter på tolk- och översättarutbildningar 2018–2020*

Källa: Ladok.

* Antal registrerade avser antal första- och fortsättningsregistrerade (individer) 2020. Uppgifterna om antal helårsstudenter för teckenspråk och tolkning skiljer sig något från vad som rapporterats till regeringen. Det beror på att rapporteringen till regeringen görs innan bokslutet är klart och därför beräknas utifrån antal registrerade studenter.

Utbildning i särskilda ämnen

Stockholms universitet har som särskilt åtagande att erbjuda utbildning i finska, lettiska, litauiska portugisiska, svenskt teckenspråk samt strålningsbiologi.

Inom ämnet finska har antalet helårsstudenter och helårsprestationer minskat de senaste åren, men en ökning i studenttillströmningen kunde noteras höstterminen 2020 vilket delvis bedöms bero på att fler kurser gavs på distans. Den långsiktiga minskningen i antalet helårsstudenter och helårsprestationer kan härledas till den språkbytesprocess som finskan i Sverige genomgår, vilket innebär att antalet studenter med förkunskaper i språket minskar. Stockholms universitet möter denna utveckling genom att erbjuda fler kurser på nybörjarnivå, men i egenskap av det enda lärosätet i Sverige med undervisning på finska, är det även viktigt att universitet erbjuder kurser för dem med finska som modersmål.

Antalet helårsstudenter i lettiska och litauiska har ökat något i jämförelse med 2019 men är på samma nivå som 2018. Andelen kurser som ges på distans har ökat och studenter kan på så sätt rekryteras från såväl hela Sverige som andra länder – en fjärdedel av studenterna på distanskurserna i lettiska är till exempel svenska läkarstudenter som studerar medicin i Lettland. Genom fler distanskurser bedöms antalet helårsstudenter kunna öka på sikt. Stockholms universitet samarbetar vidare kring ett masterprogram i sociolingvistik med universitetet i Mainz (Tyskland), Kaunas (Litauen) och Tartu (Estland). Studenter på programmet kan välja att läsa vissa kurser vid Stockholms universitet. Genom samarbetet breddas rekryteringsbasen och studentantalet ökar, något som bedöms bidra till ökad kvalitet. Universitetet kan även notera att övergången från programmet till forskarutbildning är relativt hög.

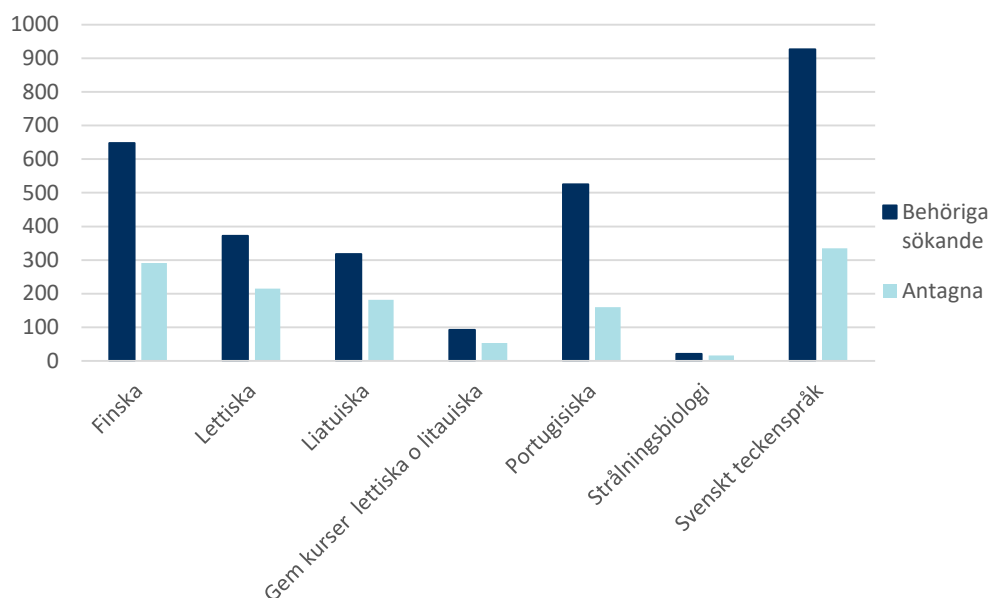
I utbudet när det gäller portugisiska ingår kurser från nybörjarnivå till masternivå. Under 2019 minskade söktrycket jämfört med året innan, för att 2020 öka igen och närma sig siffrorna för 2018. Samtliga behöriga sökande antogs. Antalet helårsstudenter och helårsprestationer visar samma trend, det vill säga att de minskade 2019 för att under 2020 återgå till nivåer i linje med år

2018. Engelska språket har en dominerande och viktig ställning i dagens samhälle och intresset för studier av andra språk är lågt i Sverige, vilket även gäller portugisiska. En stor majoritet av studenterna läser endast en termin – under 2020 utgjorde studenter på termin 1 tre fjärdedelar av det totala antalet helårsstudenter. Intresset för att ta en examen i ämnet är lågt. Detta är ett mönster som man kan se inom många språk.

Inom strålningsbiologi ökade antalet helårsstudenter, vilket delvis beror på att universitetet gav två kurser i ämnet istället för en. Studentpopulationen bestod både av studenter på fristående kurser och de som gått någon av kurserna inom ramen för ett masterprogram.

Inom ämnet teckenspråk var söktrycket, liksom tidigare år, högt 2020, och antalet helårsstudenter och helårsprestationer ökade kraftigt jämfört med tidigare år. Antalet helårsstudenter ökade med så mycket som 70 procent. För att nå ut till fler, startade universitetet distanskurser i teckenspråk höstterminen 2020, vilket torde ha bidragit till den större studenttillströmningen. Distanskurserna kommer att ges även fortsättningsvis. Ämnet teckenspråk har under 2020 erbjudits som kompletterande pedagogisk utbildning inom lärarutbildningen. I diagrammet redovisas endast kurser inom huvudområdet teckenspråk. Inom tolk- och översättarutbildning ges kurser som till delar innehåller teckenspråk men dessa är inte inkluderade.

Antal behöriga sökande och antagna till utbildningar i vissa ämnen 2020

Källa: NyA. För jämförelse mellan åren se tabell 10 i tabellbilagan.

Antal helårsstudenter och helårsprestationer inom utbildningar i vissa ämnen 2018–2020*

Ämne	2018		2019		2020	
	Hst	Hpr	Hst	Hpr	Hst	Hpr
Finska	45	25	42	21	49	28
Lettiska	14	9	12	9	14	10
Litauiska	13	10	13	10	13	9
Gemensamma kurser, lettiska och litauiska	6	4	5	5	5	4
Portugisiska	54	29	44	24	45	28
Strålningsbiologi	2	2	1	1	4	2
Svenskt teckenspråk	46	33	44	31	70	43

Källa: Ladok.

* Avser endast utbildning inom ramen för takbeloppet.

Särskilda åtaganden

Pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen – nationellt uppdrag

Stockholms universitet har i uppdrag att samla in uppgifter om övriga lärosätens kostnader för särskilt (riktat) pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen och utifrån behov fördela de nationella medel som anvisas för detta ändamål. De kostnadsuppgifter som universitetet samlar in avser endast personella pedagogiska insatser i studiesituationen för enskilda studenter samt riktade pedagogiska insatser som erbjuds studenterna ifråga i grupp. Lärosätena har därutöver en rad övriga kostnader för stödverksamheten vad gäller bland annat personal, lokaler och utrustning.

I tabellen nedan redovisas beräknade kostnader för riktade pedagogiska stödinsatser som i samråd med övriga lärosäten specificerats enligt följande: utbildningstolkning, anteckningsstöd, mentor, mentorer med erfarenhet som handleder nya mentorer, extra handledning i olika form, riktat språkstöd och IKT-pedagogiskt stöd, stöd av medstudent (punktinsatser), extra lärarstöd och stöd vid verksamhetsförlagd utbildning. Vidare inkluderas vissa kostnader för **anpassad** examination.

Av de anvisade nationella medlen för 2020, fördelades 34 094 tkr i januari, utifrån uppgifter om lärosätenas kostnader under 2018. Fördelning utifrån faktiska kostnader 2020 görs efter årets slut.

Anvisade medel och beräknade kostnader för riktade pedagogiska stödåtgärder 2018–2020, tkr

	2018	2019	2020
Anvisade nationella medel	35 028	35 455	36 134
Beräknade kostnader			
Utbildningstolkning	37 981	37 859	38 908
Övriga pedagogiska stödåtgärder	41 992	53 023	46 231
Summa beräknade kostnader	79 973	90 882	85 139
Beräknat underskott vid lärosätena*	29 513	35 155	29 202

Källa: lärosätenas rapportering

* Avser kostnader utöver de 0,3 procent som lärosätena avsätter.

Stockholms universitet använder delar av de nationella medlen till resurser för arbetet med digitalt svenskt teckenspråkslexikon och för universitetets samordningskostnader. Universitetet avsätter även resurser för Nationellt administrations- och informationssystem för samordnare (Nais), som är ett system där studenterna ifråga kan ansöka om pedagogiskt stöd.

Stockholms universitets kostnader för samordning och lexikonverksamhet 2018–2020, tkr

	2018	2019	2020
Digitalt svenskt teckenspråkslexikon	4 203	4 346	4 370
Stockholms universitets kostnader för samordning och högskolegemensamma aktiviteter	1 823	1 807	2 154
Förvaltning och utveckling av Nais-systemet	1 300	935	605
Totalt	7 326	7 088	7 129

Källa: Mercur och tidigare fördelningsbeslut.

Under 2020 har lexikonverksamhetens samarbete med Språkrådet utökats avseende tecknens etymologi. Verksamhet utöver detta har varit föreläsningar bland annat för intresseorganisationer och professionella på tolkningsområdet, genomgång av teckenvariationer och inspelning av exempelmeningar. Dessutom har kopplingen mellan lexikonet och svensk teckenspråkskorpus ytterligare förstärkts.

Inom ramen för samordningsansvaret anordnade Stockholms universitet, i samarbete med Göteborgs universitet och Högskolan i Gävle, utbildningstillfällen för nya samordnare för riktat pedagogiskt stöd vid lärosätena.

Stockholms universitet samarbetar med Universitets- och högskolerådet kring utvecklingen av Nais. Universitetet minskade 2020 ytterligare sin delfinansiering av systemet. Målet är att det helt ska finansieras med användaravgifter från och med 2022. År 2020 var 36 lärosäten anslutna till systemet.

Antal studenter med funktionshinder i studiesituationen som beretts tillgång till stödresurser 2018–2020

	2018	2019	2020
Studenter med dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter	8 696	9 665	10 685
Studenter med neuropsykiatriska variationer	4 470	5 491	6 917
Studenter med psykisk ohälsa	1 706	1 963	2 142
Studenter med nedsatt rörelseförmåga	661	706	662
Studenter med synnedsättning	315	312	321
Studenter med hörselnedsättning – utan utbildningstolkning	262	277	283
Studenter med utbildningstolkning – teckenspråks- och/eller skrivtolkning	117	117	146
Studenter med andra varaktiga begränsningar av funktionsförmågan	1 418	1 619	1 756
Totalt	17 645	20 150	22 912

Källa: Lärosätenas rapportering.

Vid många lärosäten är studentantalen per funktionsvariationsområde små. För att undvika risken att studenter ska kunna identifieras eller uppleva sig utpekade, redovisas statistiken på nationell nivå. För uppgift om könsfördelning, se tabell 11 i tabellbilagan.

Som framgår av tabellerna ovan har antalet studenter som beretts tillgång till stödresurser ökat stort sedan 2018. Att kostnaderna trots detta var lägre 2020 än de tidigare två åren, kan sannolikt förklaras av att lärosätena på grund av coronapandemin till stor del övergick till onlineundervisning i mars. Kostnaderna för mentorstöd fortsatte ändå att stiga under 2020, vilket delvis kan förklaras av den nya digitala studiemiljön och dess villkor, medan kostnaderna för anpassningar till exempel vid examinationer vid campusstudier bör ha minskat avsevärt.

Test i svenska för universitets- och högskolestudier

Stockholms universitet har regeringens uppdrag att ansvara för konstruktion, utveckling och samordning av det behörighetsgivande testet i svenska för universitets- och högskolestudier (Tisus). Testets målgrupp är studerande med utländsk gymnasieexamen som vill studera vid svenska universitet och högskolor men som saknar behörighet i svenska.

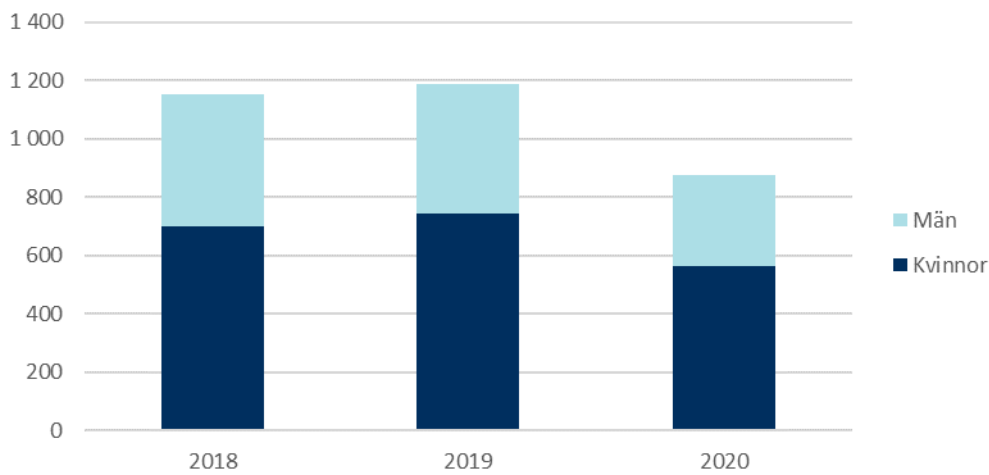
Provet gavs våren och hösten 2020 vid sex svenska universitet: i Linköping, Lund, Malmö, Stockholm, Umeå och Uppsala. Provet gavs även på 74 orter världen över, dock endast hösten 2020.

Som framgår av diagrammet nedan deltog knappt 900 personer i provet 2020, vilket är en minskning jämfört med 2019. Minskningen beror dels på att vårens prov, som först ställts in på grund av coronapandemin, trots allt erbjöds i Sverige med kort varsel, dels på att vårens prov inte kunde genomföras på provorterna utomlands.

Testdeltagarna består till cirka två tredjedelar av kvinnor. Stockholm är den provort som har flest deltagare, med nära hälften av alla deltagare i Sverige. Trots att vårens prov ställdes in i utlandet, skrev nära en fjärdedel av årets testdeltagare i utlandet.

År 2020 fick närmare 60 procent av deltagarna godkänt på provet. En femtedel blev underkända och resterande del fick rest på ett av delproven. Till skillnad från 2019 fick männen godkänt resultat i något högre grad än kvinnorna.

Antal testdeltagare i Tisus 2018–2020

Källa: Egen databas.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Stockholms universitet är ett universitet i hög grad präglat av fri grundforskning. Att professorer, lektorer och biträdande lektorer är verksamma inom såväl forskning som utbildning ger förutsättningar för högsta kvalitet inom båda dessa områden. Utbildningen på forskarnivå ska utbilda framtidens forskare men även kvalificerade medarbetare till näringsliv och offentlig sektor.

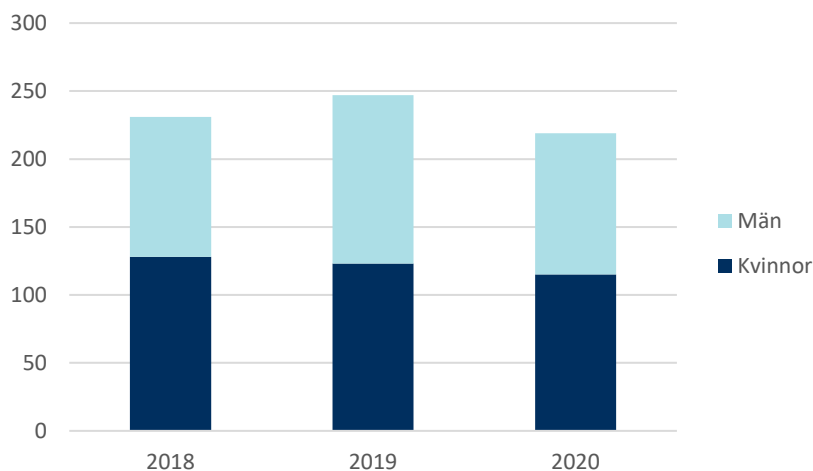
Utbildning på forskarnivå

Utbildningen på forskarnivå vid Stockholms universitet omfattar cirka 1 400 aktiva forskarstuderande inom drygt 140 ämnesinriktningar vid ett knappt femtiotal institutioner från samtliga fakulteter. Målet för universitetets utbildning på forskarnivå är att utbilda framtidens ledande forskare för akademien och för samhället i stort. Forskarutbildningen bidrar på ett avgörande sätt till försörjningen av kvalificerad kompetens inom företagsvärlden, organisationer och den offentliga sektorn på såväl nationell som internationell nivå. Forskarutbildningen ger också en rekryteringsbas för akademisk forskning inom och utom landet. En god forskarutbildning är dessutom en viktig faktor för att attrahera framstående forskare och lärare till universitetet. Universitetet har genom sin storlek och sina starka forskningsmiljöer goda förutsättningar att skapa den kritiska massa av forskare och doktorander som krävs för att kunna bedriva forskarutbildning av högsta kvalitet. För att vara attraktiv krävs att utbildningen på forskarnivå erbjuder en god arbets-situation för doktoranderna, där det utöver förutsättningarna för att bedriva forskning ingår goda anställningsförhållanden och en bra arbetsmiljö.

Antagning

För flera av universitetets forskarutbildningsämnen gäller att antalet forskarstuderande är i underkant med hänsyn till såväl optimal kritisk massa av doktorander som handledarkompetens. Denna tendens har förstärkts på senare år genom den även nationellt minskade antagningen till utbildning på forskarnivå. En förklaring kan vara den skärpta bestämmelsen i högskoleförordningen 2018 att doktorandanställning måste erbjudas senast ett år efter antagning. Antalet nyanställningar under 2020 kan också ha påverkats av de besparingar som gjorts inom universitetet för att få en budget i balans.

Antal nyantagna till utbildning på forskarnivå 2018–2020

Källa: Ladok. För uppgift om fördelning mellan områden och fakulteter, se tabell 12 i tabellbilagan.

Genomsnittlig nettostudietid

I tabellen nedan redovisas genomsnittlig nettostudietid för doktorsexamen och licentiatexamen för år 2020 jämfört med åren 2018 och 2019. Nettostudietiden för doktorsexamen har de senaste åren varit något högre för kvinnliga än för manliga doktorander, medan det motsatta gäller licentiatexamen.

Genomsnittlig nettostudietid (år) för doktorsexamen respektive licentiatexamen 2018–2020

Typ av examen	2018			2019			2020		
	Totalt	För kvinnor	För män	Totalt	För kvinnor	För män	Totalt	För kvinnor	För män
Doktorsexamen	4,5	4,6	4,5	4,6	4,7	4,5	4,7	4,8	4,6
Licentiatexamen	3,1	3,1	3	3,0	2,8	3,1	3,0	2,9	3,1

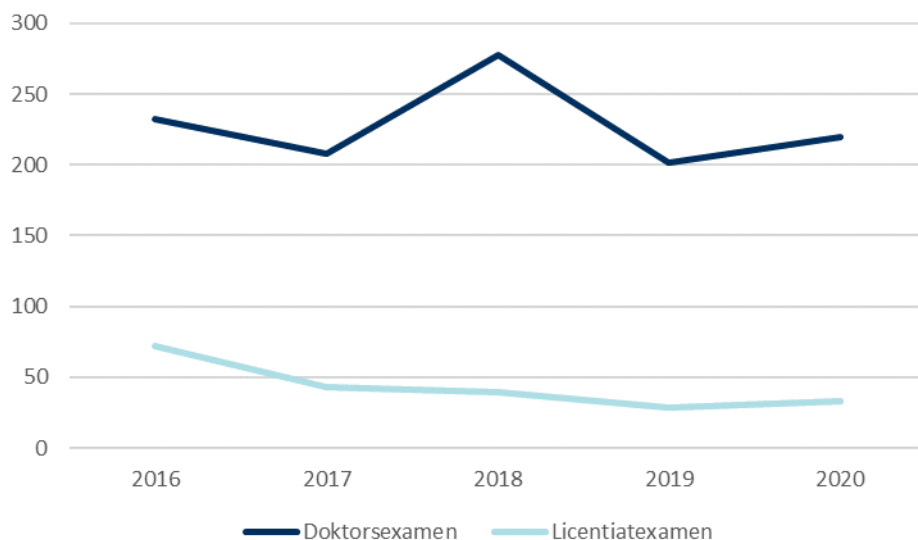
Källa: Ladok.

För uppgift om nettostudietiden per fakultet och område, se tabell 13 i tabellbilagan.

Examina

År 2020 utfärdades 220 doktorsexamina och 33 licentiatexamina, vilket är en liten ökning jämfört med föregående år men lägre än 2018. År 2018 var emellertid exceptionellt på grund av ändrade rutiner för utfärdande av examina (som examensdatum räknas nu datum för utfärdande av examina i stället för som tidigare ansökningsdatum) och eftersläpning i utfärdande av examina. Dessutom antogs ovanligt många till utbildningen på forskarnivå år 2012 (332 nyantagna). Sammantaget ledde detta till att hela 278 doktorsexamina utfärdades 2018. Sett över flera år ligger 2020 års resultat inom det normala intervallet. Antalet licentiatexamina är sjunkande över tid då allt färre avslutar sina studier med licentiatexamen och då den mer sällan ses som ett nödvändigt steg på vägen mot en doktorsexamen. Av de nytexaminerade doktorerna var 50 procent kvinnor och 50 procent män och av licentiaterna var 45 procent kvinnor och 55 procent män.

Antal doktorsexamina respektive antal licentiatexamina 2016–2020

Källa: Ladok. För uppgift om könsfördelning och antal examina per fakultet, se tabell 14 i tabellbilagan.

Forskning

Stockholms universitet bedriver såväl fri grundforskning som tillämpad forskning. Universitetet har ett långsiktigt perspektiv på verksamheten för att säkra och utveckla såväl bredd och djup i

forskningen som specifikt prioriterade forskningsinriktningar. Läroanställningar vid universitetet är därför fullt finansierade av statsanslag. Universitetet arbetar målmedvetet med ämnesmässigt breda utlysningar av läroanställningar. Dessa annonseras öppet och internationellt för att institutionerna ska kunna bygga upp starkast möjliga forskningsmiljöer med högt meriterade sökande. Konkurrensen om läroanställningarna vid Stockholms universitet (biträdande lektorer, lektorer och professorer) är vanligtvis mycket stor och många lärare kommer närmast från en anställning i ett annat land, vilket bygger upp internationella mångfacetterade miljöer.

Stockholms universitet har identifierat sammanlagt sexton profilområden som alla rymmer stark forskning, många forskare – ofta från flera institutioner – och har betydande bredd. Dessutom finns ett stort antal framstående mindre forskargrupper och enskilda starka forskare inom en mångfald av discipliner. Forskarna är fria att söka de samarbeten och arbetssätt som bäst gynnar kunskapsutvecklingen, vilket ger goda förutsättningar att driva projekt vid den absoluta forskningsfronten. Universitetets forskare anlitas ofta i statliga utredningar, medverkar i media, lämnar remissvar på lagförslag och ingår i flera nobelkommittéer och internationella expertorgan.

Coronapandemin har under år 2020 begränsat aktiviteten i vissa forskningsprojekt, främst genom att resor och konferenser har måst ställas in eller skjutas på framtiden. En del beviljade forskningsbidrag har inte kunnat användas som planerat utan kommer i stället att brukas under kommande år.

Forskningsrön

Nedan följer ett axplock av forskningsrön som publicerats eller presenterats av universitetets forskare under året.

Vatten är den vanligaste vätskan på jorden och helt avgörande för vår existens. Hur vatten reagerar på förändringar i tryck och temperatur när det gäller till exempel täthet och värmekapacitet skiljer sig från andra vätskor och har möjliggjort marint liv på vår planet. En hypotes till vattnets märkliga egenskaper har varit att det kan finnas två olika vätskor av vatten som existerar vid låga temperaturer och vid olika omgivande tryck. Denna förklaringsmodell kan nu fastställas efter att forskare, med hjälp av röntgenlaserstudier, lyckats påvisa att vatten finns som två helt olika vätskor där tätheten skiljer sig så mycket som 20 procent. Framtida frågeställningar är om existensen av dessa två vätsketillstånd kan vara av betydelse för livsprocesser eller för att utveckla membran för att avsalta vatten i områden där klimatförändringen lett/leder till torka.

För att utveckla kvantdatorer som är praktiskt användbara har forskare visat att man kan använda så kallade Rydbergjoner. Dessa Rydbergjoner är hundra miljoner gånger större än normala atomer eller joner och är mycket reaktiva, de kan därför utbyta kvantinformation på mindre än en mikrosekund. Detta skulle lösa problemen med nuvarande metoder, som inte kan utföra komplexa beräkningar tillräckligt snabbt innan den lagrade kvantinformationen faller sönder.

Stockholms universitet har en bred forskning som i många fall leder till mer kunskap om människors hälsa. Till exempel har forskare identifierat vilka celler i kroppen som det nya coronaviruset (SARS-CoV-2) kan infektera. Kartläggningen kan ge ledtrådar till möjliga transmissionsvägar samt typer av läkemedel som kan vara effektiva mot infektionen.

Forskning har under året kunnat visa i detalj hur malariaparasiter tar upp socker, en upptäckt som kan leda till bättre läkemedel mot malaria. Ett annat genombrott i forskningen kring malariumyggsans fortplantningsprocess visar att hanmyggor i stora svärmar attraherar honor genom att avge speciella dofter, något som kan ge nya möjligheter att bekämpa spridningen av en rad olika sjukdomar.

Människor lägger mycket tid och energi på att välja sin partner och forskare har nu kommit fram till att även äggcellen kan välja spermie. Kvinnors äggceller avger kemiska signaler för att locka

spermier till det obefruktade ägget och kan genom dessa signaler välja vilka spermier de attraherar, något som nödvändigtvis inte stämmer överens med kvinnans val av partner. Resultaten kan leda till framsteg inom till exempel fertilitetsbehandling.

Klimat, miljö och hållbarhet är ett stort forskningsfält vid Stockholms universitet och under året har universitetets forskare bidragit till mycket kunskap inom området. Genom att studera och analysera klimatet bakåt i tiden kan vi förstå de mekanismer som har legat bakom olika typer av klimatförändringar, och därmed bättre förstå vad som kan hända i framtiden. Till exempel har forskare studerat sediment från Arktiska oceanen och kunnat visa att permafrosten tinade när klimatet blev varmare i slutet av förra istiden. De varnar nu för att några få grader varmare i Arktis kan leda till en mycket stor upptining av permafrost, erosion av kusterna, och utsläpp av växthusgaserna koldioxid och metan i atmosfären. Temperaturen i Östersjön stiger snabbare än i den i världshaven och forskare har under året visat att stora mängder av den lilla fisken storspigg successivt tagit över allt större delar av Östersjökustens ekosystem. Det orsakar lokala regimskiften där gäddans och abborrens yngel slås ut i enskilda vikar. Detta verkar vara något som sprider sig successivt från ytterskärgården och in mot fastlandskusten. Men det finns arter som klarar varmare vatten. Hoppkräftan, en viktig födokälla för sill och skarpsill, klarar två till fyra grader varmare vattentemperaturer än dagens nivåer – åtminstone i Stockholms skärgård.

Ett annat resultat av forskning vid Stockholms universitet är att rester från svenskt skogsbruk kan ersätta bomull vid produktion av textilier till vården och därmed minska klimatbelastningen.

Genom att tillsätta syrgas till laddningsbara NiMH-batterier har nu forskare upptäckt att livslängden på batterierna kan förlängas med 60–100 år.

Antik genetik gör nya framsteg, vilket breddar och fördjupar vår bild av förhistorien. LAMP, Languages and Myths of Prehistory, undersöker aspekter av förhistoriska människor och deras språk och tro – hur de talade, vad de talade om och hur det kan fastställas. LAMP syftar till att öka förståelsen för språkets variationer genom historien och i sin förlängning bidra till en djupare förståelse för språk, kultur och religion i det moderna samhället.

Ett tvärvetenskapligt forskningsprojekt kan presentera en helt ny tolkning av Rökstenen. Stenen är världens mest kända runsten från vikingatiden, men också en av de mest svårtolkade. Forskare har i över hundra år försökt koppla inskriften till beskrivningar av olika krigiska bragder. Men det som forskningsprojektet visat är att Rökstenen handlar om en helt annan slags konflikt: kampen mellan ljus och mörker, värme och kyla, liv och död. Studien utgår från ny forskning om hur hårt Skandinavien drabbades av en tidigare klimatkatastrof med sänkt medeltemperatur, missväxt, svält och massdöd, så redan på 800-talet uttryckte dåtidens makthavare – precis som nu – en stor oro för vad klimatförändringar kan innebära.

Utdöendet av förhistoriska djurarter som grottlejonet, den ullhåriga mammuten och den ullhåriga noshörningen vid slutet av den senaste istiden har ofta tillskrivits människans expansion över världen. Ny genforskning visar att åtminstone den ullhåriga noshörningens utdöende kan ha haft andra orsaker. Forskning visar att det utdöda grottlejonet var en egen art som var uppdelad i en östlig och en västlig underart samt att arten dog ut för cirka 14 000 år sedan.

År 2018 hittades en välbevarad fågel nedfrusen i marken i Sibirien. Forskare har studerat fågeln, och resultaten visar att det rör sig om en berglärka som är cirka 46 000 år gammal.

Arbetsrelaterade sexuella trakasserier har tidigare konstaterats vara en trolig riskfaktor för psykisk ohälsa. En studie pekar även på ett samband mellan sexuella trakasserier på arbetsplatsen och självmord liksom självmordsförsök. Resultaten tydde på att personer som varit utsatta för sexuella trakasserier på sin arbetsplats hade mer än fördubblad risk för självmord och över 50 procents högre risk för självmordsförsök.

Som enskilt symptom är förändring i lukt och smak det tydligaste tecknet på att ha drabbats av covid-19. Dessutom visar forskningen att en enkel metod med en skala 0–10, där noll är ett helt förlorat luktsinne och tio är normalt, ger en ännu mer träffsäker bild. Den som skattar sitt luktsinne till noll har tio gånger ökad risk för att ha covid-19 än den som inte har någon nedsättning.

Risken är 60 procent högre för personer som är 70 år eller äldre i Stockholms län och som bor i samma hushåll som en person i arbetsför ålder att dö i covid-19, jämfört med de äldre som bor med andra äldre. Däremot är trångboddhet ingen riskfaktor i sig för äldre.

Den nuvarande perioden med översvämningar i Europa är exceptionell jämfört med de senaste 500 åren. Analysen är den första som har jämfört översvämningar över flera århundraden.

Urval av framgångsrika nationella och internationella ansökningar

Stockholms universitets mest betydande externa forskningsfinansiär är Vetenskapsrådet (VR) som under år 2020 beviljat närmare 400 mnkr fördelat på 95 forskningsprojekt. De största anslagen om 16,7 respektive 13,7 mnkr vardera beviljades inom utlysningen Bidrag till forskningsmiljö inom humaniora och samhällsvetenskap (Institutet för internationell ekonomi samt Institutionen för geologiska vetenskaper). Dessutom har två forskare vid Astronomiska respektive Psykologiska institutionen erhållit 12 mnkr vardera inom utlysningen Konsolideringsbidrag för framstående yngre forskare. Också hos Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas) har universitet haft ett framgångsrikt år med anslag om 132 mnkr fördelat på 36 projekt, däribland ett om 20 mnkr inom den riktade utlysningen Att förverkliga de globala hållbarhetsmålen (Stockholms Resilienscentrum). Hos Forskningsrådet för arbetsliv, hälsa och välfärd (Forte) beviljades 81 mnkr fördelat på 22 projekt. Betydande bidrag har även kommit från Wallenbergstiftelserna, där det största enskilda beviljade anslaget omfattade 20,4 mnkr inom utlysningen Forskningsprojekt av hög vetenskaplig potential. De största framgångarna hos nationella finansiärer under året har universitetet dock haft hos stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond, som finansierar forskning inom humaniora och samhällsvetenskap. Här beviljades forskare på Stockholms universitet ett totalbelopp om 121 mnkr fördelat på 17 ansökningar, däribland två större forskningsprogram vid Historiska institutionen (34,3 mnkr) respektive Nationalekonomiska institutionen (52,9 mnkr). Dessa är med god marginal de största enskilda externa anslagen som universitetet erhållit under 2020, internationella ansökningar medräknade. Internationell finansiering har framförallt erhållits inom EU:s ramforskningsprogram Horizon 2020, där forskare vid universitetet under året beviljats sammanlagt 112 mnkr fördelade på 20 projekt. Bland dessa bör särskilt nämnas tre anslag från Europeiska forskningsrådet (ERC): två så kallade Starting Grants om 15 mnkr vardera till forskare tidigt i karriären, samt en Consolidator Grant om 17 mnkr.

Uppdragsforskning

Uppdragsforskning är ett av de mest omedelbara sätten att nyttiggöra forskning och samverka med det omgivande samhället, såväl nationellt som internationellt. Uppdragsforskningen står för en förhållandevis liten del av verksamheten vid universitetet, även om den trots coronapandemin ökat något under 2020 jämfört med 2019. Den kan delas upp i två huvudsakliga delar med avseende på uppdragsgivare/finansiär: en där uppdragsgivarna är nationella aktörer och en där uppdragsgivarna är internationella aktörer, till exempel Europeiska unionen (EU) genom dess institutioner och byråer.

Skolverket är den enskilt största nationella uppdragsgivaren och står för knappt hälften av universitetets intäkter för nationell uppdragsforskning. Uppdragsforskningen för Skolverket omfattar till exempel nationella pappersbaserade ämnesprov för olika årskurser i grundskolan och gymnasiet, utveckling och konstruktion av digitala nationella ämnesprov och att vara ämnesexpert i de internationella studierna PISA och TIMSS. Övriga uppdragsgivare inom uppdragsforskning som kan nämnas är Region Stockholm samt affärsdrivande verk, företag, myndigheter och länsstyrelser.

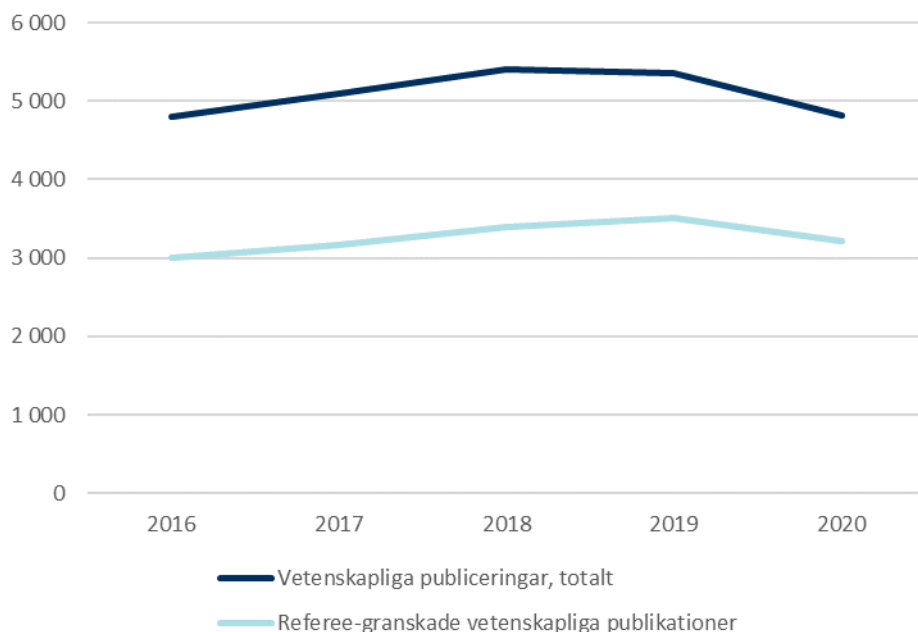
Universitet har för närvarande ett femtiotal pågående uppdragsforskningsprojekt där uppdragsgivaren är en internationell aktör. En del av dessa är uppdrag som upphandlats av EU. De upphandlingar som utlyses av EU:s institutioner och byråer genomförs i en kontext av europeisk

konkurrens. De ger en fingervisning om universitetets konkurrenskraft i uppdragsforsknings-sammanhang i ett europeiskt perspektiv och kan sägas vara en måttstock för mätning av nyttig-görande av forskning. Under 2020 har universitetet deltagit, i flertalet fall som partner, inom ramen för konsortier ledda av europeiska aktörer, i ett antal anbud i offentliga upphandlingar av uppdragsforskning. De har genomförts av olika EU-institutioner och byråer såsom EU-kommissionens generaldirektorat för sysselsättning, socialpolitik och inkludering (DG EMPL), Genomförandeorganet för små och medelstora företag (EASME) och Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet (EFSA). Under året har EU-byråer såsom EASME och Europeiska byrån för luftfartssäkerhet (EASA) fattat tilldelningsbeslut i några offentliga upphandlingar av uppdragsforskning där Stockholms universitet har deltagit inom ramen för det vinnande konsortiet.

Publiceringar

Publicering i tidskrifter, och då särskilt i tidskrifter med peer review-granskning, är ett vanligt mått på kvalitet i forskningen. Antal publikationer inom forskningen är också ett viktigt prestationsmått. I diagrammet nedan anges det totala antalet vetenskapliga publiceringar av forskare vid Stockholms universitet de senaste fem åren, samt delmängden referee-granskade publiceringar under samma period.

Antal referee-granskade publikationer och antal vetenskapliga publiceringar totalt inklusive populärvetenskapliga 2016–2020*

Källa: DiVA.

* Då det finns en eftersläpning i registreringen har uppgifterna för 2016–2019 uppdaterats sedan årsredovisningen för 2019. Eftersläpningen innebär att statistiken för 2020 inte är komplett.

Samverkan med det omgivande samhället

För Stockholms universitet är samverkan och samhällsengagemang en viktig del av verksamheten. Genom forskning och utbildning, strategiska partnerskap och arenor för dialog sprider universitetet kunskap och bidrar med lösningar till globala utmaningar. Nyttiggörande av forskningsresultat och tillvaratagande av medarbetares och studenters innovativa idéer är en betydelsefull del av universitetets breda samverkan.

Strategi för samverkan och samverkansorganisation

Samverkan med det omgivande samhället är en del av lärosätenas uppdrag och en central del i Stockholms universitets strategiska inriktning. I universitetets strategier för 2019–2022 anges att Stockholms universitet, genom sin utbildning och forskning, ska bedriva aktiv samverkan och bidra till hållbar samhällsutveckling. Här betonas bland annat att universitetet ska spela en aktiv roll för ökad regional samverkan.

Stockholms universitet samverkar på bred front genom enskilda forskare, institutioner och vetenskapsområden samt strategiskt på universitetsövergripande nivå. För att underlätta och skapa synergier finns olika samverkansorgan vid universitetet och rektor har utsett ett rektorsråd för samverkan. Sedan 2017 har även respektive vetenskapsområde en samverkansberedning som bereder och utvärderar gemensamma samverkansfrågor. Det handlar om att föreslå insatser som främjar samverkan inom vetenskapsområdena samt att identifiera och prioritera externa samverkanspartners inom utbildning och forskning. Från och med juli 2020 är verksamhetsstödet för samverkan och innovation integrerat med forskningsstödet för att vidareutveckla en mer verksamhetsnära funktion.

Under den pågående coronapandemin har samverkansarbetet, precis som universitetets övriga verksamheter, behövt läggas om till digitala arbetsformer. Bland annat har konsthallen Accelerator, som är en del av Stockholms universitet med uppdrag att aktivt samverka med samhället, fortsatt sin utställningsverksamhet digitalt. Accelerator har utgjort en arena för en rad olika forskningskommunikativa evenemang som genomförts digitalt. Även andra väletablerade samverkansarenor så som Akademien för ekonomistyrning i staten (AES) har lagt om sina aktiviteter och genomfört ett antal seminarier och forskardagar digitalt tillsammans med myndigheter i nätverket. Klimatfestivalen riktar sig till barn och ungdomar i åldrarna 10–20 år med syftet att sprida kunskap och väcka intresse kring klimatforskningen vid Bolincentret. Under 2020 genomfördes festivalen digitalt med virtuella rundvandringar, cybermöten med forskare, digitala aktiviteter och livesända föreläsningar, vilket gjorde att den kunde nå ut till en större publik. ForskarFredag skapade i år digitala mötesplatser för dialog mellan forskare och allmänhet. Vetenskapens hus ställde om till digitala skolprogram, webinarier och lärarfortbildningar. Även Klimatarenan, som är en mötesplats där intressenter från alla samhällssektorer tillsammans med klimatforskare formulerar lösningar på klimatfrågan och inspireras av varandra, ställde om och blev digital.

Universitetsövergripande satsningar

Sedan 2015 har Stockholms universitet ett avtal med Region Stockholm inom områdena hälso- och sjukvård samt kollektivtrafik. Genom samarbete kring forskning, utveckling, innovation och utbildning kan de utmaningar som finns inom dessa områden mötas.

Sedan 2018 finns även ett avtal mellan Stockholms universitet och Stockholms stad. Målet är att pågående samarbeten ska stärkas och gemensamt bidra till ytterligare samverkan inom områdena klimat och miljö samt social hållbarhet. Genom ett särskilt underavtal med Kulturhuset Stads-

teatern, som ingicks våren 2020, möjliggörs även gemensamma aktiviteter inom olika konstområden och kring frågor som rör bland annat hållbar stadsutveckling, migration och integration samt digitalisering.

Inom det humanvetenskapliga vetenskapsområdet har samverkan fokuserats på två strategiska samverkansprogram. Samverkansprogrammen fungerar som ett paraply för befintliga centra, program och aktiviteter och bidrar till att utveckla den rika och breda samverkan som Stockholms universitet redan har. Programmens teman kopplar till områdets profilområden och svarar mot aktuella samhällsutmaningar. Samverkansprogrammet Migration och integration samlar forskare, utbildningsanordnare och aktörer i det omgivande samhället vars verksamhet på olika sätt berör frågor inom detta område. Syftet är att öka kunskapsutbytet och möjliggöra samverkansprojekt. Under året har flera aktiviteter genomförts, bland annat en workshop med både interna och externa aktörer, ett webinarium på temat Language training in language cafés for migrants samt en intervjuiserie med forskare vid Stockholms universitet vars forskning berör migration och integration ur olika perspektiv.

Det andra samverkansprogrammet Kulturarv syftar till att möta och försöka lösa utmaningar inom området i samverkan med museer och andra kulturbärande institutioner. Samverkansprogrammet möjliggör för nya former av samverkansprojekt inom både forskning och undervisning. Under året har ett antal workshops av olika storlek genomförts.

För tredje året i rad har Stockholms universitet utlyst medel för samverkansinitiativ med syfte att erbjuda forskare inom det humanvetenskapliga området möjligheter att finansiera forsknings- och utbildningsinsatser där en eller flera externa icke-akademiska samverkansparter deltar. Medel tilldelades ett projekt med namnet Samtidig samverkan mellan forskare och lärare – ett sätt att möta specifika utbildningsbehov.

Inom Naturvetenskapliga vetenskapsområdet gjordes under året en kartläggning av områdets samverkansprojekt och flera av dessa lyftes och synliggjordes på webben.

Ett av Stockholms universitets profilområden är klimat, hav och miljö. Centrala frågor inom området är hur jordens naturliga klimat- och ekosystem fungerar och hur de påverkas av människan. Genom samarbete och dialog, nationellt och internationellt, utvecklas kunskap och kompetens som bidrar till samhällets utveckling. Bland annat har Stockholms universitet samarbetat med Svensk kärnbränslehantering (SKB), vars uppdrag är att planera och bygga ett slutförvar för använt kärnbränsle, och undersökt möjliga mekanismer för nedbrytning av de kopparkapslar som ska innesluta avfallet i många generationer. Ytterligare exempel är samarbetet med Naturvårdsverket kring torsken i Östersjön. Genom att analysera hur torskens diet har förändrats hjälper forskare vid Stockholms universitet till att hitta svar på varför Östersjötorsken blir allt mindre och vad det får för konsekvenser. Genom Baltic Marine Environment Protection Commission – Helsinki Commission (HELCOM) samarbetar länderna kring Östersjön för att lösa miljöproblem i havet. Under 2020 pågick arbetet med att uppdatera den handlingsplan som länderna kommit överens om och som forskare från Stockholms universitet har bidragit till med vetenskapligt underlag.

Inom den humanvetenskapliga miljöforskningen pågår en rad olika forsknings- och samverkansinitiativ. Bland annat har under 2020 genomförts ett digitalt forskarsymposium med forskare från en rad olika lärosäten. Ytterligare exempel är utställningen Arktis på Nordiska museet och publiceringen av boken *Arktiska spår: Natur och kultur i rörelse*. I samband med boksläppet anordnades även ett panelsamtal med forskare från flera lärosäten, riktat till allmänheten. I samband med utställningen genomförde Bildningspodden, en live-inspelning på temat. Denna typ av kanaler bidrar till att nå breda målgrupper med exempel på den humanvetenskapliga forskningens bidrag till miljöforskningens utveckling och framtid.

Under 2020 har universitetet fått en uppdaterad webbplats där aktuell forskning fått större utrymme. Dessutom växer intresset för Stockholms universitet i sociala medier där antalet följare på Instagram ökat med 20 procent, Twitter med 12 procent och Facebook med 4,2 procent. Det

externa nyhetsbrevet med fokus på forskningsnyheter har stort genomslag med cirka 18 000 prenumeranter. Synligheten i media ligger fortsatt högt med cirka 1 500 pressklipp per månad där merparten utgörs av forskare som uttalar sig som experter i sitt ämne.

Expertrollen kopplat till coronapandemin

En viktig del av Stockholm universitets uppdrag att samverka innefattar de expertroller som enskilda forskare har inom olika sektorer. Under coronapandemin har vetenskapens centrala roll i samhället tydliggjorts, inte bara de mest närliggande disciplinerna inom medicin, utan även andra ämnesområden. Stockholms universitet har under den pågående pandemin på en rad olika sätt bidragit med sin expertis för att stötta samhället i att hantera alla de utmaningar som den innebär under året.

Ett konkret bidrag är de drygt 20 000 liter handsprit som tillverkades av kemister vid Stockholms universitet samt insamling av plasthandskar, munskydd och andra efterfrågade engångsartiklar för att möta de akuta behoven som uppstod inom sjukvården under våren. Kemisterna som tillverkade handspriten uppmärksammades stort i media och lyftes fram av Framtidsverket och Svenska hjältar-galan. Första inlägget i sociala medier nådde över 170 000 personer.

Forskare i matematik har bidragit med expertis avseende modeller för smittsamma sjukdomars utbredning, beräkningar på smittspridning för covid-19 och betydelsen av åtgärder som kan minska smittspridning.

Inom folkhälsovetenskap har universitetets forskare varit en del av The Lancet covid-19 Commission, främst inom arbetsgruppen Public Health Measures to Suppress the Pandemic.

Stockholms universitet har bidragit med kompetens i nationalekonomi och internationell ekonomi till regeringens coronakommission.

Universitetet har arrangerat en workshop för organisationer som är involverade i kommunikation kring coronapandemin. Syftet var att genom forskningsbaserad kunskap bidra till att svenska myndigheters kriskommunikation på så ändamålsenligt sätt som möjligt når alla grupper av befolkningen.

Universitetet leder även projektet Fight-nCov, ett av fyra svenska samarbetsprojekt inom Horisont 2020. Målet är att utveckla en antiviral behandling mot covid-19.

SciLifeLab, som är ett samarbete mellan Stockholms universitet, Karolinska Institutet, Kungliga Tekniska högskolan och Uppsala universitet, lanserade tillsammans med Knut och Alice Wallenbergs stiftelse ett nationellt forskningsprogram kring covid-19. Totalt ingår 67 forskningsprojekt med fokus på att bekämpa coronapandemin med hjälp av den infrastruktur som finns vid SciLifeLab. Ett av projekten som får anslag är RCA-COVID-DIA, som går ut på att utveckla ett snabbt och enkelt test för virus, där mobiltelefonen kan bli ett viktigt verktyg.

Projektet FLU-ID har som mål att ta fram snabb, enkel och tillförlitlig diagnostik av infektionssjukdomar och är ett samverkansprojekt mellan Chalmers, Stockholms universitet, Karolinska Institutet, Uppsala universitet och Research Institutes of Sweden (RISE).

Stockholms universitets videopodd Re.Think Talks anordnade en föreläsning i samarbete med Nobel Calling och Kulturhuset Stadsteatern om vad som krävs för att skydda världens befolkning mot covid-19 och framtida pandemier. Ytterligare webbartiklar och filmer har tagits fram om vad städer behöver lära sig av pandemin och att viruset visar på behovet av öppna gröna ytor i stadsmiljö.

En annan viktig dimension i vetenskapssamhällets expertfunktion är Stockholms universitets bidrag till nya perspektiv på andra forskningsfält. Ett exempel på sådana insatser kopplade till coronapandemin är det filosofiska perspektiv som universitetet bidrog med till Statens veterinärmedicinska anstalts forskningsdag om covid-19. Ytterligare exempel är universitetets deltagande i European Association of Community Psychologists avseende rekommendationer

kring psykologarbete under coronapandemin samt deltagande i arbetet kring Public Health, Surveillance and Human Rights Network (National Science Foundation), ett internationellt interdisciplinärt nätverk som syftar till att bygga upp kunskap kring folkhälsoaspekter i kölvattnet av coronapandemin.

Samverkan – innovation

Innovationsstödet vid Stockholm universitet består av Innovationskontoret och Stockholms universitet Holding AB-koncernen (SU Holding). Tillsammans utgör det ett samlat stöd till studenter och forskare genom att främja och maximera nyttiggörande av idéer och forskningsresultat från Stockholms universitet.

Innovationsstödet utgörs av tidig innovationsrådgivning, kombinerad med inspirations- och utbildningsaktiviteter. Verksamheten riktar sig till både forskare och studenter vid lärosätet. Innovationskontorets verksamhet finansieras med särskilda statliga medel som under 2020 uppgick till 6 mnkr. Medlen har använts för driftkostnader.

Stockholms universitet har ett samarbetsavtal med Drivhuset Stockholm för riktade insatser mot studentdrivna innovationer. Innovationskontoret har under året fördelat 2,2 mnkr för Validering för tillämpning (VFT1-medel) från Vinnova. Medlen har använts för att verifiera forsknings- och kunskapsbaserade idéer genom bland annat patentutredningar och marknadsundersökningar.

Flödestal idéer inom Innovationskontoret 2018–2020

	2018	2019	2020
Antal inkomna idéer för rådgivning*	128	188	160
Från antal idébärare	128	188	160
varav forskare	36	63	23
varav studenter	92	125	137
Idéer som fått verifieringsstöd**	32	40	44
Idéer som antagits till företagsinkubator (varav antal som antagits till SU Inkubator eller fått investeringsstöd av SU Holding)	2 (2)	6 (4)	14(8)

*Idéer definieras som Innovationskontorets inflöde där en eller flera idébärare under ett strukturerat rådgivningsmöte presenterat ett innovationsprojekt som har potential att nyttiggöras.

**Med verifiering avses en affärsidé som utreds vidare för att säkerställa och verifiera förutsättningar och möjlighet tillnyttiggörande.

Gemensamt för verksamhetsgrenarna

Vid universitetet bedrivs verksamhet som är gemensam för verksamhetsgrenarna, det vill säga som inte på något enkelt sätt kan hänföras till antingen forskning, utbildning eller samverkan utan som görs med koppling till två eller alla dessa.

Hållbar utveckling och miljöarbete

Stockholms universitet har under 2020 fortsatt i den riktning man tog avstamp i 2018 med att inkludera arbetet med hållbar utveckling i den övergripande strategin. Universitetet har en viktig roll i att hantera de stora samhällsutmaningarna, såväl på lokal som global nivå. Detta görs främst genom kärnuppgifterna, det vill säga generera ny kunskap via forskning och utveckla kunskap och kompetens via utbildning. Under 2019 signerade universitetet FN:s avtal om globala hållbarhetsmål för högre utbildning (Climate Emergency Letter), vilket bland annat innebär koldioxidneutralitet år 2040. Dessa mål kräver också att universitetet höjer ambitionen vad gäller utbildning och forskning inom klimat- och hållbarhetsområdet. En klimatfärdplan för perioden 2020–2040 har därför fastställts av rektor. Planen inkluderar förutom ovan nämnda hållbarhetsmål även målformuleringar i linje med det svenska klimatpolitiska ramverket och den europeiska gröna given.

Universitetskanslerämbetets tematiska utvärdering av hållbar utveckling har lett till dels en inventering av Stockholms universitets utbildningar som innehåller hållbar utveckling i kursplanen, dels att ett bredare grepp tas kring detta område.

Som framgår under rubriken Internationalisering nedan är Stockholms universitet en del i universitetsalliansen Civis. Inom ett av Civis samverkansområden, Klimat, miljö, energi, har under året en hubb lanserats som Stockholms universitet ansvarar för, och inom vilken de första gemensamma utbildningsaktiviteterna kommer att ges under 2021.

I och med den pågående coronapandemin sker nu ett internt erfarenhetsutbyte kopplat till användande av digitala verktyg vid till exempel disputationer och möten. I samtal med prefekter och studierektorer samlas goda exempel på hur man kan minska resande och arbeta med internationalisering på hemmaplan. Arbetsgrupper har inrättats för att ta fram såväl teknik som didaktiska hjälpmedel och råd för hur onlinekurser med mera kan genomföras även när pandemin är över. I allt högre grad kommer studenter att erbjudas att digitalt ta del av undervisning på olika platser i världen.

Under året har en ny centrubildning inrättats i form av Stockholms universitets centrum för cirkulära och hållbara system (SUCCeSS). SUCCeSS kommer att fokusera på utveckling och implementering av system, lösningar, teknik och applikationer för att främja effektiviteten hos cirkulära system. Andra centra som har en stark koppling till hållbarhetsfrågor är Bolincentret för klimatforskning, som är ett samarbete mellan Stockholms universitet, Kungliga Tekniska högskolan (KTH) och SMHI. Alla för frekvent dialog med näringsliv och övriga samhället i frågor som rör hållbarhet.

Med stöd av miljöledningssystemet har under senare år miljö- och hållbarhetsarbetet i allt högre grad integrerats i den ordinarie lednings- och planeringsprocessen. Utifrån de centrala strategierna, som har fokus på de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 och klimatfrågan, tar de två vetenskapsområdena fram mer verksamhetsnära strategier. Till exempel har kopplingen till hållbar utveckling förtydligats i utbildningsutbudet genom att synliggöra den i utbildningskatalogen, där det bland annat finns ett uppslag om utbildningar med hållbarhetsperspektiv. Universitetet har under året arbetat med att lyfta in hållbar utveckling i innehåll och förväntade studieresultat för flera kurser inom kemi, och ett mastersprogram i hållbar kemi startar hösten 2021.

Slutligen erbjuder Stockholms universitet högskolepedagogisk utbildning kring hur universitetets lärare kan undervisa i hållbar utveckling.

Internationalisering

Stockholms universitets internationaliseringsarbete utgår från den fastställda planen Global Engagement där det framgår att internationell samverkan är en förutsättning för excellent forskning och utbildning. Universitetets förutsättningar för internationalisering förstärks genom universitetsovergripande samarbeten, projekt, delegationsresor och seminarier varav ett urval beskrivs nedan. Under 2020 har möjligheterna till resor, mobilitet och besök begränsats avsevärt på grund av coronapandemin, och ett stort antal seminarier och konferenser har ställts in.

Strategiska internationaliseringsprojekt

Under 2020 inleddes ett projekt med målet att genomföra årliga uppföljningar av internationaliseringens effekter, inom såväl utbildning som forskning. Projektet syftar också till att se hur och i vilken mån internationalisering tydligare kan kopplas till Stockholms universitets mål om kvalitet och excellens inför formulerandet av delmål för internationaliseringsarbetet.

I The Sweden–USA Project for Collaboration, Academic Leadership and Innovation in Higher Education (CALIE) deltar Stockholms universitet, Lunds universitet, Göteborgs universitet och Uppsala universitet från Sverige och Stanford University, University of Washington och University of California, Berkeley från USA. Projektet, som finansieras av Vinnova och pågår 2019–2021, syftar till att bidra till strategiskt samarbete och att stärka svenska universitet och högskolor i fråga om förnyelse av högre utbildning och akademiskt **ledarskap**. Inom ramen för projektet genomfördes i oktober ett digitalt möte kallat Transatlantic Dialogues. Arbetet med slutrapporten och planerna för slutkonferensen i maj 2021 har fortsatt liksom arbetet med CALIE papers.

Ett annat strategiskt samarbetsprojekt är Samordnade bedömningar för strategisk internationalisering. Stockholms universitet är projektledare och övriga medverkande är Karolinska Institutet (KI), KTH och Lunds universitet. Projekt tog under hösten 2020 fram ett förslag på ramverk för samarbetet, samt kartläggningar av resurser och behov. Även Göteborgs och Uppsala universitet är involverade i projektet.

Allianser och strategiska partnerskap

Coronapandemin, klimatförändringar, ökad nationalism och ett geopolitiskt oroligare läge innebär stora utmaningar för internationalisering av högre utbildning och forskning. Men kriser kan också vara tillfällen att tänka nytt och driva förändringar; vid en digital workshop i september mellan Stockholms universitet, KTH och KI (Stockholm trio) och Tokyo universitet var pandemin och nya utmaningar för internationalisering en av frågorna som diskuterades. Med Helsingfors universitet har en dialog inletts om hur studentutbytet kan utvecklas genom virtuell och/eller kortare mobilitet, till exempel inom lärarutbildning.

Även Storbritanniens utträde ur EU skapar nya möjligheter: Under året har Stockholms universitet tillsammans med KTH inlett ett samarbete med University of Manchester. En inledande digital workshop hölls i december för att sondera inom vilka forskningsområden närmare samarbete kan inledas. Stockholm trio har också inlett ett samarbete med University College London som kommer att ta form under 2021. Nytt för 2020 var också ett samarbete inom naturvetenskap med Hebrew University in Jerusalem, där medel utlystes för en gemensam forskningsworkshop under 2021.

Under hösten 2020 etablerade Stockholm trio en gemensam representation i Bryssel i samarbete med Region Stockholm i syfte att stärka lärosätenas förmåga till strategiskt proaktivt arbete när det gäller europeisk forskningsfinansiering, policyarbete och utbildningspolitik. Stockholm trio

har även beslutat om mål för 2020–2024 och påbörjat olika åtgärder i syfte att öka samarbetet inom forskning, utbildning och verksamhetsstöd.

Stockholms universitet är även medlem i universitetsalliansen European Civic University Alliance (Civis), som är en del av EU-kommissionens European Universities Initiative inom ramen för Erasmus+. Under året har alliansen hållit den gemensamma e-konferensen Global CIVIS Days 2020 – Education for a greener tomorrow, som dels innehöll en konferensdel med ledande internationella forskare och beslutsfattare, dels ett hackathon med studentgrupper. Under året har alliansen även beslutat om kurser inom temat Miljö, klimat och energi och gemensamma utbildningsaktiviteter för kortmobilitet, med start 2021. Vidare har samtliga samarbeten mellan alliansuniversiteten och lärosäten i Afrika och Medelhavsregionen kartlagts som grund för fördjupade samarbeten. Olika analyser och aktiviteter har också genomförts när det gäller innovativ pedagogik, virtuell mobilitet och former för språkstöd. När det gäller alliansens samverkansaktiviteter medverkar OpenLab Stockholm aktivt med utmaningsbaserad utbildning och projektverksamhet i nära samarbete med Stockholms stad och Region Stockholm. Under året har alliansen erhållit medel inom ramen för Horizon2020 för att under 2021–2023 arbeta med att integrera forskning och innovation i allianssamarbetet.

Andra nätverk, samarbeten och besök

Under året har informationen om internationella besök utvecklats på universitetets centrala webbplats, bland annat för att underlätta prioritering. Översynen av universitetets medlemskap och engagemang i olika internationella nätverk har fortsatt.

Stockholms universitets engagemang i nätverket Scholars at Risk (SAR) resulterade i att en plats ordnades vid universitetet för en hotad forskare. Stockholms universitet deltog även i flera gemensamma aktiviteter inom ramen för SAR Swedens nätverksarbete och tog också initiativ till att arrangera ett webinarium om akademisk frihet på FN:s dag för mänskliga rättigheter den 10 december, där universitetets rektor var inledningstalare.

Den avslutande forskarveckan inom det av STINT finansierade treåriga projektet South Africa Sweden University Forum ägde rum i november under namnet SASUF goes digital 2020. Forskare från 37 sydafrikanska och svenska universitet anordnade ett 60-tal workshops, och för universitetsledningarna hölls ett Leadership Summit där en fortsättning för projektet diskuterades med fokus på arbetet med de globala målen. Stockholms universitet bidrog med en workshop på temat Body Size, Mental Health and Inequalities.

Student- och personalmobilitet

Inom rektors program för sabbatsterminer med minst fem månaders vistelse vid utländskt universitet beviljades till läsåret 2020/2021 sammanlagt tio ansökningar – två kvinnor och fem män inom humanvetenskapliga området samt tre män inom naturvetenskapliga området.

Stockholms universitet har för närvarande drygt 1 000 utbytesavtal (varav cirka 60 är universitetsövergripande och övriga på institutionsnivå) med universitet i över 50 länder. Därutöver tillkommer mobilitet inom olika program och nätverk som till exempel Minor Field Studies, Nordplus och North2north.

Under 2020 har studentutbytesverksamheten påverkats markant. När coronapandemin bröt ut infördes reserestriktioner över hela världen och universitet och högskolor ställde om till att bedriva undervisning online. Flera av Stockholms universitets partnerlärosäten meddelade under våren och hösten att de inte kunde ta emot utbytesstudenter och att de även ställde in utbyten för sina egna studenter.

Det totala antalet in- och utresande utbytesstudenter under 2020 har minskat med ungefär en tredjedel jämfört med 2019; den stora förändringen skedde framförallt under höstterminen. Antalet

inresande utbytesstudenter till Stockholms universitet är fortfarande fler än utresande utbytesstudenter.

Inresande studenter (individer) i utbildning på grundnivå och avancerad nivå inom olika utbytesprogram 2018–2020

	2018			2019			2020		
	Antal inres.	Andel kvinnor	Andel män	Antal inres.	Andel kvinnor	Andel män	Antal inres.	Andel kvinnor	Andel män
Erasmus	1 041	63	37	1 078	63	37	731	62	38
Nordplus	55	78	22	56	71	29	43	81	19
Övriga	451	59	41	409	56	44	314	60	40
Totalt	1 547	62	37	1 543	62	38	1 088	62	38

Källa: Ladok.

Utresande studenter (individer) i utbildning på grundnivå och avancerad nivå inom olika utbytesprogram 2018–2020

	2018			2019			2020		
	Antal utres.	Andel kvinnor	Andel män	Antal utres.	Andel kvinnor	Andel män	Antal utres.	Andel kvinnor	Andel män
Erasmus	189	63	37	320	69	31	249	68	32
Nordplus	7	43	57	12	83	17	8	75	25
Övriga	477	66	34	330	65	35	147	67	33
Totalt	673	65	35	662	67	33	404	68	32

Källa: Ladok

Stockholms universitet har under 2020 marknadsfört sina utbildningsprogram för internationella studenter främst genom digitala **kommunikationsinsatser** och digitala rekryteringsaktiviteter. Fler informationstillfällen och mässor arrangerades digitalt jämfört med tidigare år och Stockholms universitet deltog i drygt 20 digitala rekryteringsmässor i samtliga världsdelar.

Under året har även en ”master’s fair” arrangerats. I och med att mässan i år arrangerades digitalt nådde den en mycket stor publik. Vid öppningswebbinariet deltog cirka 1 700 personer. För att öka sannolikheten att de som söker till Stockholms universitet ska påbörja studier håller universitetet kontakt med de sökande under hela ansökningsprocessen.

Arbetsmiljö, lika villkor, jämställdhet och jämställdhetsintegrering

Arbetsmiljö och lika villkor

Stockholms universitet ska präglas av en säker, utvecklande och hållbar arbetsmiljö. Alla anställda och studenter ska behandlas likvärdigt och på ett respektfullt sätt. För att möjliggöra detta krävs bland annat att universitetet har ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljö- och lika villkorsarbete, där alla medarbetare, chefer och studenter har förutsättningar att ta **ansvar** för att en god arbetsmiljö råder.

Under 2020 har arbetsmiljöarbetet på Stockholms universitet präglats av den pågående coronapandemin. Den snabba omställningen till digital undervisning och arbete och studier hemifrån har gjort att fokus snabbt har tvingats skifta från strategiska och långsiktiga utvecklingsområden till att, genom olika stödinsatser till chefer och medarbetare, hantera en helt ny arbetsmiljö och arbetssituation. Fokus har även varit på olika **anpassningar** i studiemiljön i syfte att minimera de negativa effekterna av den stora omfattningen av digital undervisning. En utmaning har varit att upprätthålla det systematiska arbetsmiljö- och lika villkorsarbetet trots dessa omständigheter. Arbetet har därför till stor del inriktats på att kontinuerligt undersöka och riskbedöma

arbetsmiljön, för att snabbt kunna sätta in åtgärder för att förebygga ohälsa hos medarbetarna och ställa om arbetet med pedagogiskt riktat stöd till studenter.

Arbetet med att sammanfoga arbetsmiljö- och lika villkorsfrågor, som påbörjades redan 2017, har under 2020 haft fokus på att se över universitetsövergripande styrdokument kopplade till arbetsmiljö- och lika villkorsområdet. Med utgångspunkt i sin policy har universitetet, i samverkan och samarbete med skyddsorganisation, fackliga organisationer, student- och doktorandrepresentanter, definierat ett antal övergripande mål för arbetsmiljö och lika villkorsarbetet – mål som universitetet alltid ska sträva mot. Under våren 2020 beslutade rektor om målen för arbetsmiljö- och likavillkorsarbetet 2020–2022 vid universitetet.

Ett av målen är att lika villkorsfrågorna tydligare ska integreras i den struktur för det systematiska arbetsmiljöarbetet som universitetet bedriver. Under 2020 har universitetets skyddskommitté arbetat med att utveckla konkreta verktyg och stödmaterial till de lokala råden/grupperna för arbetsmiljö- och lika villkor, som ett led i att skapa förutsättningar för att arbeta systematiskt med lika villkorsfrågor. Även årets nätverksträff för ordförandena i de lokala råden/grupperna hade fokus på lika villkorsfrågor samt på aktiva åtgärder kopplade till diskrimineringslagen.

De senaste årens fokuserade arbete med den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, samt med lika villkorsfrågor, har visat på ett stort engagemang bland medarbetare, chefer och studenter. Arbetet på central och lokal nivå har bidragit till ett tydligare systematiskt arbetsmiljö- och lika villkorsarbete samt ökat kunskaperna hos såväl medarbetare, chefer och studenter. Stockholms universitet har även under året tillsammans med andra lärosäten i Stockholm belyst hbtq-personers rättigheter under parollen Academic Pride.

Jämställdhetsintegrering

Vid Stockholms universitet fastställde rektor i juni Plan för jämställdhetsintegrering 2020–2021. Planen beskriver hur universitetet ska arbeta med regeringsuppdraget avseende jämställdhetsintegrering i syfte att bidra till att nå de jämställdhetspolitiska (del)målen. Den nya planen utgår från bakgrund och problemformulering i den tidigare planen för åren 2017–2019.

Universitetet har valt att fokusera på följande områden i planen för 2020–2021:

- organisation och ledarskap
- berednings- och beslutsprocesser samt besluts- och delegationsordningar
- utbildning
- forskning.

I planen finns en rad olika aktiviteter vars syfte är att stärka jämställdhetsintegrering i identifierade områden. Aktiviteterna har framför allt bäring på följande jämställdpolitiska mål: en jämn fördelning av makt och inflytande, jämställd utbildning, jämställd hälsa samt att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Universitetet ska bland annat utveckla en utbildning med fokus på ledarskap ur ett jämställdhetsperspektiv för forskningsledare samt utreda om det finns indikatorer på skillnader i bedömning och påföljder mellan män och kvinnor i disciplinärenden. Under hösten har en temadag anordnats, riktad till prefekter, studierektorer och handledare om hälsofrämjande arbete inom forskarutbildningen, i syfte att minska doktoranders sjukskrivningstal (som framför allt är ett problem för kvinnliga doktorander inom vissa ämnen).

Universitetets forskningsresurser används till största delen till löner för lärare och doktorander, och följaktligen är processerna för rekrytering av dessa personalgrupper centrala för jämställdhet vid lärosätet. Det är således beslut om utlysningar, rekryteringsprocesser och anställningar som är universitetets enskilt viktigaste när det gäller beaktande av jämställdhet vid fördelning av forskningsmedel. Under senare år har universitetet vidtagit en rad åtgärder när det gäller dessa proces-

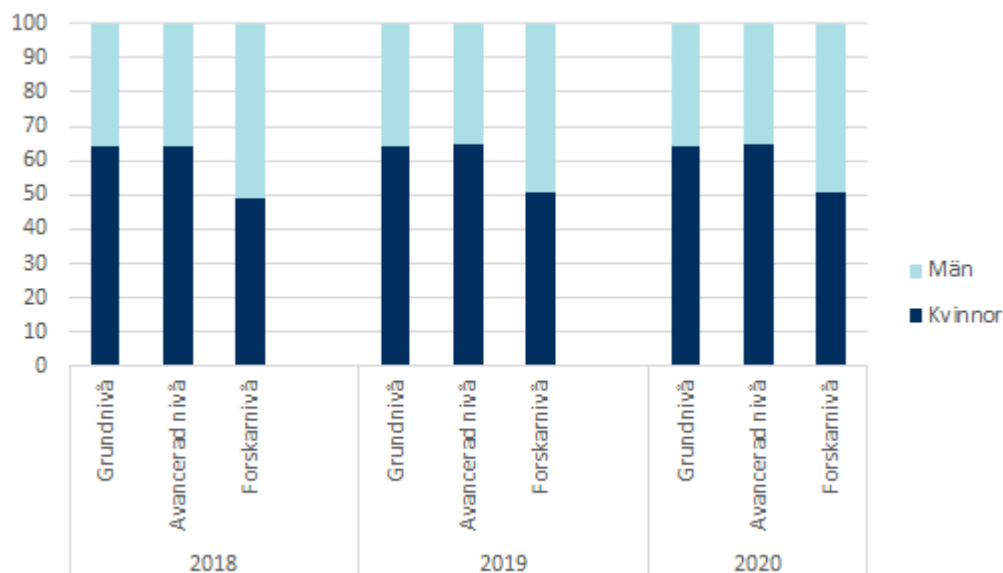
ser, till exempel utbildning av lärarförslagsnämnder kring jämställdhetsaspekter vid lärarrekryteringar och fastställande av en ny antagningsordning för utbildning på forskarnivå i syfte att skapa transparenta och jämställda rekryteringsprocesser för doktorander. I universitetets nya plan för jämställdhetsintegrering finns aktiviteter som syftar till att se vilka effekter som åtgärderna har resulterat i. En aktivitet är att bedömningsprocessen vid befordran och vid docentansökningar i relation till tillämpningen av kriterier och bedömningsgrunder ska utvärderas ur ett jämställdhetsperspektiv (med hjälp av sakkunnig granskare). Under 2020 påbörjades arbete för att granska processerna vid fakulteterna inom det humanvetenskapliga området och för att undersöka rekryteringsprocesserna ur ett jämställdhetsperspektiv. Även Naturvetenskapliga området har arbetat med jämställda lärarrekryteringar och i den slutrapport som arbetet resulterat i föreslås bland annat ändrade instruktioner till sakkunniga, att en sökkommitté alltid ska inrättas, rutiner för dubblering av anställning samt att nyckeltal systematiskt ska följas upp.

Som framgår av diagrammet nedan har fördelningen mellan kvinnor och män bland studenter varit relativt konstant de senaste tre åren. Andelen kvinnor på grundnivå och avancerad nivå har legat kring 65 procent medan andelen kvinnor på forskarnivå varit omkring 50 procent.

Skillnader kan dock noteras mellan de två vetenskapsområdena. Nästan 90 procent av studenterna på grundnivå och avancerad nivå finns inom humanistiskt-samhällsvetenskapliga utbildningar och där är andelen kvinnor drygt 65 procent. På matematiska och naturvetenskapliga utbildningar är andelen kvinnor lägre, cirka 55 procent. På forskarnivå är det en ganska jämn fördelning av antalet studerande mellan humanistiskt-samhällsvetenskapligt och naturvetenskapligt vetenskapsområde, och där är andelen kvinnor inom båda områdena lägre än på grundnivå och avancerad nivå.

Att det relativt sett är generellt färre kvinnor än män som söker sig vidare till forskarutbildning har universitetet inte analyserat orsakerna till. Däremot kan delar av det stora glappet mellan andelen kvinnor på grundnivå och avancerad nivå å ena sidan och på forskarnivå å andra sidan förklaras av skillnaderna beskrivna ovan mellan de två vetenskapsområdena.

Andel kvinnor och män i procent bland studenter på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå 2018–2020

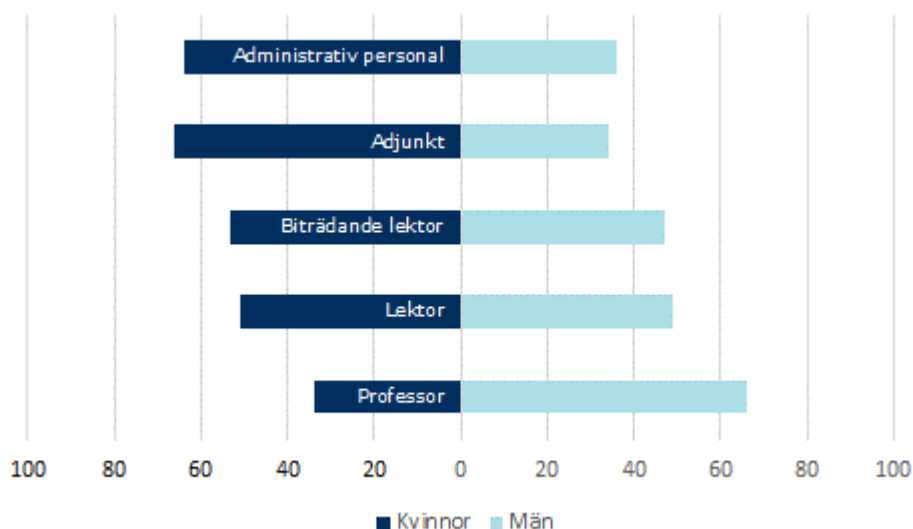

Källa: Ladok.

Av diagrammet nedan framgår att det inom några personalkategorier är stor obalans mellan andelen män och kvinnor; bland administrativ personal och bland adjunkter är det ett underskott av män medan situationen är den omvända bland professorer. I personalgrupperna lektor och biträdande lektor råder det dock balans.

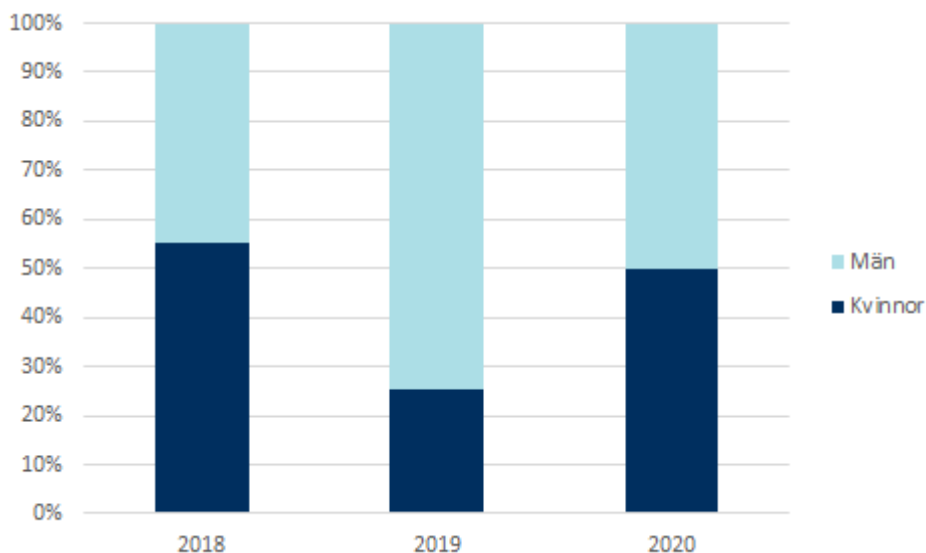
Precis som för studenter kan på personalområdet inte heller noteras några stora förändringar i könsbalansen från år till år. Sett över en längre period kan dock noteras att andelen kvinnor bland professorerna har en uppåtgående trend.

Andel kvinnor och män (%) bland lärare och administratörer (årsarbetare) 2020

Källa: Primula.

Andel kvinnor och män (%) bland nyanställda professorer 2018–2020

Källa: IVS.

Regeringen hade som mål att minst 46 procent av de professorer som nyrekryteras vid Stockholms universitet under 2017–2019 skulle vara kvinnor. Totalt under perioden var 38 procent av

de 140 professorer som rekryterades kvinnor. Universitetet nådde således inte upp till rekryteringsmålet, men kunde dock notera stora variationer mellan åren. Under 2020 nyrekryterades totalt 48 professorer till Stockholms universitet, och andelen kvinnor bland dem uppgick till 50 procent. Såväl professorer som rekryterats genom utlysta anställningar som befordrade professorer medräknas.

Kvalitetsarbete

Stockholms universitets kvalitetsarbete strävar efter att vila på en väl förankrad kvalitetsmedveten kultur som utmärks av ett reflekterande och kritiskt kunskapssökande liksom av ett förmedlande och försvar av etablerad kunskap. Kvalitetsutveckling av verksamheten bygger på kollegiala samtal inom institutionerna och på dialog mellan institutioner, fakulteter, vetenskapsområden och universitetsledning. För utbildningens del ingår även studentrepresentanter i dessa dialoger (se Utbildning nedan). En hörnsten i universitetets kvalitetsarbete är att lärare ska ägna sig åt både forskning och utbildning och därigenom medvetet bidra till kvalitetssäkring och utveckling av all verksamhet. För att åstadkomma hög kvalitet i verksamheten är beslut om rekrytering och befordran av lärare en av de viktigaste delarna inom universitetet.

Den övergripande styrningen av kvalitetsarbetet är tillitsbaserad och dialoginriktad och bygger på en koppling mellan kvalitetspolicyn och de övergripande strategierna med tillhörande åtgärdsplaner.

Utbildning

Universitetets kvalitetssystem för utbildning omfattar sex delområden:

- organisation och styrning
- etablering, revidering och avveckling
- planering, genomförande och uppföljning
- antagning och examen
- anställning och kompetensutveckling
- studentstöd och information.

Inom kvalitetssystemet finns olika centrala kvalitetssäkrande aktiviteter, till exempel utbildningsgranskningar, kvalitetsdialoger och kursutvärderingar. Trots att coronapandemin lett till att utbildningsgranskningar har skjutits upp, har åtskilliga trots allt genomförts (se Utvärdering nedan). Även kvalitetsdialoger mellan rektor/prorektor och vicerektorer har genomförts. Under året har ett universitetsgemensamt IT-verktyg för kursutvärderingar utvecklats och pilottestats. Samtidigt har utvecklingen av ett IT-verktyg för digitalisering av allmänna studieplaner påbörjats. Syftet med att utveckla IT-verktygen är att förenkla uppföljningen.

Under året har universitetets process för framtagande av åtgärdsplaner för 2021–2022 utvärderats och förändrats, vilket har underlättat en systematisk integrering av kvalitetsarbete i verksamhetsplaneringen. Till exempel kan resultat från kvalitetsdialogerna föras in i verksamhetsplaneringen på områdes- och förvaltningsnivå, vilket också har skett.

Övrigt kvalitetsarbete under året har varit en uppföljning av de fastställda indikatorerna för utbildning samt en sjätte utlysningssomgång av särskilda medel för kvalitetsutveckling av utbildning.

Utvärdering

Under året genomfördes Universitetskanslersämbetets (UKÄ) tillsynsgranskning och dessutom påbörjades UKÄ:s lärosätesgranskning av kvalitetssäkringen av utbildning. Båda dessa processer har krävt omfattande resurser, inte minst gällande framtagandet av självvärderingen inom ramen för lärosätesgranskningen. Samtidigt har självvärderingsprocessen erbjudit ett tillfälle att sammanfatta flera års utveckling av kvalitetsarbetet som rör utbildning.

Ett urval av Stockholms universitets yrkesutbildningar utvärderas av UKÄ inom ramen för det nationella kvalitetssäkringssystemet under 2017–2022, och under 2020 omfattades ämneslärarutbildningen. Stockholms universitet fick under året omdömet hög kvalitet på ämneslärarexamen i svenska för årskurs 7–9, svenska för gymnasieskolan och samhällskunskap för gymnasieskolan. På ämneslärarexamen i matematik för årskurs 7–9 samt för gymnasieskolan fick universitetet omdömet ifrågasatt kvalitet. Arbete med att vidta åtgärder för dessa utbildningar påbörjades omedelbart och har fortsatt under året.

Vid UKÄ:s utvärdering 2019 ifrågasattes kvaliteten på grundlärarprogrammets inriktningar mot årskurs F–3 och årskurs 4–6. Universitetet har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med bristerna och under 2020 har de ifrågasatta utbildningarna fått omdömet hög kvalitet.

Universitetets regler för interna utbildningsgranskningar reviderades under året, bland annat är granskningscykeln nu sex år för utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Under året avslutades flera av de granskningar av de drygt 20 utbildningar (varav tre på forskarnivå) som ingick i den första ordinarie granskningsomgången som startade hösten 2019. För de utbildningar som behövde vidta åtgärder pågick arbete med dessa under året. Under våren 2020 startade en ny omgång utbildningsgranskningar.

Forskning

Universitetets forskning kvalitetssäkras genom den interna organisationen, interna styrdokument, policydokument och processer och inte minst genom extern sakkunniggranskning. En stor del av Stockholms universitets forskning finansieras genom externa bidrag som söks i konkurrens och beviljats efter kvalitetsgranskning av opartiska sakkunniga. På motsvarande sätt föregås också det stora antalet vetenskapliga publikationer som lärosätet publicerar av extern kvalitetsgranskning för att säkerställa att etablerad vetenskaplig praxis följs i forskningen och i rapporteringen av resultaten. Även vid rekryteringar och befordringar är extern granskning av kandidater en viktig kvalitetssäkrande process.

Under året har ett arbete genomförts, inom ramen för ett utvecklingsprojekt rörande universitetets kvalitetssäkringssystem för forskning, i vilket fokus har varit på interna dialoger. Indikatorbaserade diskussionsunderlag för forskning har tagits fram till samtliga universitetets institutioner i syfte att underlätta och främja en fördjupad diskussion och dialog kring kvalitetsutveckling och kvalitetssäkring av verksamheten. Universitetsledningen har under året, under rektors ledning, hållit dialogmöten med samtliga prefekter vid universitetet i syfte att etablera ett arbetssätt för återkommande kvalitetsdialoger mellan universitetets beslutsnivåer med indikatorrapporterna som underlag.

Framtagandet av forskningsindikatorerna har under 2020 utvecklats från ett pilotförsök till att bli en integrerad del av universitetets löpande verksamhet i syfte att bygga ett resurseffektivt system för forskningsuppföljning i vilket data tas fram centralt och där lärarnas och forskarnas tid för forskning värnas. Det senare är i sig en central kvalitetssäkrande faktor. De institutionsvisa indikatorrapporterna kompletteras med en, sedan tidigare befintlig, årlig universitetsövergripande indikatorrapport som presenteras för universitetets ledning och styrelse.

Under året har universitetet även arbetat med framtagandet av en ny forskningsetisk policy, även den med bäring på kvalitetssäkringssystemet för forskning.

Personal och kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning

Kompetensförsörjning är ett löpande arbete som innebär att attrahera, rekrytera, utveckla behålla den kompetens verksamheten behöver för att nå sina mål på kort och lång sikt.

Även om coronapandemin har inneburit särskilda omständigheter vad gäller sättet att bedriva utbildning och arbeta är det inte möjligt att se några direkta effekter på möjligheten att kompetensförsörja verksamheten. Under våren ledde de globala reserestriktionerna till att vissa internationella rekryteringar inte kunde påbörja sina anställningar enligt ursprunglig plan, men inte i den omfattningen att det kan sägas ha haft stor påverkan på möjligheten att bedriva verksamhet.

Personalkostnaderna är universitetets enskilt största kostnad, cirka 70 procent av de totala kostnaderna. Ett led i att säkerställa en långsiktig ekonomisk planering på institutionsnivå och inom **förvaltningen** är att utarbeta översiktliga långsiktiga rekryteringsplaner för alla olika typer av anställningar såsom lärare, forskare, postdoktorer, doktorander och teknisk/administrativ personal, som sedan följs upp.

Kompetensförsörjning av lärare

Anställning av lärare är de enskilt viktigaste beslut som fattas inom universitetet. Processerna för lärarekryteringar följs och utvecklas så att de är internationellt **anpassade** och leder till starkast möjliga rekryteringar.

Universitetets institutioner har generellt goda möjligheter att rekrytera lärare. Vid utlysningar inom stora ämnen finns många kvalificerade sökande och över tid går det att se att det dessutom skett en ökning av antalet kandidater. Även inom mindre ämnen är antal sökande stabilt. Att universitetet har många flera internationellt framstående forskningsmiljöer och god tillgång till forskningsinfrastruktur bidrar även det till att det generellt är många kvalificerade sökande till utlysningar.

Stockholms universitet upplevde 2020 dock vissa fortsatta svårigheter att rekrytera lärare till lärarutbildningarna och inom ämnesdidaktik. Det är en utmaning som funnits under längre tid och beror bland annat på ett kraftigt ökat utbildningsuppdrag från regeringen kombinerat med ett begränsat antal disputerade personer inom dessa discipliner; små möjligheter att konkurrera med ungdomsskolans löneläge är även det en bidragande orsak. Vad gäller ämnesdidaktik är det ett ämnesområde under uppbyggnad; universitetet har under året fortsatt med det långsiktiga arbetet att erbjuda anställningsvillkor som kan attrahera lärare till lärarutbildningarna samt ett mentorsprogram inom ämnesdidaktik för nydisputerade forskare. Arbetet fortskrider även med att erbjuda forskarutbildning och på så sätt få fram fler disputerade didaktiker. Inom det naturvetenskapliga området har beslut fattats under året om en åtgärdsplan för bättre möjligheter att fortsatt bedriva undervisning och forskning av hög kvalitet med anknytning till lärande inom naturvetenskap och matematik.

Under året har det varit en lägre rekryteringstakt av lärare vid universitetet, vilket framför allt går att härleda till arbetet med att nå en ekonomi i balans. Flertalet institutioner har aviserat att endast enstaka rekryteringar kan vara aktuella och att det kan vara svårt att ersätta pensionsavgångar. I förlängningen skulle det kunna drabba universitetets möjlighet att bedriva forskning och undervisning. Ett arbete med att tillse att det finns översiktliga rekryteringsplaner för tillsvidareanställd personal har därför inletts.

Kompetensförsörjning av verksamhetsstödet

För att Stockholms universitet ska kunna bedriva högkvalitativ forskning och utbildning på ett hållbart och **ansvarsfullt** sätt behövs ett effektivt och sammanhållet verksamhetsstöd, vilket förutsätter god kompetensförsörjning på alla nivåer.

Universitetet har generellt goda möjligheter att kompetensförsörja verksamhetsstödet, med vissa undantag. Konkurrenten inom IT-sektorn verkar ha dämpats något under året. Dock har svårigheter att rekrytera vissa specialistkompetenser kvarstått, då främst inom IT-säkerhet och IT-arkitektur. Det finns skäl att anta att dessa specialistkompetenser kommer att vara hårt konkurrensutsatta inom en överskådlig tid. Det har fortsatt även varit svårt att rekrytera ekonomer inom

vissa specialistkompetenser. Det gäller även vissa sektorspecifika kompetenser där universitetet konkurrerar med andra lärosäten och forskningsfinansiärer.

Kompetensförsörjning av akademiska och administrativa ledare

Även kompetensförsörjningen av akademiska och administrativa ledare har hög prioritet. Stockholms universitet ska verka för ett gott och starkt **ledarskap** på alla nivåer och inom alla verksamhetsområden.

En viktig grupp för ett professionellt verksamhetsstöd är institutionernas administrativa chefer. Rektor fattade redan 2017 beslut om att alla institutioner ska ha en administrativ chef med personal**ansvar** för teknisk/administrativ personal om inte synnerliga skäl föreligger, vilket har varit ett viktigt stöd till de akademiska ledarna. För att ytterligare säkerställa ett adekvat stöd är det angeläget med ett bra ekonomiadministrativt stöd, och som ett led i detta har rektor fattat beslut om att alla institutioner ska ha en medarbetare med utpekad **ansvar** för driva och samordna arbetet med institutionens ekonomi och pekat på att rollen i möjligaste mån bör innehas av den administrativa chefen.

Stockholms universitets chefsprogram Att vara chef med målgrupp prefekter, ställföreträdande prefekter och administrativa chefer har inte varit möjligt att genomföra på sedvanligt sätt under coronapandemin. Det program som inleddes hösten 2019 avslutades i förtid under våren, och de deltagare som var anmälda till chefsprogrammet med start under hösten 2020 har erbjudits andra digitala insatser som till exempel individuell chefscoaching i avvaktan på att programmet kan starta.

Under våren avslutades det första universitetsgemensamma studierektorsprogrammet som syftar till att stärka studierektorer i deras roll. Programmet bidrar till det akademiska **ledarskapet** genom att ge deltagarna kunskaper och färdigheter för att leda utbildningsverksamheter, grupper, individer och sig själva. Vidare ger det kunskap om centrala och lokala regelverk, ekonomi, lika villkor samt bidrar till erfarenhetsutbyte och nya nätverk över fakultetsgränser.

Sjukfrånvaro

Under 2020 har Stockholms universitet tagit fram nya rutiner för att arbeta med rehabilitering. Syftet med de nya rutinerna är att underlätta för chefer att få tillbaka medarbetare i arbete och därmed minska antalet sjukskrivningar. Rutinerna innefattar en tydlig beskrivning av rehabiliteringsprocessen, **ansvarsfördelning** samt konkreta mallar och verktyg. Informationen är tillgänglig på webben och har kompletterats med ett digitalt utbildningsmaterial.

Sjukfrånvaro som andel (%) av ordinarie arbetstid för åren 2018–2020

	2018	2019	2020
Anställda –29 år	1,3	1,5	1,9
Anställda 30–49 år	3,1	2,8	2,9
Anställda 50 år–	2,5	2,8	2,4
Kvinnor	3,9	3,7	3,5
Män	1,4	1,5	1,6
Totalt	2,7	2,7	2,6
Varav långtidssjuka (60 dagar el mer)	59,4	58,4	57,0

Källa: Primula.

Noterbart är att kvinnors sjukfrånvaro under 2020 minskade med 0,2 procentenheter jämfört med 2019. Räknat från 2015 har kvinnornas sjukfrånvaro minskat med 0,7 procentenheter, från 4,2 procent 2015 till 3,5 procent 2020.

Hur coronapandemin påverkat sjukfrånvaron är svårt att dra några slutsatser om. Hypotetiskt kan man tänka sig att borttagandet av karensdagen skulle ha ökat benägenheten till sjukskrivning;

samtidigt kan man även tänka sig att arbete hemifrån även medfört att fler valt att arbeta trots lättare sjukdom. Som framgår av tabellen har sjukfrånvaron på totalen inte ändrats jämfört med året innan.

Studentinflytande

Stockholms universitet prioriterar ett nära samarbete med studenterna, för utbildningarnas och hela universitetets utveckling. Under 2020 påbörjades implementeringen av styrdokumentet Regler för studentinflytande som beslutades i slutet av 2019. Av dokumentet framgår universitetsgemensamma regler och rutiner för studentinflytande, till exempel avseende ansvar och organisering, samt uppföljning av studentinflytande. Reglerna beskriver också processen för hur studentrepresentanter utses. Reglerna har översatts till engelska för att bättre nå internationella medarbetare och studenter.

För att ytterligare stärka arbetet har Stockholms universitet och Stockholms universitets studentkår (SUS) ingått en överenskommelse om studentrepresentation som syftar till att underlätta utseende av studentrepresentanter inom olika nivåer och delar av universitetet. Till överenskommelsen kopplas en årlig förteckning över vilka stadigvarande organ eller grupper som studenterna ska vara representerade i och antalet studentrepresentanter i dessa. Förteckningen för 2020 omfattar cirka 130 organ och grupper.

Implementering av regler och överenskommelse har skett genom informationsmöten med till exempel studierektorer, prefekter och avdelningschefer. Under året har det även byggts upp två nya webbsidor om studentinflytande på universitetets webbplats, en riktad till studenter och en till personal. Stödmaterial i form av en checklista om studentrepresentation har också tagits fram. Utöver detta pågår ett arbete med att ta fram en utbildning för studentrepresentanter. Samtliga implementeringsinsatser genomförs i nära samverkan med SUS.

Intern styrning och kontroll

Stockholms universitet bedriver ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll i enlighet med kraven i förordningen (2007:603) om intern styrning och kontroll. I den interna styrningen och kontrollen ingår att säkerställa en god intern miljö, att förebygga att verksamheten utsätts för oegentligheter, att genomföra riskanalys, vidta åtgärder samt att systematiskt följa upp och bedöma om den interna styrningen och kontrollen är betryggande.

Ledningen vid de förvaltningsmyndigheter under regeringen som omfattas av förordningen om intern styrning och kontroll ska i anslutning till underskriften i årsredovisningen redovisa en bedömning av om den interna styrningen och kontrollen har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser. Regelverket om intern styrning och kontroll anger att ledningen ska säkerställa att det inom universitetet finns en god intern miljö som ger förutsättningar för intern styrning och kontroll. Processen för intern styrning och kontroll ska förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägerier och andra oegentligheter. Enligt förordningen ska den interna styrningen och kontrollen innefatta de obligatoriska momenten riskanalys, beslut om åtgärder samt uppföljning och bedömning.

En väl fungerande intern styrning och kontroll ligger i respektive chefs ansvar och är en del av ledningen av verksamheten. Intern styrning och kontroll vid Stockholms universitet utgör i stor utsträckning en integrerad del av universitetets ordinarie rutiner och processer. System för kvalitetssäkring finns integrerade i verksamheten, och genom att processen är en del av ordinarie verksamhetsplanering och uppföljning, skapas bättre samordning. Inom universitetets stödfunktioner finns rutiner och kontroller som syftar till att upprätthålla en betryggande kontrollnivå inom verksamheten. Här kan exempelvis besluts- och delegationsordningar, policyer, handläggningsordningar, attest- och utanordningsregler och andra styrdokument nämnas. I det ordinarie arbetet utförs löpande olika kontroller och inventeringar av bokslut, utbetalningar, anläggningstillgångar och behörigheter i olika system.

Granskning och bedömning av verksamhetens olika delar sker även genom intern och extern revision. Genomförda granskningar med vidtagna åtgärder som följd utgör en viktig del i arbetet med att säkerställa en god intern styrning och kontroll och kontinuerligt förbättra verksamheten.

Intern miljö

I den interna styrningen och kontrollen ingår att säkerställa en god intern miljö. Den interna miljön utgör utgångspunkten för en betryggande intern styrning och kontroll och kan sägas bestå av både den formella organisations- och beslutsstrukturen och verksamhetsstyrningen, samt den kultur som formas av medarbetare och chefer inom organisationen.

Universitetets verksamhet är präglad av det fria kunskapssökandet och nära koppling mellan utbildning och forskning är en förutsättning för att bedriva verksamhet på vetenskaplig grund. I detta ligger att en grundläggande uppgift för ett lärosäte är att utgöra en självständig och kritiskt reflekterande kraft i samhällsutvecklingen. Stockholms universitet har en långvarig tradition av kollegiala berednings- och beslutsprocesser som utgår från att kollegialt inflytande är centralt för att upprätthålla akademisk integritet och kvalitet. Denna princip skapar förutsättningar för en ledning som har tydlig verksamhetsanknytning och en hög grad av legitimitet i relation till överordnade organ och till kollegiet.

Stockholms universitets strategier för 2019–2022 anger den övergripande visionen och inriktningen för universitetets verksamhet och prioriteringar. De övergripande strategierna med tillhörande åtgärdsplan, som utgör universitetets verksamhetsplanering, syftar till att visa vägen framåt för kommande år inom områdena forskning och utbildning, samverkan och samhällsutveckling samt verksamhetsstöd. Såväl

universitetets riskanalys som åtgärdsplan för 2019–2020 utgår från strategierna och åtgärder för att hantera riskerna har integrerats i planen. Under 2020 har åtgärderna följts upp och arbetet med planen har utvärderats och reviderats inför arbetet med åtgärdsplaner 2021–2022.

Universitetets övergripande organisationsstruktur beslutas av universitetsstyrelsen och i arbetsordningen fastställs vilka övergripande uppdrag de beslutande organen inom universitetet har. Översyn och aktualitetsgranskning av universitetets besluts- och delegationsordning genomförs årligen. Utredningar kopplade till förändringar av organisationen genomförs vid behov. Under 2020 har bland annat stödet för samverkan, kommunikation och evenemang utretts och därefter organiserats på ett nytt sätt. Bakgrunden till förändringen är att ge stödet för samverkan och innovation en mer forskningsnära inriktning samt att knyta kommunikationsverksamheten närmare ledningen.

Kommunikation och informationsspridning utgör en viktig del av den interna miljön. Universitetets styrdokument som är väsentliga för styrningen finns samlade och aktualitetsgranskas årligen. Spridning av kunskap om innehållet i styrdokumenten och efterlevnaden av dem är frågor som kontinuerligt behöver utvecklas och löpande tas upp inom ramen för olika chefsmöten. Under 2020 har särskilt fokus varit på att säkerställa uppdaterad information till studenter och medarbetare avseende coronapandemin, universitetets ställningstaganden utifrån aktuella råd och rekommendationer, stöd och råd kring studier och arbete hemifrån samt nyheter och forskning kring viruset.

Arbetet med att skapa en god arbetsmiljö ingår som en central del i den interna miljön. Centralt vid universitetet finns Rådet för arbetsmiljö och lika villkor (RALV), som tillika är Stockholms universitets skyddskommitté. På varje institution/motsvarande finns även lokala råd för samverkan i frågor som rör respektive institution/motsvarande. Under 2020 har samtliga institutioner/motsvarande kontinuerligt genomfört specifika riskbedömningar kopplade till arbetsmiljö och hur den påverkas utifrån situationen med coronapandemin och övergången till undervisning online och arbete hemifrån.

Andra viktiga komponenter i universitetets interna miljö är kompetensutveckling av medarbetare och chefer. Utöver de kompetensutvecklingsinsatser som riktar sig till medarbetare finns även ett omfattande chefsutvecklingsprogram. Under 2020 har kompetensutvecklingsinsatser genomförts digitalt i den mån det har varit möjligt.

Oegentligheter

Processen för intern styrning och kontroll ska förebygga att verksamheten utsätts för korruption, otillbörlig påverkan, bedrägeri och andra oegentligheter. Universitetets arbete med att minska risken för olika former av oegentligheter innebär bland annat att lyfta fram frågor avseende god förvaltningskultur. Ett sådant arbete påbörjades under 2019 och har fortsatt även under 2020.

Utifrån kraven i förordningen om intern styrning och kontroll har rektor under 2020 fastställt ett nytt styrdokument, som innehåller regler och handlägningsordning för hantering av samtliga ovan nämnda företeelser kopplade till oegentligheter. I styrdokumentet presenteras nationella regler för myndigheters hantering av oegentligheter. Med utgångspunkt i dessa regler definieras begreppet oegentligheter utifrån förutsättningarna vid Stockholms universitet. Vidare fastställs i dokumentet ansvaret för chefer vid Stockholms universitet, dels att informera om styrdokumentet, dels att hantera anmälda ärenden på ett korrekt sätt. I handlägningsordningen tydliggörs ansvarsfördelningen och ordningen för anmälan av misstänkta oegentligheter och brott samt hanteringen av anmälda misstankar.

Riskanalys och åtgärder

Stockholms universitets riskanalys 2019–2020 beslutades av universitetsstyrelsen i december 2018. Riskanalysen har utgångspunkt i universitetets mål, uppdrag och strategier för perioden 2019–2022. Riskinventeringen är gjord av företrädare för områdesnämnderna, förvaltningen och Stockholms universitets studentkår (SUS). Inför beslut har förslaget beretts av universitetets områdesövergripande råd som består av universitetsledning, dekaner, lärarrepresentanter och studentrepresentanter. Processen skapar förutsättningar för att väsentliga risker på olika nivåer inom universitetet fångas upp i samband med att den universitetsgemensamma riskanalysen sammanställs. Då riskanalysen är

universitetsövergripande sker identifiering och värdering av risker utifrån perspektivet universitetet som helhet. Åtgärder för att reducera respektive risk finns i universitetets åtgärdsplan för 2019–2020.

Riskanalysen ska uppdateras vid behov för att säkerställa att den omfattar aktuella omständigheter som utgör en väsentlig risk. Under 2020 har Stockholms universitet, utifrån ansvariga myndigheters rekommendationer, vidtagit åtgärder för att bidra till att minimera smittspridningen av coronaviruset. Situationen motiverade en översyn av riskerna och i april 2020 reviderades riskanalysen med avseende på tre risker där risknivån höjdes från medel till hög. Dessa handlade om risk för minskad genomströmning, risk för ökat fusk samt risk för brister i det systematiska arbetet med studie- och arbetsmiljö.

Nedan beskrivs de identifierade högriskerna för 2019–2020 tillsammans med åtgärder som genomförts för att begränsa dessa samt en bedömning av åtgärdernas påverkan på risken. Vad gäller risker som primärt är av extern karaktär, såsom höga lokalkostnader och brist på bostäder, bör det understrykas att universitetet endast i begränsad utsträckning kan påverka riskexponeringen genom egeninitierade åtgärder.

Universitetets identifierade högrisker och åtgärder 2019–2020

Höga lokalkostnader och brist på ändamålsenliga lokaler

Universitetet riskerar att få brist på ändamålsenliga lokaler samt markant ökade lokalkostnader då Akademiska Hus fortsatt tillämpar principen om marknadsanpassade hyror. Detta kan medföra begränsningar när det gäller utvidgning och utveckling av universitetets utbildning, forskning och övriga verksamhet. Universitetet arbetar med att, utifrån gällande förutsättningar, utveckla lärmiljöerna med utgångspunkt i lokalförsörjningsplanen. Åtgärder för att reducera risken har bland annat vidtagits inom ett pilotprojekt om nya lärmiljöer. Frågan om höga lokalkostnader och konsekvenserna av Akademiska Hus hyressättningsprinciper har lyfts av universitetet i dialoger med, och i underlag till, regeringen.

Den uppföljning som universitetet genomfört visar att genomförda åtgärder haft effekt framför allt på risken för brist på ändamålsenliga lokaler. Risken för höga lokalkostnader bedöms kvarstå som en högrisk.

Svårigheter att få studentbostad och bostad till internationella forskare

Det finns en risk för att såväl nationella som internationella studenter och gästforskare väljer bort Stockholms universitet som utbildningsanordnare respektive arbetsgivare på grund av den svåra bostadsmarknaden i Stockholmsområdet. Möjligheten att finna en bostad i Stockholm kan vara avgörande vid rekrytering, särskilt för internationella forskare. Bostadssituationen är komplicerad även för studenter i Stockholm eftersom hyreskostnaderna är höga och det är svårt att ha en trygg och hållbar bostadssituation under hela studietiden. Bostadsbristen utgör också ett hinder för studenter från andra delar av landet att söka sig till staden, vilket bidrar till att en övervägande majoritet av studenterna kommer från Stockholm. För att bidra till att förbättra situationen arbetar universitetet med åtgärder inom ramen för bostadsförsörjningsplanen och verkar för fler studentbostäder i Stockholmsregionen.

Arbetet med att möjliggöra fler bostäder till studenter och forskare är tidskrävande. Planerade åtgärder har genomförts men trots det bedöms risken kvarstå som en högrisk.

Bristande hantering och lagring av forskningsdata

Forskningsdata som skapas i forskningsprojekt ska hanteras på ett säkert sätt under hela forskningsprocessen för att slutligen kunna tillgängliggöras och arkiveras. Forskningsdata utgör en viktig del av universitetets arkiv och ska enligt arkivlagen (1990:782) arkiveras vid universitetet. Detta innebär ett mycket omfattande arbete och det finns risk för att resurserna, både tekniskt och personellt, inte är tillräckliga för att omhänderta, kurera, autentisera och förvara data/dokumentation över tid. Vidare finns risk för brister i att krävställa system samt att utbilda och bistå kärnverksamheten i dessa frågor. För att begränsa riskerna kopplade till hantering och lagring av forskningsdata genomför universitetet ett pilotprojekt för att finna kostnadseffektiva lösningar att kunna hantera forskningsdata centralt. Vidare söker

universitetet samarbeten med andra lärosäten, såväl regionalt som nationellt, för att värna och utveckla forskningsinfrastrukturer.

Infrastrukturfrågor kräver långsiktigt arbete och nationell samordning. Trots genomförda åtgärder bedöms risken kvarstå som en högrisk.

Bristande informationssäkerhet

I en stor organisation som Stockholms universitet finns risk för bristfällig säkerhet då området säkerhet är komplext och kräver tekniska hjälpmedel och specialistkompetens. Risken kan innebära brister i informationssäkerheten till exempel vad avser sekretess, tillgänglighet, spårbarhet och skydd mot obehörig åtkomst eller förändring, och kan exempelvis leda till förlust av skyddsvärd information och dokumentation. För att reducera risken har universitetet arbetat med att utreda och föreslå en sammanhållen organisering av säkerhetsarbetet vid universitetet. Syftet är att minska antalet enskilda systemlösningar och öka integreringsgraden mellan olika system för att åstadkomma en mer enhetlig användarupplevelse för studenter och medarbetare.

Planerade åtgärder har delvis genomförts. Risken bedöms kvarstå som en högrisk.

Brister i den organisatoriska och sociala arbets- och studiemiljön

För att bidra till att minimera smittspridningen av coronaviruset gick Stockholms universitet under våren 2020 över till undervisning online och arbete hemifrån. Förändringen påverkar arbets- och studiemiljön för medarbetare och studenter. Faktorer som ökad arbetsbelastning för lärare och brist på sammanhang för studenter kan påverka mående och motivation. Brister medför risk för ohälsa samt försämrade arbets- och studieprestationer, vilket i förlängningen kan påverka arbets- och studieeffektivitet och kvalitet i verksamheten negativt. För att reducera risker genomförs åtgärder genom de etablerade rutiner som finns för arbetsmiljö och studentinflytande, bland annat inom ramen för RALV och lokala råd.

Trots genomförda åtgärder bedöms risken kvarstå som en högrisk.

Låg genomströmning

Risken handlar om att studenter inte genomför och slutför en påbörjad utbildning i tillräckligt hög utsträckning. Låg genomströmning påverkar universitetets resursutnyttjande, effektivitet och kvalitet och många avhopp från en utbildning kan innebära låg effektivitet då stora resurser läggs på studenter som inte tar examen. I samband med övergången till undervisning online under våren 2020 bedömdes risken för låg genomströmning öka. Förändringen ställer nya krav på både lärare och studenter och vissa obligatoriska moment och examinationer är svåra att genomföra på distans. Risken har hanterats genom arbetet med att implementera och vidareutveckla det nya kvalitetssäkringssystemet för utbildning, utveckla studentinflytandet och verka för att stärka prioriterade miljöer med få studenter eller svag rekrytering. Uppföljningen under hösten 2020 visade inga indikationer på en minskad genomströmning och risken värderas därför åter som en medelrisk. Genomförda åtgärder bedöms ha påverkat risken, men direkt effekt är svår att härleda till respektive åtgärd.

Fusk vid examination

Misstänkt fusk vid examination kan leda till att kursens eller utbildningens kvalitet och rykte försämras och i längden påverka universitetets anseende. Mot bakgrund av att universitetet sett en ökning av antalet disciplinärenden är risken för fusk vid examination fortsatt aktuell. Övergången till undervisning online under våren 2020 innebar utmaningar att till exempel övervaka examination när salstentamen har ersatts av hemtentamen. Till följd av detta beslutade universitetsstyrelsen i april att höja risken till en högrisk. För att begränsa risken har universitetet främst vidtagit åtgärder som syftar till att effektivisera handläggningen av disciplinärenden.

Uppföljningen under hösten 2020 visade svaga samband mellan ökningen av disciplinärenden och övergången till examination online. Omfattningen av fusk vid examination bedöms inte heller vara så omfattande att universitetets anseende försämrats. Risken värderas därför åter som en medelrisk.

Sammanfattande bedömning

Bedömningen av om den interna styrningen och kontrollen är betryggande utgår från universitetet som helhet. Det innebär att det i ovanstående genomgångar kan ha framkommit sakförhållanden som behöver ses över och åtgärdas, men inga så väsentliga att de påverkar bedömningen av den interna styrningen och kontrollen som helhet för universitetet. Oavsett hur väl utformad den interna styrningen och kontrollen är kan den inte ge en absolut försäkran om att verksamhetens mål nås. Den kan heller inte garantera att fel eller oegentligheter inte uppkommer. En god intern styrning och kontroll kan endast ge en betryggande säkerhet.

Med utgångspunkt i det arbete som genomförts och pågår inom universitetets process för intern styrning och kontroll, gör universitetet bedömningen att de delar som regleras i förordningen om intern styrning och kontroll i allt väsentligt finns på plats. Uppföljning av den interna styrningen och kontrollen sker i stor utsträckning som en integrerad del av universitetets ordinarie processer.

Uppföljning av åtgärder inom ramen för universitetets verksamhetsplanering och riskhantering visar på en bredd av aktiviteter och att dessa i allt väsentligt genomförts enligt plan. Även om effekterna av åtgärderna inte enkelt kan mätas, bidrar åtgärds- och uppföljningsprocessen till att skapa en intern miljö som innebär att universitetet vidtar åtgärder för att hantera riskområden. Genomförda interna och externa granskningar med vidtagna åtgärder samt uppföljning av pågående åtgärder för att hantera riskområden visar inte på att några sakförhållanden föreligger som innebär att den interna styrningen och kontrollen inte är betryggande som helhet.

Utifrån ovanstående gör universitetet den sammantagna bedömningen att den interna styrningen och kontrollen vid Stockholms universitet har varit betryggande under verksamhetsåret.

Ekonomiskt resultat och analys

Stockholms universitet uppvisade 2020 ett negativt resultat för fjärde året i rad, men ett avsevärt lägre underskott än de senast föregående åren. Den främsta anledningen till det minskade underskottet är överproduktion inom utbildningsverksamheten och de utbildningssatsningar som riksdagen beslutade om med anledning av coronapandemin. Dessutom har minskade driftskostnader relaterade till resor och konferenser på grund av coronapandemin påverkat resultatet positivt, samtidigt som pandemin också lett till minskningar i uppdragsutbildningen och den bidragsfinansierade forskningen.

Stockholms universitet – övergripande

Anslag enligt regleringsbrev

Universitetets totala tilldelade ramanslag enligt regleringsbrevet ökade med 93 mnkr jämfört med 2019. I det ingår ett nettotillskott om 47 mnkr i takbelopp till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och 42 mnkr i ökad basresurs till forskning och utbildning på forskarnivå. Utöver pris- och löneomräkning avser tillskotten fortsatta utökningar av tidigare påbörjade satsningar främst på lärar- och förskollärarytutbildning samt sommarkurser, liksom ett tillskott till basresursen inom forskningen. Universitetets anslag för särskilda åtaganden ökade med 5 mnkr, där ökningen utöver pris- och löneomräkning i stort sett avser den fortsatta utbyggnaden av tolk- och översättarutbildningen. Utöver anslaget har Stockholms universitet 2020 dessutom tilldelats 45 mnkr för de särskilda utbildningssatsningar som riksdagen beslutade om enligt vårpropositionen. Den del av dessa som universitetet kunnat nyttja betalades 2020 ut som bidrag från Kammarkollegiets anslag, och syns därför inte i universitetets anslagsintäkter. Medel för de satsningar som fortsätter framåt i tiden ingår dock från och med 2021 i universitetets ramanslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Intäkter och kostnader för Stockholms universitet

Universitetets verksamhet har under året påverkats starkt av coronapandemin, vilket inneburit en annan intäkts- och kostnadsprofil än tidigare år. Nettopåverkan av pandemin på universitetets ekonomi har varit ett tillfälligt förbättrat resultat 2020. Det har varit en stor nedgång i den externt finansierade verksamheten, vilket påverkat både kostnader och intäkter, medan utbildningsproduktionen och intäkterna för denna har varit högre. Driftskostnaderna har minskat, framför allt resekostnaderna, liksom intäkterna för bland annat uthyrning av lokaler och konferensarrangemang. Istället har kostnader för avsättning till semesterlöneskulden ökat, då semesteruttaget varit lägre än tidigare år.

Resultatet för 2020 var ett underskott om 86 mnkr, fördelat på ett överskott om 13 mnkr för utbildning på grundnivå och avancerad nivå och ett underskott om 99 mnkr för forskning och utbildning på forskarnivå. Det var fjärde året i rad som universitetet visade ett underskott, även om underskottet 2020 var lägre än både 2019 och 2018. Föregående års underskott var 223 mnkr. Det finns flera anledningar till att underskottet 2020 blev lägre än 2019. De främsta orsakerna är att universitetet överproducerade inom utbildningsverksamheten 2020, till skillnad från tidigare års underproduktion. Samtidigt har de särskilda utbildningssatsningar som riksdagen beslutat om under året (hädanefter benämnt särskilda utbildningssatsningar) kunnat omsättas till verksamhet nästan fullt ut. Det beror även på att coronapandemin inneburit att kostnadsutvecklingen, trots ökad utbildningsvolym och ökade anslagsintäkter, i stort sett har stannat av under 2020. Det finns ytterligare faktorer som bidragit till det minskade underskottet, vilka beskrivs i analysen av resultatutvecklingen nedan.

Sammanfattningsvis ökade universitetets intäkter med 2,7 procent, vilket kan jämföras med 3,7 procent 2019. Både uppdragsintäkter och bidragsintäkter (rensat för de särskilda utbildnings-satsningarna som ingick i bidragsintäkterna 2020) har minskat, medan anslaget har ökat. Kostnaderna låg på samma nivå som 2019, vilket kan jämföras med ökningen 2019 som var 4,0 procent jämfört med året innan. Personalkostnaderna ökade men motsvarande minskning av driftkostnaderna gjorde att de totala kostnaderna inte ökade. Driftkostnadernas minskning får ses som tillfällig, då den är en följd av förändringar i verksamheten beroende på coronapandemin.

Ekonomisk utveckling för Stockholms universitet 2018–2020

Ekonomisk utveckling, totalt (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Anslag	3 301	3 379	3 573
Avgifter och andra ersättningar	423	433	383
Bidrag	1 412	1 512	1 513
Finansiella intäkter	6	6	2
Summa intäkter	5 142	5 330	5 471
Verksamhetens kostnader			
Personal	3 641	3 833	3 955
Lokaler	757	753	778
Övrig drift	780	811	673
Finansiella kostnader	17	8	2
Avskrivningar	144	147	149
Summa kostnader	5 338	5 552	5 557
Resultat från andelar i dotterföretag	1	-1	0
Transfereringar			
Erhållna medel	209	241	312
Lämnade bidrag	-209	-241	-312
Kapitalförändring	-196	-223	-86

Källa: Raindance.

Anslagsintäkterna påverkades positivt av att universitetet överproducerade inom utbildningsverksamheten. Efter att mellan åren 2017 och 2019 underproducerat jämfört med tilldelat takbelopp, presterade Stockholms universitet 2020 en överproduktion om 34 mnkr, vilken täcktes av anslagssparande från tidigare års underproduktion.

Utöver detta har Stockholms universitets utbildningar inom ramen för de särskilda utbildnings-satsningarna, påverkat utfallet avseende bidragsintäkter positivt med 39 mnkr.

Vändningen av trenden med underproduktion bedöms framför allt bero på att coronapandemins effekter på samhällsekonomin inneburit ett högre söktryck på akademisk utbildning.

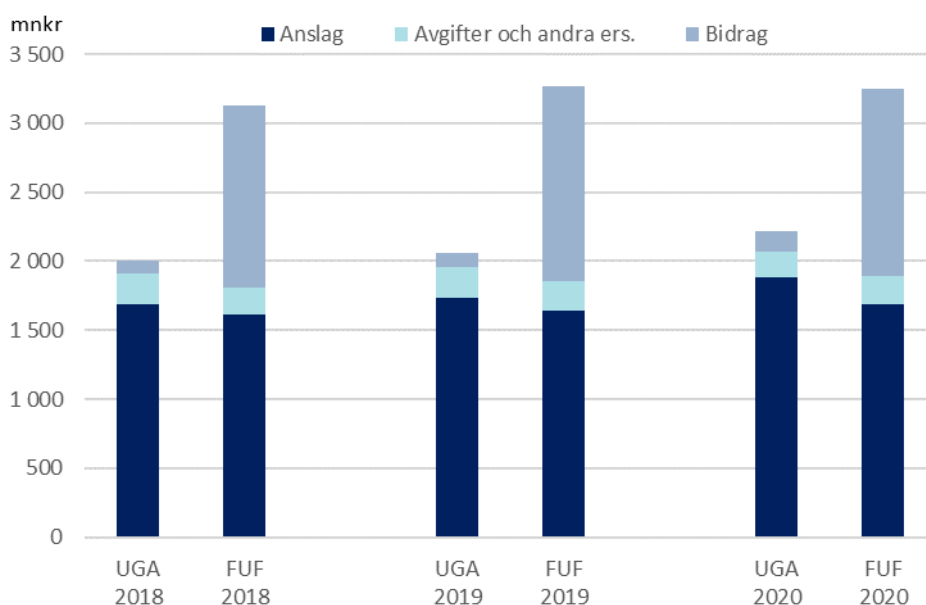
Den externt finansierade verksamheten har istället minskat, vilket får ses som en konsekvens av coronapandemin då trenden tidigare varit en årlig ökning. Minskningen märktes framför allt inom uppdragsutbildningen och den bidragsfinansierade forskningen. Bidragsintäkterna för universitetet som helhet låg på samma nivå som 2019, i och med att de särskilda utbildningssatsningarna 2020 påverkat dessa intäkter positivt. År 2019 ökade bidragsintäkterna med 7,1 procent och den genomsnittliga ökningen de senaste fem åren före 2020 var 5,6 procent, vilket innebär att 2020

års utveckling bröt trenden med ökande bidragsverksamhet. Inom den bidragsfinansierade verksamheten är det forskningen som har minskat mest med 55 mnkr. De oförbrukade bidragen, det vill säga externa bidragsmedel som inbetalats men som ännu inte tagits i anspråk, ökade under året med 13 procent och uppgick vid utgången av 2020 till 1 476 mnkr. Den genomsnittliga ökningen de senaste fem åren har varit knappt 6 procent. Årets ökning av oförbrukade bidrag tyder på att beviljade bidrag från finansiärer inte har minskat nämnvärt, det är snarare aktiviteten i projekten som begränsats av coronapandemin.

Intäkterna från avgifter och andra ersättningar minskade 2020 med 50 mnkr jämfört med 2019, vilket motsvarar 11,5 procent. I dessa intäkter ingår uppdragsfinansieringen och nedgången för denna finansieringsform uppgick till 33 mnkr. Det ekonomiska utfallet för uppdragsverksamheten analyseras mer detaljerat nedan. En ytterligare bidragande orsak till de minskade intäkterna var coronapandemins påverkan på intäkter från konferenser och hyror, som minskat med 24 mnkr jämfört med 2019.

Diagrammet nedan visar utvecklingen av de olika intäktsslagen 2018–2020, uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå. I diagrammet framgår att intäkterna av anslag för utbildning är ungefär lika stora som anslaget för forskning, men forskning har en avsevärt större andel bidrag.

Intäktsslag fördelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) samt forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) 2018–2020

Källa: Raindance.

Räntan hos Riksgälden för in- och utlåning har under 2020 legat nära noll och finansnettot för Stockholms universitet har därför en ytterst marginell påverkan på det ekonomiska resultatet. Universitetets finansnetto uppgick 2020 till 0 mnkr, då de finansiella kostnaderna och intäkterna var vardera cirka 2 mnkr. Redan 2019 var finansnettot lågt, -2 mnkr.

Den största kostnadsökningen under 2020 avsåg personalkostnader. Dessa ökade med 3,2 procent, vilket innebär att ökningstakten minskat jämfört med 2019, då den var 5,2 procent. De främsta orsakerna till kostnadsökningen var den förmånsbestämda pensionen som ökat med 57 mnkr sedan 2019 vilket motsvarar 17 procent, en ökad avsättning till semesterlöneskulden, då antalet sparade semesterdagar ökat med 6 procent, samt en ökning av antalet årsarbetskrafter. Det var lärare och forskarstuderande som ökade i antal, medan den tekniska och administrativa perso-

nalen minskade. Resultatet av 2020 års löneförhandlingar blev att lönerna för i stort sett alla personalkategorier har revisionstidpunkt i januari 2021, vilket innebär att de nya avtalen inte medförde några kostnadsökningar 2020. Undantaget är doktorandlöner som räknades upp från och med oktober 2020, till en kostnad om cirka 1 mnkr. Andra faktorer som påverkat personalkostnaderna är ökade lönenivåer i samband med nyrekryteringar och även individuella överenskommelser om löneökningar. Samtidigt har vissa personalkostnader minskat. Bland annat har kostnader för personalens externa kursdeltagande minskat med 13 mnkr och kostnaden för traktamenten med 12 mnkr, vilket får ses som en följd av det kraftigt minskade resandet i och med coronapandemin. Även kostnader för representation och timanställd personal har minskat.

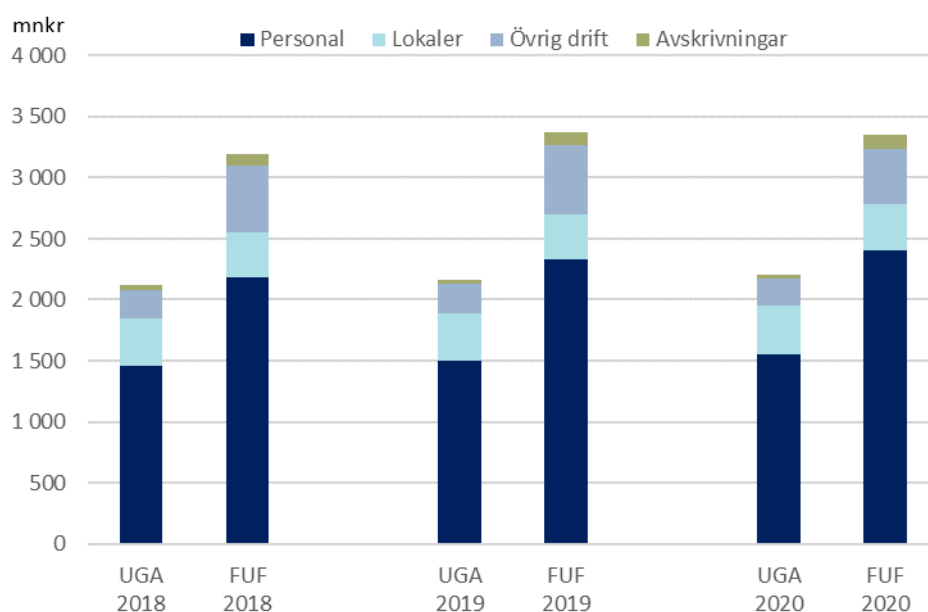
Lokalkostnaderna ökade med 3,3 procent jämfört med 2019 och uppgick till 778 mnkr. Ökningen avser framför allt en nettoeffekt av förändrade hyreskostnader med anledning av nya lokaler, lämnade lokaler och omförhandlade kontrakt samt indexuppräknings av befintliga kontrakt. De delar av inflyttningen till det nybyggda Albano-området som skulle genomförts 2020 görs istället i början av 2021. Hyreskostnader för färdigställda delar av nybyggnationen har dock belastat resultatet 2020. Ökningen av lokalkostnader kommer att fortsätta även 2021 då fler delar av nybyggnationen blir klara för inflyttning.

Universitetets driftskostnader minskade med 138 mnkr eller 17 procent, jämfört med föregående år, något som starkt avviker från de senaste årens ökning. År 2019 var ökningen 4 procent. Anledningen är coronapandemins påverkan på verksamheten, där kostnader för framför allt resor varit i stort sett obefintliga från april och framåt. För helåret 2020 uppgick dessa kostnader till 27 mnkr, att jämföra med 125 mnkr 2019. Även kostnader för konferenser och representation har minskat drastiskt.

Kostnaderna för avskrivningar uppgick till 149 mnkr, vilket var en marginell ökning med 2 mnkr jämfört med 2019. Avskrivningarna väntas dock öka markant när investeringar i Albano-området börjar skrivas av under 2021.

Diagrammet nedan visar fördelningen på olika kostnadsslag åren 2018–2020, uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå respektive forskning och utbildning på forskarnivå.

Kostnadsslag fördelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) samt forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) 2018–2020

Källa: Raindance.

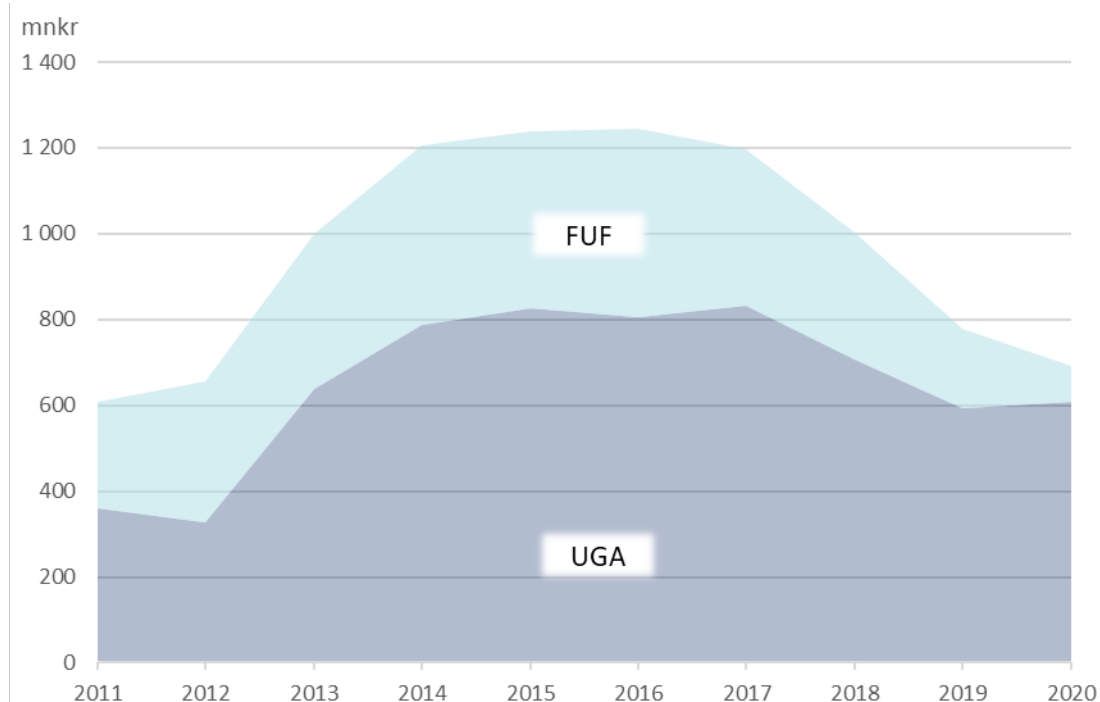
Myndighetskaptal för Stockholms universitet

Stockholms universitets ackumulerade myndighetskaptal inklusive årets resultat hade vid utgången av 2020 minskat till 693 mnkr.¹ Universitetet har i flera år bedrivit ett systematiskt arbete för att strategiskt investera det ackumulerade myndighetskaptalet. Det har till exempel rört sig om centrala satsningar på byggprojekt och lokaler för att säkra den långsiktiga lokalförsörjningen, inte minst investeringar kopplade till nytt campus i Albano.

De negativa ekonomiska resultaten de senaste åren har dock inneburit att kapitalet minskat i en snabbare takt än planerat. Bland annat med anledning av detta togs under våren 2020 ett beslut om åtgärder för att universitetet ska nå den övergripande målbilden om en ekonomi i balans, vilket kommer att innebära att kapitalets minskningstakt avstannar. Åtgärderna som tagits fram under året avser såväl kostnads- som intäktssidan.

Myndighetskaptalets utveckling under den senaste tioårsperioden uppdelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) samt forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) redovisas i diagrammet nedan. Där syns tydligt de senaste årens minskning av kapitalet, både inom utbildnings- och forskningsverksamheterna, och den positiva vändning som utbildningsverksamheten visade 2020.

Myndighetskaptalets utveckling fördelat på utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) samt forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) 2011–2020

Källa: Raindance.

¹ Med myndighetskaptal avses i denna text myndighetskaptal enligt balansräkningen förutom statskapital utan avkastningskrav, donationskapital och resultatandelar i hel- och delägda företag.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Intäkter och kostnader för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Verksamheten utbildning på grundnivå och avancerad nivå gjorde ett överskott om 13 mnkr 2020, vilket kan jämföras med ett underskott på 112 mnkr 2019. Intäkterna uppgick till 2 220 mnkr och har därmed ökat med 7,7 procent från föregående år. Kostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 2 206 mnkr, och hade en lägre ökningstakt än intäkterna, 1,5 procent.

Av tabellen nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå under perioden 2018–2020. Tabellen följs av en översiktlig analys av Stockholms universitets kostnader och intäkter för verksamhetsgrenen 2020.

Intäkter, kostnader och ackumulerat myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2018–2020

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 688	1 734	1 886
Avgifter och andra ersättningar	225	227	180
Bidrag	91	97	153
Finansiella intäkter	3	4	0
Summa intäkter	2 007	2 062	2 220
Verksamhetens kostnader			
Personal	1 455	1 503	1 553
Lokaler	387	387	400
Övrig drift	237	238	217
Finansiella kostnader	10	5	1
Avskrivningar	44	40	35
Summa kostnader	2 134	2 173	2 206
Resultat från andelar i dotterföretag	0	-1	
Transfereringar			
Erhållna medel	47	41	52
Lämnade bidrag	-47	-41	-52
Kapitalförändring	-126	-112	13
Ackumulerat myndighetskapital	707	594	607

Källa: Raindance.

Universitetets takbelopp ökade med 47 mnkr jämfört med 2019. I ökningen ingår generell pris- och löneomräkning. Utöver detta tillkommer intäkter av de särskilda utbildningssatsningarna, vilka redovisas som bidragsintäkter istället för anslag. Maximalt belopp för Stockholms universitet uppgick till knappt 45 mnkr, varav nästan 39 mnkr har kunnat nyttjas.

Anslaget för universitetets särskilda åtaganden uppgick till 74 mnkr efter generell pris- och löneomräkning.

Anslagsintäkterna ökade med 152 mnkr jämfört med föregående år. De tre senaste årens underproduktion har 2020 vänts till en överproduktion om 34 mnkr, vilket täcktes av anslagssparande från tidigare års underproduktion. Universitetet har efter 2020 kvar ett anslagssparande på 122 mnkr, som kan användas vid kommande års eventuella överproduktion.

Överproduktionen bedöms huvudsakligen bero på att coronapandemins negativa effekter på arbetsmarknaden inneburit ett högre söktryck på akademisk utbildning.

Avgiftsintäkterna har minskat markant jämfört med föregående år, med 47 mnkr. Det var framför allt intäkterna från den uppdragsfinansierade utbildningen som minskade, med 41 mnkr. Detta redovisas närmare i avsnittet rörande uppdragsverksamheten. Även hyresintäkterna och intäkterna från bland annat konferenser har minskat under året.

Bidragsintäkterna på utbildningssidan uppgick 2020 till 153 mnkr, vilket var en ökning med 56 mnkr jämfört med 2019. Av dessa avsåg dock 39 mnkr de särskilda utbildningssatsningarna. Ersättning för 2021 och framåt, för de satsningar som fortsätter, kommer att tilldelas universitetet som anslag. Även verksamheterna kompletterande utbildning utländska för lärare och förskollärare (även kallad ULV – Utländska lärares vidareutbildning) och VAL (vidareutbildning för obehöriga lärare) har utökats under 2020.

Personalkostnaderna inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick till 1 553 mnkr, vilket var en ökning med 50 mnkr relativt 2019 års utfall. Lokalkostnaderna har ökat med 13 mnkr och uppgick till 400 mnkr. Ökningen var bland annat en effekt av hyreskostnader för delar av Albano-området. Driftskostnaderna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå har däremot minskat med 21 mnkr, där resor och konferenser stod för i stort sett hela minskningen, vilket till övervägande del berodde på coronapandemins påverkan.

Fördelningen på olika intäkts- och kostnadsslag åskådliggörs i stapeldiagram tidigare i avsnittet.

Uppdragsverksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Med uppdragsverksamhet avses här uppdragsutbildning samt beställd utbildning från andra lärosäten. Tabellen nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för uppdragsverksamheten inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå fördelar sig på olika intäkts- och kostnadsposter.

Intäkter och kostnader för uppdragsverksamheten inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå 2018–2020

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå: Uppdragsutbildning (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Avgifter och andra ersättningar	125	118	77
Summa intäkter	125	118	77
Verksamhetens kostnader			
Personal	74	69	41
Lokaler	4	8	2
Övrig drift	52	53	35
Finansiella kostnader	0	0	0
Avskrivningar	0	0	0
Summa kostnader	131	129	78

Källa: Mercur.

Universitetets uppdragsverksamhet på utbildningssidan utgjorde 3,5 procent av de totala intäkterna för utbildning på grundnivå och avancerad nivå, vilket var en minskning från förra årets 5,7 procent. Minskningen bedöms vara en effekt av coronapandemin. Intäkterna för uppdragsverksamheten uppgick 2020 till 77 mnkr och kostnaderna till 78 mnkr. Det var främst från Skolverket och från Arbetsförmedlingen som intäkterna var lägre.

Trots att intäkterna minskade från 65 mnkr 2019 till 38 mnkr 2020 var Skolverket, liksom föregående år, den största uppdragsgivaren och stod för ungefär hälften av intäkterna inom uppdragsutbildningen.

Myndighetskapital för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Det ackumulerade myndighetskapitalet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå uppgick vid utgången av 2020 till 607 mnkr och har således ökat med 2 procent jämfört med föregående år. Myndighetskapitalets förändring under den senaste tioårsperioden redovisas i diagram i det tidigare avsnittet om universitetet som helhet.

Forskning och utbildning på forskarnivå

Intäkter och kostnader för forskning och utbildning på forskarnivå

Verksamheten forskning och utbildning på forskarnivå gjorde ett underskott om 99 mnkr 2020, vilket var en förbättring av resultatet med 12 mnkr jämfört med 2019. Intäkterna uppgick till 3 252 mnkr vilket var en minskning med en halv procent jämfört med föregående år. Kostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå minskade ännu mer, med 0,8 procent, och uppgick 2020 till 3 351 mnkr.

Av tabellen nedan framgår intäkter och kostnader samt den ekonomiska utvecklingen för forskning och utbildning på forskarnivå under perioden 2018–2020. Tabellen följs av en översiktlig analys av Stockholms universitets kostnader och intäkter för verksamhetsgrenen 2020.

Universitetets intäkter för forskning och utbildning på forskarnivå kommer från olika finansieringskällor, där anslagsintäkter 2020 utgjorde 52 procent av de totala intäkterna och bidragsintäkter 42 procent.

Anslagsintäkterna ökade med totalt 42 mnkr jämfört med 2019 medan avgiftsintäkterna minskade med 3 mnkr. Den stora minskningen avsåg dock bidragsverksamheten, som för första gången på flera år minskat i omfattning, då coronapandemin i stor utsträckning haft en negativ påverkan på möjligheterna att bedriva verksamhet. Årets intäkter minskade med 55 mnkr, motsvarande 4 procent, till 1 360 mnkr.

Av bidragsintäkterna svarade forskningsråden för 47 procent vilket, trots en minskning med mer än 50 mnkr, gjorde dem till den största kategorin av bidragsgivare. Vetenskapsrådet var den enskilt största finansiären, trots en minskning sedan förra året, och stod 2020 för en knapp tredjedel av totalen. Bidragsintäkterna från olika stiftelser utgjorde cirka 18 procent av de totala bidragsintäkterna under 2020. Även dessa intäkter har minskat något i omfattning under 2020. Inom kategorin stiftelser utmärkte sig Knut & Alice Wallenbergs stiftelse fortsatt som en stor finansiär.

Intäkter, kostnader och ekonomisk utveckling för forskning och utbildning på forskarnivå för 2018–2020

Forskning och utbildning på forskarnivå (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Anslag	1 613	1 645	1 687
Avgifter och andra ersättningar	198	206	203
Bidrag	1 321	1 415	1 360
Finansiella intäkter	2	3	2
Summa intäkter	3 134	3 269	3 252
Verksamhetens kostnader			
Personal	2 186	2 330	2 402
Lokaler	369	366	378
Övrig drift	542	573	456
Finansiella kostnader	7	3	1
Avskrivningar	100	107	114
Summa kostnader	3 205	3 379	3 351
Resultat från andelar i dotterföretag	0	0	0
Transfereringar			
Erhållna medel	161	199	261
Lämnade bidrag	-161	-199	-261
Kapitalförändring	-70	-111	-99
Ackumulerat myndighetskaper	295	184	85

Källa: Raindance.

Personalkostnaderna inom forskning och utbildning på forskarnivå uppgick till 2 402 mnkr 2020, vilket var en ökning med 72 mnkr, motsvarande 3 procent, jämfört med 2019. Det innebar en halverad ökningstakt jämfört med förra året. Personalkostnaderna har inte minskat i samma omfattning som den bidragsfinansierade verksamheten, vilket fått till följd att personalkostnaderna i större utsträckning än förra året belastat anslaget och därmed påverkat det ekonomiska resultatet. Årets lokalkostnader uppgick till 378 mnkr vilket var en ökning med 12 mnkr. Även för forskningsverksamheten berodde detta till stor del på ökade hyreskostnader för delar av Albano-området.

Minskningen av driftskostnaderna märktes tydligt inom forskning och utbildning på forskarnivå där dessa kostnader minskade med 117 mnkr, motsvarande 20 procent, jämfört med föregående år. Detta berodde till övervägande del på coronapandemins påverkan på verksamheten, främst uteblivna resor och konferenser, inom både den externt finansierade och den anslagsfinansierade verksamheten.

Fördelningen på olika intäkts- och kostnadsslag åskådliggörs i stapeldiagram tidigare i avsnittet.

Uppdragsverksamhet inom forskning och utbildning på forskarnivå

Universitetet bedriver forskning på uppdrag av statliga myndigheter och företag inom det privata näringslivet. Uppdragsforskningen utgjorde 3 procent av de totala intäkterna för forskning och utbildning på forskarnivå och uppgick 2020 till 106 mnkr, vilket var en ökning med 8 mnkr, i

jämförelse med föregående år. Skolverket stod för 45 mnkr, vilket motsvarade 46 procent av uppdragsintäkterna. Skolverket var därmed den enskilt största uppdragsgivaren även inom forskningen. Tabellen nedan visar hur intäkterna och kostnaderna för uppdragsverksamheten inom forskning och utbildning på forskarnivå fördelar sig på olika intäkt- och kostnadsposter.

Intäkter och kostnader för uppdragsverksamheten inom forskning och utbildning på forskarnivå 2018–2020

Forskning och utbildning på forskarnivå: Uppdragsforskning (mnkr)	2018	2019	2020
Verksamhetens intäkter			
Avgifter och andra ersättningar	93	98	106
Summa intäkter	93	98	106
Verksamhetens kostnader			
Personal	56	60	62
Lokaler	2	2	3
Övrig drift	41	46	43
Finansiella kostnader	0	0	0
Avskrivningar	0	0	0
Summa kostnader	99	108	108

Källa: Mercur.

Myndighetskapital för forskning och utbildning på forskarnivå

Det ackumulerade myndighetskapitalet för forskning och utbildning på forskarnivå uppgick vid utgången av 2020 till 85 mnkr, vilket var en minskning med 54 procent jämfört med föregående år. Myndighetskapitalets förändring under den senaste tioårsperioden redovisas i diagram i det tidigare avsnittet om universitetet som helhet.

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet

Anslagsmedel får tas i anspråk för samfinansiering av bidragsprojekt eller liknande verksamhet inom ramen för universitetets verksamhetsområden, om ändamålet med anslaget inte hindrar detta. Av tabellen nedan framgår i vilken omfattning anslagsmedel använts för att samfinansiera bidragsfinansierad verksamhet under åren 2018–2020.

Anslagsmedel som samfinansierat bidragsfinansierad verksamhet inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå (UGA) respektive forskning och utbildning på forskarnivå (FUF) 2018–2020

Samfinansiering av bidragsfinansierad verksamhet	2018		2019		2020	
	UGA	FUF	UGA	FUF	UGA	FUF
Anslagsmedel som använts för att samfinansiera bidragsverksamhet (mnkr)	2,1	66,8	3,5	76,5	3,5	100,8
Andel av den totala finansieringen i bidragsverksamheten (%)	2,6	4,8	3,8	5,1	2,4	6,9

Källa: Raindance.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex

Stockholms universitet har medgivande från regeringen att förvalta medel i aktier och andra värdepappersfonder. Den genomsnittliga avkastningen för donationsmedel i förhållande till marknadsindex framgår av tabellen nedan.

Donationernas sammanlagda marknadsvärde per 31 december 2020 var 25,7 mnkr varav 13,8 mnkr (54 procent) var placerade i aktiefonder samt 11,9 mnkr (46 procent) i räntefonder. Medlen förvaltas diskretionärt av SEB.

Under 2020 har donationens kostnader för förvaltningen varit 115 tkr, varav 97 tkr till externa förvaltare och 18 tkr till administration vid Stockholms universitet.

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex under åren 2018–2020

Avkastning för donationsmedel i förhållande till marknadsindex	2018	2019	2020
Genomsnittlig avkastning för donationsmedel (%)	-4,2	20,8	7,6
Marknadsindex (%)	-4,6	16,3	8,5

Källa: Index OMRX Bond All 1–3 Y och OMX Stockholm Total Return Index.

FINANSIELL REDOVISNING

Resultaträkning, tkr

		2020-01-01– 2020-12-31	2019-01-01– 2019-12-31
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	Not 1	3 573 124	3 379 302
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	Not 2	382 981	432 690
Intäkter av bidrag	Not 3	1 513 298	1 511 897
Finansiella intäkter	Not 4	1 996	6 126
Summa intäkter		5 471 399	5 330 015
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	Not 5	-3 955 172	-3 833 105
Kostnader för lokaler	Not 6	-777 961	-753 007
Övriga driftskostnader	Not 7	-672 971	-811 123
Finansiella kostnader	Not 8	-1 724	-8 088
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 12–14	-149 460	-146 643
Summa kostnader		-5 557 288	-5 551 966
Verksamhetsutfall		-85 889	-221 951
Resultat från andelar i hel- och delägda företag	Not 16		-994
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		58 444	54 101
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag		125 128	105 125
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	Not 9	128 561	81 474
Lämnade bidrag	Not 10	-312 133	-240 700
Saldo transfereringar		0	0
Årets kapitalförändring	Not 11	-85 889	-222 945

Balansräkning, tkr

		2020-12-31	2019-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Rättigheter och andra immateriella tillgångar	Not 12	1 629	3 210
Summa immateriella anläggningstillgångar		1 629	3 210
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 13	222 663	177 674
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	Not 14	592 299	549 176
Pågående nyanläggningar	Not 15	19 364	36 947
Summa materiella anläggningstillgångar		834 326	763 797
Finansiella anläggningstillgångar			
Andelar i hel- och delägda företag	Not 16	2 088	2 953
Andra långfristiga värdepappersinnehav	Not 17	25 643	25 363
Summa finansiella anläggningstillgångar		27 731	28 316
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar		19 030	18 643
Fordringar hos andra myndigheter	Not 18	111 874	102 854
Övriga kortfristiga fordringar	Not 19	356	581
Summa kortfristiga fordringar		131 260	122 078
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		228 325	230 236
Upplupna bidragsintäkter		314 756	306 728
Övriga upplupna intäkter		11 711	13 064
Summa periodavgränsningsposter	Not 20	554 792	550 028
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	Not 21	-122 417	-156 831
Summa avräkning med statsverket		-122 417	-156 831
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	Not 22	2 053 157	2 164 661
Kassa och bank	Not 23	2 667	2 744
Summa kassa och bank		2 055 824	2 167 405
SUMMA TILLGÅNGAR		3 483 145	3 478 003

KAPITAL OCH SKULDER		2020-12-31	2019-12-31
Myndighetskapital			
Statskapital		11 194	10 106
Donationskapital		89 925	89 925
Resultatandelar i hel- och delägda företag		0	3 947
Balanserad kapitalförändring		779 130	1 001 081
Kapitalförändring enligt resultaträkningen		-85 889	-222 945
Summa myndighetskapital	Not 24	794 360	882 114
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 25	6 843	10 333
Övriga avsättningar	Not 26	23 423	15 927
Summa avsättningar		30 266	26 260
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	Not 27	540 670	533 715
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	Not 28	143 127	162 009
Leverantörsskulder		73 829	178 741
Övriga kortfristiga skulder	Not 29	60 982	65 349
Depositioner		14	14
Summa skulder m.m.		818 622	939 828
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		279 570	239 655
Oförbrukade bidrag	Not 30	1 476 289	1 305 736
Övriga förutbetalda intäkter		84 038	84 410
Summa periodavgränsningsposter	Not 31	1 839 897	1 629 801
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		3 483 145	3 478 003

ANSVARSFÖRBINDELSER	2020-12-31	2019-12-31
Åtaganden lokalfrågor		
Om universitetet beslutar att inte fullfölja projekten äger avtalsparten rätt att fakturera samtliga nedlagda kostnader för projekten samt påslag om 8 procent.	12 902	11 734
Om Universitetet beslutar att säga upp avtalet senast 2020-05-31 och endast för avflyttning, äger avtalsparten rätt att fakturera ett belopp motsvarande två årshyror.	0	9 935
Totalt belopp vid 100 procents fakturering av förgäveskostnader inklusive hyror	12 902	21 669

Förändring av **ansvar**sförbindelser per 31 december 2020 jämfört med 2019 beror främst på att vi inte har några **ansvar**sförbindelser gällande hyror.

Anslagsredovisning

Anslag	Ingående överför. belopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrevet	Omdisponerat anslagsbelopp	Indragning	Totalt disp. belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp*
Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning							
16:02:009 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (a)	156 831	1 812 675	0	0	1 969 506	-1 847 089	122 417
001 Takbelopp	156 831	1 812 675	0	0	1 969 506	-1 847 089	122 417
16:02:010 Forskning och utb. på forskarnivå (a)		1 709 980	0	0	1 709 980	-1 709 980	0
004 Basresurs		1 709 980	0	0	1 709 980	-1 709 980	0
16:02:065 Särskilda medel till universitet och högskolor (a)		74 499	0	0	74 499	-74 499	0
008 Nationellt resurscentrum i kemi (a)		1 442	0	0	1 442	-1 442	0
009 Tolk- och översättarutbildning (a)		22 276	0	0	22 276	-22 276	0
010 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare (a)		8 910	0	0	8 910	-8 910	0
011 Stöd till studenter med funktionshinder inkl. teckentolkning		36 134	0	0	36 134	-36 134	0
012 Utveckling av lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov (a)		2 514	0	0	2 514	-2 514	0
028 Idébanksmedel (a)		1 000			1 000	-1 000	0
043 Lärarutbildning i minoritetsspråk (a)		2 223	0	0	2 223	-2 223	0
Summa utgående överföringsbelopp exkl. obetecknade anslag	156 831	3 597 154	0	0	3 753 985	-3 631 568	122 417
Summa obetecknade anslag (överförs ej)	156 831	3 597 154	0	0	3 753 985	-3 631 568	122 417
Summa							

a = ramanslag.

*Universitet uppvisar ett anslagssparande om 122 417 tkr.

Finansiella villkor

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

2:9 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (ramanslag)

2:9 ap. 1 Takbelopp (ram)

Anslagsbelastningen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå i fråga om det senast avslutade räkenskapsåret ska redovisas i årsredovisningen.

Ersättningen för helårsstudenter och helårsprestationer beräknas på grundval av redovisning i studieregistret, Ladok. Vid beräkning av ersättning för helårsstudenter och helårsprestationer ska lärosätet använda de ersättningsbelopp som anges i regleringsbrevet i fråga för det senast avslutade räkenskapsåret. För eventuella helårsprestationer som har genomförts föregående år i december och som inte tidigare har ersatts av staten ska i stället ersättningen beräknas utifrån de belopp som tillämpades föregående räkenskapsår.

Eventuell skillnad mellan avräknade överföringar till räntekontot och den slutliga anslagsbelastningen redovisas som ett anslagssparande.

Om redovisning sker av fler helårsstudenter och helårsprestationer än vad som kan ge ersättning inom takbeloppet, kan sådan överproduktion sparas till följande budgetår utan regeringens särskilda medgivande. Stockholms universitet har ingen anslagsskredit.

Ränteintäkter – som erhållits på räntekonto och som hänför sig till anslagssparande för budgetåret 2020 – som inte får behållas ska beräknas från budgetårets utgång och fram till dess betalning sker. Denna ska ske senast när årsredovisningen är upprättad.

Universitetet uppvisar ett anslagssparande om 122 417 tkr vilket är under 10 procent av tilldelat takbeloppet.

2:10 Forskning och utbildning på forskarnivå (ramanslag)

2:10 ap. 4 Basresurs (ram)

Medel får disponeras fritt utan begränsning till vetenskapsområden. I anslaget ingår medel för strategiska forskningsområden (havsmiljöforskning 10 821 tkr, klimatforskning 20 414 tkr) samt medel för ett nätverk för Europaforskning i juridik.

Stockholms universitet bemyndigas med anledning av medlemskap i EIT Digital under Europeiska institutet för innovation och teknik (EIT) att under 2019–2022 besluta om en årlig medlemsavgift på högst 400 tkr (i enlighet med beslut om vårandringsbudgeten 2019).

2:65 Särskilda medel till universitet och högskolor (ramanslag)

2:65 ap. 8 Nationellt resurscentrum i kemi. Avser verksamhet i Nationellt resurscentrum i kemi under 2020. Linköpings universitet ska svara för en samordning av de verksamheter som bedrivs vid de nationella resurscentrumen i biologi, fysik respektive kemi vid Uppsala universitet, Lunds universitet respektive Stockholms universitet samt vid det egna resurscentrumet i teknik (U2014/01602/S med flera). Stockholms universitet ska samarbeta med Linköpings universitet i samordningen av verksamheterna.

2:65 ap. 9 Tolk- och översättarutbildning. 9 791 tkr avser den utbyggnad av tolk- och tolkläro- utbildningen som inleddes 2018. Stockholms universitet ska redovisa utbyggnaden i årsredovisningen för 2020.

2:65 ap. 10 Särskilda uppgifter rörande svenska som andraspråk och svenskundervisning för invandrare.

2:65 ap. 11 Stöd till studenter med funktionshinder inklusive teckentolkning.

2:65 ap. 12 Utveckling av lärarutbildningen för dövas och hörselskadades behov.

2:65 ap. 43 Lärarutbildning i minoritetsspråk.

2:65 ap. 28 Idébanksmedel. Stockholms Universitet bemyndigas att under 2020 utbetala ett kapitaltillskott på högst 1 000 tkr till holdingbolaget som är knutet till universitet i enlighet med beslut om budgetproposition för 2020.

Kapitaltillskottet ska finansiera kostnader för de så kallade idébankerna. Idébankens verksamhet, kostnader och inriktning ska framgå av bolagens årsredovisning.

Till räntekontot överförs varje månad en tolfedel av anslagen. Anslagen avräknas i samband med överföringen.

Redovisnings- och värderingsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med regleringsbrev samt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Universitetets redovisning följer förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF) samt förordning (1993:1153) om redovisning av studier med mera vid universitet och högskolor.

Redovisningen vid universitetet följer god redovisningssed enligt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till FÅB:en.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 10 § förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 50 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Undantag från vissa bestämmelser för universitet och högskolor i regleringsbrevet (bilaga 1)

- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen om redovisning mot anslag enligt 12 § anslagsförordningen (2011:223). Avräkning mot anslag och anslagsposter för medel som utbetalas till lärosätenas räntekonton i Riksgäldskontoret ska ske i samband med de månatliga utbetalningarna till respektive lärosätes räntekonto i Riksgäldskontoret.
- Vidare medges undantag från 7 § anslagsförordningen (2011:223) på så sätt att lärosädet får överföra såväl överproduktion som utnyttjat takbelopp (anslagssparande) till ett värde av högst 10 procent av takbeloppet till efterföljande budgetår utan att särskilt begära regeringens medgivande.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen i 2 kap. 4 § tredje stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att årsredovisningen ska innehålla redovisning av vissa väsentliga uppgifter. Universitet och högskolor ska i stället lämna uppgifter enligt tabell 2 i avsnitt 3 Väsentliga uppgifter där det även framgår vilka styckkostnader i enlighet med 3 kap. 1 § andra stycket förordningen om årsredovisning och budgetunderlag som myndigheterna ska redovisa.
- Universitet och högskolor ska i samband med upprättandet av noter till årsredovisningen särskilt beakta att specifikation ges av
 - o låneram i Riksgäldskontoret uppdelad på beviljad låneram och utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut, och
 - o beviljad och under året maximalt utnyttjad kontokredit hos Riksgäldskontoret.
- Universitet och högskolor medges undantag från bestämmelsen enligt 2 kap. 4 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, om att i årsredovisningen upprätta och lämna en finansieringsanalys till regeringen.
- Universitet och högskolor medges undantag från 2 kap. 1 § första stycket och 3 § kapitalförsörjningsförordningen (2011:210) om finansiering av anläggningstillgångar enligt följande. En anläggningstillgång som används i myndighetens verksamhet får helt eller delvis finansieras med bidrag som har mottagits från icke-statliga givare. Detta gäller även för bidrag från statliga bidragsgivare under förutsättning att bidraget har tilldelats för ändamålet.
- Vidare medges Stockholms universitet rätt att förvalta donationsmedel i aktier och andra värdepapper enligt 12 § första stycket donationsförordningen (1998:140). Universitetet får även uppdra åt någon annan att placera dessa medel i enlighet med 12 § andra stycket. Universitetet ska i årsredovisningen redovisa hur avkastningen har utvecklats i förhållande till marknadsindex.

- Universitet och högskolor medges undantag från 25 a § andra och tredje styckena avgiftsförordningen (1992:191) om disposition av inkomster från avgiftsbelagd verksamhet. Uppgår det ackumulerade överskottet till mer än 10 procent av den avgiftsbelagda verksamhetens omsättning under räkenskapsåret ska myndigheten i årsredovisningen redovisa hur överskottet ska disponeras. Har det uppkommit ett underskott i en avgiftsbelagd verksamhet som inte täcks av ett balanserat överskott från tidigare räkenskapsår ska myndigheten i årsredovisningen lämna ett förslag till regeringen om hur underskottet ska täckas.

Värderingsprinciper

Tillgångar och skulder, förutom finansiella anläggningstillgångar, har värderats till anskaffningsvärde. Finansiella anläggningstillgångar har portföljvärderats.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella tillgångar utgörs främst av anskaffningar avseende förvärvade licenser samt rättigheter, oftast dataprogram. Aktivering kan ske om anskaffningsvärdet överstiger 10 tkr och den ekonomiska livslängden är minst fem år.

Materiella anläggningstillgångar

Inventarier med ett anskaffningsvärde på minst 25 tkr och med en ekonomisk livslängd på minst tre år redovisas som anläggningstillgång. Anläggningstillgångar avskrivs enligt nyttjandetid med följande avskrivningstider:

- 3 år Datorer och kringutrustning
- 5 år Kontorsmaskiner och utrustning, inventarier, fordon, med mera.
- 10 år Byggnadsinventarier och förbättringsutgift annans fastighet.
- 25 år Fartyg och skepp

För konstföremål tillämpas ingen avskrivning.

Av Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) föreskrifter till 5 kap. 1 § FÅB framgår att om en sammansatt anläggningstillgång har betydande delar eller komponenter som förväntas förbrukas i annan takt än den totala tillgången, ska komponenterna delas upp och skrivas av var för sig utifrån respektive komponents nyttjandeperiod. För universitetet kan detta vara tillämpligt när det gäller anläggningstillgångar inom fartyg och skepp samt anläggningar inom forskningsinfrastruktur. Stockholms universitet bedömer att befintliga anläggningstillgångar, som skulle kunna falla under tillämpningen av komponentavskrivning, inte innehåller komponenter som förväntas förbrukas i annan väsentlig takt än den totala tillgången.

Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper har portföljvärderats. I de fall nedskrivning behöver göras i samband med denna värdering sker detta efter individuell prövning till det lägsta av bokfört värde och marknadsvärde.

Under finansiella anläggningstillgångar redovisas aktier och aktieägartillskott i Stockholms universitet Holding AB. Vid värderingen av aktier och andelar i hel- eller delägda företag har anskaffningsvärdemetoden tillämpats i enlighet med 5 kap. 7§ i FÅB. Anskaffningsvärdemetoden innebär att en anläggningstillgång redovisas till anskaffningsvärdet minskat med ackumulerade av- och nedskrivningar. Anskaffningsvärdet motsvaras av det ackumulerade kapital som staten har tillfört företaget. Nedskrivning kan bli aktuellt att göra om statens tillförda kapitaltillskott har förbrukats (5 kap. 7 § FÅB). Om det egna kapitalet i bolaget understiger myndighetens värde av bolaget under balansposten andelar i hel- och delägda företag ska anskaffningsvärdet fastställas till det lägre beloppet.

Redovisning enligt anskaffningsmetoden gäller från och med 2020 enligt beslut av regeringen. Tidigare gällde redovisning enligt kapitalandelsmetoden. Den innebar att värdet av aktier-na/andelarna ökades respektive minskades i samma mån som företagets egna kapital förändrades. Under 2020 har bolaget tillförts ett kapitaltillskott från staten i form av så kallade idébanksmedel på 1 000 tkr, vilket gör att värdet av anläggningstillgången ökar med detta belopp till 2 088 tkr.

Fordringar och skulder

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta. Osäkra fordringar har bedömts individuellt. I de fall faktura eller motsvarande handling inkommit efter fastställd brytdag eller där fordrings- eller skuldbeloppet inte är känt vid brytdagen, redovisas beloppet som periodavgränsningspost.

Periodavgränsningsposter

Periodiseringar innebär att kostnader och intäkter hänförs till det år som de avser. I allt väsentligt har periodiseringar skett för till exempel leverantörsfakturor, semesterlöneskuld, avgifter samt intäkter som värderats utifrån nedlagda kostnader efter prövning av fordrans giltighet mot finansier. Beloppsgränsen för periodiseringar uppgår till 50 tkr.

Utländska valutor

Fordringar och skulder i utländsk valuta värderas enligt balansdagens kurs. Behållning på EUR-konto per den 31 december 2020 har värderats till balansdagens kurs.

Externmedelsfinansierade projekt

I den löpande redovisningen bokförs inbetalda medel för bidragsprojekt (förskott) som en skuld till finansieraren. Kostnader som avser projektet skall bokföras löpande när de uppstår. För bidragsfinansierade projekt bokförs vid varje månads slut intäkter motsvarande månadens kostnader, vilket medför att de bidragsfinansierade projekten som löper under året har ett resultat på noll kronor. Vid bokslutet redovisas oförbrukade bidrag under periodavgränsningsposter på skuldsidan i balansräkningen. Alla bidragsprojekt kontrolleras årligen för att fastställa att de har ett underliggande kontrakt med dispositionstid för medlen efter den 31 december.

I de fall kostnaderna under året har varit större än inbetalda medel har universitetet en fordran på finansieraren, och denna bokförs på tillgångssidan i balansräkningen under periodavgränsningsposter.

I uppdragsprojekt bokförs intäkter och kostnader löpande under året. För uppdragsprojekt som pågår över årsskiftet bokförs resultatet som periodiseringspost på tillgångs- respektive skuldsidan i balansräkningen. Uppdragsprojekt som slutförts under året resultatförs.

Transfereringar

Universitetet redovisar transfereringar enligt Ekonomistyrningsverkets rekommendationer. Som transfereringar redovisas bland annat stipendier och lämnade bidrag samt de intäkter som erhållits för att finansiera transfereringarna, där antingen givaren till universitetet och/eller mottagaren från universitetet är en statlig part.

Avstämning av mellanhavanden med andra statliga myndigheter

Vid inrapportering till statsredovisningen ska varje transaktion till annan statlig myndighet kunna särredovisas. Erhållna bidrag och avgifter samt givna bidrag och köp ska redovisas och stämmas av med varje statlig motpart för belopp överstigande 1 000 tkr. För fordringar och skulder över årsskiftet gäller att belopp över 100 tkr ska stämmas av. Stockholms universitet har i sin kodsträng en unik kod för varje myndighet och en gemensam kod för samtliga övriga motparter för att kunna särskilja dessa transaktioner. Efter årets avstämning med andra statliga myndigheter har universitetet inga oförklarade differenser.

Fullkostnadsmodell

Universitetet tillämpar lönebaserad fördelning av indirekta kostnader, det vill säga den modell som Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) har rekommenderat lärosäten att använda.

Övriga väsentliga uppgifter

Stockholms universitet Holding AB

Från och med 1 januari 1998 utövar Stockholms universitet sin roll som företrädare för staten som ägare i Stockholms universitet Holding AB och dess helägda bolag. Bolaget äger helt eller delvis aktier i 24 bolag, varav två dotterbolag, två intressebolag och 20 bolag, där innehavet är mindre än 20 procent.

Förvaltning av stiftelser

I enlighet med Stiftelselagen (1994:1220) bröts de fonder och samförvaltade donationer som är att betrakta som stiftelser och därmed egna juridiska personer ut ur universitetets redovisning den 1 januari 1997. Utanför universitetets redovisning finns 136 anknutna stiftelser vilka avger separata årsredovisningar.

Marknadsvärdet av det förvaltade kapitalet uppgår till 577 584 tkr per den 31 december 2020.

Bidrag och stipendier som beviljats under 2020 är 13 788 tkr. Totalavkastningen 2020 på stiftelsernas kapital var 7,3 procent. Förvaltningen av universitetets stiftelser regleras av en placeringspolicy som fastställs av universitetsstyrelsen varje år. Det förvaltade kapitalet bestod vid utgången av året av svenska aktiefonder 47 procent, utländska aktiefonder 7 procent och ränteplaceringar 46 procent.

Universitetet handhar förvaltningen av de anknutna stiftelserna. Denna förvaltning har under 2020 haft kostnader på 1 300 tkr (1 663 tkr 2019) varav personalkostnaderna är 801 tkr (1 195 tkr 2019). Ersättning från stiftelserna uppgår till 1 300 tkr (1 738 tkr 2019).

Noter till resultat- och balansräkning

(Belopp i tkr)

NOT 1 INTÄKTER AV ANSLAG	2020-12-31	2019-12-31
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 886 152	1 734 353
Forskning och utbildning på forskarnivå	1 686 972	1 644 949
Summa intäkter av anslag	3 573 124	3 379 302

NOT 2 INTÄKTER AV AVGIFTER OCH ANDRA ERSÄTTNINGAR	2020-12-31	varav inom staten	2019-12-31	varav inom staten
---	------------	-------------------	------------	-------------------

Intäkter enligt § 4 Avgiftsförordningen*

Kompender	122	0	232	0
Övrigt material	657	66	4 024	2 633
Lokaler	6 616	1 983	7 898	608
Konferenser	5 097	2 835	21 180	8 160
Rikstest m.m.	1 720	0	2 050	0
Konsulttjänster	26 633	22 660	24 602	18 546
Resurssamordning	21 050	19 800	19 958	19 958
Summa	61 895	47 344	79 944	49 905

Intäkter enligt regleringsbrev

Uppdragsutbildning	73 313	–	118 420	–
Uppdragsforskning	106 554	–	97 900	–
Upplåtande av bostadslägenhet	33 844	–	36 302	–
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	39 102	–	30 368	–
Högskoleprovet	5 476	–	8 622	–
Beställd utbildning	3 795	–	2 293	–
Summa	262 084	–	293 905	–

Övriga intäkter

Övriga intäkter i verksamheten	59 002	–	58 841	–
Summa	59 002	–	58 841	–
Summa intäkter av avgifter och andra ersättningar	382 981	–	432 690	–

*Intäkter av avgifter och andra ersättningar för 2020 har minskat med 49 709 tkr jämfört med 2019, vilket främst beror på minskade intäkter från uppdragsutbildning och konferenser på grund av pandemin.

Särredovisning av tjänsteexport	2020-12-31	2019-12-31
Intäkter	50 494	40 679

Från och med 2017 särredovisar universitetet intäkter av tjänsteexport enligt rekommendation från Högskolornas forum för redovisningsfrågor (HfR). Tjänsteexport är sådana tjänster som inom eller utom riket tillhandahålls till avnämare i utlandet.

NOT 3 INTÄKTER AV BIDRAG	2020-12-31	2019-12-31
Bidragsintäkter per finansiärsgrupp		
Forskningsråd	630 959	684 442
Organisationer liknande forskningsråd	84 932	88 313
Sektorsorgan	44 648	49 953
Övriga statliga myndigheter	291 893	213 062
Kommuner	602	1 128
Regioner	3 829	10 021
Svenska stiftelser och ideella föreningar	247 364	261 313
Svenska företag	16 086	19 028
Affärsdrivande verk	50	283
EU-program	140 395	127 980
Nordiska finansiärer	28 414	27 441
Utländska finansiärer utom Norden	24 126	28 933
Summa intäkter av bidrag*	1 513 298	1 511 897

*De totala bidragsintäkterna för 2020 ligger i paritet med förra året. Skillnader mellan åren avser en minskning av bidrag från Vetenskapsrådet och en ökning av bidrag från Kammarkollegiet avseende särskilda satsningar från regeringen.

NOT 4 FINANSIELLA INTÄKTER	2020-12-31	2019-12-31
Ränteintäkter på räntekonto i Riksgäldskontoret	26	1 325
Övriga finansiella intäkter	1 970	4 801
Summa finansiella intäkter*	1 996	6 126

*De finansiella intäkterna är lägre än föregående år på grund av att universitetet 2019 bytte kapitalförvaltare, vilket innebar att när innehavet hos den tidigare kapitalförvaltaren försälldes genererades en reavinst om 4 388 tkr. Ränteintäkterna är lägre än föregående år, medan intäkter för orealiserade värdeökningar på långsiktiga värdepapper är högre.

NOT 5 KOSTNADER FÖR PERSONAL	2020-12-31	2019-12-31
Lönekostnader, exklusive arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	2 568 956	2 498 721
- varav arvode till styrelse, kommittéer och ej anställd personal	8 825	7 840
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier och avgifter	1 349 672	1 266 767
Övriga personalkostnader (t ex. företagshälsövård, traktamenten, kurs- och konferensavgifter)	36 544	67 617
Summa kostnader för personal*	3 955 172	3 833 105

*Personalkostnader har ökat med 122 mnkr jämfört med 2019 och beror på fler anställda, löneökningar, högre arbetsgivaravgifter – som en konsekvens av löneökningar – samt högre pensionskostnader. Övriga personalkostnader har minskat med 31 mnkr p.g.a. lägre traktamente och kursavgifter som en effekt av pandemin.

NOT 6 KOSTNADER FÖR LOKALER	2020-12-31	2019-12-31
Hyror exklusive mediakostnader	705 734	671 875
Mediakostnad (el, värme, gas, kyla, vatten)	16 250	19 098
Lokalvårdskostnad (externt utförd), renhållning, bevakning och övriga lokalkostnader	55 977	62 034
Summa kostnader för lokaler*	777 961	753 007

*Ökningen av lokalkostnader beror på att lokaler tillkommit, befintliga kontrakt omförhandlats och på indexuppräkning av befintliga kontrakt.

NOT 7 ÖVRIGA DRIFTKOSTNADER	2020-12-31	2019-12-31
Konsulttjänster	175 013	168 006
Material	129 936	136 055
Resor	26 874	125 027
Övriga tjänster	109 509	117 421
Böcker, tidskrifter och övriga publikationer	68 729	68 757
Datatjänster	74 255	75 230
Övriga driftskostnader	59 553	87 343
Reparationer och underhåll	29 102	33 284
Summa övriga driftskostnader*	672 971	811 123

*Skillnaden mellan åren beror främst på lägre resekostnader på grund av pandemin.

NOT 8 FINANSIELLA KOSTNADER	2020-12-31	2019-12-31
Räntekostnader på räntekonto i Riksgäldskontoret	104	5 739
Övriga finansiella kostnader	1 620	2 349
Summa finansiella kostnader*	1 724	8 088

*Skillnaden mellan åren beror på att Riksgälden haft noll-ränta sedan 2020-01-08. Räntenivåerna har varit lägre i jämförelse med år 2019.

NOT 9 ÖVRIGA ERHÅLLNA MEDEL FÖR FINANSIERING AV BIDRAG	2020-12-31	2019-12-31
Knut och Alice Wallenbergs stiftelse	41 054	36 095
Medel från EU:s institutioner	26 566	8 813
Medel från internationella organisationer	24 599	12 074
Riksbankens jubileumsfond	19 115	13 867
Marianne & Marcus Wallenbergs stiftelse	5 896	*
Medel från övriga*	3 764	5 176
Medel från kommuner och regioner	1 789	1 024
Göran Gustafssons stiftelse	1 490	1 522
Torsten & Ragnar Söderbergs stiftelse	1 141	*
Engquists stiftelse	1 140	*
RMC cancerfonder	936	1 919
Medel från privata företag	637	584
Stiftelsen för strategisk forskning	434	400
Summa övriga erhållna medel för finansiering av bidrag**	128 561	81 474

*I Medel från övriga ingick år 2019 Marianne & Marcus Wallenbergs stiftelse med 1,5 mnkr, Torsten & Ragnar Söderbergs Stiftelse med 0,7 mnkr och Engquists stiftelse med 1 mnkr.

**Ökningen består av EU-bidrag för coronavirusforskning på 15,6 mnkr och från EU:s ramprogram Horizon med 6,3 mnkr samt ökade bidrag från flera av stiftelsema.

NOT 10 LÄMNAD E BIDRAG	2020-12-31	2019-12-31
Bidrag till statliga myndigheter	156 736	118 675
Bidrag till övriga länder för konsumtion	35 980	22 591
Lämnade bidrag internationella organisationer	56 710	43 130
Stipendier	36 513	34 730
Övriga lämnade bidrag	26 194	21 574
Summa lämnade bidrag*	312 133	240 700

*Skillnaden mellan åren består av högre lämnade bidrag till högskolor och universitet, bidrag till övriga länder för konsumtion samt högre lämnade bidrag till internationella organisationer.

NOT 11 ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	2020-12-31	2019-12-31
Anslagsfinansierad verksamhet	-89 840	-203 239
Avgiftsfinansierad verksamhet	3 951	-18 712
Resultatandelar från hel- och delägda företag	0	-994
Summa årets kapitalförändring	-85 889	-222 945

Kapitalförändring per område	Balanserad kapitalförändring (A)	Årets kapitalförändring (B)	Summa (A+B)
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå			
Utbildning enligt uppdrag i regleringsbrev*	588 622	16 608	605 230
Uppdragsverksamhet	6 238	-3 449	2 789
Summa	594 860	13 159	608 019
Forskning och utbildning på forskarnivå			
Forskning och utbildning på forskarnivå*	160 639	-106 448	54 191
Uppdragsverksamhet	23 631	7 400	31 031
Summa	184 270	-99 048	85 222
Summa totalt	779 130	-85 889	693 241

*En justering av balanserad kapitalförändring har gjorts om 994 tkr som avser föregående års resultatandelar från dotterbolag.

Kapitalförändringen redovisas enligt bilaga 1 i regleringsbrevet för universitet och högskolor.

Stockholms universitet redovisar anslagsfinansierad verksamhet och bidragsfinansierad verksamhet inom de två verksamhetsgrenarna Utbildning på grundnivå och avancerad nivå och Forskning och utbildning på forskarnivå. För den avgiftsbelagda verksamheten avseende beställd utbildning, uppdragsutbildning och uppdragsforskning, redovisas kapitalförändringen i ovanstående not under de båda rubrikerna Uppdragsverksamhet.

NOT 12 IMMATERIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	2020-12-31	2019-12-31
Förvärvade licenser, rättigheter, m.m.		
Ingående anskaffningsvärde	16 810	19 804
Årets anskaffningar	186	362
Årets försäljningar/utrangeringar	-2 397	-3 356
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	14 599	16 810
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-13 600	-14 652
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-1 637	-2 265
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	2 267	3 317
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-12 970	-13 600
Utgående bokfört värde	1 629	3 210

NOT 13 FÖRBÄTTRINGSUTGIFTER PÅ ANNANS FASTIGHET	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	501 685	456 484
Årets anskaffningar	72 862	35 332
Pågående förbättringsutgifter årets anskaffningar	20 737	19 369
Under året omklassificerade	-19 369	-5 660
Årets försäljningar/utrangeringar	-11 934	-3 840
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde*	563 981	501 685
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-324 011	-300 859
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-28 635	-26 690
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	11 328	3 538
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-341 318	-324 011
Utgående bokfört värde	222 663	177 674

*Förändringen mellan åren avser främst investeringar avseende Albano och ombyggnationer.

NOT 14 MASKINER, INVENTARIER, INSTALLATIONER	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	1 560 420	1 333 380
Årets anskaffningar*	162 819	265 510
Under året omklassificerade	0	0
Årets försäljningar/utrangeringar	-57 126	-38 470
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	1 666 113	1 560 420
Ingående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-1 011 244	-931 609
Årets avskrivningar/nedskrivningar	-119 188	-117 688
Årets försäljningar/utrangeringar, avskrivningar/nedskrivningar	56 618	38 053
Utgående ackumulerade avskrivningar/nedskrivningar	-1 073 814	-1 011 244
Utgående bokfört värde	592 299	549 176

*Förändringen mellan åren avser främst invärderad konst om 100 mnkr under 2019. I övrigt består årets anskaffningar av investeringar avseende mikroskopi inom biokemi och biofysik.

NOT 15 PÅGÅENDE NYANLÄGGNINGAR	2020-12-31	2019-12-31
Ingående anskaffningsvärde	36 947	62 043
Årets anskaffningar	209 192	169 718
Färdigställda anläggningar	-236 106	-200 474
Under året omklassificerade	9 331	5 660
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	19 364	36 947

NOT 16 ANDELAR I HEL- OCH DELÄGDA FÖRETAG

Universitetet (som del i rättssubjektet staten) företräder staten i dess ägande av 100 procent av Stockholms universitets Holding AB (3 000 aktier, nominellt värde 300 tkr). Företaget är ej börsnoterat. Andelarna, motsvarande 5 275 tkr, har erhållits från Näringsdepartementet enligt beslut 20 december 1997. Därmed har inte universitetet något anskaffningsvärde för aktierna.

Stockholms universitets Holding AB innehar följande aktier 2020-12-31:

100% Success AB

100% SU Inkubator

20% Aktiebolaget svenska stjärnor

25% Choros Cognition AB

Stockholms universitets Holding äger också aktier i ytterligare 20 företag. Innehavet i varje företag är mindre än 20 procent.

Bokfört värde	2020-12-31	2019-12-31
Statskapital (från Näringsdepartementet)	2 953	3 947
Justering föregående års resultat/ändrad redovisningsprincip*	-1 865	-994
Kapitaltillskott	1 000	0
Summa andelar i hel- och delägda företag	2 088	2 953

*Från och med 2020 redovisas andelar i hel-/delägda företag enligt anskaffningsvärdemetoden. Omräkning till ett anskaffningsvärde har skett av andelar i hel-/delägda företag för 2020 medan andelarna för 2019 redovisas enligt kapitalandelsmetoden.

NOT 17 ANDRA LÅNGFRISTIGA VÄRDEPAPPERSINNEHAV*	2020-12-31	2019-12-31
Aktier		
Aktie- och räntefonder	25 643	25 363
Summa långfristiga värdepappersinnehav	25 643	25 363

Långfristiga värdepapper redovisas till verkligt värde, marknadsvärde.

NOT 18 FORDRINGAR HOS ANDRA MYNDIGHETER	2020-12-31	2019-12-31
Kundfordringar hos andra myndigheter*	41 359	29 428
Fordran mervärdesskatt	62 092	71 982
Övriga fordringar hos andra myndigheter	8 423	1 444
Summa fordringar hos andra myndigheter	111 874	102 854

*Skillnaden mellan åren avser högre fakturering till Skolverket.

NOT 19 ÖVRIGA KORTFRISTIGA FORDRINGAR	2020-12-31	2019-12-31
Förskott till anställda	270	581
Övriga kortfristiga fordringar	86	0
Summa övriga kortfristiga fordringar	356	581

*Reseförskott till anställda har minskat jämtört med 2019 på grund av pandemin.

NOT 20 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2020-12-31	2019-12-31
Förutbetalda hyreskostnader	153 923	157 993
Övriga förutbetalda kostnader	74 402	72 243
Summa förutbetalda kostnader	228 325	230 236
Upplupna bidragsintäkter, inomstatliga	78 122	71 840
Upplupna bidragsintäkter, utomstatliga	236 634	234 888
Summa upplupna bidragsintäkter	314 756	306 728
Upplupna uppdragsintäkter	10 926	10 601
Övriga upplupna intäkter	785	2 463
Summa övriga upplupna intäkter	11 711	13 064
Summa periodavgränsningsposter	554 792	550 028

NOT 21 AVRÄKNING MED STATSVERKET	2020-12-31	2019-12-31
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	-156 831	-86 253
Redovisat mot anslag	3 631 568	3 433 403
Anslag som tillförts räntekonto	-3 597 154	-3 503 981
Återbetalning av anslagsmedel	0	0
Summa avräkning med statsverket*	-122 417	-156 831

*Universitetet uppvisar ett anslagssparande om totalt 122 417 tkr.

NOT 22 BEHÅLLNING RÄNTEKONTO I RIKSGÄLDSKONTORET	2020-12-31	2019-12-31
Behållning på universitetets räntekonto	2 053 157	2 164 661
Summa behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2 053 157	2 164 661
Beviljad räntekontokredit enligt regleringsbrev.	0	0

NOT 23 KASSA OCH BANK	2020-12-31	2019-12-31
Banktillgodohavande avseende fondförvaltning	62	36
Övriga banktillgodohavanden (EUR-kontot)	2 605	2 708
Summa kassa och bank	2 667	2 744

NOT 24 MYNDIGHETSKAPITAL

Universitetet redovisar en negativ kapitalförändring om 85 889 tkr (222 945 tkr), vilket motsvarar 1,54 procent (4,01 procent) av verksamhetens kostnader om 5 557 288 tkr (5 551 965 tkr).

Myndighetskapital per verksamhetsområde	2020-12-31	2019-12-31
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	608 019	594 283
Forskning och utbildning på forskarnivå	85 222	183 853
Kapital, donationskapital och resultatandelar i hel- och delägda företag	101 119	103 978
Summa myndighetskapital	794 360	882 114

	Stats- kapital*	Donations- kapital**	Resultat- andelar i hel- och delägda företag	Balanserad kapital- förändring anslags- finansierad verksamhe	Balanserad kapital- förändring avgifts- belagd verksamhe	Kapital- förändring enligt resultat- räkningen	Summa
Utgående Balans 2019	10 106	89 925	3 947	953 494	48 581	-222 945	883 108
Ändrade redovisningsprinciper			-994				-994
A. Ingående balans 2020	10 106	89 925	2 953	953 494	48 581	-222 945	882 114
Föregående års kapitalförändring	1 088		-2 953	-204 233	-18 712	222 945	-1 865
Årets kapitalförändring						-85 889	-85 889
B. Summa årets förändring	1 088	0	-2 953	-204 233	-18 712	137 056	-87 754
C. Utgående balans 2020	11 194	89 925	0	749 261	29 869	-85 889	794 360

*År 1997 erhöll Stockholms universitet 5 275 tkr i statskapital utan avkastningskrav. Från och med 2020 redovisas resultatandelar i hel- och delägda företag enligt anskaffningsmetoden och redovisas under statskapital. Från och med 2019 ingår i statskapital utan avkastningskrav konst från Statens Konstråd med motsvarande 9 808 tkr.

**Förändringen av donationskapital avser invärderad konst under 2019.

NOT 25 AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE	2020-12-31	2019-12-31
Ingående avsättning pensioner	10 333	12 900
Årets pensionskostnad	1 579	3 492
Årets pensionsutbetalningar	-5 069	-6 059
Utgående avsättningar för pensioner och liknande avsättningar	6 843	10 333

NOT 26 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR	2020-12-31	2019-12-31
Omhändertagningskostnad av strålkällor	2 689	2 689
Avsättning trygghetsmedel	18 134	13 238
Twister (arbetsrättsliga och avseende ombyggnationskostnader)	2 600	0
Summa övriga avsättningar	23 423	15 927

Stockholms universitet tar det finansiella ansvaret, i enlighet med 13§, första stycket punkt 1 i strålskyddslagen (1988:220), för radioaktivt avfall från de åtta slutna strålkällor som finns i universitetets verksamhet. Samtliga källor är aktuella för avveckling tidigast om 20–30 år.

NOT 27 LÅN I RIKSGÄLDSKONTORET*	2020-12-31	2019-12-31
Lån vid årets början	533 715	503 513
Under året upptagna lån	82 050	152 930
Årets amortering	-75 095	-122 728
Summa lån i Riksgäldskontoret	540 670	533 715
Beviljad låneram enligt regleringsbrev.	619 000	597 000

*År 2019 gjordes stora investeringar avseende forskningsinfrastruktur.

NOT 28 KORTFRISTIGA SKULDER TILL ANDRA MYNDIGHETER	2020-12-31	2019-12-31
Skuld till Skatteverket (arbetsgivaravgifter m.m.)	66 561	68 024
Skuld mervärdesskatt	9 741	9 956
Leverantörsskulder	61 635	57 164
Övriga skulder till andra myndigheter*	5 190	26 865
Summa kortfristiga skulder till andra myndigheter	143 127	162 009

*Skillnaden mellan åren avseende övriga skulder till andra myndigheter beror på skuld till Arbetsförmedlingen 2019 gällande ej förbrukade medel från uppdragsprojekten Korta vägen och Snabbspår.

NOT 29 ÖVRIGA KORTFRISTIGA SKULDER	2020-12-31	2019-12-31
Personalens källskatt	57 884	61 981
Avräkning valutakonton	2 605	2 708
Övrigt	493	660
Summa övriga kortfristiga skulder	60 982	65 349

NOT 30 OFÖRBRUKADE BIDRAG	2020-12-31	2019-12-31
Forskningsråd	714 663	641 179
Övriga statliga myndigheter	221 314	228 680
Svenska stiftelser och ideella föreningar	164 650	141 647
EU-program	188 722	154 495
Sektorsorgan	48 662	38 605
Nordiska finansiärer	11 993	28 585
Finansiärer av rådskaraktär	28 218	24 064
Svenska företag, affärsdrivande verk	24 682	15 290
Högskolor och universitet	26 555	11 281
Utländska finansiärer	34 540	15 273
Anknutna stiftelser	6 998	6 025
Kommuner och regioner	5 292	612
Summa oförbrukade bidrag*	1 476 289	1 305 736

*Skillnaden mellan åren består till största del av bidragsmedel från Vetenskapsrådet och EU.

Den genomsnittliga årliga ökningen av oförbrukade bidrag har varit 7,61 procent under de fem senaste åren. År 2020 har ökningen varit 13,06 procent medan ökningen 2019 var 2,44 procent. Till den bidragsfinansierade verksamheten finns framtida avskrivningskostnader knutna till ett värde av 204 574 tkr.

Specifikation av oförbrukade bidrag	2020-12-31	2019-12-31
Bidrag från annan statlig myndighet	1 009 321	943 809
Bidrag från icke statliga organisationer eller privata personer	441 263	338 068
Oförbrukade donationer	25 705	23 859
Totalt oförbrukade bidrag	1 476 289	1 305 736

Förbrukningstakt för oförbrukade bidrag från statlig givare:

	2020-12-31	Inom 3 mån.	3–12 mån.	1–3 år
Förbrukning oförbrukade bidrag från annan statlig myndighet	1 009 321	169 061	507 184	340 487

Beräkningen har gjorts i enlighet med rekommendationer från Högskolornas forum för redovisningsfrågor (HfR) för schablonberäkning av omsättningshastigheten, vilket enligt denna metod är 1,06.

NOT 31 PERIODAVGRÄNSNINGSPOSTER	2020-12-31	2019-12-31
Upplupna semesterlöneskulder inkl. lönekostnadspålägg	240 288	223 490
Upplupna löneskulder inkl. lönekostnadspålägg	14 639	5 770
Övriga upplupna kostnader	24 643	10 394
Summa upplupna kostnader	279 570	239 654
Oförbrukade bidrag, statliga	1 009 321	943 809
Oförbrukade bidrag, utomstatliga	466 968	361 927
Summa oförbrukade bidrag	1 476 289	1 305 736
Förutbetalda intäkter	22 849	22 955
Förutbetalda uppdragsintäkter, statliga*	41 894	44 375
Förutbetalda uppdragsintäkter, utomstatliga	19 295	17 080
Summa förutbetalda intäkter	84 038	84 410
Summa periodavgränsningsposter	1 839 897	1 629 800

*Skillnaden mellan åren beror på högre semesterlöneskuld samt högre oförbrukade bidrag som en konsekvens av pandemin.

Redovisning av avgiftsbelagd verksamhet 2020

Verksamhet	Över-/underskott t.o.m. 2018	Över-/underskott 2019	Intäkter 2020	Kostnader 2020	Över-/underskott 2020	Ackumulerat över-/underskott, utgående 2020
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå						
Beställd utbildning	131	0	3 795	-3 795	0	131
Yrkehögskolan, KY m.m.	0	0	0	0	0	0
Uppdragsutbildning	6 518	-8 705	73 313	-74 706	-1 393	-3 580
Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter	9 245	-1 655	39 102	-35 712	3 390	10 980
Övrigt	0	0				0
Summering	15 894	-10 360	116 210	-114 213	1 997	7 531
Forskning eller utbildning på forskarnivå						
Uppdragsforskning	18 909	-10 007	106 554	-108 056	-1 502	7 400
Summering	18 909	-10 007	106 554	-108 056	-1 502	7 400
Verksamhet där krav på full kostnadstäckning inte gäller						
Högskoleprovet	-7 082	-3 468	5 476	-9 321	-3 845	-14 395
Upplåtande av bostadslägenhet - utbytesprogram och gästforskare*	-15 507	1 015	31 149	-40 629	-9 480	-23 972
Upplåtande av bostadslägenhet - regeringsbeslut (U2018/03635/UH)**	0	0	2 695	-2 695	0	0
Övrigt	0	0	0	0	0	0
Summering	-22 589	-2 453	39 320	-52 645	-13 325	-38 367

*Det totala antalet lägenheter som fanns att tillgå vid Stockholms universitet under 2020 var 667 stycken, varav 86 lägenheter kunde hyras ut med dubbla bäddar (de flesta hyrdes ut som singelboende). I genomsnitt hyrdes 525,5 bäddar ut till utbytesstudenter och gästforskare under 2020. Intäkterna har minskat på grund av färre utbytesstudenter under höstterminen 2020 som en konsekvens av pandemin samt en hyresförhandling om uppsägning av bostadsfastighet. Justeringar av tidigare års över-/underskott gjordes 2015 genom en särskild genomlysning.

**97 lägenheter hyrdes under hela året 2020 ut till internationella masterstudenter enligt U2020/04021/UH. 6 lägenheter hyrdes ut enligt U2018/03635/UH.

För den avgiftsfinansierade verksamheten uppgår det ackumulerade överskottet i förhållande till sin omsättning till 6,7 procent. Enligt 25 § Avgiftsförordningen (1992:191) ska myndigheten lämna ett förslag till disposition till regeringen om överskottet uppgår till mer än 10 procent.

Universitetet har de senaste åren vidtagit åtgärder för att minska överskottet i den avgiftsfinansierade verksamheten, framförallt inom uppdragsverksamheten. Under 2020 har uppdragsutbildningens omfattning påverkats negativt av pandemin och uppvisar ett underskott på 1 393 tkr. Utbildning av studieavgiftsskyldiga studenter har gett ett överskott på 3 390 tkr. 3 093 tkr av intäkterna avser dock 2019, vilket i princip innebär ett nollresultat för årets verksamhet. Universitetet har disponerat det ackumulerade överskottet inom respektive verksamhetsgren. Stockholms universitets disponibla ackumulerade överskott i den avgiftsfinansierade verksamheten för 2020 uppgår till 14 931 tkr.

Tabell 1 Redovisning av antal helårsstudenter (hst) och helårsprestationer (hpr)

Utfall avseende perioden 2020-01-01–2020-12-31

Utbildningsområde	Utfall hst	Utfall hpr	HST ersättning (tkr)	HPR ersättning (tkr)	Utfall total ersättning (tkr)
Humaniora	7 065	4 789	232 369	102 632	335 001
Juridik	2 445	2 193	80 404	47 009	127 413
Samhällsvetenskap	8 572	7 053	281 930	151 157	433 087
Naturvetenskap	4 073	2 703	228 437	127 845	356 283
Teknik	1 862	1 354	104 424	64 040	168 464
Vård	564	519	33 629	26 777	60 406
Medicin	596	547	39 694	44 354	84 047
Undervisning	1 286	1 203	51 438	50 429	101 867
Verksamhetsförlagd utb.	601	545	34 077	29 986	64 063
Övrigt	1 458	1 237	65 659	45 254	110 912
Summa	28 520	22 143	1 152 059	689 483	1 841 542

Takbelopp (tkr)	1 812 675
------------------------	------------------

Redovisningen visar att lärosätet kommer över takbeloppet med (tkr)	28 867
---	--------

Tabell 2 Beräkning av anslagssparande och överproduktion (tkr)**A. Tillgängliga medel (inklusive beslutad tilläggsbudget)**

Årets takbelopp	1 812 675
+ Ev. ingående anslagssparande	156 831
Summa (A)	1 969 506

B. Utfall totalt för utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Ersättning för HPR från december föregående budgetår	5 546
Utfall total ersättning enligt tabell 1	1 841 542
+ Ev. ingående överproduktion	
Summa (B)	1 847 089
Summa (A-B)	122 417

Tabell. Anslagssparande

Totalt utgående anslagssparande (A-B)	122 417
Utgående anslagssparande	122 417

Tabell. Överproduktion

Total utgående överproduktion	
- Ev. överproduktion över 10 % av takbeloppet	
Utgående överproduktion	0

Styrelsen

Ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter

Nedan visas ersättningar, förmåner och övriga uppdrag för universitetsstyrelsens ledamöter. Ersättningar och förmåner redovisas för budgetåret 2020. Enligt regeringsbeslut utgår arvode till de externa ledamöterna med 28 000 kronor per år. Till suppleanter utgår ingen ersättning. Till ordförande utgår arvode med 66 000 kronor per år.

Namn	Övriga uppdrag	Belopp
Externa ledamöter		
Justitieråd Kerstin Calissendorff, ordförande (t.o.m. 2020-04-30)	Högsta domstolen Riksgäldens resolutionsdelegation	22 000
Förre justitierådet Mats Melin, ordförande (fr.o.m. 2020-05-01)	Inga uppdrag	44 000
Rektor Astrid Söderbergh Widding, professor	Aarhus universitet	1 546 393
Hans Börsvik, styrelseordförande	SU Holding AB SU Inkubator AB Orvelin Group Holding AB Hedin Bil AB Ostronpallen AB Management by Kerstin AB Klara K AB Blue Orbis Group AB Blue Orbis AB	28 000
Sanne Houby-Nielsen, styresman (fr.o.m. 2020-05-01)	Inga uppdrag	18 700
Eva Swartz Grimaldi, verkställande direktör (t.o.m. 2020-04-30)	Doberman AB Apotea AB SBB i Norden AB Michaël Berglund AB	9 400
Tiit Land, universitetsrektor (fr.o.m. 2020-05-01)	Inga uppdrag	18 700

Anders Lindberg, direktör	Tilia Strategisk Rådgivning och Förvaltning AB Albvil Förvaltning AB	28 000
Qaisar Mahmood, Senior Manager (t.o.m. 2020-04-30)	Inga uppdrag	9 400
Gunilla Nordlöf, generaldirektör	Post- och telestyrelsen Tillväxtverket SU Holding AB SU Inkubator AB Riksgälden	28 000
Katarina Nordqvist, senior analytiker	Formas	28 000
Tuula Teeri, verkställande direktör (fr.o.m. 2020-05-01)	Inga uppdrag	18 700
Thomas Wilhelmsson, kansler (t.o.m. 2020-04-30)	Åbo akademi Finlands rundradiobolag Yle	9 400
Verksamhetsföreträdare		
Henrik Cederquist, professor	Inga uppdrag	
Astri Muren, professor	Finansinspektionen Patent- och marknadsdomstolen Patent- och marknadsöverdomstolen	
Elisabeth Wåghäll Nivre, professor	Inga uppdrag	
Studentrepresentanter		
Pil Maria Saugmann, doktorand (t.o.m. 2020-04-13)	Universitetskanslersämbetet	4 700
Martina Cederlid, kårordförande (t.o.m. 2020-06-30)	Cateringverkstan i Sverige AB Campusbutiken Stockholms universitets studentkår AB	14 000
Rebecca Fältén, doktorand (fr.o.m. 2020-04-14)	Totej Media AB	23 400
Sofia Holmdahl, kårordförande	Campusbutiken Stockholms universitets studentkår AB	28 000
Elis Wibacke, vice kårordförande (fr.o.m. 2020-07-01)	Inga uppdrag	14 000

**Gruppsuppleanter för
verksamhetsföreträdare**

Ylva Engström, professor

Inga uppdrag

Jessica van der Sluijs, professor

Jessica van der Sluijs AB

**Gruppsuppleanter för
studentrepresentanterna**Philip Gustafsson, doktorand
(*t.o.m. 2020-04-13*)

Inga uppdrag

0

Louisa Kellman, student
(*t.o.m. 2020-06-30*)

Inga uppdrag

0

Pascal Meier, doktorand
(*fr.o.m. 2020-04-14*)

Inga uppdrag

0

Tabellbilaga

Statistik rörande sökande, antagna, helårsstudenter och helårsprestationer bedöms inte vara individbaserad och är därför inte könsupplagd.

Tabell 1: Antal helårsstudenter och helårsprestationer samt prestationsgrad per område och fakultet inom ramen för takbeloppet och särskilda satsningar 2018–2020

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)
Humanvetenskapliga området	22 980	18 295	80	23 614	18 244	77	24 992	19 803	79
Humanistiska fakulteten	7 613	5 499	72	7 709	5 402	70	8 363	5 874	70
Juridiska fakulteten	2 539	2 305	91	2 511	2 151	86	2 509	2 253	90
Samhällsvetenskapliga fakulteten	12 829	10 492	82	13 395	10 692	80	14 120	11 676	83
Naturvetenskapliga området	3 073	2 152	70	3 149	2 236	71	4 021	2 597	65
Totalt	26 053	20 447	78	26 764	20 481	77	29 014	22 400	77

Källa: Ladok.

Tabell 2: Antal helårsstudenter och helårsprestationer samt prestationsgrad per område och fakultet inom ramen för studieavgiftsbelagd verksamhet 2018–2020

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)
Humanvetenskapliga området	184	161	88	249	199	80	289	244	85
Humanistiska fakulteten	27	25	94	35	28	81	42	39	92
Juridiska fakulteten	24	24	97	25	15	58	22	18	79
Samhällsvetenskapliga fakulteten	133	112	85	188	156	83	224	187	84
Naturvetenskapliga området	36	32	88	44	38	87	49	40	81
Totalt	220	193	88	293	238	81	337	284	84

Källa: Ladok.

Tabell 3: Antal sökande, antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk juristutbildning, 2018–2020

Antagningstermin	Ht 2018			Ht 2019			Ht 2020		
	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Sökande	184	-	-	219	-	-	-	-	-
Antagna*	30	73	27	29	66	34	28	75	25
Registrerade nybörjare	32	72	28	30	67	33	28	75	25

Källa: NyA och Ladok.

* Att antalet antagna är lägre än antalet registrerade 2018 beror på två student överförs från gammal till ny programkod.

Tabell 4: Antal sökande, antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk lärar- och förskolläraryr utbildning, 2018–2020

Antagningstermin	Sökande			Antagna			Registrerade nybörjare		
	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Vt 2018	214	-	-	112	85	15	90	90	10
Ht 2018	237	-	-	144	89	11	95	92	8
Vt 2019	188	-	-	99	82	18	96	84	16
Ht 2019	541	-	-	102	90	10	96	90	10
Vt 2020	515	-	-	112	89	11	100	90	10
Ht 2020	557	-	-	100	87	13	86	86	14

Källa: Nationell databas för ULV samt NyA och Ladok för ht 2019–ht 2020.

Tabell 5: Antal sökande, antagna och registrerade inom kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk socionomutbildning, 2018–2020

Antagningstermin	Sökande			Antagna			Registrerade nybörjare		
	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Ht 2018	30	-	-	5	80	20	3	100	0
Vt 2019	1	-	-	1	100	0	1	100	0
Ht 2019	32	-	-	5	80	20	4	75	25
Ht 2020	28	-	-	4	100	0	4	100	0

Källa: NyA och Ladok.

Tabell 6: Antal registrerade på tolk- och översättarutbildningar 2018–2020

Utbildning	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Översättarutbildningar	113	80	20	107	72	28	129	78	22
Konferenstolkutbildning	6	50	50	7	57	43	0	-	-
Teckenspråkstolkutbildning	59	81	19	64	84	16	70	81	19
Övrig tolkutbildning	103	50	50	97	59	41	144	52	48
Totalt	281	69	31	275	70	30	343	68	32

Källa: Ladok.

Antal registrerade avser unika individer som är förstagångs- eller fortsättningsregistrerade under 2019.

Tabell 7: Antal antagna till lärarutbildningar som leder till vissa examina 2018–2020

Utbildning	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Förskolläraryrutbildning	475	91	9	415	90	10	407	90	10
Grundläraryrutbildning fritidshem	252	54	46	175	59	41	164	59	41
Grundläraryrutbildning F–3	334	91	9	310	88	12	313	92	8
Grundläraryrutbildning 4–6	218	75	25	207	69	31	200	72	29
Ämnesläraryrutbildning – KPU	113	50	50	122	49	51	114	49	51
Ämnesläraryrutbildning (ej KPU)	469	53	47	463	55	45	455	61	39
Specialpedagog- / specialläraryrutbildning	255	92	8	324	90	10	259	90	10
Totalt	2 116	75	25	2 016	74	26	1 912	77	23

Källa: Ladok. Endast anslagfinansierad utbildning

Tabell 8: Antal helårsstudenter och helårsprestationer samt prestationsgrad inom vissa lärarutbildningar 2018–2020

Utbildning	2018			2019			2020		
	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)	Antal hst	Antal hpr	Prestationsgrad (%)
Förskolläraryrutbildning	1 021	968	95	1 064	970	91	1 069	991	93
Grundläraryrutbildning fritidshem	313	277	88	339	305	90	351	331	94
Grundläraryrutbildning F–3	734	674	92	754	708	94	764	694	91
Grundläraryrutbildning 4–6	480	461	96	513	475	93	520	470	90
Ämnesläraryrutbildning – KPU	128	121	95	122	115	94	130	115	89
Ämnesläraryrutbildning (ej KPU)	1 014	832	82	1 065	900	85	1 085	941	87
Specialpedagog- / specialläraryrutbildning	258	242	94	291	256	88	152	148	97
Totalt	3 948	3 575	91	4 148	3 729	90	4 071	3 690	91

Källa: Ladok. Endast anslagfinansierad utbildning.

Tabell 9: Antal utfärdade examina inom vissa lärarutbildningar 2018–2020

Typ av examen	2018			2019			2020		
	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män	Antal examina	Andel kvinnor	Andel män
Förskollärarexamen	276	95	5	245	95	5	293	93	7
Grundläraresexamen fritidshem	85	65	35	90	63	37	103	66	34
Grundläraresexamen F-3	114	94	6	152	96	4	141	97	3
Grundläraresexamen 4-6	95	81	19	78	81	19	101	69	31
Ämnesläraresexamen – KPU	79	56	44	102	53	47	79	53	47
Ämnesläraresexamen (ej KPU)	198	64	36	201	62	38	243	63	37
Specialpedagog- och specialläraresexamen	202	96	4	247	91	9	248	96	4
Totalt	1 049	82	18	1 115	81	19	1 208	81	19

Källa: Ladok. Inklusive bidrags- och avgiftsfinansierad utbildning.

Tabell 10: Antal behöriga sökande och antagna till utbildning i särskilda ämnen 2018–2020

Ämne	2018		2019		2020	
	Antal sökande	Antal antagna	Antal sökande	Antal antagna	Antal sökande	Antal antagna
Finska	639	290	569	275	648	291
Lettiska	306	170	382	205	372	215
Litauiska	225	128	308	175	318	182
Gemensamma kurser för lettiska och litauiska	86	50	90	44	92	53
Portugisiska	530	178	435	134	525	160
Strålningsbiologi	29	16	16	12	21	16
Svenskt teckenspråk	687	200	568	196	927	335

Källa: NyA

Tabell 11: Antal studenter med funktionshinder i studiesituationen som beretts tillgång till stödresurser 2018–2020

	2018			2019			2020		
	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män	Totalt	Andel kvinnor	Andel män
Studenter med dyslexi/specifika läs- och skrivsvårigheter	8 696	67	33	9 665	66	34	10 685	68	32
Studenter med neuropsykiatriska variationer	4 470	58	42	5 491	60	40	6 917	60	40
Studenter med psykisk ohälsa	1 706	78	22	1 963	78	22	2 142	79	21
Studenter med nedsatt rörelseförmåga	661	70	30	706	72	28	662	71	29
Studenter med synnedsättning	315	58	42	312	62	38	321	63	37
Studenter med hörselnedsättning – utan utbildningstolkning	262	72	28	277	74	26	283	72	28
Studenter med utbildningstolkning – teckenspråks- och/eller skrivtolkning	117	72	28	117	69	31	146	66	34
Studenter med andra varaktiga begränsningar av funktionsförmågan	1 418	74	26	1 619	75	25	1 756	74	26
Totalt	17 645	67	33	20 150	66	34	22 912	67	33

Källa: Rapportering från lärosätena.

Tabell 12: Antal antagna till utbildning på forskarnivå per område och fakultet 2018–2020

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Humanvetenskapliga området	106	59	41	103	52	48	106	55	45
Humanistiska fakulteten	39	64	36	37	57	43	27	67	33
Juridiska fakulteten	11	45	55	6	50	50	3	100	0
Samhällsvetenskapliga fakulteten	56	59	41	60	50	50	76	49	51
Naturvetenskapliga området	125	52	48	144	48	52	113	50	50
Totalt	231	55	45	247	50	50	219	53	47

Källa: Ladok.

Tabell 13: Genomsnittlig nettostudietid, utbildning på forskarnivå per område och fakultet 2018–2020

Fakultet	2018			2019			2020		
	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män
Humanistiska fakulteten									
Doktorsexamina	4,8	4,8	4,9	4,8	4,8	4,7	5,6	5,8	5,3
Licentiatexamina	3,5	2,1	4,9	2,6	2,6		3,1	3,7	2,8
Juridiska fakulteten									
Doktorsexamina	5,0	5,3	4,5	7,1	9,2	4,3	10,7	7,9	13,5
Licentiatexamina	0	-	-	0	-	-	0	-	-
Samhällsvetenskapliga fakulteten									
Doktorsexamina	4,8	4,6	4,9	5,0	4,7	5,2	4,5	4,5	4,5
Licentiatexamina	3,3	3,3	3,4	2,2	2,6	1,8	3,0	1,4	3,5
Naturvetenskapliga fakulteten									
Doktorsexamina	4,3	4,3	4,2	4,3	4,3	4,3	4,5	4,5	4,5
Licentiatexamina	3,0	3,1	2,9	3,1	2,8	3,2	3,0	2,9	3,1
Totalt Stockholms universitet									
Doktorsexamina	4,5	4,6	4,5	4,6	4,7	4,5	4,7	4,8	4,6
Licentiatexamina	3,1	3,1	3,0	3,0	2,8	3,1	3,0	2,9	3,1

Tabell 14: Antal licentiat- och doktorsexamina per område och fakultet 2018–2020

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Humanvetenskapliga området									
<i>Doktorsexamina</i>	135	63	37	87	26	74	106	59	41
<i>Licentiatexamina</i>	5	40	60	3	67	33	4	0	100
Humanistiska fakulteten									
<i>Doktorsexamina</i>	51	75	25	30	77	23	33	67	33
<i>Licentiatexamina</i>	2	50	50	1	100	0	0	-	-
Juridiska fakulteten									
<i>Doktorsexamina</i>	9	56	44	7	57	43	2	50	50
<i>Licentiatexamina</i>	0	-	-	-	-	-	0	-	-
Samhällsvetenskapliga fakulteten									
<i>Doktorsexamina</i>	75	56	44	50	42	58	71	56	44
<i>Licentiatexamina</i>	3	33	67	2	50	50	4	0	100
Naturvetenskapliga området									
<i>Doktorsexamina</i>	143	43	57	115	37	63	114	41	59
<i>Licentiatexamina</i>	34	41	59	26	42	58	29	52	48
Totalt Stockholms universitet									
<i>Doktorsexamina</i>	278	53	47	202	45	55	220	50	50
<i>Licentiatexamina</i>	39	33	67	29	45	55	33	45	55

Källa: Ladok.

Tabell 15: Antal vetenskapliga publiceringar per område och fakultet 2018–2020

Område/fakultet	2018*	2019*	2020
Humanvetenskapliga området	3 240	3 138	2 684
<i>Humanistiska fakulteten</i>	1 250	1 237	921
<i>Juridiska fakulteten</i>	215	255	192
<i>Samhällsvetenskapliga fakulteten</i>	1 775	1 647	1 571
Naturvetenskapliga området	2 173	2 210	2 128
Totalt	5 412	5 348	4 812

Källa: Diva.

* Då det finns en eftersläpning i registreringen har uppgifterna för 2018 och 2019 uppdaterats sedan årsredovisningen för 2019. Eftersläpningen innebär att statistiken för 2020 inte är komplett.

Tabell: 16 Andel disputerade lärare per område och fakultet 2018–2020 (%)

Område/fakultet	2018			2019			2020		
	Andel disputerade	Varav andel kvinnor	Varav andel män	Andel disputerade	Varav andel kvinnor	Varav andel män	Andel disputerade	Varav andel kvinnor	Varav andel män
Humanvetenskapliga området	84	48	52	84	49	51	86	49	51
Humanistiska fakulteten	80	56	44	81	57	43	82	56	44
Juridiska fakulteten	83	39	61	81	46	54	85	49	51
Samhällsvetenskapliga fakulteten	86	43	57	87	44	56	88	45	55
Naturvetenskapliga området	91	27	73	92	29	71	94	29	71
Totalt	85	42	58	86	44	56	88	44	56

Källa: IVS, enligt utsökning aktuellt kalenderår, dvs. ej uppdaterat i efterhand.

Tabell 17: Antal årsarbetskrafter inom vissa personalkategorier 2018–2020

Yrkesgrupp	2018			2019			2020		
	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män	Antal	Andel kvinnor	Andel män
Biträdande lektor	69	47	53	77	50	50	80	53	47
Adjunkt	188	64	36	177	67	33	173	66	34
Lektor	696	49	51	698	51	49	709	51	49
Professor	466	32	68	481	34	66	506	34	66
Administrativ personal	1 644	64	36	1 710	64	36	1 692	64	36

Källa: IVS.

Styrelsebeslut

Styrelsen för Stockholms universitet har vid sammanträde idag, den 19 februari 2021, fastställt och undertecknat årsredovisning för budgetåret 2020.

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Vi bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Styrelse

Mats Melin
ordförande

Astrid Söderbergh Widding
rektor

Hans Börsvik

Henrik Cederquist

Sofia Holmdahl

Tiit Land

Anders Lindberg

Pascal Meier

Sanne Houby-Nielsen

Gunilla Nordlöf

Katarina Nordqvist

Yvonne Svanström

Tuula Teeri

Elisabeth Wåghäll Nivre

Elis Wibacke

Handläggare:
Åsa Borin
Biträdande universitetsdirektör
Rektors kansli

Budgetunderlag för Stockholms universitet, perioden 2022–2024

Stockholms universitet överlämnar härmed budgetunderlag för perioden 2022–2024. Sammanfattningsvis bedömer Stockholms universitet att följande insatser är mest prioriterade:

- att lärosätena får avräkna språk mot utbildningsområdet Övrigt
- att villkoren för anställning av biträdande lektorer justeras genom att sökfönstret vidgas från fem till sju år efter disputation, detta för att anställningens fulla potential ska kunna utnyttjas
- att regeringen säkerställer långsiktig försörjning och effektiv drift av e-infrastrukturer
- att särskilda medel anvisas för Bergianska trädgården
- att Akademiska Hus får ett beslutat samhällsuppdrag som innebär att man övergår till en princip för hyressättning som är långsiktigt hållbar och transparent för lärosätena.
- att de särskilda medlen till universitet och högskolor för stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen höjs med tio miljoner kronor 2022 och ytterligare sju miljoner kronor 2023
- att Stockholms universitets låneram utökas och sätts till 820 mnkr 2022, 780 mnkr 2023 och 740 mnkr 2024.

Inledning

Som huvudstadsuniversitet med flest helårsstudenter av Sveriges universitet (2019), med en stark grundforskningsprofil och bred tillämpad forskning, har Stockholms universitet en central samhällsuppgift att fylla.

Stockholms universitet bedriver stark, oberoende internationellt konkurrenskraftig forskning och erbjuder utbildning av hög kvalitet. Universitetet värnar de grundläggande akademiska värdena **autonomi** och akademisk frihet.

Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Stockholms universitet har ett brett utbildningsutbud inom humaniora, juridik, naturvetenskap och samhällsvetenskap. Programutbildningar, som leder till såväl generell examen som yrkesexamen utgör kärnan. Härutöver erbjuder universitetet ett stort utbud av fristående kurser som

både ger möjligheter att forma en egen examen och till livslångt lärande. Som huvudstadsuniversitet med närhet till näringsliv, myndigheter och andra organisationer har Stockholms universitet särskilt goda förutsättningar att bidra till breddad rekrytering och samhällsutveckling.

Stockholms universitet underproducerade under ett par år, men 2019 minskade underproduktionen och redan 2020 vändes den till överproduktion, vilket är ett bättre utfall än vad som tidigare prognostiserats. Variation i årskullarnas storlek är en del av förklaringen, men det ökade antalet helårsstudenter och helårsprestationer beror i huvudsak på coronapandemins påverkan på arbetsmarknaden och den följdverkan den fått på studenttillströmningen. Stockholms universitet har, liksom flertalet övriga lärosäten, sett en kraftig ökning av antalet sökande under 2020. En snabbt ökad kapacitet inom de mest efterfrågade utbildningarna gjorde det möjligt att öka antagningen till höstterminen med nära 20 procent. Till detta kan läggas den utökning som redan hade påbörjats 2019. Prognosen är att universitetet, möjligen med undantag för 2021, kommer att överproducera under resten av perioden.

Stockholms universitet välkomnar de satsningar regeringen gjort på utbyggnad av utbildning på grundnivå och avancerad nivå med anledning av pandemin och ser att vi kan bidra till en kompetensuppbyggnad för enskilda individer och för samhället i stort. Att ett flertal av satsningarna är tidsbegränsade är emellertid en utmaning. Det tar tid att bygga upp kompetens för att ge nya utbildningar, t.ex. högskoleförberedande utbildning, och att ge dem endast under en kort period är kostsamt. Stockholms universitet har förståelse för att vissa av de nuvarande satsningarna är tidsbegränsade men anser mot bakgrund av ovanstående att tillfälliga satsningar inte borde vara kortare än fem år. Stockholms universitet kan även konstatera att ett kraftigt höjt takbelopp, som till delar är tillfälligt, riskerar att resultera i stora svängningar i produktionen. Det är svårt att beräkna den fulla effekten av utbyggnader eftersom utökningar görs inom många olika utbildningar och det, när det gäller utbildningsprogram, dröjer flera år innan man ser den fulla effekten. Om man överproducerar och ska minska utbudet möter man motsvarande utmaningar. Att lärosätena under en period kommer att kunna spara överproduktion upp till 15 procent av anslaget är därför välkommet. Stockholms universitet bedömer att detta behöver gälla minst till och med 2028.

Utbildningskvalitet och ekonomiska förutsättningar

Som Stockholms universitet framfört tidigare, är rimliga ekonomiska förutsättningar nödvändiga för att universitetet ska kunna bedriva utbildning av hög kvalitet och på så sätt bidra till Sveriges ekonomiska utveckling och tillväxt. Som också konstaterats vid ett flertal tillfällen har urholkning av ersättningarna pågått sedan nuvarande resursfördelningssystem infördes vilket påverkar universitetets möjligheter att utföra sitt uppdrag på bästa sätt. Som exempel kan nämnas ersättningen för utbildningsområdet naturvetenskap som räknats upp med mindre än två procent per år under den senaste 15-årsperioden medan den nominella löneutvecklingen legat på i snitt knappt tre procent per år under samma period. Ökande lokalkostnader, som till del beror på Akademiska hus hyressättningsprinciper som slår särskilt hårt i stadsområdena, liksom ökade krav på återrapportering och utvärdering bidrar ytterligare till att resurserna för att bedriva utbildning urholkas. Samtidigt har statsmakterna förväntningar på att den lärarledda undervisningen ska öka, en ekvation som inte går ihop.

Stockholms universitet har, liksom många andra lärosäten i landet noterat att antalet studenter inom språk minskat betydligt de senaste två decennierna. Det är mycket bekymmersamt, både

ur ett samhällsperspektiv och ur ett ekonomiskt perspektiv. Grupperna är i många fall små och flertalet studenter, oavsett språk, läser bara enstaka kurser; endast ett mindre antal går vidare och tar en examen med något språk som huvudområde. För att vara internationellt konkurrenskraftiga framgent behöver vi i mycket högre utsträckning leva upp till EU:s språkmål att alla bör kunna kommunicera på två språk förutom modersmålet. I Sverige är alltför många begränsade till kunskaper i engelska, vilket inte minst försvårar för oss i **kommunikationen** exempelvis med flera av våra stora handelspartners i Europa. Ersättningen för humanistiskt utbildningsområde är trots de kvalitetsförstärkningar som genomförts de senaste åren låg. Ekonomiskt är det därför mycket utmanande att bedriva högkvalitativ språkundervisning. Grupperna behöver vara små – precis som i en labbmiljö – och behovet av lärarledd undervisning är stor inom alla moment där studenterna tränar sin aktiva språkfärdighet i tal och skrift. För vissa språk har universiteten rätt att avräkna ersättningen för utbildningsområdet Övrigt. Stockholms universitet förespråkar att samtliga språk, möjligen med undantag för svenska och engelska, ska kunna avräknas mot utbildningsområdet Övrigt för att vi även fortsättningsvis ska kunna erbjuda ett brett utbud av språkutbildningar av hög kvalitet.

Coronapandemin har inneburit nya utmaningar för verksamheten. Att bokstavligen över en natt övergå till onlineundervisning ställde enorma krav på verksamheten och har medfört merkostnader för såväl IT-stöd som lärarpersonal. Stockholms universitet välkomnar den kompensation som lärosätet erhållit, men kan konstatera att den inte tillnärmelsevis täcker kostnaderna. Lärarna har gjort ett fantastiskt jobb under denna omställning och mycket av det utvecklingsarbete som gjorts kommer att vara till nytta även efter coronapandemin, då bättre förutsättningar skapats både för att erbjuda fler distansutbildningar och för att genomföra vissa delar av campusförlagda utbildningar via onlineundervisning. Stockholms universitet vill dock understryka att onlineundervisning inte innebär minskade kostnader; den kräver tvärtom mer omfattande förberedelser för att undervisningen ska kunna ges med bibehållen kvalitet och innebär ökade kostnader för bland annat IT-infrastruktur. Behovet av lärarledd undervisning minskar inte heller för att undervisningen sker i annan form. Även om en större andel onlineundervisning i teorin skulle innebära ett minskat lokalbehov, kommer det, åtminstone på medellång sikt, inte att påverkas då universitet är bundet av långa hyreskontrakt. Dessutom går det i dagsläget inte att bedöma omfattningen av onlineundervisning efter coronapandemin. En annan effekt av coronapandemin är försämrad hälsa bland studenterna. Universitetet ser därför stort behov av att regeringen även fortsättningsvis avsätter särskilda medel för studenthälsa.

Lärarytbildning

Stockholms universitet bedriver i dag Sveriges största lärarytbildning som år 2019 svarade för 15 procent av landets lärarexamina. Universitetet tar kompetensförsörjningen av skolan på största allvar, och bidrar idag på en mängd olika sätt till att öka antalet examinerade lärare. Det är därför rimligt, mot bakgrund av det stora behovet av lärare i kombination med ett ökat söktryck till lärarytbildningarna, att dessa byggs ut i viss mån. Universitetet vill dock betona att satsningar på lärarytbildning måste vara långsiktiga och permanenta för att kunna integreras i universitetets ordinarie verksamhet och ge goda resultat. Vidare är tillgång på disputerade lärare avgörande. I dagsläget råder det stor brist på lektorer och professorer inom vissa delar av lärarytbildningen. Som nämnts tidigare välkomnar Stockholms universitet därför att basanslaget nu höjs och vill trycka på att det är nödvändigt att även framtida utbyggnad av utbildning åtföljs av höjda basanslag.

För att ytterligare bidra till kompetensförsörjningen av skolan planerar Stockholms universitet att satsa på utbyggnad och vidareutveckling av kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) i olika former. KPU innebär en kortare väg till lärarlegitimation och den är därmed en kostnads- och tidseffektiv utbildning. Vid Stockholms universitet är KPU nu den huvudsakliga vägen till en ämneslärarexamen inom matematik och naturvetenskapliga ämnen. För att attrahera fler till läraryrket och samtidigt möta behovet av omställning i många branscher menar universitetet att en regeringsfinansierad satsning på KPU med utbildningsbidrag, eventuellt i en kortare form med högre utbildningstakt, skulle kunna vara ett effektivt bidrag, liknande satsningen på KPU för forskarutbildade.

Slutligen arbetar Stockholms universitet vidare med utvecklingen av lärarutbildningens verksamhetsförlagda utbildning (VFU) inte minst genom att, mot bakgrund av erfarenheterna från försöksverksamheten med övningsskolor, stärka samarbetena med skolhuvudmännen i regionen. VFU-placeringar är dock en utmaning – inte minst vad gäller yrkeslärarutbildning – för Stockholms universitet liksom för andra lärosäten. Universitetet skulle därför gärna se ett statligt ansvar för att säkerställa tillgången till VFU-platser. Det bör vara en självklar del av skolans och förskolans verksamhet att ta emot VFU-studenter, och att lärare och förskollärare går VFU-handledarutbildning. Universitetet ser att statsmakterna skulle kunna bidra till en förstärkning av ett sådant förhållningssätt genom att VFU-handledarutbildning ingår som en obligatorisk del i det föreslagna professionsutvecklingsprogrammet för lärare, och genom att ersättningen för att ta emot VFU-studenter går direkt från statsmakterna till skolhuvudmännen, utifrån en gemensam nationell ersättningsmodell. Distansutbildningar blir allt vanligare och leder till att flera lärosäten önskar VFU-platser i samma region. Då ersättningen inte är nationellt reglerad kan det innebära oönskad konkurrens i och med att skolhuvudmän kan välja att ta emot VFU-studenter från lärosäten som ger en högre ersättning. Staten bör också ta ansvar för att VFU-ersättningen hanteras likvärdigt i alla kommuner. Stockholms universitet vill också påminna om universitets särskilda uppdrag med särskilda VFU-skolor (övnings-skolor) nu när försöksverksamheten med övningsskolor och övningsförskolor permanentas, och en ny medelsfördelning för kommande år införs. Universitetet har sedan 2012 erhållit särskilda medel för en pionjärverksamhet med övningsskolor och övningsförskolor, kallade särskilt utvalda skolor för verksamhetsförlagd utbildning (RB 2:64, ap. 22) som vi arbetar intensivt med att bygga ut och permanenta. Vi ser det därför som av stor vikt att även dessa särskilda medel ingår i översynen och övergår till den nya formen av medelstildelning.

Nationellt ansvar för utbildning till sjukhusfysiker

Stockholms universitet erbjuder – som ett av fyra svenska lärosäten – sjukhusfysikerutbildning som är en femårig legitimationsgrundande utbildning. Sjukhusfysikern är sjukvårdens expert inom strålning och strålskydd och yrkeskategorin finns därför representerad vid flertalet sjukhus. Utan sjukhusfysikerns medverkan kan hälso- och sjukvård inte bedriva någon diagnostisk eller terapeutisk verksamhet med strålning, t.ex. nukleärmedicin och strålbehandling. Utbildningen är därför en nationell angelägenhet. Studentgrupperna är vid samtliga lärosäten relativt små och utbildningen har betydande kliniska inslag, vilket innebär att den är dyr att bedriva. Rektorer vid berörda lärosäten har därför tillsammans med regiondirektörerna föreslagit till regeringen att ett nationellt avtal, liknande ALF och TUA, upprättas mellan staten och de fyra regionerna Stockholm, Västra Götaland, Skåne och Västerbotten för att reglera statens ersättning till regionerna för utbildningens verksamhetsförlagda delar. Stockholms universitet vill åter betona vikten av att ett sådant nationellt avtal upprättas.

Sammanfattning av avsnittet Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

Stockholms universitet anser att

- långsiktighet i tilldelningen av utbildningsuppdrag är en viktig förutsättning för hög kvalitet i utbildningen
- lärosätena bör få avräkna språk mot utbildningsområdet Övrigt
- Stockholms universitet ska ingå i översynen av medelsfördelning för verksamheten med övningskolor och övningsföreläsningar när verksamheten permanentas
- ett nationellt avtal upprättas mellan staten och de fyra regionerna Stockholm, Västra Götaland, Skåne och Västerbotten för att reglera statens ersättning till regionerna för sjukhusfysikerutbildningens verksamhetsföreläsningsdelar.

Forskning och forskningens infrastruktur

Stockholms universitet välkomnar de finansiella satsningar som i och med den nya forskningspropositionen görs på såväl forskningsinfrastruktur som forskning generellt. Att forskningsrådets tillgängliga medel förstärks under en period då flertalet privata externa finansiärer troligtvis kommer bevilja mindre medel än tidigare för forskningsprojekt, är positivt. Forskningsbidrag från de statliga forskningsråden är viktiga såväl för de enskilda forskarna som för Stockholms universitet som helhet och den gedigna sakkunniggranskning som genomförs i samband med bidragstilldelningen är en central del i att kvalitetssäkra universitetets forskning.

Att regeringen frångår systemet för kvalitetsbaserad anslagsfördelning grundad på bibliometriska kvalitetsmått är positivt av flera skäl. Först och främst fångar inte bibliometriska mått kvalitetsbegreppets fulla komplexitet. Vidare innehåller detta system ett antal komplikationer rörande exempelvis viktningar av bibliometriska mått från olika ämnesdiscipliner. De senare innehåller ett visst godtycke och sammantaget medför det rådande systemet en del negativa styreffekter. Att öka transparensen i den bedömningsprocess som ligger till grund för den kvalitetsbaserade anslagsfördelningen är positivt. Med detta sagt är de nya profilområden som lärosätena ska definiera inte en okomplicerad fråga. Öronmärkta anslagsmedel till särskilda profilområden reducerar lärosätenas möjlighet att agera strategiskt till att istället ytterligare finansiera befintliga styrkeområden. För ett brett universitet som Stockholms universitet är värnandet och utvecklingen av bredden i forskningen av stor vikt. Det strategiska arbetet i att internt fördela forskningsmedel handlar därför inte främst om att stärka de mest framgångsrika miljöerna, som redan idag som regel är väl finansierade, utan om att utveckla och säkra hög kvalitet inom, och skapa utvecklingsmöjligheter för, en mångfald av forskningsområden inom universitetets verksamhet. På så vis säkerställs möjligheterna till framväxt av nya excellenta miljöer i framtiden. Att säkra en bredd i forskning av hög kvalitet är av stor vikt, också för att forskningen på ett effektivt sätt ska kunna bidra till att lösa befintliga och kommande samhällsutmaningar som oftast är av mycket komplex natur. Högkvalitativ forskning vid universitetets institutioner är också en förutsättning för en högkvalitativ utbildning med god forskningsanknytning.

För att möta våra samhällsutmaningar förstärks flera av de sedan tidigare pågående nationella forskningsprogrammen och sex nya lanseras. Detta sker samtidigt som regeringen föreslår två ändringar i högskolelagen, dels för att förstärka och tydliggöra lärosätenas ansvar för

samverkan och internationalisering, dels för att främja den akademiska friheten. För att forskningen ska kunna bidra till att lösa komplexa samhällsutmaningar krävs både god finansiering och lämpliga forskningsmiljöer. Stockholms universitet har med stor framgång byggt upp flera tvärvetenskapliga miljöer såsom Östersjöcentrum, Hans Blix centrum och Stockholms universitets centrum för cirkulära och hållbara system med stora inslag av såväl samverkan som samarbete. För att kunna bidra till lösningen av samhällsutmaningarna är det av största vikt att just den akademiska friheten värnas och att man även inom riktade satsningar, som de nationella programmen, finansierar en stor andel forskning av grundläggande karaktär samt att bedömningsprocessen hos finansiärerna huvudsakligen fokuserar på vetenskaplig kvalitet.

Trygga anställningar och tydliga karriärvägar för forskare är ett prioriterat område för Stockholms universitet. Universitetets användande av biträdande lektorat som anställningsform har ökat stadigt sedan införandet av anställningsformen. Söktrycket på utlysta tjänster inom denna kategori är mycket högt och de individer som anställs är som regel mycket framgångsrika i sitt arbete. Anställningarna attraherar en stor andel högt kvalificerade internationella kandidater vilket bidrar till Stockholms universitets viktiga och kvalitetshöjande internationaliseringsarbete. Stockholms universitet stödjer därför den uttalade ambitionen att antalet biträdande lektorat ska öka. Emellertid utgör det korta tidsfönstret på fem år efter disputation som ett biträdande lektorat kan sökas ett hinder för att dessa anställningar ska kunna bli den huvudsakliga rekryteringsvägen av unga internationella forskare. Stockholms universitet menar att detta sökfönster måste förlängas från fem till sju år. För att hävda sig internationellt måste Sverige ha ett rekryteringssystem som är internationellt **anpassat**. I detta ingår också att det måste finnas en postdoktoranställning som kan innehas upp till tre år och sökas inom fyra år efter disputation. En sådan anställning skulle även kraftigt minska utnyttjandet av andra tidsbegränsade anställningar. Universitet hoppas att arbetsmarknadens parter nu kan enas om en sådan postdoktoranställning, i annat fall behöver detta regleras på annat sätt. En förutsättning för trygga anställningar och tydliga karriärvägar är stabilitet och långsiktighet i forskningsfinansieringen. Detta gäller även de nya kvalitetsfördelade medlen till lärosätenas profilområden.

Forskningens infrastruktur

Sverige har gjort framsynta och, för ett litet land, betydande investeringar i forskningsinfrastruktur som MAX IV, ESS och SciLifeLab. Dessa infrastrukturer erbjuder utomordentliga möjligheter för svensk forskning och utbildning i hela landet, för utveckling av den svenska industrin, för oberoende kunskapsuppbyggnad och för att möta de stora samhällsutmaningarna som de formulerats i Agenda 2030. Det sker nu även en stark utveckling inom artificiell intelligens (AI), till exempel inom ”big data”, där Sverige, tack vare unika nationella register, har goda förutsättningar att utnyttja denna teknik. Inom vetenskapen som helhet ökar betydelsen av forskningsdata samtidigt som kraven på, och kostnaderna för, öppen vetenskap växer. Sammantaget kräver denna utveckling att e-infrastrukturen i Sverige kraftigt stärks.

Stockholms universitet noterar med tillfredsställelse de betydande satsningar på forskningsinfrastruktur som presenterats i forsknings- och budgetpropositionerna. Detta bör ge goda förutsättningar för utvecklingen av såväl MAX IV, som ESS och SciLifeLab och också säkerställa att det inom Vetenskapsrådets ram finns medel för övrig nationell och internationell forskningsinfrastruktur. När det gäller MAX IV vill universitetet dock understryka vikten av

att strategiska uppgraderingar nu görs så att synkrotronens revolutionerande egenskaper kan utnyttjas inom det tidsfönster de är världsunika.

SciLifeLab har agerat tidigt och spelat en viktig roll under coronapandemin. SciLifeLab har utsetts att koordinera och administrera tre stora satsningar finansierade av Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse: en tvåårig satsning om forskning relaterad till covid-19, en ny satsning om vaccinerings effektivitet avseende covid-19 och en långsiktig tolvårig mångmiljardsatsning på datadriven livsvetenskap. Stockholms universitet ser, som ett av de fyra värdunderuniversiteten för SciLifeLab, mycket positivt på denna utveckling i vilken den utvidgade statliga finansieringen är nödvändig för att balansera den privata. Givet SciLifeLabs storlek och betydelse för hela Sverige och dess befolkning, inte minst i skenet av coronapandemin, vill universitetet poängtera vikten av en regelbunden dialog mellan departementet och de fyra värdunderuniversiteten.

E-infrastruktur är den kritiska olösta forskningsinfrastrukturfrågan. Här krävs såväl organisatoriska förändringar som utökad finansiering för att Sverige ska kunna utnyttja de stora möjligheter som nu erbjuds genom teknik- och metodutvecklingen och de komparativa fördelar Sverige har inom området. Stockholms universitet vill betona vikten av en skyndsam hantering av dessa frågor efter att utredningen om organisation, styrning och finansiering av forskningsinfrastruktur har presenterats.

Universitetet noterar vidare med tillfredsställelse de medel som tillförs för att säkerställa fortsatta forskningsexpeditioner till Arktis med IB/RV Oden. Oden har varit avgörande för att göra Sverige till en av de ledande nationerna vad gäller forskning i polarkrakterna. I och med områdets stora betydelse för att förstå klimatförändringarna är denna forskning idag mer angelägen än någonsin. I ett längre perspektiv, 10–20 år, är det viktigt att planera för en efterföljare till Oden för att Sveriges position inom forskningsområdet ska säkras.

För att hantera det ökade behovet av, och kostnaderna för, infrastruktur sker en utveckling mot ökat samarbete mellan universiteten inom URFI, universitetens referensgrupp för forskningsinfrastruktur, och mellan URFI och Vetenskapsrådet. Stockholms universitet arbetar även för ett utvidgat regionalt samarbete om infrastruktur anläggningar i Stockholms–Uppsala–Linköpings-regionen, inte minst inom materialforskningen där regionen som ledande i landet måste säkerställa lokal infrastruktur för att effektivt kunna bidra till och utnyttja MAX IV och ESS.

Hantering av forskningsdata och öppet tillgängligt publiceringssystem

Frågor om öppen vetenskap är centrala för det svenska forskarsamhället, och i dessa frågor är Stockholms universitet drivande, framför allt när det gäller öppen tillgång till publikationer och tillgängliggörande av forskningsdata. Omställningen för öppen tillgång till publikationer har kommit långt i Sverige. Vi är ett av de ledande länderna när det gäller att teckna så kallade transformativa avtal. Dessa leder till en snabb övergång men är samtidigt kostnadskrävande. Finansieringen av de transformativa avtalen kommer att förändras i takt med att vi mer går över till att finansiera publiceringen före läsning. Detta kan bli mycket kostsamt för de forskningstunga universiteten. Sverige måste komma fram till en väl förankrad strategi för förhandlingarna med förlagen inför en övergång från de transformativa avtalen. Tydligt stöd från politiken när det gäller omställningsarbetet framgent är av stor betydelse.

Infrastruktur för att stödja och möjliggöra korrekt hantering, lagring, tillgängliggörande och bevarande av forskningsdata är kostnadskrävande. Bland annat behöver universitetet fortsätta

utveckla ett IT-tekniskt stöd för säker hantering av forskningsdata under hela forskningsprocessen. Utöver det tekniska stödet kommer det att behövas utbildad personal, inklusive s.k. datastewards för att stödja forskarna att kurera sin data och tillgängliggöra den. Att ha professionellt stöd blir allt viktigare för att Sverige ska kunna vara med och bidra till den europeiska e-infrastrukturen EOSC.

Stockholms universitet förespråkar en utveckling i riktning mot ökad nationell samordning av **ansvar** för och tillhandahållande av e-infrastrukturer för forskning.

Medlemskap i forskningssamarbeten

Stockholms universitet är bemyndigat att besluta om en årlig medlemsavgift på högst 400 000 kronor per år under åren 2019–2022 för medlemskap i EIT Digital. Avtalet har sagts upp, varför Stockholms universitet inte behöver förlängt bemyndigande.

Sammanfattning av avsnittet Forskning och forskningens infrastruktur

Stockholm universitet anser att

- bibehållandet av bredden i oberoende fri forskning av hög kvalitet är en framgångsfaktor för att kunna bygga tvär- och flervetenskapliga forskningsmiljöer och bidra till att lösa komplexa samhällsutmaningar
- en långsiktighet och stabilitet i forskningsfinansieringen, tillsammans med justeringar av anställningsformens villkor, med ett sökfönster som vidgas från fem till sju år efter disputation, är viktigt för att kunna utnyttja det biträdande lektoratet till dess fulla potential
- utmaningar kvarstår för långsiktig försörjning och effektiv drift av e-infrastrukturer, de stora och mycket välkomna infrastruktursatsningarna till trots
- nationell samordning och politiskt stöd är centralt för att klara övergången till öppen vetenskap.

Gemensamt för utbildning och forskning

Bergianska trädgården

Stockholms universitet **ansvarar** sedan 1976 för Bergianska botaniska trädgården. Som universitetet anförde i budgetunderlaget för 2021–2023 är verksamheten vid trädgården sekundär i förhållande till universitetets kärnverksamhet och finansieras genom att universitetet använder delar av sitt anslag för forskning och utbildning på forskarnivå, cirka 15 miljoner kronor årligen. Några särskilda medel tilldelas alltså inte för ändamålet.

Stockholms universitet har i en särskild skrivelse till regeringen daterad 8 januari 2021 (dnr SU FV-0067-21) bland annat hemställt om medel för verksamheten vid trädgården.

Internationalisering

För att Sverige ska kunna vara en av de mest attraktiva kunskapsnationerna med forskning och utbildning av världsledande kvalitet är internationellt samarbete inom högre utbildning och forskning av stor betydelse. En betydande del av Stockholms universitetets forskning bedrivs inom ramen för internationella samarbeten.

Stockholms universitet deltar genom Civis – European Civic University Alliance i en av de 41 Europauniversitetsallianser som bildats sedan 2019. Civis för samman över 384 000 studenter och 55 000 medarbetare vid åtta universitet i Europa. Samarbeten inom utbildning, forskning och innovation fokuserar på fem globala utmaningar: hälsa; städer och mobilitet; klimat, miljö, energi; digitala och teknologiska omvandlingar; samt samhälle, kulturer och kulturarv.

Civis berör stora delar av universitetet och förutsätter resurser långt utöver vad som täcks av EU-finansieringen. Samarbetet utmanar också våra befintliga strukturer och regelverk för utbildning. Om universiteten ges goda möjligheter att vidareutveckla samarbetet kommer Europauniversiteten sannolikt att ha mycket positiva effekter på internationella universitetssamarbeten och studentmobilitet. Regeringens aktiva stöd för framväxten av Europauniversitetet, både i fråga om policyutveckling och utformning av regelverk, kommer att vara avgörande för den fortsatta utvecklingen. Även regeringens fortsatta engagemang för internationalisering i bred bemärkelse är värdefullt för universitetets verksamhet.

Jämställdhetsintegrering

Stockholms universitet arbetar på olika sätt med att jämställdhetsintegrera verksamheten för att bidra till att de jämställdhetspolitiska målen nås. Under de senaste åren har universitetet arbetat med att ta fram en ny plan för jämställdhetsintegrering och vidtagit åtgärder vad gäller till exempel antagning, befordran och rekrytering samt ledarskapsutbildningar. Arbetet följs bland annat upp inom universitetets kvalitetssystem för utbildning respektive forskning. Styrningen mot de jämställdhetspolitiska målen behöver, på samma sätt som styrningen av forskningspolitiken, vara långsiktig och konsekvent. Det är även viktigt att ha en medvetenhet om att lärosätena har olika förutsättningar, till exempel storleks- och profilmässigt, och att insatserna därför också kommer att se olika ut. Stockholms universitet anser att det är angeläget att lärosätet ges tid att följa upp effekterna av redan vidtagna och planerade åtgärder och att ytterligare styrmoment bör undvikas. Universitetet ställer sig därför frågande till att rekryteringsmål för andel kvinnor av nyanställda professorer åter införts i regleringsbrevet, särskilt med tanke på att målet är satt utifrån nationella förhållanden och hänsyn därmed inte tas till att universitetet till stor del rekryterar internationellt.

Lokalförsörjning och hyressättning

Ändamålsenliga lokaler är av största vikt för utvecklingen av universitetets verksamhet och för universitetets möjlighet att erbjuda en god fysisk arbetsmiljö. En expanderande verksamhet inom såväl utbildning som forskning, har inneburit behov av nya mer effektiva lokaler. Universitetets stora byggprojekt som därför inleddes i Albano-området är nu i slutfasen. De första institutionerna är på väg att flytta in och 2022 beräknas projektet avslutas. Därmed kommer nya lokaler som omfattar drygt 40 000 kvadratmeter att ha tagits i anspråk. Universitetet säger samtidigt upp andra, mindre ändamålsenliga lokaler och det finns planer på att tillsammans med Akademiska hus omvandla vissa av de lokaler som universitetet lämnar till student- och gästforskarbostäder. En förutsättning för att kunna fullfölja detta är att regeringen fortsatt medger Stockholms universitet att upplåta lägenheter i andra hand till studenter. Även renoveringsprojekt genomförs, men på grund av universitetets utmanande ekonomiska läge genomförs endast de mest nödvändiga projekten.

Coronapandemin har i hög grad påverkat nyttjandet av lokalerna. Under andra halvan av vårterminen 2020 skedde i princip all undervisning online och under höstterminen har undervisning på plats endast skett i begränsad utsträckning. När pandemin är över kommer universitetet att utvärdera hur onlineundervisningen fungerat för att kunna ta tillvara de positiva delarna av den utveckling som skett under perioden. Coronapandemins framtida påverkan på förhyrningen av lokaler kommer att behöva utredas, men på medellång sikt bedömer universitetet inte att lokalbehovet kommer att minska.

Vid utgången av 2020 uppgick Stockholms universitets lokalbestånd till totalt knappt 300 000 kvm. Lokalkostnadernas andel av universitetets totala kostnader uppgick till knappt 14 procent (se vidare tabell Lokalförsörjning). Under perioden 2017–2020 ökade lokalhyran med cirka nio procent. Under 2021 beräknas den öka med tio procent och under perioden 2022–2024 med ytterligare åtta procent. Lokalkostnaderna som andel av totala kostnader beräknas öka.

Stockholmsregionen är Sveriges ledande tillväxt-, kunskaps- och innovationsregion och Stockholms universitet har en betydelsefull roll i regionens kompetensförsörjning. Som universitetet lyft tidigare varierar hyreskostnaden per kvadratmeter stort mellan Sveriges lärosäten på grund av Akademiska Hus hyressättningsprinciper. Stockholms universitet förordar därför fortsatt att Akademiska Hus får ett beslutat samhällsuppdrag och övergår till en princip för hyressättning som är långsiktigt hållbar och transparent för lärosätena, istället för att tillämpa marknadshyresprincipen. Om hyresnivån är densamma oavsett om lärosätet finns i en storstad eller på en mindre ort får lärosätena mer jämlika förutsättningar att genomföra sitt uppdrag. En alternativ åtgärd är att de lärosäten som drabbas hårdast av marknadshyresprincipen erhåller kompensation för detta i form av särskilda anslag.

Pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen

Stockholms universitet har ett särskilt anslag för pedagogiskt stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen. Ur detta anslag kan universitet och högskolor, samt enskilda utbildningsanordnare med tillstånd att utfärda examina, erhålla bidrag för den del av kostnaderna för stödet som överstiger 0,3 procent av anslaget för utbildning på grundnivå och avancerad nivå.

Kostnaderna för det pedagogiska stödet har ökat kraftigt de senaste åren, huvudsakligen beroende på att antalet studenter som erhåller stöd ökat med cirka 65 procent på fem år. Redan 2018 översteg de faktiska kostnaderna anslagsintäkterna och 2019 översteg de faktiska kostnaderna anslaget med närmare 10 miljoner kronor, men fram till och med 2021 beräknas samtliga lärosäten trots detta kunna få full täckning för de kostnader som överstiger 0,3 procent, tack vare att universitetet har ackumulerat myndighetskapital på anslagsposten.

De nationella medlen är för många lärosäten ett väsentligt, och i vissa fall, helt oundgängligt bidrag för att kunna erbjuda studenter med funktionshinder i studiesituationen likvärdiga villkor som övriga studenter. För att alla lärosäten även fortsättningsvis ska kunna erbjuda likvärdiga villkor för alla studenter, är en höjning av anslagsnivån nödvändig från och med 2022. Enligt universitetets beräkningar skulle anslaget behöva höjas med tio miljoner kronor 2022 och med ytterligare cirka sju miljoner kronor från och med 2023. Detta är en beräknad kostnadsökning på totalt åtta miljoner kronor mer än vad som angavs i budgetunderlaget för 2021–2023. Den beror på att antalet studenter som behöver pedagogiskt stöd ökat mer än den

prognos som då gjordes. Bedömningen är studentantalen framdeles sannolikt kommer att fortsätta öka i samma takt som de gjort de senaste åren.

Sammanfattning av avsnittet Gemensamt för utbildning och forskning

Stockholms universitet anser

- att särskilda medel bör anvisas för Bergianska trädgården
- regeringens aktiva stöd för framväxten av Europauniversiteten och fortsatta engagemang för internationalisering i bred bemärkelse är viktig för universitetets verksamhet
- det är angeläget att lärosätet ges tid att följa upp effekterna av vidtagna och planerade åtgärder när det gäller jämställdhetsintegrering och att ytterligare styrmoment undviks
- Akademiska Hus bör få ett beslutat samhällsuppdrag som innebär att man övergår till en princip för hyressättning som är långsiktigt hållbar och transparent för lärosätena
- regeringen fortsatt bör medge Stockholms universitet att upplåta lägenheter i andra hand till studenter
- att de särskilda medlen till universitet och högskolor för stöd till studenter med funktionshinder i studiesituationen bör höjas med tio miljoner kronor 2022 och ytterligare sju miljoner kronor 2023.

Tillgängliggörande av föreskrifter

Stockholms universitet tillgängliggör bindande regler, inklusive föreskrifter och i förekommande fall allmänna råd genom publicering i universitetets regelsamling. Regelsamlingen, kallad Regelboken, nås via universitetets webbplats: www.su.se/styrdokument. I Stockholms universitets regelbok finns föreskrifter och allmänna råd – eller länkar till dessa – som rör t.ex. anställning och utbildning. Utbildningsplaner och kursplaner utgör i antal den största delen av de föreskrifter som universitetet utfärdar. Dessa finns lagrade i universitetets utbildningsdatabas och är tillgängliga dels via universitetets digitala utbildningskatalog, dels via institutionernas webbplatser.

Stockholms universitet ingår bland de universitet med vilka Universitetskanslersämbetet (UKÄ) genomför en fördjupad dialog med anledning av UKÄ:s uppdrag att följa upp universitetets och högskolors arbete med att utfärda föreskrifter.

Ekonomisk utveckling

Stockholms universitet har de senaste åren aktivt arbetat med att stärka forskning och utbildning med hjälp av det relativt stora myndighetskapital som universitetet haft. Det innefattar satsningar bland annat på lärar- och forskaranställningar, forskningsinfrastruktur, säkerställandet av en god **förvaltning** samt nödvändig uppdatering av ett eftersatt lokalbestånd. Satsningarna har nu börjat ge effekt inom verksamheten, framför allt inom forskningsverksamheten, vilket också visat sig i en snabb förbrukning av det upparbetade myndighetskapitalet. Till detta kommer underproduktion inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå under åren 2017–2019, vilket inneburit lägre intäkter än beräknat 2018–2019 och därmed en snabbare minskning av myndighetskapitalet än planerat. Ett omfattande arbete har genomförts under de gångna åren med att se över och analysera utvecklingen inom vissa

kostnadsslag. Åtgärder har också initierats för att öka produktionen inom utbildningsverksamheten. I budgetunderlaget för 2021–2023 prognostiserades att universitetets myndighetskapital skulle minska snabbare de kommande åren än vad som framgått tidigare.

Stockholms universitet har under året vidtagit ett flertal konkreta åtgärder för att vända utvecklingen och nå en ekonomi i balans samt för att på sikt säkra ett myndighetskapital av önskvärd storlek. Rektor har under våren 2020 fattat beslut om ett uppdrag att nå en ekonomi i balans senast 2023. I detta beslut har områdesnämnderna fått i uppdrag att nå ekonomi i balans på områdesnivå, samtidigt som universitetets **förvaltningen** har fått ett besparingskrav. Bland annat har beslutet inneburit både grundlig översyn av verksamheternas kostnader och ett intensifierat arbete för att öka utbildningsproduktionen. Det är samtidigt viktigt att forskningens och utbildningens kvalitet värnas och att nödvändig utveckling genomförs.

Utbildningsproduktionen har under 2020 vänt från underproduktion till överproduktion. Delvis beror det på den försämrade arbetsmarknaden men det går även att se att de satsningar och prioriteringar som verksamheten gjort för att vända trenden har gett effekt. Den ökade studenttillströmningen har inneburit inte bara att universitetet överproducerat utan även att de särskilda satsningar på utbildning som riksdagen beslutade om under våren till stora delar kunnat fyllas, vilket i sin tur inneburit ytterligare ökad utbildningsproduktion och därmed högre intäkter. Samtidigt har ökningstakten för kostnaderna varit betydligt lägre än tidigare år, främst till följd av pandemin, något som inneburit att Stockholms universitet för 2020 redovisar ett avsevärt bättre ekonomiskt resultat och därmed en lägre negativ kapitalförändring än tidigare år. Resultatet är också bättre än tidigare prognostiserat.

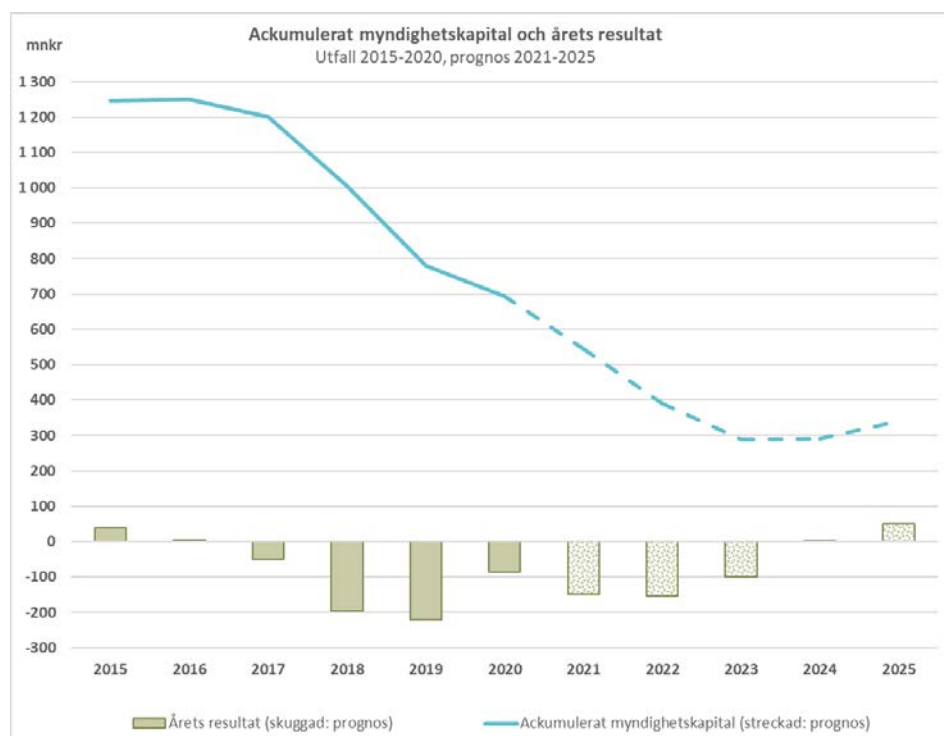
Resultatet 2020 blev ett underskott om 86 mnkr, i detta ingår överproduktion inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå som uppgår till 34 mnkr och intäkter från de särskilda utbildningssatsningarna om 39 mnkr. Detta innebär att det ackumulerade myndighetskapitalet¹ med årets kapitalförändring inkluderad uppgår till 693 mnkr, vilket motsvarar 13 procent av omsättningen. Myndighetskapitalet har sedan ingången av 2017, då den tidigare trenden med positiva ekonomiska resultat vände, minskat med totalt 551 mnkr, vilket motsvarar 44 procent av det kapital som fanns 2017.

2020 var ett annorlunda år, vilket också gett avtryck i det ekonomiska resultatet. Kommande år kommer universitetet att fortsätta det aktiva arbetet med att nå en ekonomi i balans genom fortsatt kostnadskontroll, då en stor del av inbromsningen av kostnadsutvecklingen 2020 har varit av tillfällig karaktär. Det gäller också att hålla uppe den högre produktionen inom utbildningen. De relativt stora tillskott både inom utbildningens takbelopp och forskningens basanslag som aviserats av riksdagen för kommande år, ger bättre förutsättningar för verksamheten att lyckas med detta.

Diagrammet nedan visar den ekonomiska utveckling och prognos som finns beskriven i budgetunderlaget. I diagrammet syns tydligt effekten av de förändrade ekonomiska förutsättningarna 2020, då den nedåtgående trenden brutits tidigare än vad som förut prognostiserats. Effekten av de åtgärder som vidtas bedöms också få genomslag och vända den negativa trenden ytterligare, för att nå en ekonomi i balans 2023 och senare även nå ett

¹ Med myndighetskapital avses i denna text det balanserade kapitalet exklusive statskapital, donationskapital samt resultatandelar i hel- och delägda företag.

årligt överskott från och med 2025. Det ackumulerade myndighetskapitalet beräknas vara som lägst 2023 och 2024, och målet är att det inte bör underskrida 300 mnkr, vilket motsvarar 5 procent av universitetets intäkter.

Årets negativa kapitalförändring om -86 mnkr kan jämföras med föregående års -223 mnkr och är ett netto av ett överskott om 13 mnkr inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt ett underskott om 99 mnkr inom forskning och utbildning på forskarnivå. Förra året var motsvarande siffror -112 mnkr inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå och -111 mnkr inom forskning och utbildning på forskarnivå.

År 2020 uppgick intäkterna till 5 471 mnkr, vilket är 2,7 procent högre än 2019. Kostnaderna låg 2020 på ungefär samma nivå som 2019, de ökade med endast 5 mnkr till 5 557 mnkr. Ökningstakten för kostnaderna var därmed avsevärt lägre än för intäkterna.

Intäktssidan påverkades 2020 positivt av den överproduktion som universitetet redovisar, liksom av intäkterna för de särskilda utbildningssatsningarna. Den externa finansieringen har dock istället minskat under året.

Även kommande år finns satsningar med ökade anslag som kommer att påverka intäkterna positivt. Tillskotten inom utbildningen förutsätter att Stockholms universitet kan producera enligt tilldelat takbelopp. Även inom forskningen finns stora satsningar aviserade i forskningspropositionen, med start redan 2021.

En stor del av kostnadsökningens inbromsning 2020 är en följd av pandemin, då mycket av verksamheten ställt om och exempelvis resekostnader har varit i stort sett obefintliga. Det är ännu högst osäkert hur mycket denna tillfälliga inbromsning kommer att ge fortsatt effekt på framtida kostnadsnivåer, men universitetet ser förutom detta ändå ytterligare relativt stora kostnadsökningar de kommande åren. Exempel på detta är avskrivningar kopplade till redan

beslutade investeringar i inredning till de nybyggda fastigheterna i Albano och stora öknings genomgående av hyreskostnaderna.

Dessutom har de interna strategiska satsningar som tidigare gjorts i verksamheterna slagit igenom och medfört kostnadsökningar, framför allt ökade personalkostnader för tillfälliga anställningar som postdoktor och doktorand. Denna kostnadsökning bedöms dock avta, då verksamheten drar ner på tillfälliga anställningar som ett verktyg för att nå balans i ekonomin. Till viss del motsvaras kostnadsökningarna inom forskningsverksamheten av ökade bidragsintäkter, delar av dessa kostnadsökningar påverkar därmed inte det ekonomiska resultatet. Då bidragsfinansieringen minskat på grund av pandemin, har universitet dock fått finansiera större delar av sina fasta kostnader med anslag än vad som varit planerat.

Universitetet får utöver detta bära ökande kostnader för forskningsinfrastruktur, även om betydande medel för detta ändamål aviserats i forskningspropositionen. Universitetet har också kostnader för ökade krav på olika typer av uppföljning inom kvalitetssäkringssystemet. Den pris- och löneomräkning som årligen görs av anslagstilldelningen motsvarar inte den faktiska ökningen av framför allt lönekostnader. Allt detta sammantaget innebär att tillgängliga finansiella resurser för att bedriva utbildning och forskning minskar.

I universitetets strategier och åtgärdsplan finns flera betydelsefulla investeringar planerade. Planen har varit att avskrivningar för dessa investeringar till stor del skulle kunna finansieras med det ackumulerade myndighetskapalet. Ett exempel är de stora fastighetsinvesteringar som planeras för att säkra den långsiktiga lokalförsörjningen och **anpassa** lokalbeståndet till behoven för framtidens lärandemiljöer. Utöver de investeringar i Albano, som nämns ovan, finns ett omfattande renoveringsbehov av universitetets befintliga lokaler. Möjligheten att finansiera avskrivningarna för dessa nya investeringar med det ackumulerade kapitalet har dock minskat drastiskt till följd av det ekonomiska läge där Stockholms universitet nu befinner sig.

Låneramens storlek

Stockholms universitet bedömer att låneramen behöver fortsätta utökas tillfälligt, framför allt under åren 2021–2022, på grund av de ytterligare investeringar i inredning, utrustning och färdigställande som kommer att göras inför inflyttningen i de nybyggda fastigheterna i Albano. Låneramen utökades redan under 2020. Investeringarna blev dock lägre än planerat, då bland annat pandemin medförde att vissa större fastighetsinvesteringar senarelades. Låneramen hade vid utgången av 2020 nyttjats med 541 mnkr. Övervägande del av utökningen av låneramen för 2021 avser Albano och bara mindre justeringar av ökningen bedöms behöva göras.

Tabellen nedan visar de större investeringar som universitetet kommer att behöva lånefinansiera under de närmaste åren, utöver vanliga reinvesteringar.

	2022	2023	2024	Summa 2022–2024
Albano	66	0	0	66
Övriga fastighetsinvesteringar	0	0	0	0
Övriga investeringar (t.ex. forsknings-infrastruktur och administrativa system)	0	4	6	10
Summa nytt lånebehov (mnkr)	66	4	6	76

Bedömningen är att låneramen kommer att utnyttjas med 770 mnkr 2021 för att sedan behöva utökas till 820 mnkr 2022. Därefter kan låneramen börja trappas ned till 780 mnkr 2023 och 740 mnkr 2024. Nedtrappningen av låneramen kan sedan fortsätta stegvis under en tioårsperiod till tidigare nivå om 600 mnkr, i takt med att investeringarna i Albano skrivs av.

Mats Melin

Åsa Borin

I beslutet har deltagit: före justitierådet Mats Melin, (ordförande), rektor Astrid Söderbergh Widding, styrelseordförande Hans Börsvik, direktör Anders Lindberg, styresman Sanne Houby-Nielsen, senior analytiker Katarina Nordqvist, verkställande direktör Tuula Teeri, professor Henrik Cederquist, professor Elisabeth Wåghäll Nivre, professor Yvonne Svanström, kårordförande Sofia Holmdahl, doktorand Pascal Meier samt vice kårordförande Elis Wibacke.

Övriga närvarande: professor Lena Mäler (suppleant), professor Jessika van der Sluijs (suppleant), doktorand Julia Dahlqvist (suppleant), student Helena Eriksson (suppleant), biträdande universitetsdirektör Åsa Borin, internrevisionschef Maria Pilbark Brenner, Alejandra Pizarro Carrasco (ST), controller Marie Eriksson, Camilla Gamrell (ST), prorektor Clas Hättestrand, utredare Anna Riddarström, controller Katharina Soffronow, chefsjurist Markos Stavroulakis, tf kommunikationschef Liselott Törngren, Elisabeth Weingartner (SACO), sekretariatschef Maria Wilenius samt universitetsdirektör Eino Örnfeldt.

Delges:
 Regeringen (utbildningsdepartementet)
 Ekonomistyrningsverket
 Finansdepartementet
 Riksdagens utredningstjänst
 Riksrevisionen
 Statskontoret

Tabeller budgetunderlag 2022–2024

Nedan redovisas de tabeller som universitetet enligt Direktiv till budgetunderlag för verksamheten vid statliga universitet och högskolor för budgetåren 2022–2024 ska inkomma med.

Tabell 1 Total budget

Total budget	2020	2021	2022	2023	2024
(tkr)	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<i>Verksamhetens intäkter</i>					
Anslag ¹	3 631 568	3 759 729	3 736 021	3 752 384	3 752 384
Avgifter	382 981	409 981	460 981	484 031	507 232
Bidrag	1 513 298	1 524 298	1 624 298	1 724 298	1 824 298
Finansiella intäkter	1 996	2 000	2 000	2 000	2 000
Summa intäkter	5 529 843	5 696 008	5 823 300	5 962 712	6 085 914
<i>Verksamhetens kostnader</i>					
Personal	3 955 172	4 079 424	4 144 124	4 206 224	4 206 224
Lokaler	777 961	852 537	890 338	902 111	912 111
Drift/Övrigt	672 971	682 971	702 971	712 971	732 951
Avskrivningar	149 460	169 460	179 460	179 460	172 460
Finansiella kostnader	1 724	2 000	2 000	2 000	2 000
Summa kostnader	5 557 288	5 786 392	5 918 893	6 002 766	6 025 746
Verksamhetsutfall	-27 445	-90 384	-95 593	-40 054	60 168
Transfereringar	-58 444	-59 449	-59 449	-59 449	-59 449
Resultat från andelar i dotterbolag	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring/ årets resultat	-85 889	-149 833	-155 042	-99 503	719
Utgående myndighetskapital (inkl. årets kapitalförändring)	693 241	543 408	388 366	288 863	289 581
Utgående oförbrukade bidrag	1 470 530	1 470 530	1 514 646	1 560 085	1 606 888

Tabell 2 Utbildning på grundnivå och avancerad nivå

	2020	2021	2022	2023	2024
Utbildning på grundnivå och avancerad nivå (tkr)	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<u>Verksamhetens intäkter</u>					
Takbelopp ¹	1 812 675	1 956 642	1 925 934	1 890 298	1 890 298
Beräknad avräkning ² (A)	1 847 089	1 924 642	1 935 934	1 952 298	1 952 298
Särskilda åtaganden (B)	74 499	76 003	76 003	76 003	76 003
Anslag (A+B)	1 921 588	2 000 645	2 011 937	2 028 301	2 028 301
Avgifter	180 125	202 125	237 125	248 981	260 430
Bidrag	153 270	124 270	134 270	144 270	154 270
Finansiella intäkter	68	68	68	68	68
Summa intäkter³	2 255 051	2 327 108	2 383 400	2 421 620	2 443 069
<u>Verksamhetens kostnader</u>					
Personal	1 553 461	1 614 045	1 652 325	1 667 165	1 667 165
Lokaler	399 711	449 429	474 629	482 478	489 145
Drift/Övrigt	216 833	221 833	221 833	216 833	221 813
Avskrivningar	35 486	45 486	50 486	50 486	46 986
Finansiella kostnader	965	1 120	1 120	1 120	1 120
Summa kostnader	2 206 456	2 331 913	2 400 394	2 418 082	2 426 229
<u>Justering</u>					
Differens (regleringsbrev - RR) ⁴	-35 435	-36 045	-36 045	-36 045	-36 045
Res. från andelar i dotterbolag	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	13 160	-40 850	-53 038	-32 507	-19 204

Tabell 3 Forskning och utbildning på forskarnivå

Forskning och utbildning på forskarnivå (tkr)	2020	2021	2022	2023	2024
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
<u>Verksamhetens intäkter</u>					
Anslag ¹	1 709 980	1 759 084	1 724 084	1 724 083	1 724 083
Avgifter	202 856	207 856	223 856	235 049	246 802
Bidrag	1 360 027	1 400 027	1 490 027	1 580 027	1 670 027
Finansiella intäkter	1 929	1 932	1 932	1 932	1 932
Summa intäkter	3 274 792	3 368 900	3 439 900	3 541 092	3 642 844
<u>Verksamhetens kostnader</u>					
Personal	2 401 712	2 465 378	2 491 798	2 539 058	2 539 058
Lokaler	378 250	403 108	415 709	419 633	422 966
Drift/Övrigt	456 138	461 138	481 138	496 138	511 138
Avskrivningar	113 975	123 975	128 975	128 975	125 475
Finansiella kostnader	758	880	880	880	880
Summa kostnader	3 350 832	3 454 479	3 518 499	3 584 684	3 599 517
<u>Justering</u>					
Differens (regleringsbrev - RR) ²	-23 009	-23 404	-23 404	-23 404	-23 404
Res. från andelar i dotterbolag	0	0	0	0	0
Årets kapitalförändring/ Årets resultat	-99 048	-108 984	-102 004	-66 996	19 923

Tabell 4 Investeringar i anläggningstillgångar och räntekontokredit

Investeringar i anläggnings- tillgångar ¹ (mnkr)	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.	Ber.
IB lån i Riksgäldskontoret	534	541	770	820	780	740
Beräknad nyupplåning	82	359	190	105	106	116
<i>varav investeringar i immateriella anläggnings-tillgångar</i>	0	9	3	3	3	3
Beräknad amortering	75	130	140	145	146	146
UB lån i Riksgäldskontoret	541	770	820	780	740	710
Maxim alt utnyttjande av låneramen under året	541	770	820	780	740	710
Föreslagen låneram	619	890	820	780	740	710
Beräknad ränteutgift	0	0	0	0	0	0
Ränteantaganden för nyupplåning (%)	0	0	0	0	0	0
Summa räntor och amorteringar	75	130	140	145	146	146
Maxim alt utnyttjande av räntekontokredit under året	0	0	0	0	0	0
Föreslagen räntekontokredit	0	0	0	0	0	0

Tabell 5 Lokalförsörjning

Redovisning av lokaler	2020	2021	2022	2023	2024
	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.
Area, kvm LOA (exkl. student- och gästforskarbostäder)					
- föregående års utgång ¹	291 998	298 531	312 770	318 944	318 944
- ökning under året	23 437	42 747	55 793	97 852	36 605
- minskning under året	-16 904	-28 508	-49 619	-97 852	-36 605
- vid årets utgång (A)	298 531	312 770	318 944	318 944	318 944
Förbättringsutgift på annans fastighet (mnkr)²					
- nyinvesteringar	73	139	26	0	0
- avskrivningar	29	42	56	59	59
Lokalhyra (exkl. student- och gästforskarbostäder) (mnkr) (B) ³	680	750	787	798	808
Genomsnittlig hyra (kr/m² LOA) ⁴	2 277	2 399	2 466	2 503	2 535
Sammanställning av lokalkostn (exkl. student- och gästforskarbostäder) (mnkr) (C) ^{5,6}	771	845	883	895	905
Genomsnittlig lokalkostnad (kr/kvm LOA) ⁷	2 581	2 702	2 768	2 805	2 837
Lärosätets totala kostnader (D)	5 557	5 786	5 919	6 003	6 026
Totala externa hyresintäkter	-40	-42	-43	-44	-46
Justerade totala kostnader (D2)	5 598	5 828	5 962	6 047	6 071
Lokalkostnadens andel av verksamhetens totala kostnader⁸	13,87%	14,61%	14,92%	14,91%	15,01%
Lokalkostnadens andel av justerade totala kostnader⁹	13,77%	14,50%	14,81%	14,80%	14,90%

**Tabell 6 Avgifter
(tkr)**

Uppdragsverksamhet	Intäkter	Kostnader	Resultat
2020	179 867	182 762	-2 895
<i>varav tjänsteexport</i>	50 494	42 170	8 324
2021	185 263	188 245	-2 982
<i>varav tjänsteexport</i>	52 009	43 435	8 574
2022	190 821	193 892	-3 071
<i>varav tjänsteexport</i>	53 569	44 738	8 831

Offentligrättslig verksamhet	Intäkter till inkomsttitel ¹	Intäkter som får disponeras	Kostnader	Resultat
2020		5 476	9 321	-3 845
2021		7 300	13 150	-5 850
2022		8 640	13 820	-5 180

Tabell ESV 1 Verksamhetsinvesteringar

	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(tkr)	Utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.	Ber.
Immateriella investeringar						
Datasystem, rättigheter m.m.	-2 212	9 000	3 000	3 000	3 000	3 000
Materiella investeringar						
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	105 752	350 000	193 000	107 000	108 000	122 000
Byggnader, mark och annan fast egendom	62 296	30 000	26 000	10 000	10 000	10 000
Övriga verksamhetsinvesteringar	19 364	30 000	31 000	20 000	20 000	20 000
Summa verksamhetsinvesteringar	185 200	419 000	253 000	140 000	141 000	155 000
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	82 050	359 000	190 000	105 000	106 000	116 000
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)	84 950	60 000	63 000	35 000	35 000	39 000
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)	0	0	0	0	0	0
Anslag (efter medgivande av regeringen)	0	0	0	0	0	0
Summa finansiering	167 000	419 000	253 000	140 000	141 000	155 000

Tabell ESV2 Särskild information om verksamhetsinvesteringar

avser inv som påbörjats men inte färdigställt, eller som är planerade att påbörjas.

	Totalt	Ack.	2021	2022	2023	2024	2025--
(tkr)		utfall	Prognos	Ber.	Ber.	Ber.	Ber.
Verksamhetsinvesteringar per objekt¹							
Albano - inredning och anpassning inför inflytt	275 000	53 000	156 000	66 000	0	0	0
Summa utgifter för investeringar	275 000	53 000	156 000	66 000	0	0	0
Finansiering							
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	275 000	53 000	156 000	66 000	0		
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)							
Leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)							
Anslag (efter medgivande av regeringen)							
Summa finansiering	275 000	53 000	156 000	66 000	0	0	0
Varav investeringar i anläggningstillgångar:							
Datasystem, rättigheter m.m.	0						
Maskiner och inventarier	0	35 000	140 000	50 000			
Fastigheter och mark	50 000	18 000	16 000	16 000			
Övriga verksamhetsinvesteringar	0						
Summa investeringar i anläggningstillgångar	50 000	53 000	156 000	66 000	0	0	0

Rektor

Ulf Nyman
Utredare
Rektors kansli

Yttrande över PwC-rapport Granskning av informationssäkerhet

Bakgrund

Under 2017 och 2018 skedde ett antal granskningar av Stockholms universitets IT- och informationssäkerhet, och det arbete som görs inom ramen för dessa områden. Några av granskningarna gjordes med anledning av ett allmänt behov av översyn och utveckling, medan ett par hade en mer direkt koppling till en större IT-incident under september 2018.

Granskningarna var:

- Övergripande granskning av informationssäkerhetsarbetet vid Stockholms universitet, genomförd i maj 2017 av PwC på uppdrag av universitetets internrevision.
- Mognadsanalys av universitetets IT-säkerhet, genomförd i april 2018 av SecureLink.
- IT-forensisk utredning, genomförd i september 2018 med anledning av IT-incidenten.
- *Internal Penetration Test* på ett urval system samt en sårbarhetsanalys, genomförda i november 2018 av SecureLink.
- Granskning av universitetets informationssäkerhet, genomförd i december 2018 av PwC.

Som ett resultat av dessa beslutades i januari 2019 om ett uppdrag till IT-avdelningen att genomföra en sammantagen analys av granskningarna, och att utifrån dem ta fram en handlingsplan med en prioritering av åtgärder på kort och lång sikt. Handlingsplanen färdigställdes i mars 2019.

PwC:s granskning och rapport

På uppdrag av internrevisionen gjorde PwC under 2020 en förnyad granskning av Stockholms universitets informationssäkerhetsarbete, och en granskningsrapport lades fram i november 2020. Granskningens övergripande syfte var att utvärdera universitetets interna styrning och kontroll av åtgärdsarbetet utifrån tidigare gjorda granskningar.

Rapportens sammantagna bedömning är att den interna styrningen och kontrollen av universitetets åtgärdsarbete är otillfredsställande. Detta menar PwC har sin grund i flera komponenter, och som kan sammanfattas i följande övergripande observationer:

- Handlingsplanen från 2019 är ofullständig och täcker inte in de observationer/risker som framkommit i tidigare granskningar.
- Handlingsplanen är inte ändamålsenlig, och bedöms inte ge tillräckliga förutsättningar för en effektiv styrning, kontroll och rapportering av åtgärdsarbetet.

- Nuvarande rutiner/arbetssätt säkerställer inte en proaktiv identifiering och hantering av hinder och utmaningar.
- Återrapporteringen av åtgärdsarbetet behöver tydliggöras och stärkas.

Rektors bedömning och förslag på åtgärder

Information och tillhörande informationsteknik är en ytterst viktig strategisk resurs för verksamheten vid Stockholms universitet. Genom att ha en god informationssäkerhet tryggas den information som är viktig för universitetet. Bevarande av informations konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet måste säkras.

Rector instämmer i allt väsentligt i rapportens konstateranden och slutsatser, och bedömer PwC:s och Internrevisionens rekommendationer som rimliga.

För att på sikt kunna nå en tydlig nivåhöjning av det löpande arbetet är bedömningen att det i nuläget krävs en grundlig översyn av hur informationssäkerhetsarbetet bedrivs vid universitetet.

Översynsarbetet är påbörjat och ett särskilt projekt kommer att inrättas för att:

1. Identifiera särskilt skyddsvärd information vid universitetet och bedöma risken för eventuella informationsförluster kopplat till dessa. I den samlade bedömningen av risker ska universitetsledningen involveras. För att säkerställa en systematisk återrapportering av informationssäkerhetsarbetet ska det så långt möjligt integreras i universitetets ordinarie verksamhetsledningsprocess.
2. Etablera och resurssätta en organisation som möjliggör **styrning** och uppföljning av det löpande informationssäkerhetsarbetet vid hela universitetet. Att åstadkomma ett ändamålsenligt stöd till institutioner och enskilda forskare ska vara en utgångspunkt i det arbetet.
3. Säkerställa att de brister som i övrigt uppmärksammas i granskningsrapporten hanteras.
4. Säkerställa att samordning sker med andra arbetsområden där så är relevant.

Rector uppdrar därför åt universitetsdirektören att i samråd med vicerektorer och berörda enhetschefer inom **förvaltningen** tillsätta en strategisk styrgrupp för projektets genomförande.

Projektresultatet ska återrapporteras till universitetsledningen i slutet av december 2021. Därefter vidtar verksamhetens fortsatta implementering av projektresultatet; detta arbete rapporteras löpande till universitetsledningen under 2022.